

RUUTIKANKAAN – LIMINGANLAHDEN

OSAYLEISKAAVA *kaavaehdotus 21.2.2025*

KAAVASELOSTUS 21.2.2025

HYVÄKSYTTY LIMINGAN KUNNANVALTUUSTOSSA _____.____.2025 § ____

HYVÄKSYTTY LUMIJOEN KUNNANVALTUUSTOSSA _____.____.2025 § ____

RAMBOLL

työnumero 1510067011

Sisältö

1	Kaavan tunnistetiedot.....	5
1.1	Osayleiskaavaa koskevat asiakirjat	6
1.2	Osayleiskaavaa koskevat muut liiteasiakirjat	6
2	Tiivistelmä	7
3	Lähtötiedot	8
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	8
3.1.1	Alueen yleiskuvaus	8
3.1.2	Liikenne.....	9
3.1.3	Asuminen, palvelut ja työpaikat	11
3.1.4	Rakennettu kulttuuriympäristö	13
3.1.5	Arkeologinen kulttuuriperintö	17
3.1.6	Tekninen huolto.....	21
3.1.7	Luonnonympäristö.....	23
3.1.9	Virkistys ja matkailu	37
3.1.10	Maatalous ja eläintilat	38
3.1.11	Pintavedet ja tulva	38
3.1.12	Pohjavedet	40
3.1.13	Maisema	41
3.1.14	Maaperä	42
3.1.15	Maanomistus	44
3.1.16	Ympäristön suojelu ja ympäristöhäiriöt.....	45
3.2	Suunnittelutilanne	49
3.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	49
3.2.2	Maakuntakaava	50
3.2.3	Yleiskaavatilanne	52
3.2.4	Asemakaavatilanne.....	55
3.2.5	Rakennusjärjestys	55
3.2.6	Rakennuskiellot	55
4	Selvitykset ja muut suunnitelmat	56
4.1	Kaavatyön yhteydessä tehdyt selvitykset.....	56
4.1.1	Arkeologinen selvitys.....	56
4.1.2	Kirjallinen luontoselvitys.....	56
4.1.3	Luontoselvitykset maastotarkasteluilla (2 kpl)	56
4.1.4	Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys.....	56
4.1.5	KäPy-auditointi	56
4.1.6	Emätilatarkastelu ja mitoituslaskelma:.....	56
4.2	Muut taustaselvitykset ja suunnitelmat	59
4.2.1	Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021-2030 -Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata.....	59
4.2.2	Oulun seudun kehityskuva 2030+.....	60
4.2.3	Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040	61
4.2.4	Lumijoen kuntastrategia / Visio 2030.....	62

4.2.5	Limingan kuntastrategia 2018-2025	62
4.2.6	Limingan tavoiteohjelma / kehityskuva 2040.....	62
4.2.7	Vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma Oulun eteläisellä alueella	63
4.2.8	Limingan vesihuollon kehittämissuunnitelma	63
4.2.9	Rantakylän pohjavesialueen suojeluohjelma 2024	63
4.2.10	Oulun Seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040.....	64
4.2.11	Oulun Seudun MAL-sopimus vuosille 2024-2035	64
4.2.12	Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12).....	64
4.2.13	Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040	64
4.2.14	Oulun seudun lähijunaliikenteen esiselvitys.....	65
4.2.15	Valtatien 8 liittymäjärjestelyt Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen kohdalla ..	65
4.2.16	Ruutikankaan liikenne / vaihtoehtotarkastelut 2019	65
4.2.18	Liminka-Oulu kaksoisraide ratasuunnitelma	66
4.2.19	Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen Master Plan	66
4.2.20	Ruutikunnat Oy.....	66
5	Työn tavoitteet	67
5.1	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet.....	67
6	Osayleiskaavatyön vaiheet	68
6.1	Kaavan vireilletulo	68
6.2	Osalliset	68
6.3	Viranomaisyhteistyö.....	69
6.4	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	69
6.5	Muu tiedottaminen ja palautteen antaminen.....	69
6.6	Kaavan valmisteluvaihe	69
6.7	Ehdotusvaihe	70
6.9	Kaavan hyväksyminen	71
7	Osayleiskaavan kuvaus.....	72
7.1	Kaavan rakenne	72
7.2	Asumisen mitoitus	72
7.3	Liikenne	72
7.4	Aluevaraukset.....	74
7.4.1	Muut keskeiset merkinnät.....	80
7.5	Osayleiskaavan kuvaus kootusti Lumijoen puolella	81
8	Kaavan vaikutusten arviointi	82
8.1	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.....	82
8.2	Suhde maakuntakaavaan	84
8.3	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	84
8.4	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön.....	84
8.5	Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.....	85
8.6	Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan	86
8.7	Vaikutukset liikenteeseen	87
8.8	Vaikutukset virkistykseen ja matkailuun	88

8.9	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön.....	89
8.9.1	Kasvillisuus ja luontotyytit	89
8.9.2	Metsälälikohteet.....	89
8.9.3	Perinnebiotoopit.....	89
8.9.4	Ekologiset käytävät.....	89
8.9.5	Lepakot	90
8.9.6	Viitasammakot.....	90
8.9.7	Linnusto	91
8.9.8	Aurinkovoimatuotannon (EN-au) alueiden vaikutukset luontoarvoihin	91
8.10	Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys	92
8.11	Vaikutukset tekniseen huoltoon.....	92
8.13	Vaikutukset pohjavesiin.....	93
8.13.1	Rakentamisalueet	93
8.13.2	Hautausmaa.....	94
8.13.3	Muu toiminta ja maatalous	94
8.13.4	Rantakylän virkistysalue	95
8.13.5	Tiet, maastoreitit ja rautatie.....	95
8.14	Vaikutukset pintavesiin	95
8.15	Vaikutukset yritystoimintaan ja talouteen	95
8.16	Ilmastovaikutukset	96
8.17	Sosiaaliset vaikutukset.....	96
8.18	Kaavan oikeusvaikutukset	97
8.19	Ympäristön häiriötekijät	97
8.19.1	Maatalouden eläintilojen hajuvaikutukset	97
8.19.2	Jäteveden pumppaamo ja Värminkoskentien uusi vedenpuhdistamo.....	97
8.19.3	Voimajohtolinja	98
8.19.4	Ampumaurheilutoiminta Ruutikankaalla.....	98
8.19.5	Tieliikenteen melu	98
8.19.6	Raideliikenteen melu	98
8.19.7	Raideliikenteen ääriä.....	99
8.20	Lumijoen puolen vaikutukset kootusti	99
8.20.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen.....	99
8.20.2	Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.....	99
8.20.3	Vaikutukset maisemaan.....	99
8.20.4	Vaikutukset liikenteeseen.....	99
8.20.5	Vaikutukset virkistykseen ja matkailuun	100
8.20.6	Vaikutukset luontoon	100
8.20.7	Vaikutukset tekniseen huoltoon.....	100
8.20.8	Vaikutukset yritystoimintaan ja talouteen	100
8.20.9	Ilmastovaikutukset	100
8.20.10	Sosiaaliset vaikutukset.....	100
8.20.11	Oikeusvaikutukset	101
8.20.12	Ruutikankaan monitoimikeskuksen ympäristö- ja meluvaikutukset	101
9	Osayleiskaavan toteutus	101
9.1	Toteuttaminen ja ajoitus	101

1 Kaavan tunnistetiedot

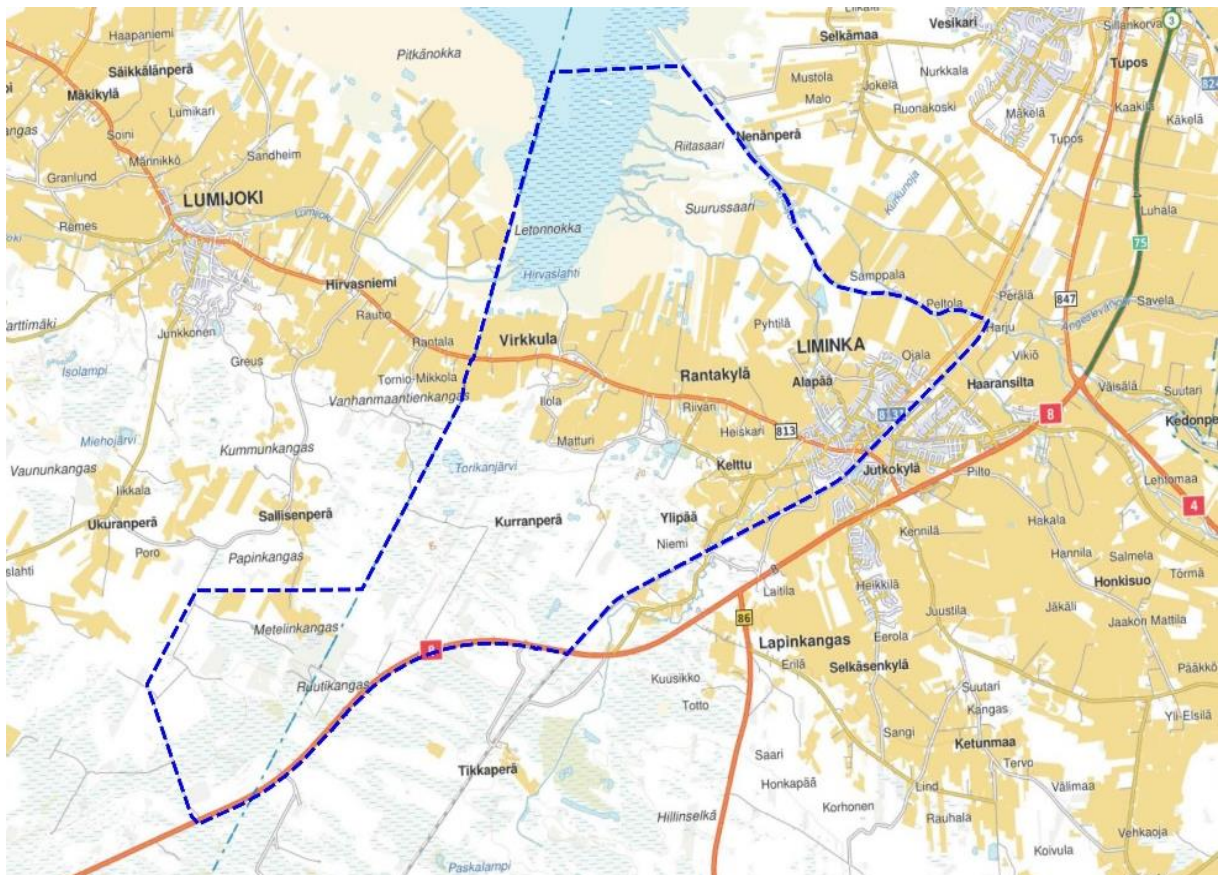
Kaavan kohdekunnat:	LIMINKA, LUMIJOKI
Kaavan nimi:	Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava
Kaavan laatija:	Ramboll Finland Oy, Kiviharjunlenkki 1A, 90220 Oulu Merja Isteri, arkkitehti SAFA, YKS 285 etunimi.sukunimi@ramboll.fi
Tilaaajat:	LIMINGAN KUNTA Lakeustalo, Liminganraitti 10 C, 91900 Liminka tekninen johtaja Jaana Valjus p. 044 497 3701 sähköposti jaana.valjus@liminka.fi LUMIJOEN KUNTA Kunnankuja 1, 91980 Lumijoki kunnaninsinööri Ari Korkala p. 040 5640 099 sähköposti ari.korkala@lumijoki.fi
Vireilletulo:	Limingassa KH 29.11.2021 § 372 Lumijoella KH 10.5.2021 § 113
OAS nähtäville	Limingassa KH 29.11.2021 § 372 Lumijoella KH 29.11.2021 § 312
Kaavan päiväys:	21.2.2025 kaavaehdotus
Kaavaluonnos nähtävillä:	
Kaavaehdotus nähtävillä:	
Hyväksymispäivämäärät:	Limingassa KV x.x.202x § x Lumijoella KV x.x.202x § x

1.1 Osayleiskaavaa koskevat asiakirjat

- Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaava, kaavakartta ja merkinnät: 1: 10 000, 21.2.2025.

1.2 Osayleiskaavaa koskevat muut liiteasiakirjat

- Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaava, Palaute ja vastineet, ehdotusvaihe x.x.202x
- Kooste luonnosvaiheessa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet, 21.2.2025
- Kooste osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet, 28.4.2023
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 23.11.2021, päivitys 21.2.2025
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys, 2024 Ramboll Finland Oy
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava – Luontoselvitysten täydennysten jälkeiset lisäselvitykset, 14.2.2024 Ramboll Finland Oy
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan täydentävät luontoselvitykset, 9.12.2022 Ramboll Finland Oy
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan kirjallinen luontoselvitys, 10.3.2022 Ramboll Finland Oy
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Rantakylän-Virkkulan alueen mitoitusperiaatteet, 9.6.2022 Ramboll Finland Oy
- Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2022, Maanala Oy

Kuva 1: Kaava-alueen rajausta taustakartalla.

2 Tiivistelmä

Kaavoitettava alue on laaja ja sen pinta-ala on yhteensä noin 52 km² (5200 hehtaaria). Kaava-alue sijoittuu kahden kunnan alueelle, Liminkaan ja pieneltä osin Lumijoelle. Alue muodostaa kokonaisuutena varsin monipuolisen suunnittelukohteen, jossa on mm. valtakunnallisia luontoarvoja sekä valtakunnallisia rakennetun ympäristön arvoja, laajoja maataloustuotannossa olevia ja maisemallisesti arvokkaita peltolakeuksia, pääosa Limingan keskustaajamaa ja vanhoja kyläasutusalueita (Virkkula, Rantakylä) sekä Ruutikankaan ampumaurheilualue, jota kehitetään kansainvälisen tason monitoimialueena.

Suunnittelualueelle (alla olevaan karttaan rajatulle alueelle) laaditaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka tulee osalla aluetta (Limingan Rantakylä) olemaan tarkempi rakennuspaikkakohtainen osayleiskaava (AKL 44 § / uusi rakentamislaki 51 §), eli Rantakylän alueella kaavaa voidaan jatkossa käyttää rakennusluvan perusteena. Muilla alueilla osayleiskaava laaditaan yleispiirteisempänä aluevarauskaavana, jossa keskeisimmät rakentamisalueet toteutetaan asemakaavalla.

Kaavatyössä on keskeistä huomioida uuden maankäytön liittyminen alueen lukuisiin arvoihin (mm. linnusto- ja luontoarvot, maisema-arvot, rakennetun kulttuuriympäristön arvot) sekä rajoitteisiin (tulva-alueet, pohjavesialue).

Kaava laaditaan asiakirjojen osalta kuntien yhteisenä, mutta Limingan ja Lumijoen kuntien valtuustot hyväksyvät oman kuntansa puolen kaavat. Limingan kaavoituskatsauksessa 2019-2022 on mainittu erillisinä hankkeina Liminganlahden osayleiskaava sekä Ruutikankaan ampumaradan yleiskaava. Sekä Limingan kunta että myös Lumijoen kunta ovat kehittäneet aktiivisesti Ruutikankaan kansainvälisen tason ampumaurheilualuetta monitoimialuueksi, joka perustuu alun perin vuonna 2017 laadittuun Master Plan -suunnitelmaan.

Kuva 2: Kaava-alueen rajaus.

3 Lähtötiedot

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

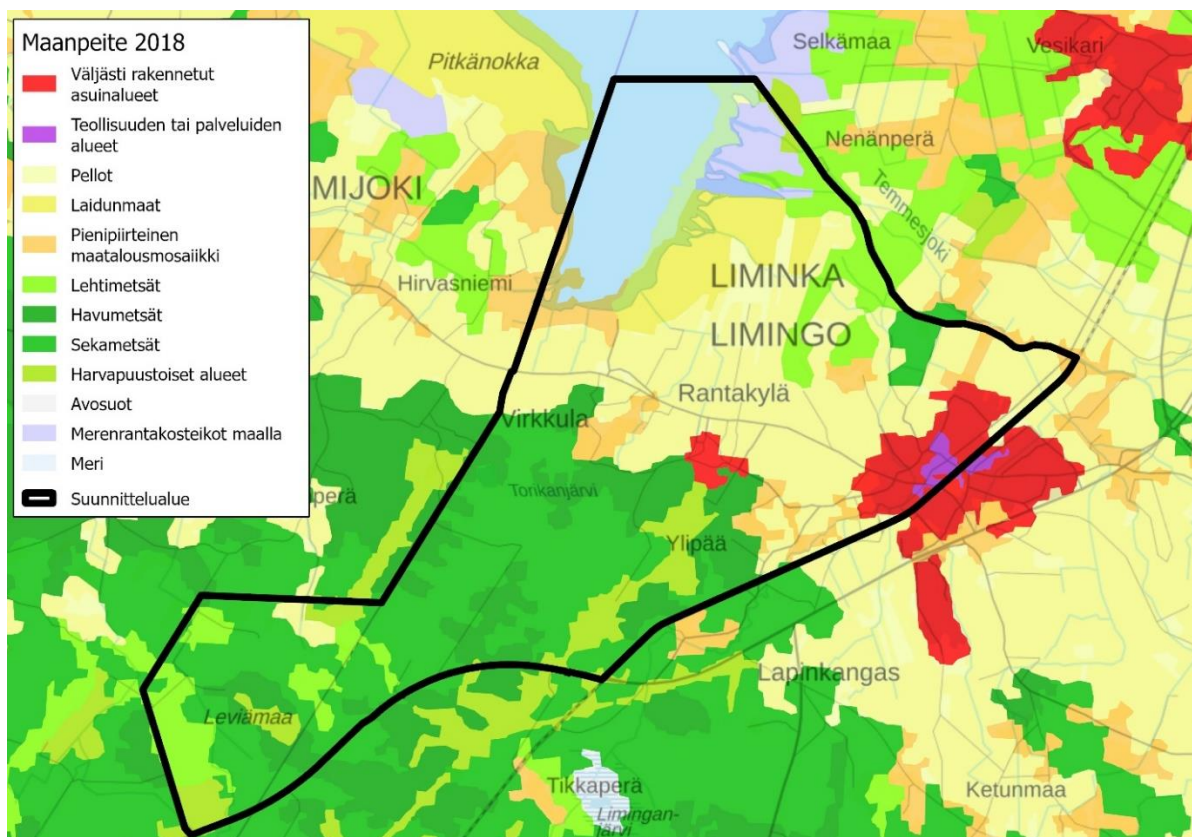
Suunnittelualue sijaitsee pääosin Limingan kunnan alueella Temmesjoen eteläpuolella ja Oulu-Ylivieska radan länsipuolella. Ruutikankaan alueella suunnittelualue ulottuu Lumijoen kunnan puolelle käsittäen kuntarajan molemmin puolin kehiteillä olevan ampumaurheilualueen lähiympäristöineen. Etelässä suunnittelualue rajoittuu Raahentiehen (vt 8). Suunnittelualueen laajuus on noin 5532 hehtaaria, josta noin 87 % sijoittuu Limingan kunnan puolelle ja 13 % Lumijoen kunnan puolelle.

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaava-alueeseen kuuluu Limingan kuntakeskustan pohjois- ja luoteispuoli, joka on valtakunnallisen luokittelun mukaan väljästi rakennettua asuinuutta sekä osin teollisuuden -tai palvelujen aluetta. Lumijoentien varsi on laajasti peltoaluetta, jossa on ryppäinä asutusta. Lumijoentien varren kylämäisiä asutuskeskittymiä ovat Virkkulan ja Rantakylän kyläalueet. Kaava-alueella on arviolta noin 2500 asukasta.

Kurrankankaalta Sikkulankuja-Jurvalankujan eteläpuolelta ja Rantakylän virkistysalueelta alkaa laaja, kaava-alueen eteläosan kattava metsäalue. Kaava-alueen etelälaidalle, Limingan ja Lumijoen kuntarajana molemmin puolin sijoittuu rakenteilla oleva kansainväliseksi vapaa-ajan alueeksi kehittyvä Ruutikankaan ampumaurheilualue. Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen on avioitu valmistuvan vuonna 2025.

Kaava-alueella on runsaasti erilaisia arvoja; valtakunnallisia arvoja maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön ja lintuarvojen osalta sekä lukuisia muita luontoarvoja. Valtakunnallisten ja maakunnallisten kulttuuriympäristökohteiden lisäksi alueella myös paikallisesti arvokasta rakennuskantaa sekä muinaisjäännöksiä. Kaava-alueella sijaitsee Rantakylän pohjavesialue. Liminganlahti sekä siihen laskevien jokien lähiympäristöt ovat osin tulva-alueita.

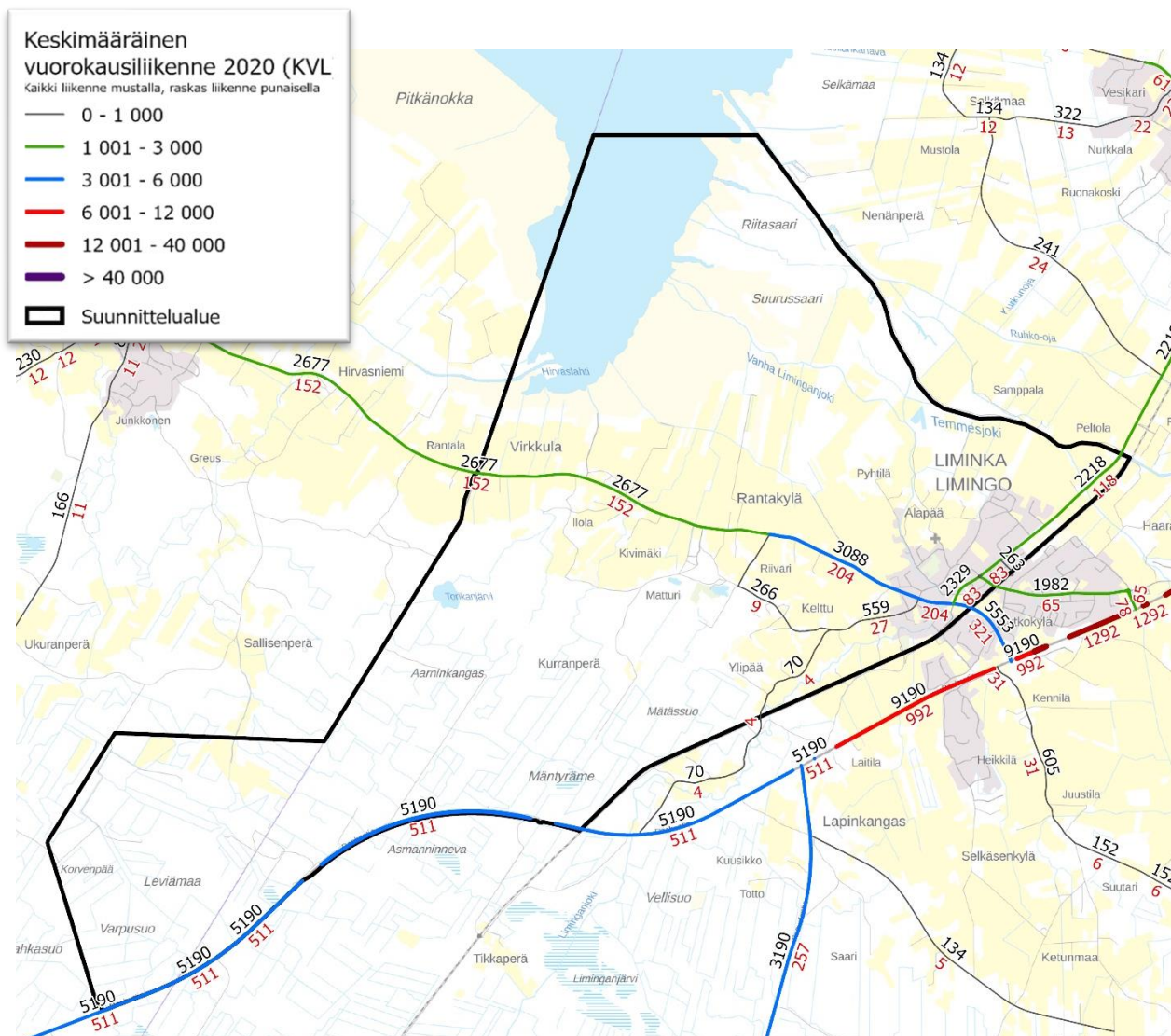

Kuva 3: Yhdyskuntarakenne. (Corine Land Cover 2018, taustakartta MML 2022)

3.1.2 Liikenne

Kaava-alueen etelärajalla kulkee Raahentie (vt 8), joka on osa maanteiden pääväylää Suomessa. Valtatie 8 on läntisen Suomen tärkein yhteys, joka palvelee Perämeren satamien, tuotantolaitosten ja asutuskeskittymien liikennettä ja kuljetuksia. Valtatie 8 on erikoiskuljetusreitti, joka kuuluu suurten erikoiskuljetusten tavoiteverkkoon (SEKV). Kaava-alueen halki poikkisuunnassa kulkee Lumijoen tie (seututie 813).

Oulun seudun liikennemallin mukaan Raahentien (valtatie 8) liikennemäärän arvioidaan kasvavan kaava-alueella nykyisestä 5190 ajoneuvosta vuorokaudessa vuoteen 2040 mennessä noin 6500 ajoneuvoon vuorokaudessa (kasvu 25 %). Lumijoentien (seututie 813) liikennemäärien arvioidaan kasvavan kaava-alueen itäosissa noin 20 % ja kaava-alueen länsiosissa noin 9 %.

Kuva 4: Pääteiden keskimääräinen vuorokausiliikenne 2020 (KVL). Kaikki liikenne mustalla, raskas liikenne punaisella.

Ruutikankaan liikenne:

Nykyinen vuorokausiliikenne valtatie 8:lla (Raahentie) Ruutikankaan kohdalla on noin 5700 ajoneuvoa vuorokaudessa (KVL 2020), josta raskaan liikenteen osuus on noin 9 %. Ruutikankaalta Oulun suuntaan on ohituskaistajakso, join 2,5 km, jossa ohituskaistat ovat vierekkäin. Ruutikankaan ampumaurheilukeskukseen on arvioitu suuntautuvan alueen rakennuttua tapahtumapäivinä noin 1500 kävijää, jotka saapuvat alueelle autoilla. Ruutikankaan alueelle on valmistunut uusi liittymä Raahentieltä 2022.

Raideliikenne

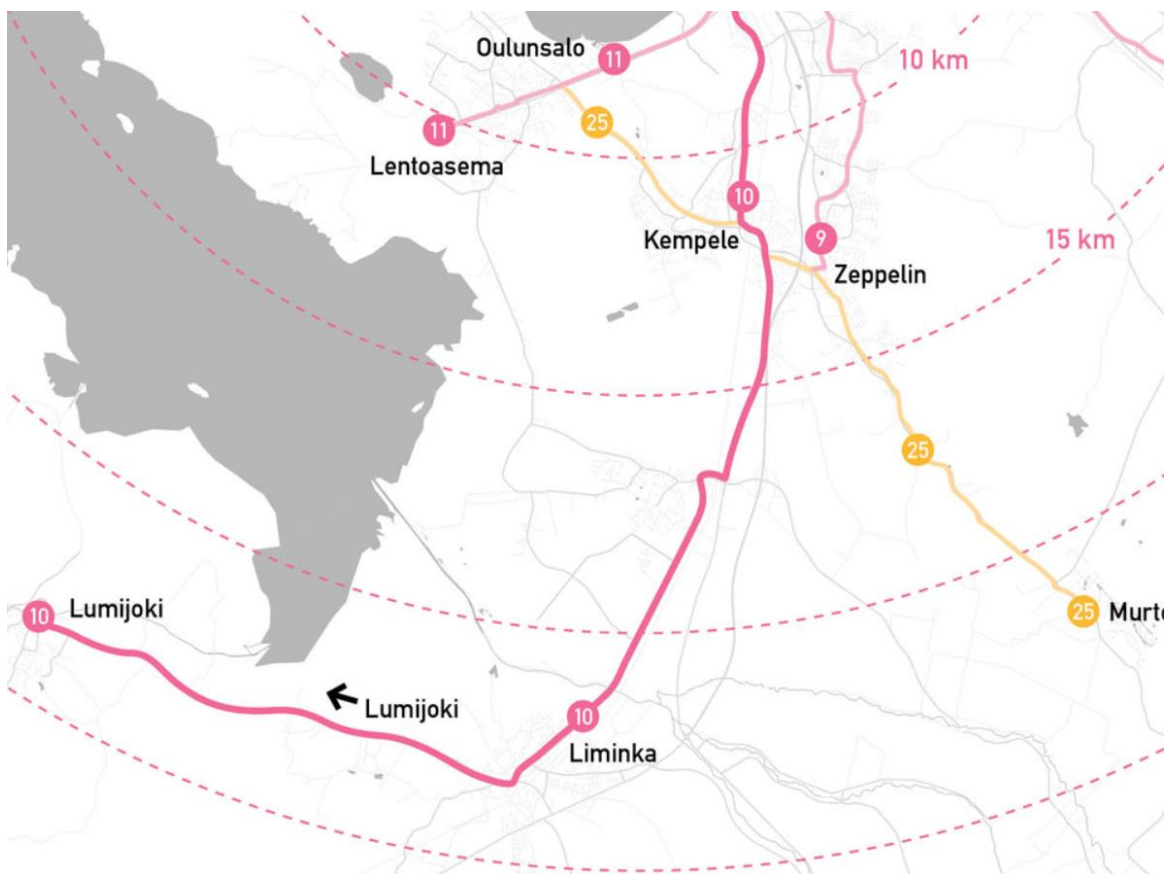
Kaava-alue rajautuu (ei suunnittelualuetta) idässä ja kaakossa Pohjanmaan rataan (Oulu-Ylivieska rataosuus), joka on osa rautateiden pääväylää Suomessa. Valtakunnallisissa liikenne-ennusteissa rautateiden henkilökaukoliikenteen arvioidaan kasvavan voimakkaasti: Esimerkiksi Ylivieskan ja Oulun välillä matkojen määrän arvioidaan nousevan nykyisestä reilusta miljoonasta vuoden 2030 yli 1,5 miljoonaan. Oulu-Kokkola rataosuudella myös tavaraliikenteen kokonaismäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2030 saakka mm. raakapuun, kemianteollisuuden ja transitoliikenteen kuljetusten kasvun myötä. Vuoden 2030 jälkeen kuljetusmäärän arvioidaan kääntyvän hitaaseen laskuun. Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnitelman laadinta on käynnissä.

Jalankulku ja pyöräily:

Oulun kaupunkiseudulle on laadittu pyöräilyn pääreittisuunnitelma vuoteen 2030 tähden. Liminka on määritetty ko. suunnitelmassa vetovoima-alueeksi, jonne muodostuu lähialueelta merkittävästi pyöräilyä. Ko. suunnitelmassa on Oulusta Kempeleen kautta Liminkaan ja Lumijoen tietä edelleen Lumijoen on osoitettu pyöräilyn pääreitti. Oulun seudun pyöräilyn pääreitti on toteutunut Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueella. Lumijoen tien varrella kulkee erillinen jalankulun ja pyöräilyn väylä koko matkalla aina Lumijoen saakka. Myös Tupoksenteen ja Liminganraitin varrella sekä Linnukkatiellä on erillinen jalankulun ja pyöräilyn väylä. Limingan keskustassa on myös muita aluetason jalankulun ja pyöräilyn osuuksia.

Joukkoliikenne:

Liminka ja Lumijoki kuuluvat Oulun seutuliikenteen piiriin. Oulusta Limingan keskustaan pääsee useilla bussivuoroilla. Limingasta (Oulusta) Lumijoen tietä kaava-alueen halki Lumijoen kulkee talviaikataulujen mukaan bussivuoroja arkisin noin 8 päivässä. Raahentiellä (vt 8) Oulun ja Raahen välillä kulkee Ruutikankaan alueen ohi useita kaukoliikenteen busseja, mutta Ruutikankaan kohdalla ei ole linja-autopysäkkiä. Talvella arkipäivisin Raahentiellä (vt 8) kulkee noin 23 linja-autovuoroa.

Kuva 5: Ote Oulun seudun pyöräilyn pää- ja kehäreiteistä Limingan ympäristössä. Puunaisella on merkitty pyöräilyn pääreitit ja keltaisella kehäreitit. Numero 10 tarkoittaa pääreittiä nro 10 Oulu-Kempele-Liminka-Lumijoki.

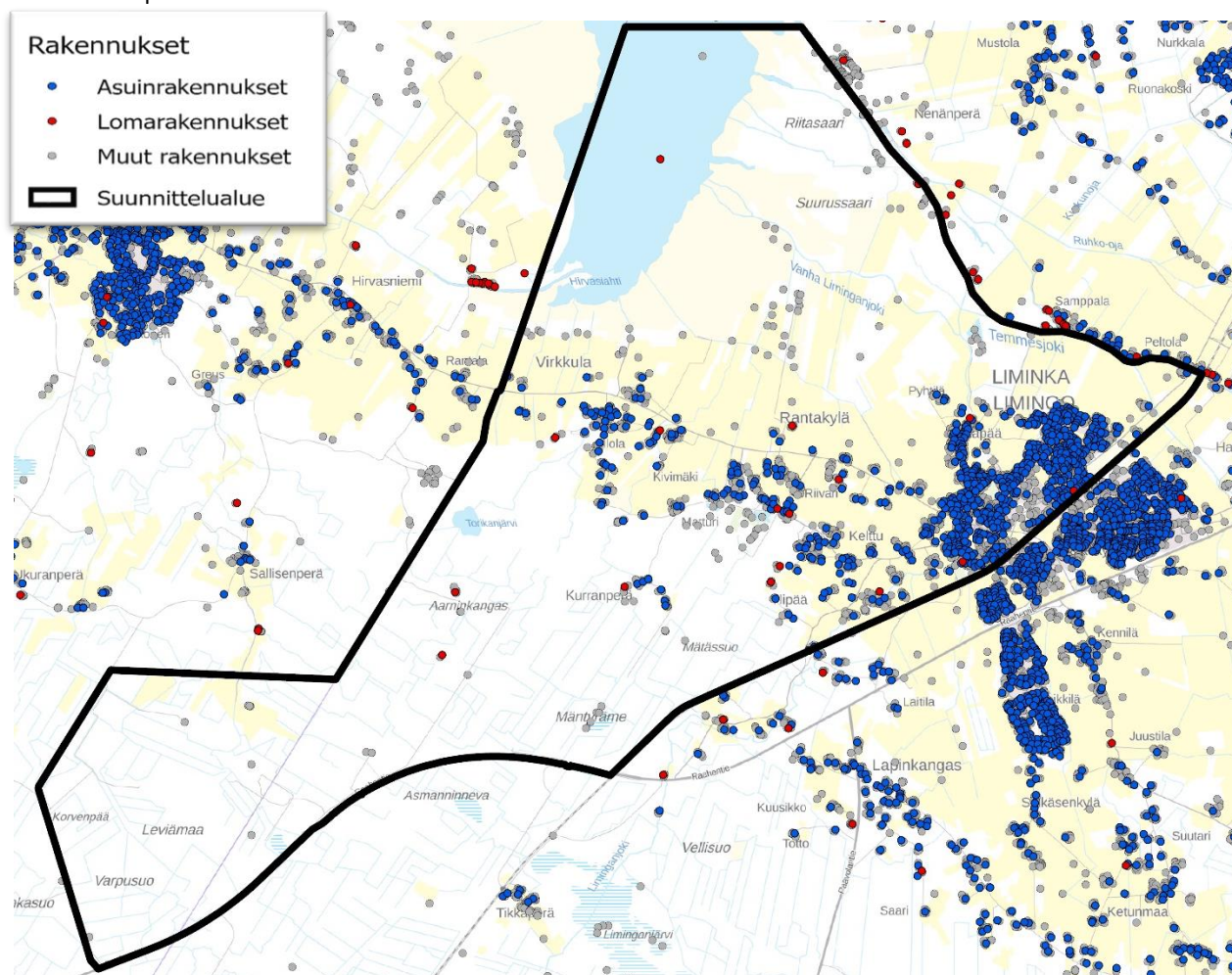
3.1.3 Asuminen, palvelut ja työpaikat

Kaava-alueella oleva asutus on keskittynyt Limingan keskustaajamaan. Keskustaajaman ohella asutusta on pienissä ryppäissä Lumijoentien varrella sekä Ylipääntien, Värmikoskentien, Jurvalankujan-Seikkulantien sekä Kurrantien ympäristöissä. Kaava-alueen asuinrakennuskannasta pääosa on pysyvää asutusta ja vain pieni osa on loma-asutusta. Limingan keskustaajamassa on neljä kerrostaloa, mutta pääosin kaava-alueella asutaan pientaloissa. Kaava-alueella on asukkaita noin 2500. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Limingan väestömäärän ennustetaan kasvavan. Vuoteen 2040 mennessä Limingan väkiluvun arvioidaan kasvavan nykyisestä (10 238 asukasta) 10 940 asukkaaseen eli noin 6,9 % ja 702 asukkaalla.

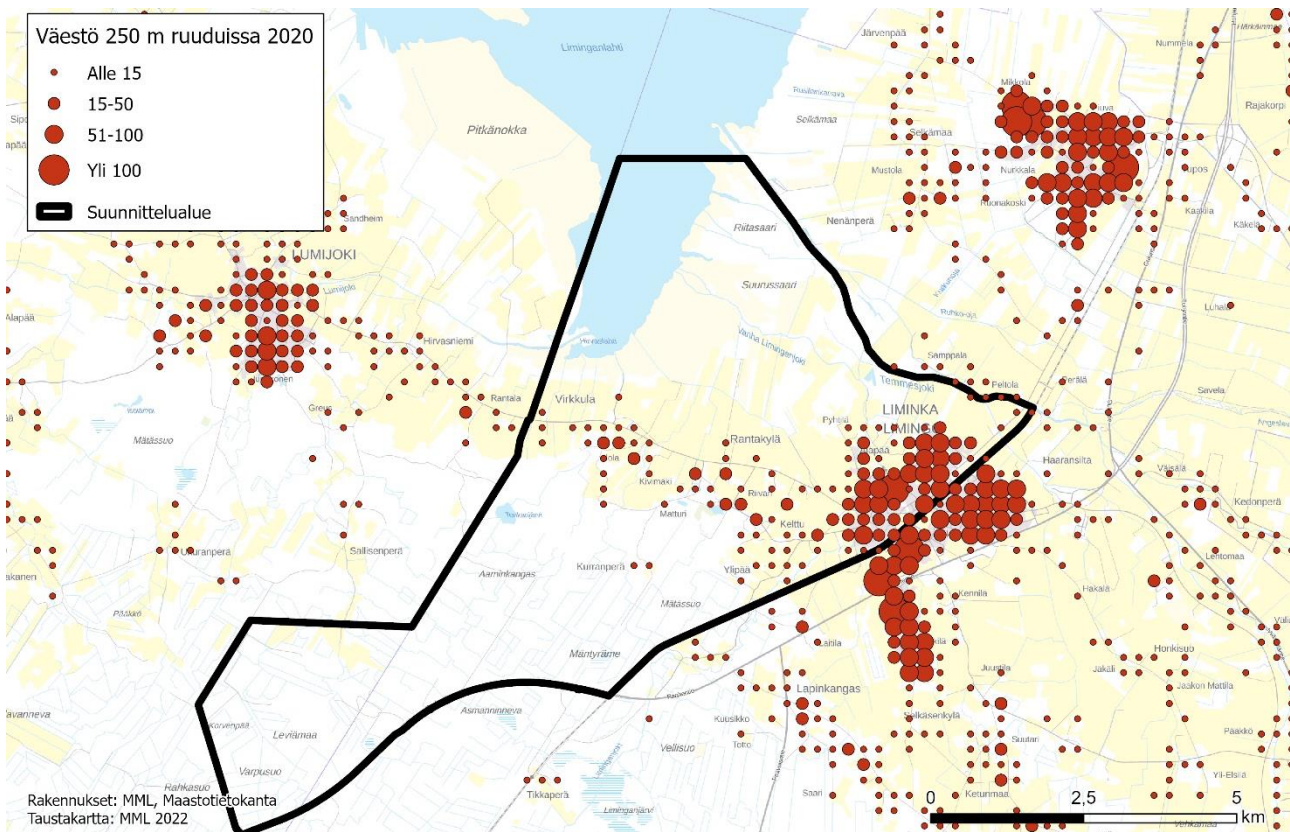
Kaava-alueelle Limingan keskustaajamaan sijoittuu kattavasti erilaisia julkisia- sekä kaupallisia palveluja. Kaava-alueella toimii Liminganlahden koulu ja lukio, Ammattiopisto luovi, Limingan taidekoulu sekä yksi kunnallinen päiväkoti ja yksi yksityinen päiväkoti. Kaava-alueella sijaitsee kaksi kunnallista palveluasumisen yksikköä; Vanhuspalvelukeskus Joutsenkoti ja Palvelutalo Jussila sekä yksi yksityinen Palvelutalo Niittypirtti.

Kaava-alueella Limingan taajamassa sijaitsee kunnanvirasto, kelan palvelupiste, kirjasto, taidemuseo, terveyskeskus, neuvola ja hammashoitola, paloasema sekä taksiasema. Kaava-alueelle Limingan taajamaan sijoittuu useita yksityisiä palveluja; S-market, asiamiesposti, apteekki, Limingan osuusmeijerin myymälä, kampaamo, itsepalvelukirppis, ravintola- ja majoituspalveluja jne. Ravintola- ja majoituspalveluja on saatavilla myös Liminganlahden ranta-alueelta Limingan luontokeskuksesta. Lisää erilaisia palveluja sijoittuu kaava-alueen ulkopuoliselle Limingan taajaman alueelle junaradan toiselle puolelle.

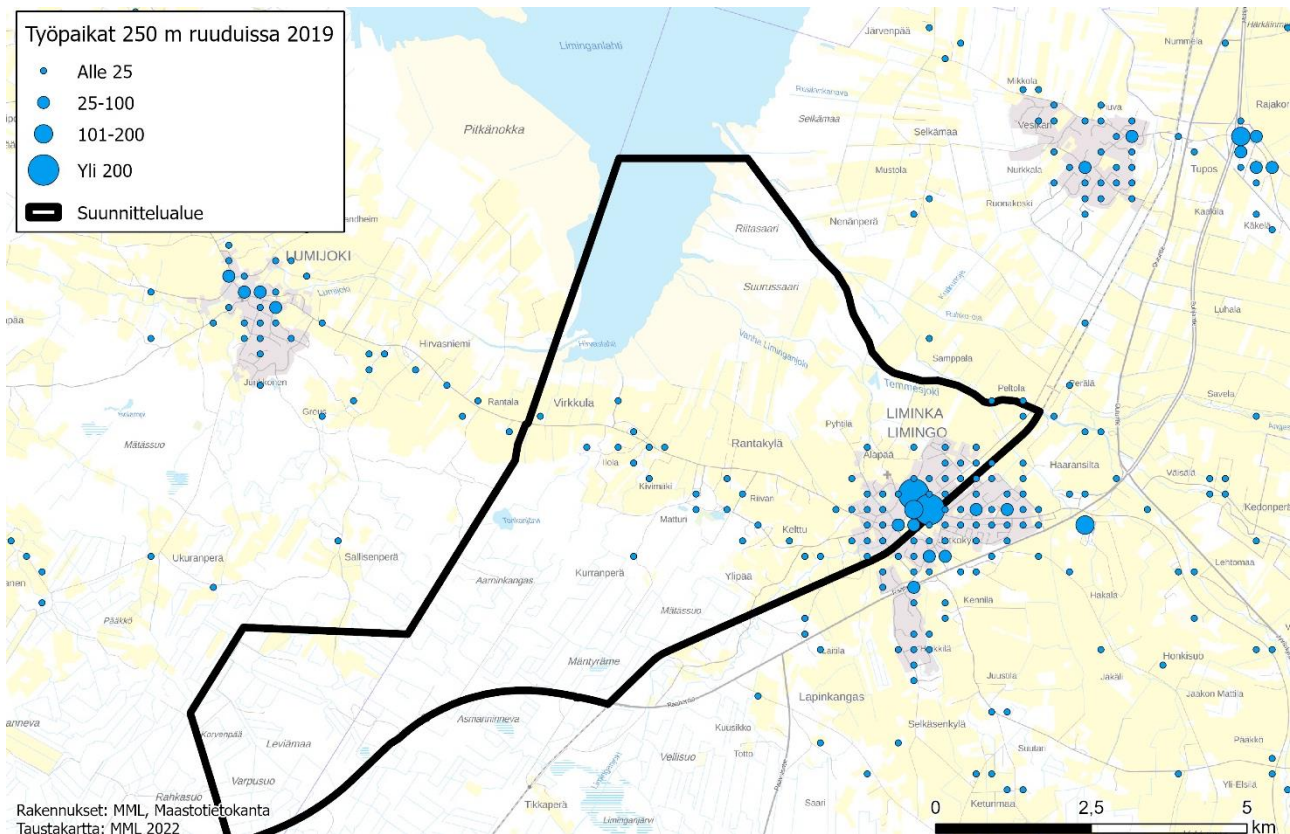
Pääosa kaava-alueen työpaikoista sijoittuu Limingan keskusta- ja sen välittömään lähiympäristöön. Myös Lumijoentien suuntaiselle vyöhykkeelle sijoittuu työpaikkoja. Limingan työssäkäyvistä väestöstä noin 60-75 % käy kunnan ulkopuolella töissä.

Kuva 6: Alueen rakennuskanta (MML 2022.)

Kuva 7: Väestö 250 m ruuduissa 2020 (Tilastokeskus /Ruututietokanta 2021, taustakartta MML 2022).

Kuva 8: Työpaikat 250 m ruuduissa vuonna 2019 kaava-alueella ja sen lähiympäristössä (Tilastokeskus /Ruututietokanta 2021, taustakartta MML 2022).

3.1.4 Rakennettu kulttuuriympäristö

Limingan seudulla on ollut pysyvää asutusta jo 1300-luvulla. Vanhimmat viljelysalueet ja asuinpaikat sijaitsivat nauhamaisina kokonaisuuksina jokien varsilla. Keskiajalla Limingan pitäjää ulottui Pohjanlahden rannikolta nykyiselle itärajalle saakka ja pitäjän suurin kylä oli Limingan kylä. Kaava-alueeseen kuuluu keskeinen osa Limingan vanhaa kyläkeskustaa, joten kaava-alueella on edelleen runsaasti rakennetun kulttuuriympäristön arvoja.

Pohjois-Pohjanmaan liiton laatiman inventoinnin (*Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015*) sekä kunnan keväällä 2024 tarkistamien rakennuksia koskevien rekistereiden mukaan kaava-alueella on

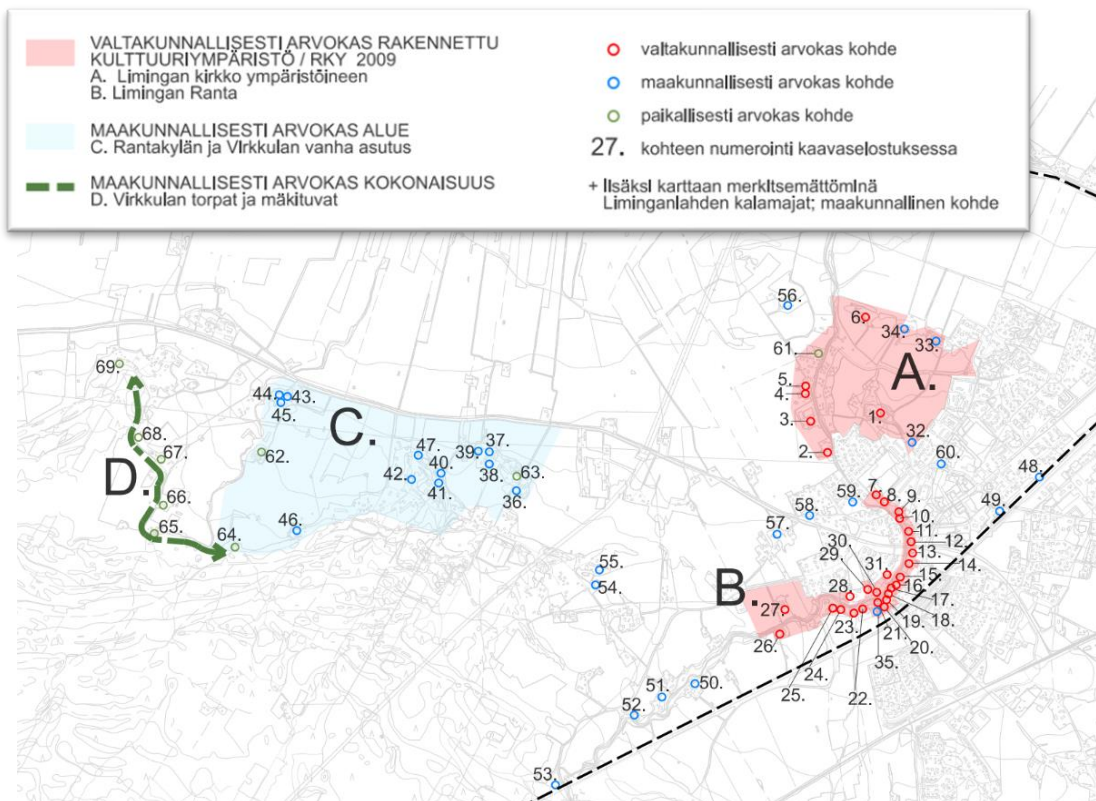
- kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009);
 - Limingan kirkko ympäristöineen
 - Limingan ranta
- maakunnallisesti arvokas aluekokonaisuus; Rantakylän ja Virkkulan vanha asutus
- maakunnallisesti arvokas kokonaisuus; Virkkulan torpat ja mäkituvat
- 31 valtakunnallisesti arvokasta pihapiiriä / kohdetta
- 29 maakunnallisesti arvokasta pihapiiriä / kohdetta
- 9 paikallisesti arvokasta pihapiiriä / kohdetta.

Ks. kohdeluettelot seuraavilla sivuilla.

Seuraavat vuoden 2025 inventoinnissa huomioitavat kohteet on keväällä 2024 tehdyssä kunnan tarkistuksessa todettu poistuneiksi tai poistuviksi:

- Matinlauri: vanha asuinrakennus purettu 2022
- Elsilä: asuinrakennus purettu
- Mattila: purkulupa myönnetty 2022

Lisäksi jo aiemmin oli tiedossa, että kohde Vierelä eli Kamula on saanut purkuluvan.

Kuva 9: Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan alueella olevat arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet.

Valtakunnallisesti arvokkaat:

A.	LIMINGAN KIRKKO YMPÄRISTÖINEEN / RKY 2009		Aluekohde. Sisältää 10 erilliskohdetta; 6 valtakunnallisesti, 3 maakunnallisesti ja 1 paikallisesti arvokasta kohdetta.
B.	LIMINGAN RANTA / RKY 2009		Aluekohde. Sisältää 28 erilliskohdetta; 26 valtakunnallisesti ja 2 maakunnallisesti arvokasta kohdetta.
1.	LIMINGAN KIRKKO JA VANHA HAUTAUSMAA	1722-1808	kirkkorakennus, tapuli ja hautausmaa, suojelu Kirkkolain perusteella
2.	HÄRMÄ	1618-1721	pihapiiri, jossa asuinrakennus, puoji, navetta, aittoja ja muita ulkorakennuksia
3.	ALATALO	1864-1917	pihapiiri, jossa kaksi vanhaa asuinrakennusta, talli/puoja sekä vilja- aitta
4.	ARVONOLLI	1918-1944	pihapiiri, jossa vanha päärakennus ja aitta
5.	RAPAKKO	1864-1917	pihapiiri, jossa asuinrakennus, navetta, talli/puoja ja sauna
6.	PUODINMÄKI	1809-1863	pihapiiri, jossa päärakennus ja ulkorakennus, sivummalla pikkuaittaa ja vilja-aitta
7.	NUORISOTALO	1864-1917	entinen kunnallistalo
8.	METSÄTALO e. Nikula	1809-1863	pihapiiri, jossa asuinrakennus, puoji ja luhti
9.	SUNILA		päärakennus
10.	JOKELA	1809-1863	asuinrakennus
11.	KOTILA		pihapiiri, jossa asuinrakennus, aitta ja tallipuoja yms.
12.	MUSTONEN	1864-1917	asuinrakennus
13.	KOTI-PIETILÄ	1809-1863	entinen asuinrakennus
14.	LIMINGAN PAPPILA	1809-1863	päärakennus (navettarakennus tuhoutui palossa 2022)
15.	RANTA-JUUSTILA	1809-1863	2 asuinrakennusta ja ulkorakennus
16.	MAJA	1864-1917	entinen orpolastenkoti
17.	TOIVOLA	1864-1917	asuinrakennus ja piharakennus
18.	RANTARIIKU	1864-1917	2 asuinrakennusta ja talousrakennus
19.	KIVIKOULU, Vilho Lampi museo	1864-1917	kansakoulu
20.	LIMINGAN KOTISEUTUMUSEO	1864-1917	viljamakasiini, perinnehalli, 2 aittaa ja tuulimylly
21.	MUISTOKOTI AAPPOLA	1864-1917	asuinrakennus, palvelijanasunto talli-puoja ja sauna
22.	NURMI e. Piipari		pihapiiri, jossa asuinrakennus, talousrakennuskokonaisuus, sauna ja aitta
23.	PROKKO-POUTALA	1864-1917	asuinrakennus ja ulkorakennus
24.	HOUVILA	1809-1863	päärakennus ja aitta (talousrakennus, ehkä sauna purettu 2022)
25.	FOUDILA		päärakennus ja aitta (navetta ja lato purettu)
26.	KAITERA	1864-1917	pihapiiri, jossa päärakennus, pienempi asuinrakennus, navetta, talousrakennus ja kaksi aittaa
27.	PYYVILÄ	1918-1944	pihapiiri, jossa päärakennus, navetta, aitta ja paja
28.	VUOTILA	1864-1917	asuinrakennus (tallipuoja purettu ja korvattu uudella)
29.	KANSANOPISTO		kansanopiston päärakennus, Impivaara ja veistohuone /leipomorakennus
30.	RUKOUSHUONE, kansanopisto	1918-1944	
31.	ARVOLA	1809-1863	entinen kestikievari /kärjätalo

Maakunnallisesti arvokkaat:

32.	KIRKKO-PIETI (alue A)	1918-1944	pihapiiri, jossa päärakennus, navetta, puoji ja aitta
33.	HIRVELÄ ja MÄKI-HIRVELÄ (alue A)	1864-1917	kahden talouskeskuksen ryhmä, jossa päärakennukset, puoji ja aitta
34.	RANTA-HIRVELÄ (alue A)	1864-1917	pihapiiri, jossa navetta, ulkorakennus ja aitta
35.	HAAPALA (alue B)	1864-1917	asuinrakennus ja vanhoja talousrakennuksia
	LIMINGANLAHDEN KALAMAJAT		kalamajojen kokonaisuus Liminganlahdella Rantakylän ja Virkkulan sekä Temmesjokisuun ranta- ja vesialueilla (ei kartalla)
C.	RANTAKYLÄN JA VIRKKULAN VANHA ASUTUS		Aluekohde. Sisältää 15 erilliskohdetta; 12 maakunnallisesti ja 3 paikallisesti arvokasta kohdetta.
36.	RIIVARIN TUULIMYLLY JA AITAT (alue C)	1722-1808	
37.	JUTILA eli Ala-Jutila (alue C)	1809-1863	pihapiiri rakennuksineen
38.	KESKIJUTILA eli Ylä-Jutila (alue C)	1918-1944	pihapiiri rakennuksineen
39.	PLEISULA (alue C)	1864-1917	pihapiiri rakennuksineen
40.	ALA-TOPPILA (alue C)	1722-1808	pihapiiri rakennuksineen
41.	YLI-TOPPILA (alue C)	1918-1944	pihapiiri rakennuksineen
42.	JURVALA (alue C)	1809-1863	kahden talon pihapiiri talousrakennuksineen
43.	ANTTILA (alue C)	1722-1808	pihapiiri rakennuksineen
44.	PIETILÄ (alue C)	1809-1863	pihapiiri rakennuksineen
45.	ANNALA (alue C)	1809-1863	pihapiiri rakennuksineen
46.	MATTURI (alue C)	1722-1808	pihapiiri rakennuksineen
47.	RANTAKYLÄN KOULU (alue C)	1945-1974	
48.	LIMINGAN RAUTATIEASEMA	1864-1917	
49.	LIMINGAN OSUUSMEIJERI	1864-1917	
50.	OLLILA	1864-1917	pihapiiri rakennuksineen
51.	ALAKESTILÄN PUISTO JA PIHAPIIRI	1918-1944	Alakestilän arboretum
52.	YLIKESTILÄN VESIMYLLY JA PIHAPIIRI	1864-1917	
53.	VÄRMINKOSKEN RAJANVARTIJAN TUPA	1864-1917	
54.	NAHKALA	1864-1917	pihapiiri rakennuksineen
55.	SUUTARI	1864-1917	kahden pihapiirin kokonaisuus
56.	PYHTILÄ		pihapiiri rakennuksineen
57.	HEISKARI	1809-1863	pihapiiri rakennuksineen
58.	TYÖVÄENTALO SOINTULA	1864-1917	
59.	VILLA TUOMAALA	1975-	
60.	LINNUKKAPATSAS	1918-1944	
D.	VIRKKULAN TORPAT JA MÄKITUVAT		Kylätien kohteet Matturista Matinmäelle. Sisältää 8 paikallisesti arvokasta kohdetta (Virkkulan torppariasutus).

Paikallisesti arvokkaat:

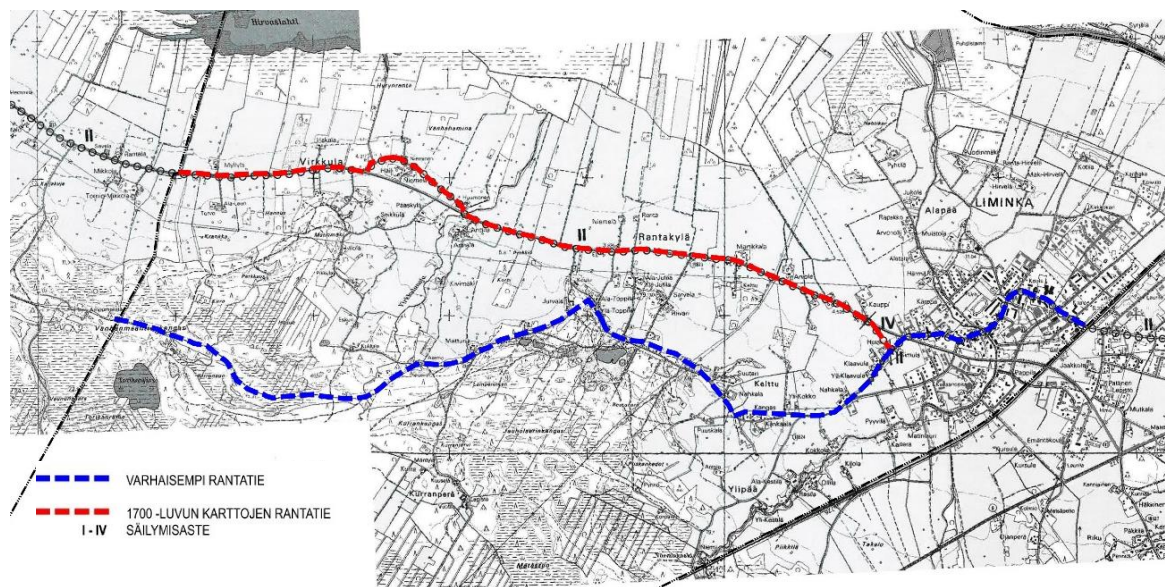
61.	JUKOLAN AITTA (alue A)	1945-1974	aitta
62.	KIVIMÄEN AITAT (alue C)	1864-1917	kaksi aittaa
63.	SARVELA (alue C)		pihapiiri rakennuksineen
64.	KUJALA eli Aarnio (viite D)	1809-1863	osa Virkkulan torppariasutusta
65.	KUKKALA (viite D)	1864-1917	osa Virkkulan torppariasutusta
66.	MIETILÄ eli Eskuri (viite D)	1918-1944	osa Virkkulan torppariasutusta
67.	KEINÄNEN (viite D)	1864-1917	osa Virkkulan torppariasutusta
68.	PIKKULA (viite D)	1864-1917	osa Virkkulan torppariasutusta
69.	VINOLA (viite D)	1864-1917	osa Virkkulan torppariasutusta

Pohjanmaan Rantatie:

Historiallisesti merkittävä tielinjaus, Pohjanmaan Rantatie, on kulkenut Limingan nykyisen keskustan kautta Oulusta Lumijoelle. Rantatie kulki 1700 -luvulla Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan alueella seuraavaa reittiä: Kauppakatu – Linnukkatie – Tuomikoskentie – Krankantie – Myllykuja – Heiskarin peltoalueen osa – Lumijoentie - Niemelänmutka – Lumijoentie.

Pohjanmaan Rantatie Pohjois-Pohjanmaalla inventoinnin (*Pohjois-Pohjanmaan liitto / Oulun tiepiiri / Aimo Kehusmaa, 2000*) mukaan rantatien linjauksen säilymisaste kaava-alueella on suurimmaksi osaksi luokkaa II (vanhan tien piirteitä jossain määrin säilynyt). Myllykujan ja Lumijoentien tien välisellä peltoalueella rantatien linjauksen säilyneisyys on luokkaa IV (tuhoutuneeksi todettu).

Vuoden 2017 ja 2022 inventointien perustella Rantatien aiempi 1600-luvun tielinjaus on kulkenut Limingan keskustasta tulvaessa nykyisen Lumijoentien yli Myllykujan tuntumasta maastollisesti korkeammalla Vanhanmaantienkaankaalla (Vanhanmaantienkangas 2, 1000033017).

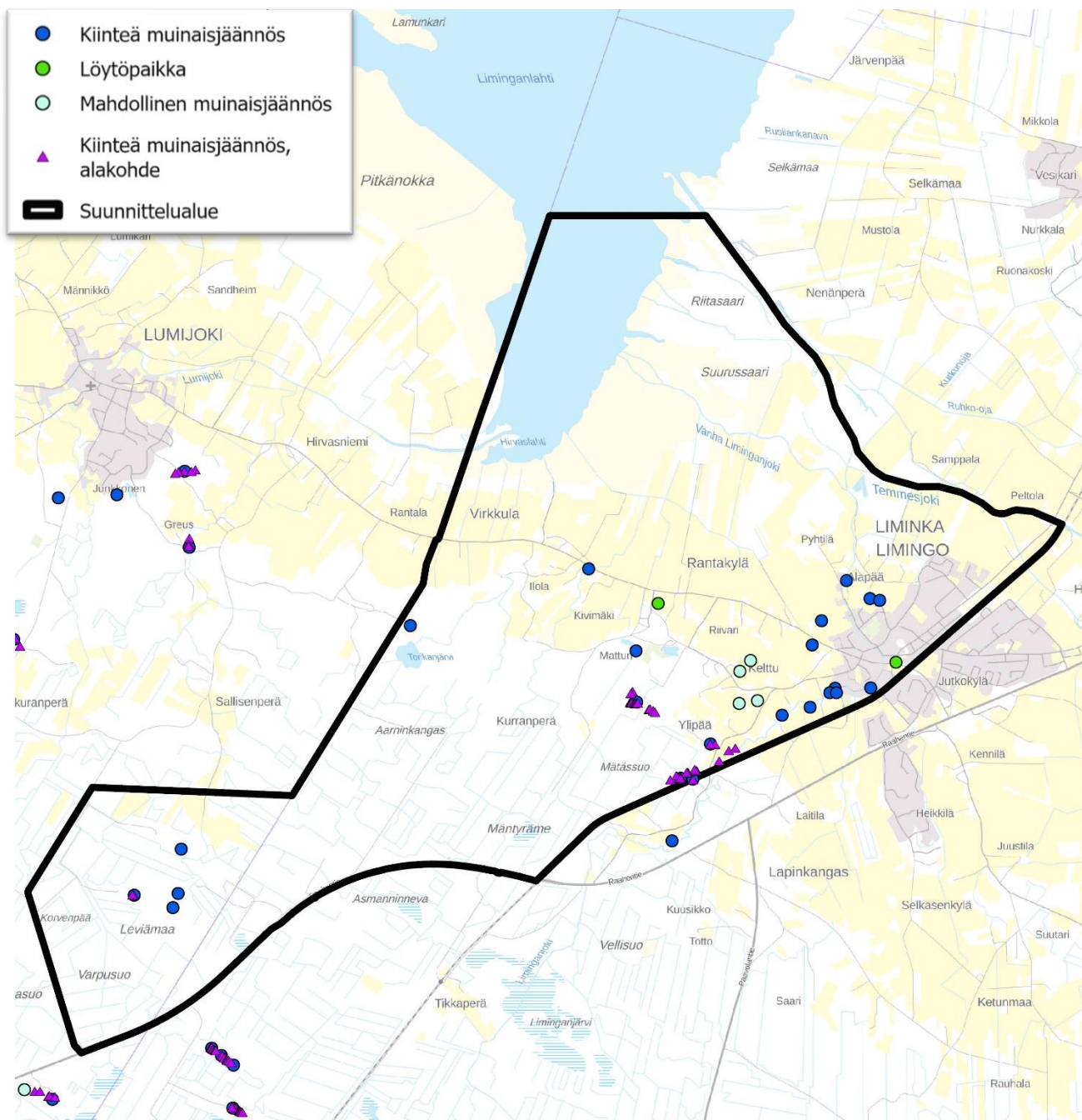

Kuva 10: Otekooste Pohjanmaan Rantatie Pohjois-Pohjanmaalla inventoinnin (*Pohjois-Pohjanmaan liitto / Oulun tiepiiri / Aimo Kehusmaa, 2000*) kartoista. Karttaan on lisätty vanhan rantatien päälle punainen katkoviiva osoittamaan suunnittelualueella kulkenutta 1700-luvun karttojen rantatien linjausta sekä sinisellä katkoviivalla aiempaa rantatien linjausta. Aiempi rantatien linjaus perustuu vuoden 2017 ja 2022 inventointeihin sekä museoviraston aineistoon.

3.1.5 Arkeologinen kulttuuriperintö

Museovirasto ylläpitää muinaisjäännösrekisteriä, jossa on ajantasaiset tiedot muinaisjäännöksistä. Rekisteri löytyy osoitteesta <https://www.kyppi.fi/> ja sieltä edelleen ”arkeologiset kohteet” -palveluikkunan kautta. Rekisteri täydentyy ja muokkautuu koko ajan laadittavien inventointien ja uusien tietojen myötä.

Edellisen perusteella kaava-alueelta tunnetut muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet on lueteltu seuraavalla sivulla. Kohteet on numeroitu (alkunumero) tässä kaavaselostuksessa ja kaavakartalla yhtenäisesti. Kohteiden numerotunnus on muinaisjäännösrekisterin mukainen. Tiedot muinaisjäännösrekisteristä on tarkistettu 3.4.2024.

Kuva 11: Tiedossa olevat kiinteät muinaisjäännökset, löytöpaikat ja mahdolliset muinaisjäännökset 04/2024 (@ Museovirasto).

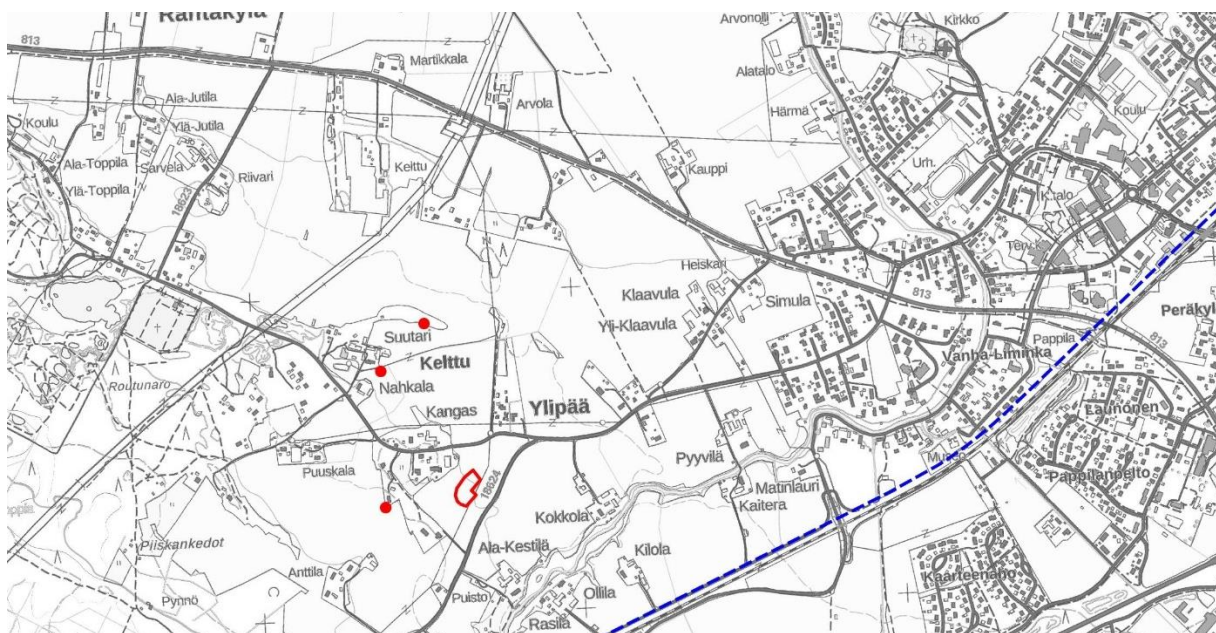
Muinaisjäännökset

1. Liminka Heiskari	1000015993	(hist. asuinpaikat)
2. Soldan – Viinikka	1000028512	(hist. asuinpaikat)
3. Liminka (Limmingo by) Aappola	1000015261	(hist. asuinpaikat)
4. Aunonkangas 1	436010006	(röykkiöt)
5. Metelinkangas	436010004	(varhaismetallik. asuinpaikat)
6. Limingan vanha kirkko	1000040813	(kirkonpaikat)
7. Impola	1000044291	(hist. asuinpaikat)
8. Krankkala	1000045378	(hist. asuinpaikat)
9. Riiski	1000045379	(hist. asuinpaikat)
10. Hirvi	1000045382	(hist. asuinpaikat)
11. Klaavula	1000045381	(hist. asuinpaikat)
12. Aunonkangas 2	1000045384	(kivi-varhaismetallik. asuinpaikat)
13. Heiskari 2	1000045385	(hist. asuinpaikat)
14. Mustonen	1000045387	(hist. asuinpaikat)
15. Värminkoski a-d	1000030804	(keittokuopat, kuopat)
16. Jauholaarinkangas N	1000033014	(kuopat)
17. Vanhanmaantienkangas	1000033015	(hiilimiilu)
18. Virkkulanoja	1000033016	(vesimyllyt)
19. Jauholaarinkangas	425010041	(kuopat)
20. Aunonkangas 3	1000049321	(louhokset)
21. Yli-Kestilän torpanpaikat	1000045388	(hist. asuinpaikat)
22. Värminkoski 2	1000048839	(keittokuopat, kuopat)

Historialliset asuinpaikat

Käytöstä pois jääneet autoituneet 1700-luvun puoltaväliä vanhemmat talonpaikat ja torpanpaikat ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaava-alueella sijaitsee seuraavat noin vuodelta 1750 olevat tai sitä vanhemmat autoituneet asuinpaikat:

Kelttu 1000045632	(hist. asuinpaikat)
Suutari 2 1000045635	(hist. asuinpaikat)
Kankaala 1000045390	(hist. asuinpaikat)
Kankaanmäki (Kelttu) 1000015995	(hist. asuinpaikat)

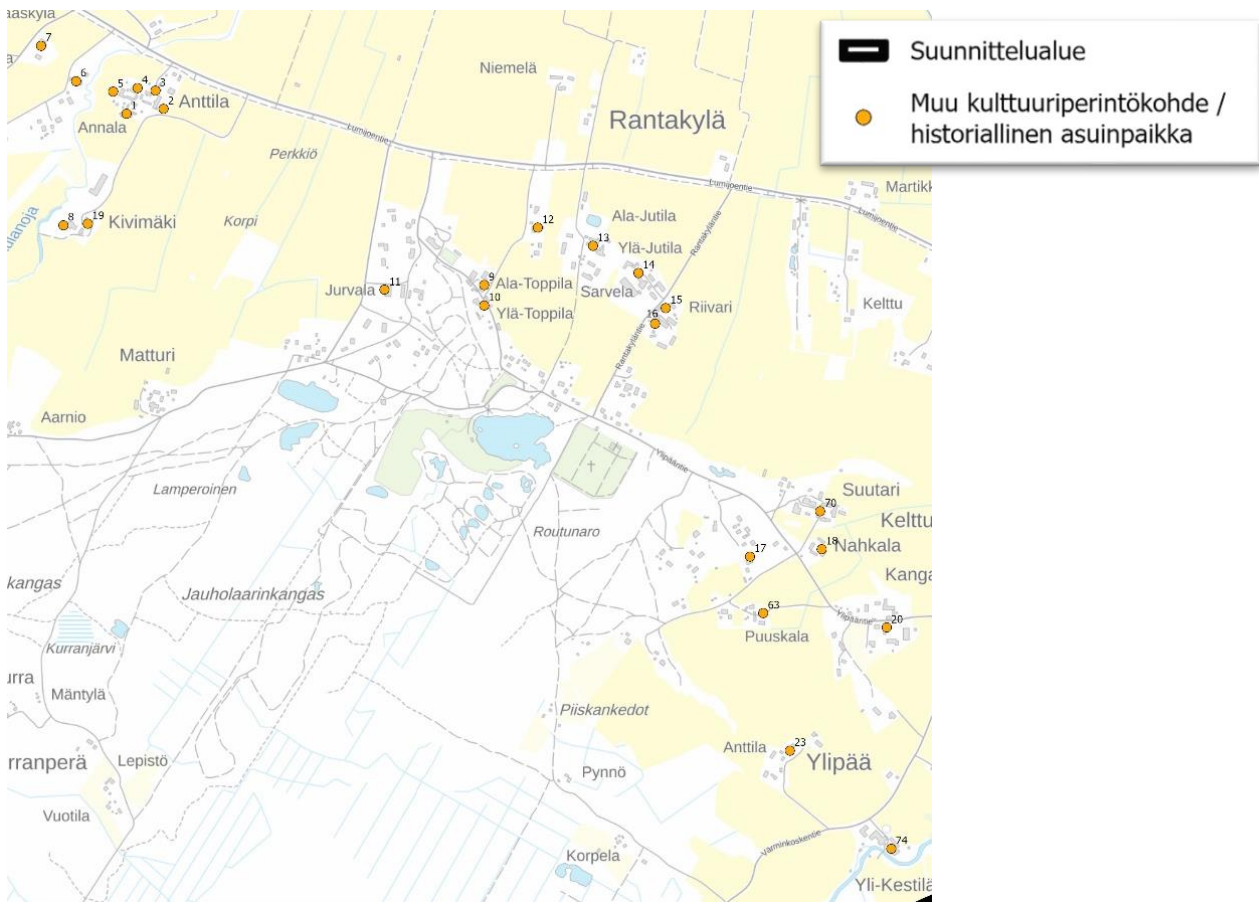
Kuva 12: Autoituneet historiallisen ajan asuinpaikat.

Muut kulttuuriperintökohteet /Historiallisen ajan asuinpaikat

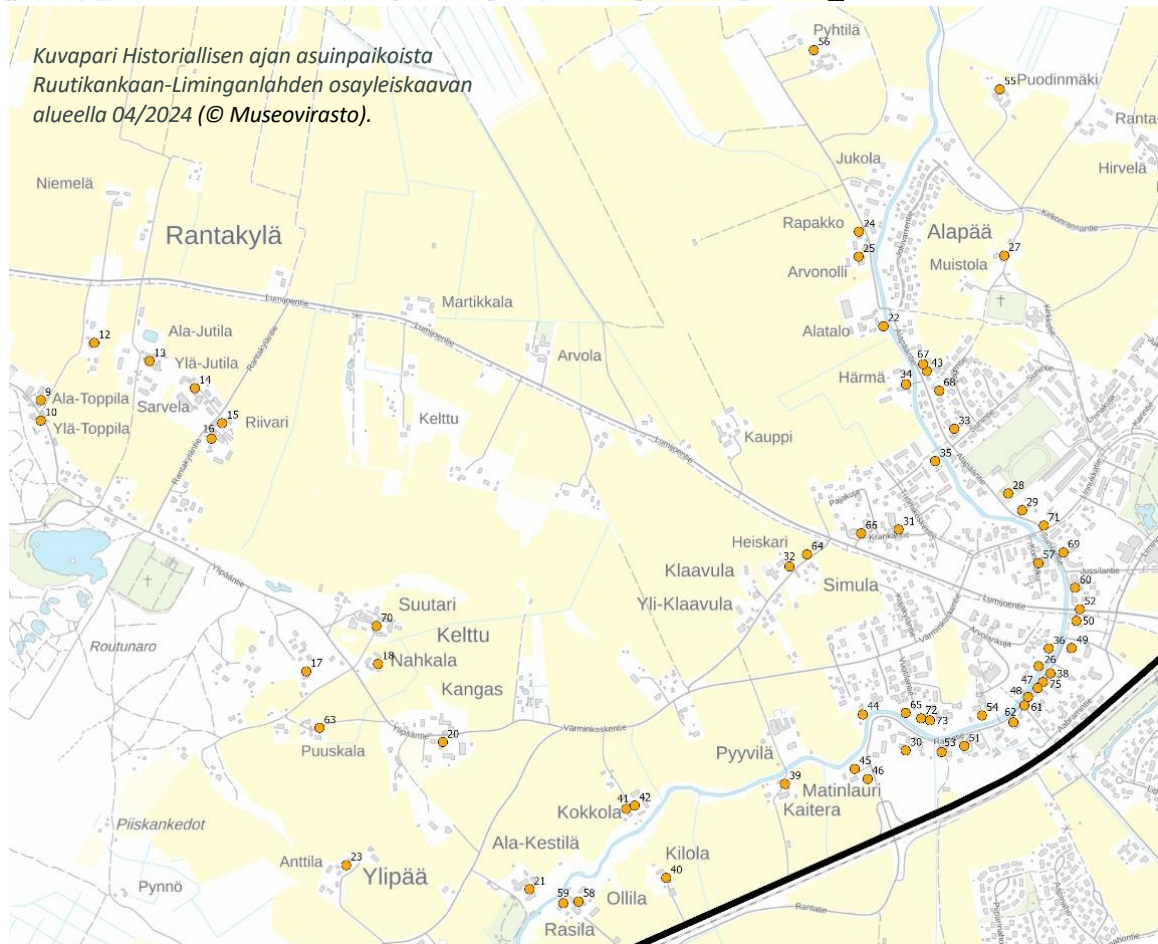
Vuosien 2017 ja 2022 arkeologisissa inventoinneissa on listattu karttatutkielmien perusteella yhteensä 75 vanhaa historiallisen ajan talon paikkaa. Edelleen asuttuna olevat 1700-luvun puolivälistä tunnetut talonpaikat katsotaan pääsääntöisesti muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Vanhojen kantatalojen ja torppien osalta on huomattava, että mikäli maankäyttö olennaisesti muuttuu niiden alueella tai niiden alueelle suunnitellaan uutta rakentamista, tulee selvittää, onko hankkeella vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Muiksi kulttuuriperintökohteiksi / historiallisen ajan asuinpaikoiksi Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueella luokitellut kohteet on listattu alla ja kohteista on karttakooste seuraavalla sivulla.

1.	Annala	(1000042800)	40.	Kilola	(1000045543)
2.	Anttila	(1000042801)	41.	Kokko 1	(1000045544)
3.	Seikkula	(1000042803)	42.	Kokko 2	(1000045545)
4.	Seikkula 2	(1000042804)	43.	Krankkala 2	(1000045546)
5.	Eskuri	(1000042805)	44.	Martinkauppi	(1000045547)
6.	Pääskylä	(1000042806)	45.	Matinlauri 1	(1000045548)
7.	Tossava	(1000042807)	46.	Matinlauri 2	(1000045549)
8.	Pietilä	(1000042809)	47.	Moukka	(1000045550)
9.	Ala-Toppila	(1000042786)	48.	Okkonen	(1000045552)
10.	Ylä-Toppila	(1000042787)	49.	Pappila	(1000045777)
11.	Jurva	(1000042788)	50.	Pietilä 3	(1000045553)
12.	Pleisula	(1000042789)	51.	Piipari	(1000045554)
13.	Jutila	(1000042790)	52.	Pilto	(1000045555)
14.	Sarvi	(1000042792)	53.	Poutala	(1000045556)
15.	Arfman	(1000042794)	54.	Prokko	(1000045776)
16.	Routtu	(1000042795)	55.	Puodinmäki	(1000045604)
17.	Sutari	(1000042796)	56.	Pyhtinen 1	(1000045605)
18.	Nahkuri / Nahkala	(1000042798)	57.	Pyhtinen 2	(1000045606)
19.	Pietilä 2	(1000042811)	58.	Rasila 1	(1000045607)
20.	Kangas	(1000042812)	59.	Rasila 2	(1000045608)
21.	Kestilä / Ala-Kestilä	(1000042814)	60.	Rautio	(1000045609)
22.	Ahla	(1000045525)	61.	Riikola 1	(1000045610)
23.	Anttila 2	(1000045630)	62.	Riikola 2	(1000045611)
24.	Arvola 1	(1000045526)	63.	Rosi	(1000045633)
25.	Arvola 2	(1000045527)	64.	Simula	(1000045612)
26.	Arvola 3	(1000045528)	65.	Sipola	(1000045613)
27.	Lukkarin puustelli	(1000045531)	66.	Sippola	(1000045624)
28.	Bisi	(1000045532)	67.	Soldan 2	(1000045614)
29.	Bisilä	(1000045775)	68.	Suni	(1000045615)
30.	Foudila	(1000045533)	69.	Sunila	(1000045616)
31.	Heikko	(1000045534)	70.	Suutari 1	(1000045634)
32.	Heiskari 3	(1000045535)	71.	Ursala	(1000045617)
33.	Hirvelä	(1000045536)	72.	Wuotila 1	(1000045625)
34.	Härmä 1	(1000045537)	73.	Wuotila 2	(1000045626)
35.	Härmä 2	(1000045538)	74.	YliKestilä	(1000045627)
36.	Härmälä	(1000045539)	75.	Juustila 2	(1000045541)
37.	Juustila 1	(1000045540)			
38.	Juustila 2	(1000045541)			
39.	Kaitera	(1000045542)			

Kuva 13: Kuvapari Historiallisen ajan asuinpaikoista Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueella 04/2024 (© Museovirasto).

3.1.6 Tekninen huolto

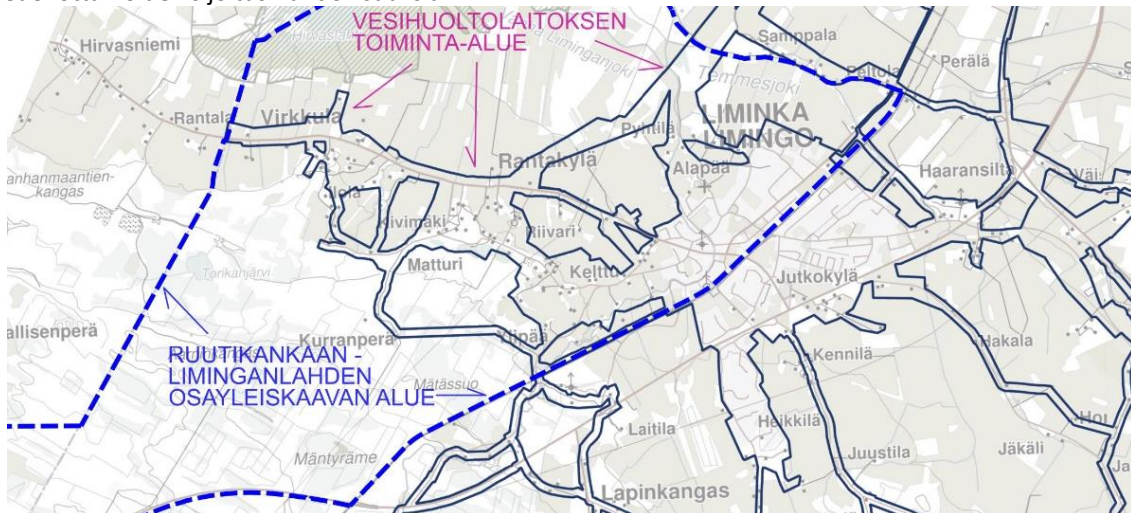
Vesihuolto:

Vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Verkostojen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen vedenhankinta on kiinteistökohtaisten kaivojen varassa. Limingan Vesihuolto Oy vastaa vedenhankinnasta ja viemäroinnistä Limingan taajaman keskeisillä alueilla. Virkkulan alueella Lumijoen eteläpuolella on useita kiinteistöjä, jotka eivät ole viemärlaitoksen toiminta-alueella. Myös osa Rantakylästä sekä Värminkoskentien eteläpään muutamat kiinteistöt sijoittuvat viemärlaitoksen toiminta-alueen ulkopuolelle.

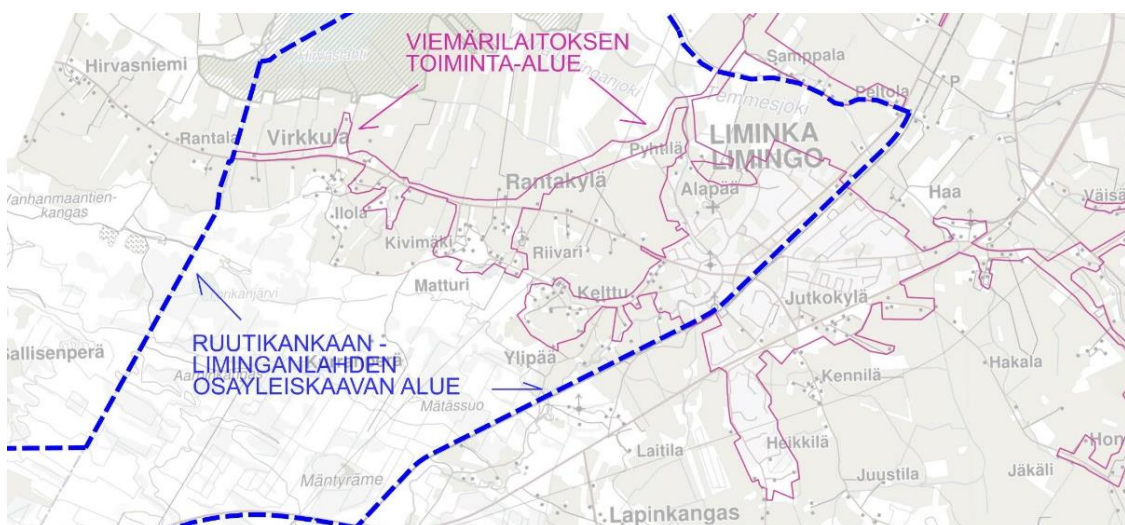
Lumijoen sekä Limingan jätevedet ohjataan Puodinmäen jätevedenpumppaamolle, jonka kautta viemärlaitosten toiminta-alueilta kerätty jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Lakeuden Keskuspuhdistamolle Kempeleeseen. Limingan vesilaitosta ollaan siirtämässä Rantatieltä uuteen paikkaan Värminkoskentien varteen. Rakennustyöt aloitetaan vuoden 2025 alussa ja tavoitteena on laitoksen valmistuminen vuoden 2026 aikana.

Ruutikankaan alueen vesihuollon järjestäminen on haastavaa pitkien etäisyyksien vuoksi, ja on todennäköistä, ettei alue tule kunnallisen vesihuollon piiriin.

Rantakylän pohjavesialueella ja kaava-alueella sijaitsee useita Limingan Vesihuolto Oy:n vedenottoaikoja; Aarnio, Kukkala, Monttu ja Foundila, joista tällä hetkellä vettä otetaan vain Aarniosta. Kukkalan, Montun ja Foundilan vedenottomahdollisuudet jatkossa ovat tutkittavana. Lisäksi Limingan ja Lumijoen kuntarajan tuntumassa tutkia uusien vedenottomaiden sijoitusmahdollisuuksia.

Kuva 14: Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue ja Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaava-alueen rajaus.

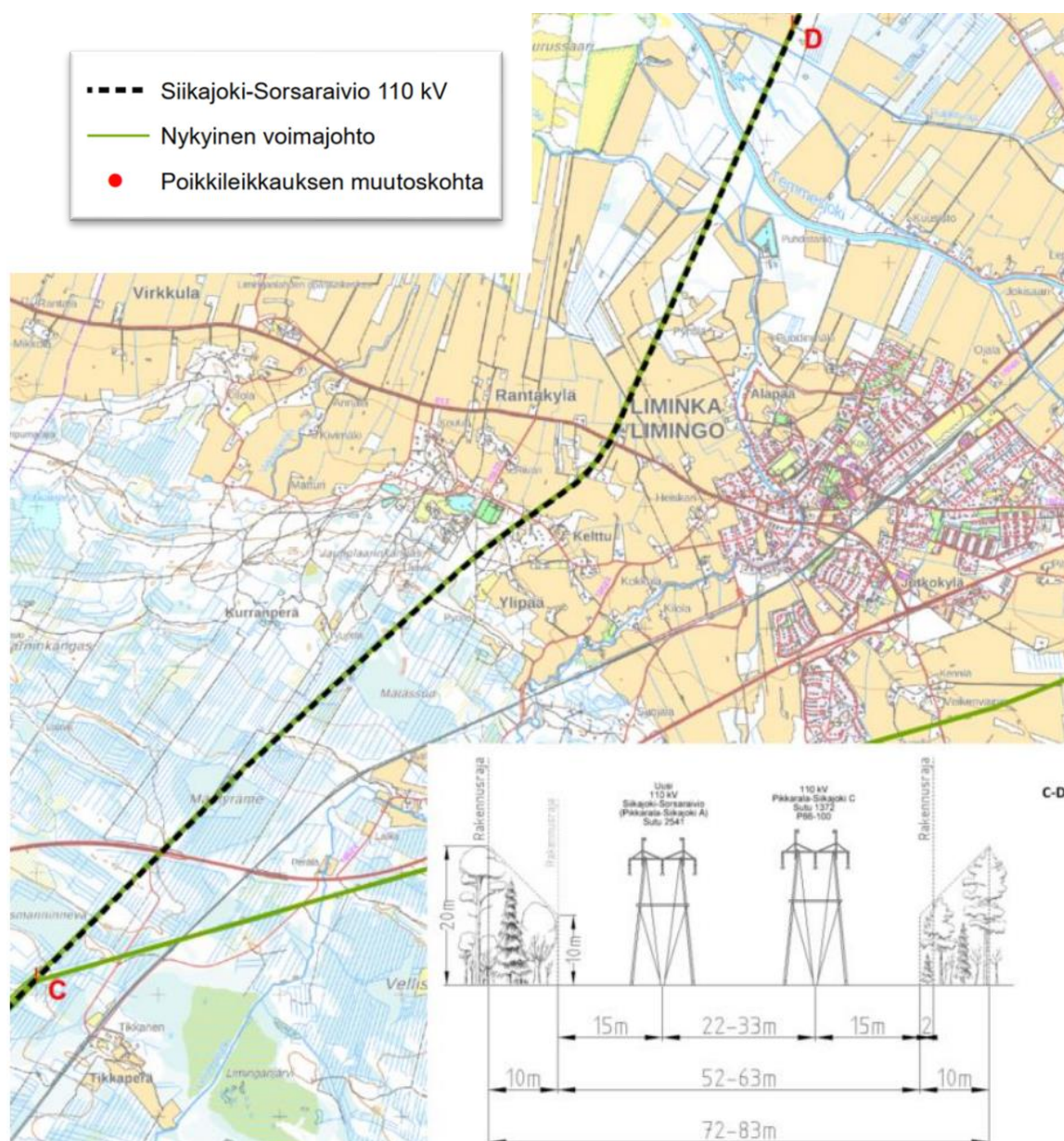
Kuva 15: Viemärlaitoksen toiminta-alueen ja Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaava-alueen rajaus.

Johtolinjat:

Kaava-alueen halki kulkee Fingridin 110 kV voimajohdot Pikkarala-Siikajoki A (itäpuoleinen voimajohto) ja Pikkarala-Siikajoki C (länsipuoleinen voimajohto), joista Pikkarala-Siikajoki A suunnitellaan uusittavan nykyisen ikääntyneen voimajohdon paikalle. Hankkeesta on meneillään YVA-menettely. Voimajohdon suunnittelu tehdään vuonna 2022 ja rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2023-2025.

Nykyinen voimajohtoalue on 72-83 metriä leveä. Hankkeessa johtoalue pysyy ennallaan ja vain rakennusraja päivitetään alueen ulkoreunaan. Rakentamisrajoitusalueen laajeneminen koskee käytännössä vain uudisrakentamista, sillä yleensä rakennusrajoitusalueelle jäävät olemassa olevat rakennukset ja rakenteet voivat jäädä paikoilleen ja niihin liittyvät sähköturvallisuusnäkökohdat huomioidaan voimajohdon uusimisen yhteydessä.

Fingridin voimajohtolinjaparin alla Lumijoentien varrella on sähköasema (Lumijoentie). Kaava-alueella on myös keskijänniteverkon linjoja (20 kV).

Kuva 16: Fingridin 110 kV voimajohtosuunnitelma välillä Siikajoki-Sorsaraivio.

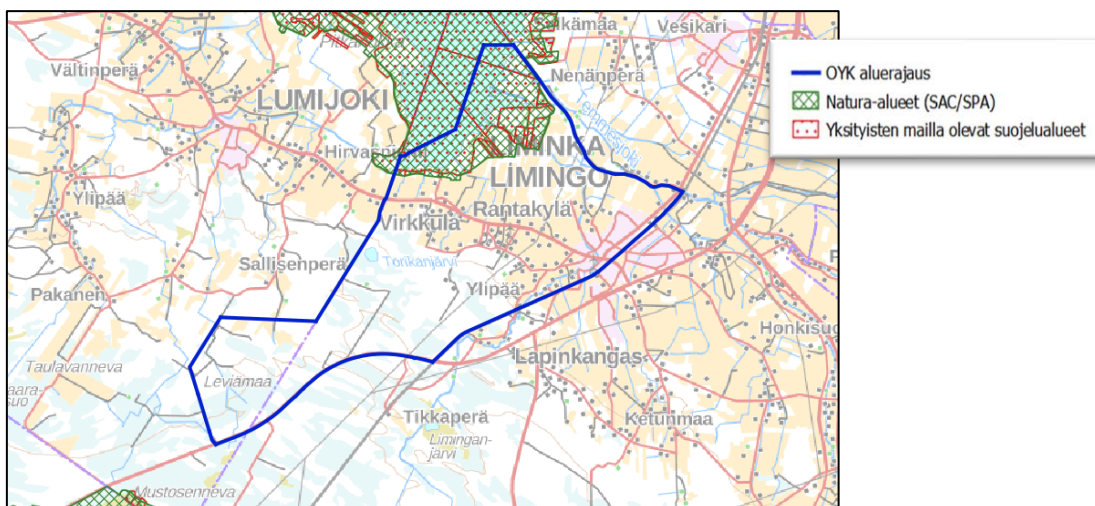
3.1.7 Luonnonympäristö

Kaavaselostuksen luonnonympäristön kuvaus perustuu Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavatyön yhteydessä tehtyihin kirjalliseen luontoselvitykseen sekä tarkentaviin maastotarkasteluihin.

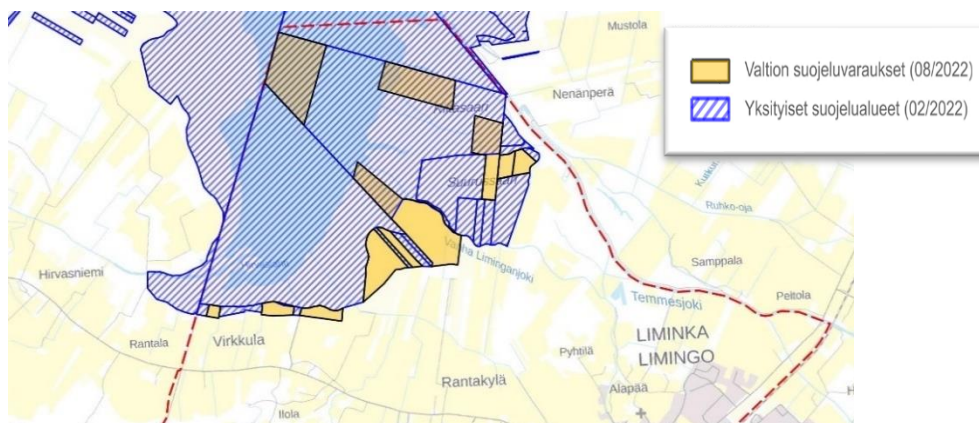
Kaava-alueen merenranta-alueet kuuluvat Liminganlahden Natura-alueeseen (FI1102200). Kaava-alueen pohjoisosassa on useita yksityisten mailla sijaitsevia suojelualueita. Liminganlahti kuuluu kansainväliseen Ramsar kosteikko-suojeluverkostoon ja on kansainvälisesti merkittävä uhanalaisten, silmälläpidettävien ja kansainvälisen erityisvastuun lintulajien pesimis- ja kerääntymisalue (IBA/FINIBA) sekä lintuvesien suojeluohjelman alue (LVO).

Suomen rannikolta on tunnistettu 87 ekologisesti merkittävää meriluontoaluetta (EMMA) vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelmassa (VELMU). Liminganlahti on yksi näistä. Liminganlahti on Perämeren suurin lahti ja alueena erittäin arvokas maankohoamisrannikon luonnon monimuotoisuuden kokonaisuus ja kansainvälisesti arvokas lintukosteikko. Maankohoamisen vaikutuksesta Liminganlahden matalat rannat ovat jatkuvassa muutostilassa. Rantaviiva on siirtynyt paikoin puolitoista kilometriä vajaassa sadassa vuodessa.

Maankohoamisrannikon ja maaperän vaikutus heijastuu maisemaan, kasvillisuuteen ja elinympäristöihin selvänä vyöhykkeisyytenä. Selvitysalue kuuluu Suomen metsäkasvillisuusvyöhykkeessä Pohjanmaan keskiboreaaliseen vyöhykkeeseen 3a (Etelä-Suomi) sekä suoaluevyöhykkeessä vyöhykkeeseen *Pohjois-Pohjanmaan aapasuot*.

Kuva 17: Kaava-alueella ja sen lähiympäristössä olevat Natura-alueet sekä yksityisten mailla olevat suojelualueet. Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

Kuva 18: Valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut alueet (© Pohjois-Pohjanmaan ELY 08/2022) sekä yksityisten mailla olevat suojelualueet.

Kasvillisuus ja luontotyytit

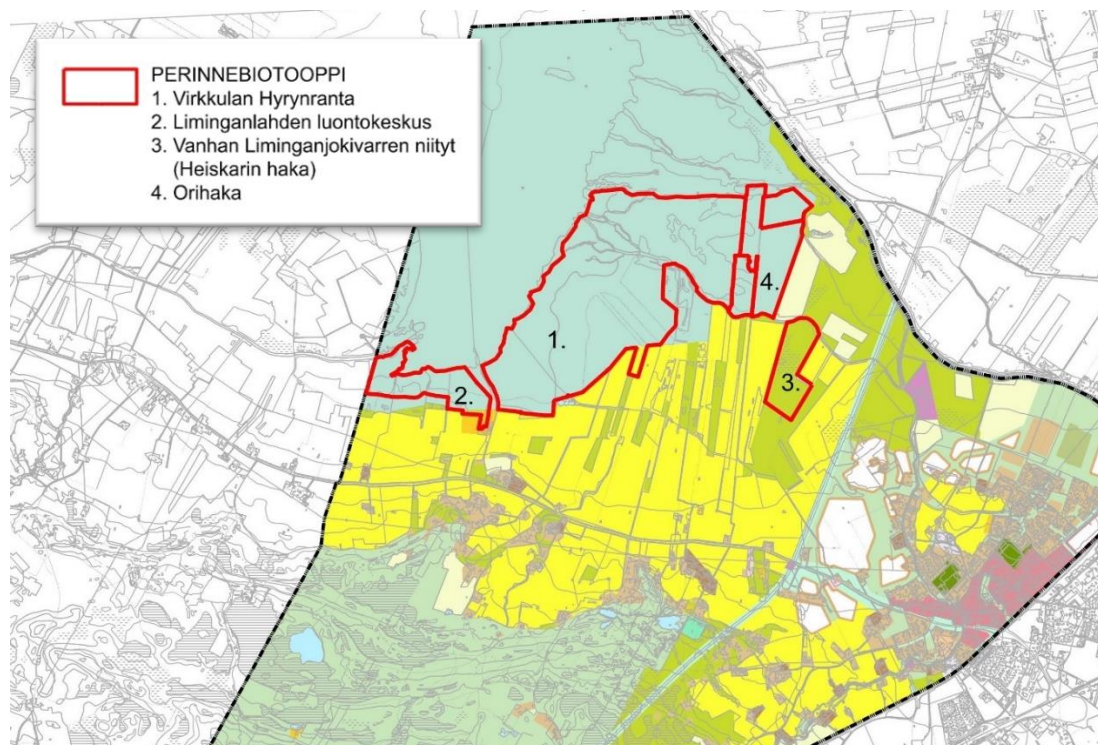
Kasvillisuuden osalta luontoselvityksen maastotarkastelut kohdistettiin alustavassa kaavaluonnoksessa osoitetuille uusille rakennuspaikoille emätilaselvityksen alueella ja niiden lähiympäristöön sekä myös asemakaavoitettavaksi osoitettaville uusille alueille. Lisäksi Liminganlahden luontokeskuksen laajennusalueelle tehtiin maastokäynti. Maastotarkastelujen perusteella alueelta ei havaittu uhanalaisia kasvilajeja.

Liminganlahti ja ranta-alue:

Kaava-alueen ranta-alue on maankohoamisrannikkoa, jolla maa muovaa ranta-alueen kasvillisuusvyöhykkeitä ja elinympäristöjä. Rannikosta sisämaahan on monia maankohoamisrannikon sukkessiovyöhykkeitä. Alueen merenrantaniityt ovat puolikulttuurimaita (SYKE 2022). Alueelle sijoittuu arvokkaiksi luokiteltuja perinnemaisemakohteita, joista Virkkulan Hyrynranan niitty on edustavin ja luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi (Anttila ym. 2007).

Merenrantavyöhyke merenrantaniittyineen kuuluu Liminganlahden Natura-alueeseen. Alueella esiintyy useita luontodirektiivin luontotyyppisiä kuten matalakasvuisia merenrantaniittyjä, jokisuistoja, rannikon laguuneja, laajat matalat lahdet sekä lukuisia suojellisesti merkittäviä lajeja. Luontodirektiivin kasvilajeja edustavat mm. ruijanesikko, pohjansorsimo, upossarpio ja nelilehtivesikuusi. Uhanalaisista lajeista alueella esiintyy lisäksi mm. pikkupohjansorsimo, sammakonleinikki, otavita, somersara, ruijannuokkuesikko, lietetatar, rannikkovesikuusi, somersara, jokipaju, silonäkinparta ja paunikko (Lajitietokeskus 2022, Metsähallituksen lausunto 16.11.2023).

Merenrantaniitystä sisämaahan seuraava vyöhyke on pensaikkovyöhyke, rantalepikkovyöhyke, koivuvyöhyke ja sen jälkeen sekapuustoinen havumetsä. Merenrantaniityn itäpuoliset metsäiset alueet ovat osin olleet ihmisten käytössä, ojitettu ja puustoltaan käsitelty. Käsiteltyjen ja luontoarvoiltaan heikentyneiden alueiden lisäksi on luonnontilaisia ja sen kaltaisia kuvioita, joista ainakin osa on metsälain 10§:n perusteella suojeltu. Lehdot kuuluvat uhanalaisiin luontotyyppisiin (Kontula ym. 2018).

Kuva 19: Perinnebiotoopit suunnittelualueella esitettynä kaavaluonnoksen aluevärien päällä punaisella rajauksella. Rajauksissa on mukana paikallisesti arvokkaat kohteet, jotka on poimittu perinnebiotooppien täydennysinventointien aineistoista. Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. 31.10.2022, kohdenimet julkaisusta Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden yleissuunnitelma, Limingan lakeuden länsiosa, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen julkaisu.

Viljelylakeus:

Rannikkoalueen ja metsäisen harjujakson välissä on viljelylakeus peltoineen ja haja-asutuksineen. Tehokkaasti ihmisten muokkaamilla pelloilla ei yleensä kasva harvinaisia luonnonvaraisia kasvilajeja. Maastotarkasteluissa selvitysalueen peltoalueiden reunamilla ja teiden varsilla havaittiin lähinnä tavanomista korkeakasvuista joutomaankasvillisuutta. Ketokasvillisuutta ei havaittu.

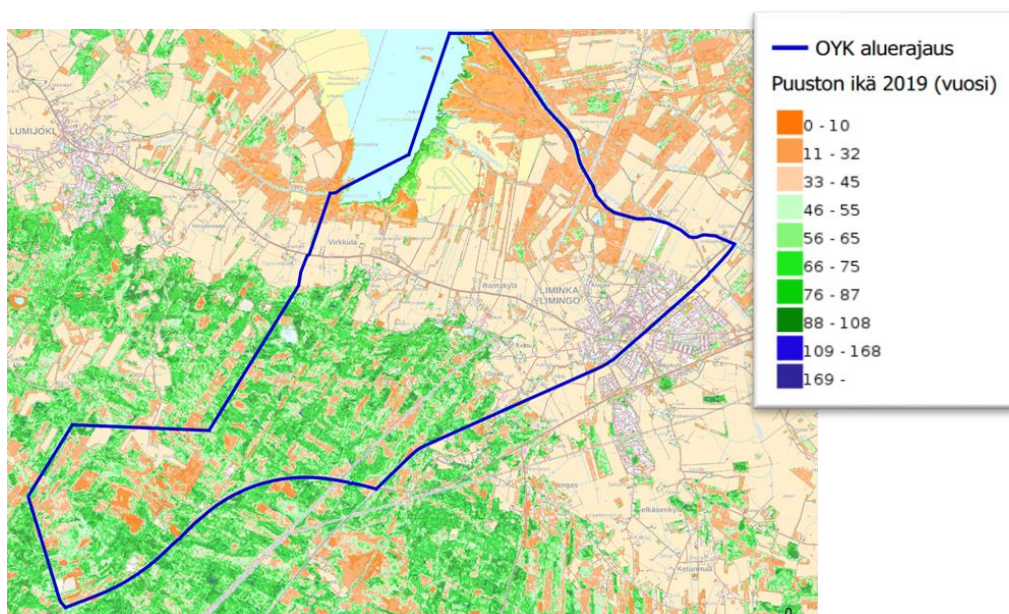
Peltojen ja teiden reuna-alueet ovat usein suojavyöhykkeitä elinympäristöjä eläimille sekä linnuille. Kirjallisen luontoselvityksen mukaan pelto-ojissa ja niiden ranta-alueella on havaittu huomioon otettavia lajeja kuten vesihilpi, pikkupohjansorsimo, sammakonleinikki ja jokipaju (Lajitietokeskus 2022). Maastotarkasteluissa havaittiin Puodinmäen koillispuoleisen pellon sekä Rantakylän pellon ojassa vesihilpiä (silmälläpidettävä laji). Sammakonleinikkiä ei havaittu. Muita suojelullisista syistä huomioon otettavia lajeja ovat esim. selvitysalueella havaitut perinnebiotooppilajit kuten Virkkulan alueen noidanlukot sekä ahonkissankäpälä (Lajitietokeskus 2022).

Metsät:

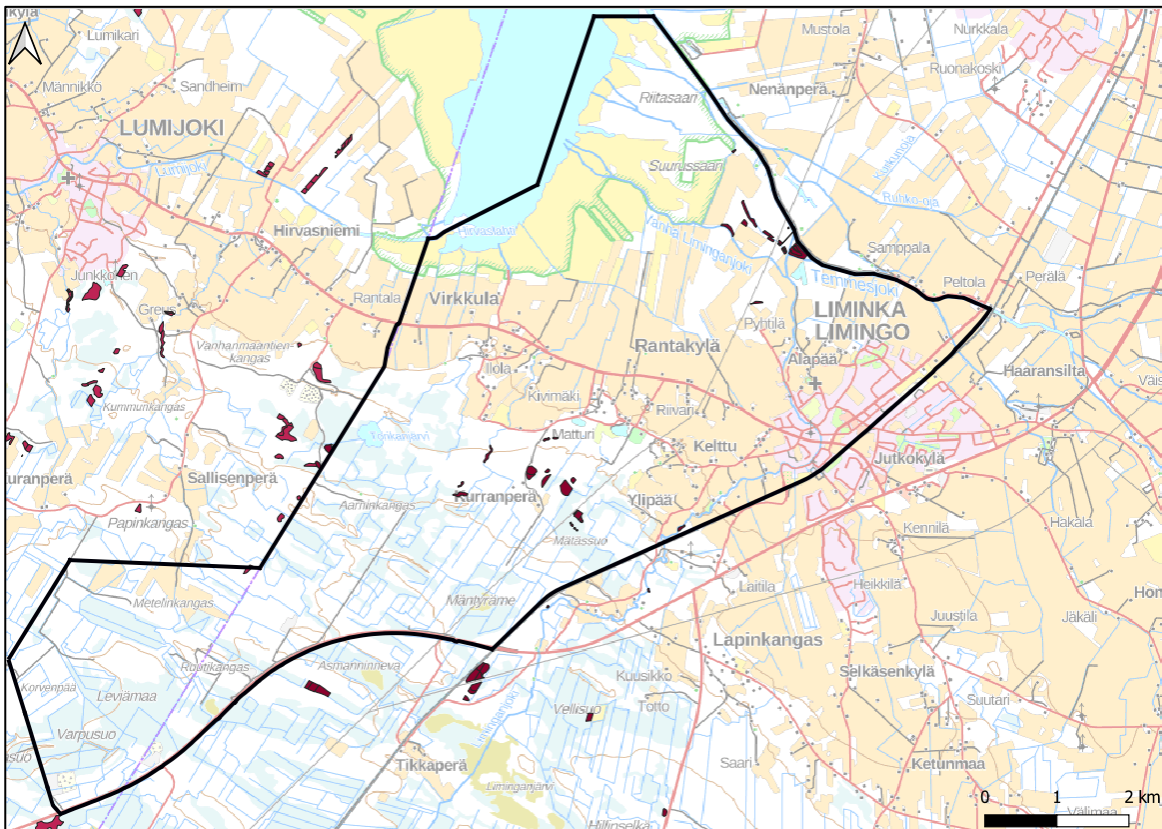
Kirjallisen luontoselvityksen mukaan kaava-alueen keski- ja eteläosan yleisimmät kangasmetsätyypit ovat pääosin kuivahkot sekä tuoreet kankaat. Kurranperän alueella (Aarninkangas-Jauholaarinkangas) esiintyy harjanteiden lakialueilla lisäksi kuivaa kangasmetsää. Tuoreen kangasmetsän lomassa on paikoin kuvioita lehtomaisesta kangasmetsästä. Lehtomaisen kangasmetsän kuviot ovat paikkatiedon (LUKE 2022) mukaan usein ojitusalueella, hakattuina tai nuorta talousmetsää.

Maastotarkastelujen perusteella selvitysalueen keskiosan yleisin metsäluontotyyppi on kuivahko kangas (erittäin uhanalainen, EN). Alueen kuivahkot kankaat ovat mäntyvaltaisia ja puustoltaan melko tasaikäisiä. Kuvioissa on lahoppuuta hyvin niukalti. Ruutikankaan ojittamattomilla alueilla esiintyy metsätalouskäytössä olevaa kangasmetsää, lähinnä kuivahkoa kangasta. Lähes puolet Ruutikankaan alueesta on voimakkaasti kulttuurivaikutteista. Ko. alueen luontotyypin edustavuus on heikentynyt metsätalouskäytön vuoksi. Alueen puusto on suhteellisen tasaikäistä ja kerroksellisuus sekä lahoppuuden määrä on suhteellisen vähäinen.

Alueen tuoreet kangasmetsät (vaarantunut, VU) ovat paikoin mäntyvaltaisia ja paikoin kuusi-mänty sekapuustoisia. Torikanjärven pohjoispuolella Vanhanmaantienkankaan juurella esiintyy kuusivaltaista tuoretta kangasmetsää sekä paikoin allikoissa ja puron ranta-alueilla kangaskorven (äärimmäisen uhanalainen, CR) kasvillisuutta. Metsä on puron lähiympäristössä tavanomaista kangasmetsää monimuotoisempi ja kerroksellisempi. Torikanjärven pohjoispuolisen puron ympäristössä esiintyy pienialaisesti kangaskorven kasvillisuutta sekä kuusivaltaista tuoretta kangasmetsää: Puron vartta voidaan pitää luonnon monimuotoisuudelle tärkeänä alueena.

Kuva 20: Puuston ikä kaava-alueella (Luke ja MML 2022). Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

Kuva 21: Metsälakikohteet kaava-alueella ja sen lähiympäristössä (Metsäkeskus ja MML 2022). Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

Kaava-alueella on useita hakkuuaukiota ja taimikkoja, joiden puuston ikä on 0–32 vuotta. Lisäksi esiintyy nuoria kasvatusmetsiä. Varttuneempien metsäkuvien puuston ikä on selvitysalueella 56–87 vuotta. Yli 100 vuoden ikäistä metsää esiintyy selvitysalueella melko niukasti muun talousmetsän lomassa. Kuivat, kuivahkot ja tuoreet kangasmetsät sekä lehtomaiset kankaat kuuluvat uhanalaisiin luontotyyppeihin. Metsätaloustyössä olevien metsien luontoarvot ja metsäluontotyyppien edustavuus ovat kuitenkin heikentyneet. Paikkatiedon ja maastotarkastelujen perusteella selvitysalueella ei esiinny vanhoja, luonnontilaisia metsiä.

Metsälain 10 §:n suojeltavat elinympäristöt ovat monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä ja ne erottuvat selvästi ympäröivästä metsäluonnosta. Metsäkeskuksen rekisteritietoihin merkittyjä metsälakikohteita on selvitysalueen koillisosassa Liminganjoen ja Temmesjoen ympäristössä (rehevät lehtolaikut, lehtipuuvaltaiset luhdet, lehto- ja ruohokorvet), selvitysalueen keskiosassa Kurrangerän ympäristössä (pääosin vähäpuustoiset suot ja alle 0,5 ha kokoisten lampien välittömät lähiympäristöt) ja Paloaron alueella (Virkkulanojan alaosan rantametsä).

Suot:

Kaava-alueen pohjoisosassa merenrantaniittyalueen itäpuolisten kosteapohjaisten lehtojen lomassa on useita kosteikkoja. Kosteikot ovat luontotyypeiltään usein luhtia kuten ruoho- ja heinäluhta ja ruovikkoa. Selvitysalueen keski- ja eteläosassa on kangasselänteiden väliin kehittyneitä soistumia ja soita, joista suurin osa on ojitettu. Ojitusalueiden vesitalous on eriasteisesti muuttunut ja ne ovat ilmakuvatarkastelun perusteella lähes poikkeuksetta puustoisia. Ojitusalueiden lomassa on erikokoisia ojittamattomia suoalueita. Niihin kuuluvat Mätässuo, Mäntyräme, Leviämaa, Varpusuo, Aarninkankaan lounaispuolinen ojittamaton suoalue sekä useita pieniä nimettömiä suoalueita.

Mäntyräme ja Leviämaan suo ovat ilmakuvatarkastelun perusteella lähinnä rahkarämettä. Mäntyrämeen pohjoisosa on Metsäkeskuksen rekisteritietoihin merkitty metsälain 10 §:n kohteeksi (vähäpuustoinen suo). Myös Mäntyrämeellä sijaitsevat kangasmetsäsaarekkeet kuuluvat metsälain 10 §:n kohteisiin (kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla). Kurrangerän alueella on muita metsälailla (10 §) suojeltuja puustoisia suoalueita. Maastotarkastelujen

perusteella Leviämaan tuntumassa esiintyy variksenrahkarämettä (säilyvä, LC) sekä isovarpurämettä (vaarantunut, VU).

Aarninkankaan lounaispuolella ojittamattomalla suoalueella esiintyy rahkarämeen lisäksi muita välipintaisia suotyyppisiä kuten uhanalaiset suoluontotyypit (Kontula ym. 2018) saraneva, sararäme, lyhytkorsineva tai kalvakkaneva. Kurrankankaan, Jauholaarinkankaan ja Lamperoisen alueen soistumat ovat maastotarkastelun perusteella isovarpurämettä (vaarantunut, VU), rahkarämettä (säilyvä, LC), suursaranevaa (VU), sararämettä (erittäin uhanalainen, EN) ja oligotrofista Sphagnum-rimpinevaa (EN). Kohteet on merkitty Metsäkeskuksen rekisteriin (2022) metsälain mukaisiksi erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi.

Varpusuon ojittamaton suoalue on paikatiedon (LUKE 2022) perusteella lehtipuuvaltainen. Lehtipuiden seassa kasvaa mäntyä sekä jonkin verran kuusta. Puuston ikä on 40–70 vuotta. Mahdollisesti kyse on noin 1960-luvulla hakatusta korpimetsästä, joka on kasvanut takaisin ja ensimmäisessä sukessiovaiheessa lehtipuuvaltainen. Ruutijärvi ja Torikanjärvi ovat umpeen kasvaneita järviä. Ruutijärvi on lähinnä avoluhtaa ja luhtaista saranevaa (Ramboll Oy 2015). Torikanjärvi on vahvasti umpeen kasvavaa luhtanevojen aluetta, jossa avovesialueet ovat kaventuneet varsin pieniksi (FCG 2011).

Maastotarkastelujen perusteella Hahtikarin alueella on vanhoja peltoja sekä selvitysalueen pohjoisosassa avoluhtaa (elinvoimainen, LC) sekä kosteapohjaista lehtoa (vaarantunut, VU). Samantyyppistä luhtaa ja lehtoa esiintyy myös Liminganjoen itäpuolisilla, Puodinmäen asemakaavoitettavilla alueilla, jossa lehdot ovat kulttuurivaikutteisia. Hahtikarin pohjoisnurkan voimajohtolinjan pohjoispuolella sijaitsee Metsäkeskuksen rekisteritietoihin (2022) merkitty metsälakikohde (10 §), joka on luonnontilaisen kaltaista kosteapohjaista lehtoa.

Lamperoisen alueella esiintyy kausikosteikkoja, joista toinen on merkattu Maanmittauslaitoksen maastokartta-aineistoon lammeksi. Kausikosteikot ovat yleensä kevään lumen sulamisvesien täyttämiä lammikoita, jotka kuivuvat hiljalleen kesän aikana, kuten maastotarkastelujen aikaan oli käynyt.

Sisävedet / virtavedet:

Temmesjoen alaosa sekä lähes koko Liminganjoki ovat raskaasti perattuina (FCG 2011). Liminganjoen vanha uoma virtaa edelleen Vanhana Liminganjokena Liminganlahteen, jossa se haarautuu Hyrynkarin kohdalla useihin uomiin eli muodostaa merenrantaniityn alueelle pienen jokideltan.

Virkkulanoja on yleisilmeeltään puomainen uoma (FCG 2011). Uoma saa alkuunsa selvitysalueen keskiosan harjujaksossa, Kurrankerän ojitusalueella ja virtaa pohjoiseen, jossa se yhtyy Rantakylän pohjoispuolisessa viljelylakeudessa Vongankanavaan, joka virtaa Liminganlahteen. Virkkulanajan eteläosa on luontaisesti mutkitteleva ja sen ranta-alue kuuluu metsälain 10 §:n tarkoittamiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin (Metsäkeskus 2022).

Sisävedet / järvet ja lammot:

Ruutijärvi ja Torikanjärvi ovat suureunaisia ja umpeen kasvavia. Maastotarkastelun perusteella Torikanjärven keskellä on vielä 0,5 ha kokoinen avovesialue, jota ympäröi saraluhta. Ruutijärvi on jo melkein kokonaan umpeutunut.

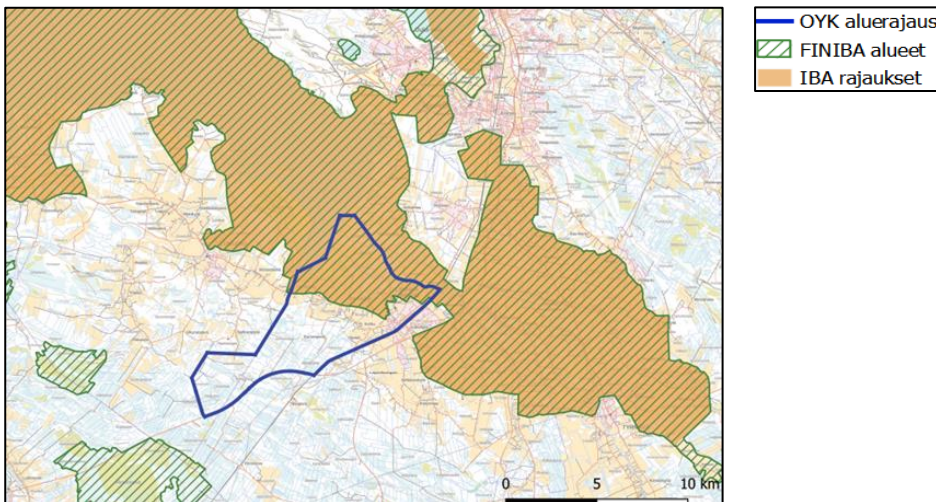
Erikokoisia lampia on selvitysalueella yli 50. Suuri osa lammista sijaitsee selvitysalueen pohjoisosassa vetisen merenrantaniityn tuntumassa tai sen itäpuolisen peltoalueen lomassa. Osa lammista on ilmakuivatulkinnan perusteella luontaisesti kehittyneitä, osa on keinotekoisia. Etenkin Rantakylän eteläpuoleisilla kangasmetsäalueilla on useita vanhoja soranottokuoppia, joihin on kehittynyt lampia. Lammista isoin ja pohjoisin on virkistyskäytössä (uimaranta ja laituri).

Selvitysalueen lammista osa voi kuulua vesilain 11 §:n suojeltuihin luontotyyppisiin, mikäli ne täyttävät lain vaatimukset luonnontilaisuudesta ja koosta. Lamperoinen -nimisen alueen lammista kaksi on merkitty Metsäkeskuksen rekisteriin metsälain 10 §:n mukaisiksi kohteiksi. Myös luonnontilaiset ja sen kaltaiset lähteet ja norot kuuluvat vesilain 11 §:n suojeltuihin pienvesiin. Selvitysalueella havaittiin maastokarttatarkastelussa yksi lähdemerkintä, joka sijoittuu Limingan kuntakeskuksen eteläpuolelle, Rantatien varrelle. Alueella on asutusta ja lähdemerkintä sijoittuu talon piha-alueelle tai tien penkkaan. Lähde on mahdollisesti hävinnyt tai ei ole enää luonnontilainen tai sen kaltainen.

Linnusto

Kaava-alueen pohjoisosa sijaitsee Liminganlahden Natura-alueella (FI1102200 SAC/SPA). Kaava-alue sijoittuu osin Oulun seudun kerääntymisalueelle, joka on kansainvälisesti arvokkaaksi luokiteltu lintualue (IBA). Laajempaa aluetta on rajattu kansallisesti arvokkaaksi (FINIBA) linnustoalueeksi. IBA-alueet (Important Bird and Biodiversity Areas) ovat osa BirdLife Internationalin maailmanlaajuisesta hankkeesta tärkeiden lintukohteiden suojelemiseksi. Suomessa sijaitsevat 100 IBA-aluetta ovat osa tärkeiden lintualueiden verkostoa, joka turvaa niiden pesimä-, muutto- ja talvehtimisaikaisia alueita (Birdlife 2022). FINIBA-alueet (Finnish Important Bird Areas) ovat kansallisesti merkittäviä uhanalaisten, silmälläpidettävien ja kansainvälisten vastuulajien kerääntymis- ja pesimisalueita.

Natura-tietolomakkeen (Ympäristö 2022) mukaan kaava-alueen ympäristössä havaitaan maakotkia muuttoaikaan ja merikotkia koko muutto- ja pesimäkauden aikaan. Metsähallituksen tietokannassa ei ollut hankkeen vaikutusalueella maa- tai merikotkien pesintöjä.

Kuva 22: Linnuston kannalta arvokkaat alueet. Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

Linnusto Liminganlahdella ja ranta-alueella:

Liminganlahden linnuston pesimälajisto on erittäin monipuolinen sisältäen lähes kaikki Suomessa esiintyvät kosteikoille ominaiset lintulajit. Useiden lajien pesimäkannat ovat maamme korkeimpia. Pesimälinnuston lisäksi alue on vähintään yhtä merkittävä muuttolintujen kerääntymis- ja sulkasatoalue. Muutonaikaiset kerääntymät ovat maailmanlaajuisesti merkittäviä sillä useiden lajien kannoista jopa useita prosentteja levähtää säännöllisesti Liminganlahdella (Ympäristö 2022). Natura-tietolomakkeen (Ympäristö 2022) mukaan tärkeimpiä pesimälajeja ovat etelänsuosirri, mustapyrstökuiri, suokukko, punajalkaviklo, vesipääsky, harmaasorsa, jouhisorsa, ristisorsa, tukkasotka, pikkulokki, ruskosuohaukka ja kaulushaikara, joiden Suomessa pesivästä kannasta merkittävä osa pesii Liminganlahdella. Pesiviin lajeihin lukeutuu lukuisia uhanalaisiksi luokiteltuja lajeja, esimerkiksi etelänsuosirri ja suokukko luokitellaan äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Levähtämään puolestaan Natura-alueelle kerääntyy merkittäviä määriä mm. laulujoutsenia, metsähanhia, lyhytnokkahanhia ja muita hanhilajeja, haapanoita, taveja, jouhisorsia, tukkasotkia, uiveloita, kurkia, suokukkoja, jänkäsirriäisiä, liroja, valkovikloja, mustavikloja sekä tiiroja ja pikkulokkeja. Vesilintujen ja kahlaajien kerääntymät kohoavat usein tuhansiin jopa kymmeniin tuhansiin yksilöihin. Liminganlahti on myös yksi Suomen kolmesta tärkeimmästä äärimmäisen uhanalaisen kiljuhanhen levähdysalueesta.

Linnusto peltoalueilla:

Natura-alueen eteläpuoliset laajat peltoalueet ovat tärkeitä muuttolintujen lepäilyalueita ja Natura-alueella pesivien uhanalaisten ja suojelullisesti merkittävien lintulajien pesimäaikaisia ruokailualueita. Laji.fi-palvelussa (Lajitietokeskus 2022) on ilmoitettu useiden satojen harmaahanhilajien kerääntymä Lumijoen molemmilla puolilla sijaitseville peltoalueille. Muuttoaikaan myös laulujoutsenien ja kurkien runsaslukuiset kerääntymät ovat todennäköisiä. Peltolajilla ei ole todennäköisesti tiettyjä yksittäisiä kerääntymispaikkoja, joten kerääntymispaikat vaihtelevat eri vuosien välillä. Peltolajilla voi olla merkitystä myös lintujen pesimäaikaisena ympäristönä. Liminganlahden rantojen

läheisyydessä esimerkiksi äärimmäisen uhanalaiseksi luokiteltu (CR) suokukko ja erittäin uhanalaiseksi (EN) luokiteltu mustapyrstökuiiri pesivät paikoin myös pelloilla (Tuohimaa 2022). Maatalousympäristön lintulajeille peltoalueet ja niitä ympäröivät pensas- ja puustovyöhykkeet ovat tärkeitä. Laji.fi-palvelussa (Lajitietokeskus 2022) on ilmoitettu pesimäaikaiseen reviiiriin viittaavat havainnot lähivuosilta mm. peltosirkusta (CR), jonka pesimäkanta on ollut valtakunnallisesti jyrkästi laskusuunnassa. Peltoalueet ovat myös tärkeitä saalistuspaikkoja muutamille Natura-alueella pesiville lajeille, kuten lintudirektiivi liitteen I kuuluville sinisuohaukoille (VU), ruskosuohaukoille ja suopöllöille.

Linnusto metsäalueilla:

Kaava-alueen pohjois- ja keskiosassa on runsaasti pienehköjä metsäsaarekkeitä viljeltyjen peltojen ympäristössä ja laaja-alaisempaa talousmetsää on selvitysalueen eteläosassa. Laji.fi-palvelussa (Lajitietokeskus 2022) on ilmoitettu useita pesimäaikaiseen reviiiriin viittaavia havaintoja hömötiaisesta (EN), töyhtötiaisesta (VU) ja ampuhaukasta (D) selvitysalueen keskiosasta. Pesimäaikainen varpushaukkahavainto on ilmoitettu selvitysalueen pohjoisosaan Vanhan Liminganjoen ympäristöön. Linnuston kannalta viljeltyjen peltojen ympäristössä sijaitsevat metsäsaarekkeet tai peitteiset rämesuovyöhykkeet ovat potentiaalisia pesimäaikaisia elinympäristöjä mm. uhanalaisille (VU) hiiri- ja sinisuohaukalle.

Linnusto suoalueilla:

Kaava-alueen soiden merkitys uhanalaisten lintujen pesimäalueena arvioidaan elinympäristötarkastelun ja olemassa olevien havaintojen perusteella vähäiseksi.

Linnusto sisävesillä:

Kaava-alueen pohjoisosassa jokiuomien rantaympäristöissä voi pesiä samoja uhanalaisia lintulajeja kuin viereisellä Natura-alueella. Laji.fi-palveluun (Lajitietokeskus 2022) on ilmoitettu selvitysalueelta pesimäaikaisia havaintoja suokukosta (CR) ja pikkulepinkäisestä (D) Vanhan Liminganjoen ranta-alueelta. Puhdistamon alueella on pesinyt lokkiyhdyksunta ja lisäksi alueella pesivät tai käyttävät ruokailualueena tavi, kurki, töyhtöhyppä, suokukko, kuovi ja teeri (Anttila, Pessa ym. 2007). Karttatarkastelun perusteella Torikanjärvi on voimakkaasti rehevöitynyt ja umpeenkasvanut, joka voisi olla useiden suojellisesti merkittävien vesilintulajien pesimäaikainen elinympäristö. Laji.fi-palvelussa (Lajitietokeskus 2022) ei ollut saatavilla pesimäaikaisia linnustotietoja Torikanjärvestä. Kaava-alueen ojien ja pinta-alaltaan pienien lampien merkitys lintujen pesimäalueena on todennäköisesti vähäinen.

Maastoselvityksen tulokset muuttolinnuston osalta:

Linnustoselvityksen maastotarkastelut keväällä 2022 kohdennettiin muuttolinnuston osalta mahdollisten uusien rakennuspaikkojen ja -alueiden läheisille peltoalueille Virkkulan ja Limingan peltojen välillä. Havainnot peltoalueilla ruokailevista ja levähtävistä muuttolinnuista olivat vähäisiä. Lepäileviä ja ruokailevia lintuja havaittiin erityisesti Limingan keskustan ja Virkkulan väliin jäävillä laajoilla yhtenäisillä peltoalueilla, jotka sijaitsevat Lumijoentien molemmin puolin. Lintujen kevätmuutto Limingan alueella käynnistyy yleensä maaliskuun loppupuolella, on vilkkaimmillaan huhti-toukokuun vaihteessa ja loppuu toukokuun viimeisten viikkojen tienoilla. Limingan alueen muuttolinnustolaskennat päästiin aloittamaan toukokuun puolessavälissä.

Maastokartoituksissa havaittiin peltoalueella kahdeksan äärimmäisen uhanalaista suokukkoa. Suokukot soidintavat keväisin Liminganlahden rantaniityillä. Limingan peltoalueita ne käyttävät vain lepäilyyn ja ruokailuun muuttomatkoillaan.

Muuttolintujen maastotarkkailuissa kaudella 2023 lepäileviä ja ruokailevia lintuja havaittiin erityisesti Limingan keskustan ja Virkkulan väliin jäävillä laajoilla yhtenäisillä peltoalueilla Lumijoentien molemmin puolin. Isoja kerääntymiä havaittiin etenkin Lumijoen pohjoispuoleisilla pelloilla Fingridin sähkölinjan länsipuolella.

Muuttolintujen kerääntymien tarkastelu Tiira-aineistosta:

Liminganlahti ympäristöineen on Suomen tärkein kerääntymisalue mm. laulujoutsenelle, metsähanhen fabalis-rodulle (ns. taigametsähanhi) ja lyhytnokkahanhelle sekä muutoinkin monille kahlaaja- ja sorsalintulajeille. Maankäytön suunnittelun kannalta on huomionarvoista, että joutsenet, kurjet ja hanhet tyypillisesti lentävät lahdelta aamuisin lähiseudun (mm. Limingan ja Tyrnävän) peltoalueille ruokailemaan palaten illalla takaisin lahdelle yöpymään. Isojen lintulajien kevätmuuton aikainen kerääntyminen on tunnettu vuosikymmeniä, mutta syysmuuton aikainen kerääntyminen hanhilla ja kurjilla on verraten tuore ilmiö, mikä on nopeasti lisääntynyt viimeisen vuosikymmenen

aikana Liminganlahden laajan rauhoitusalueen perustamisen jälkeen. Aivan viimeisinä vuosina näiden lajien syysmuuton aikaiset kerääntymät ovat ylittäneet kevätkuuton aikaiset kerääntymät yksilömäärinä mitattaessa. Kevätaikaisessakin kerääntymässä on tapahtunut suuria muutoksia lajijakauman suhteen, esimerkiksi tundrahanhi ja lyhytnokkahanhi ovat voimakkaasti runsastuneet.

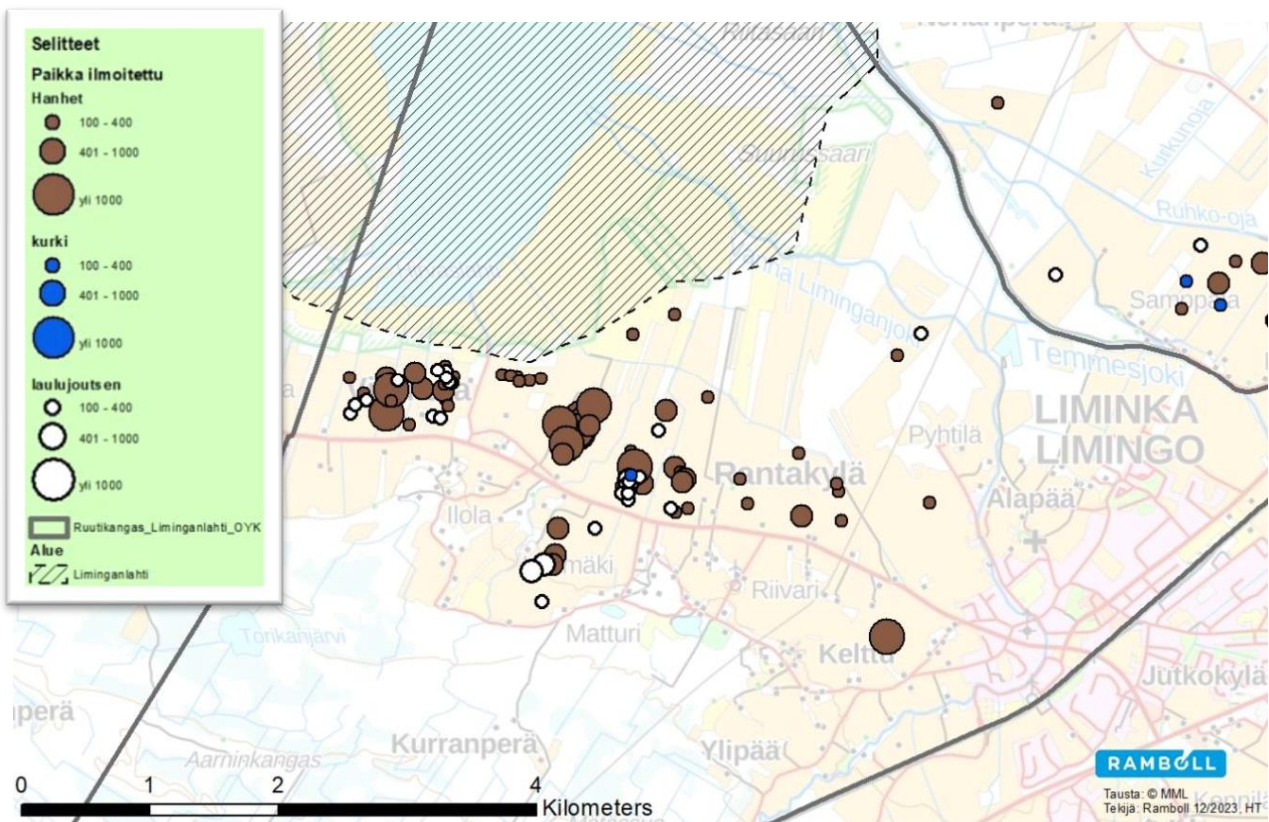
Saadussa havaintoaineistossa joutsenista, hanhista ja kurjista oli yhteensä noin 2800 havaintoa, joista suurin osa oli Liminganlahdelta. Liminganlahden ulkopuolelle jäi noin 880 kirjattua havaintoa paikallisista joutsenista, hanhista ja kurjista. Kaava-alueella Liminganlahden ulkopuolella suurten lintujen kerääntymät painottuvat Virkkulan-Rantakylän-alueelle Lumijoentien pohjoispuolelle ja Rantakylän kohdalla tien eteläpuolelle Virkkulanojan itäpuoleiselle peltoalueelle. Satojen hanhien ja joutsenten kerääntymiä on havaittu useana keväänä ja syksynä, yli tuhannen hanhen kerääntymä havaittu vähintään kahtena keväänä ja kolmena syksynä.

Äärimmäisen uhanalaisiksi luokitellun kiljuhanhen parvi (23 yksilöä) ruokaili tällä alueella yhtenä syksynä kahden päivän ajan. Kurkia ei ole tälle alueelle erityisemmin kertynyt, suurin ilmoitettu kerääntymä oli 202 yksilöä (2018).

Aineistossa toinen esille nouseva alue sijoittuu kaava-alueen pohjoispuolelle Temmesjokivarteen, jossa Lepikon peltoalueella on havaittu useana vuonna yli sadan yksilön hanhien, kurjen ja joutsenten kerääntymiä. Näiden lisäksi maininnan arvoinen on yli tuhannen hanhen kerääntymä Keltun peltoalueella, mutta aineisto ei osoita tälle alueelle säännöllistä kerääntymistä.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys toimitti myös havainnot uhanalaisista lajeista ja lintudirektiivin 1.liitteen lajeista. Näistä lajeista kaava-alueella Liminganlahden ulkopuolella havaittuja muita merkittäviä kerääntymiä ovat olleet (yksilöä) mustapyrstökuiri 43 (29.4.2017), suokukko 2000 (11.5.2016), vuorihemppo 55 (29.4.2017). Nämä kaikki kerääntymät ovat olleet Virkkulan-Rannanperän peltoalueella.

On huomioitava, että havainnointi ei ole kaava-alueella tasaista. Liminganlahdelta ja Virkkulan suunnalta havaintoaineistoa on hyvin runsaasti, kun taas syrjäisiltä peltoalueilta vain vähän. Suurin osa peltoalueista on kuitenkin ollut varsin säännöllisen havainnoinnin kohteena. Siten tulosten voidaan katsoa antavan kaava-alueen osalta luotettavan käsityksen kerääntymien alueellisesta painottumisesta.

Kuva 23: Tiira-aineiston suurimmat ilmoitetut isojen lintulajien kerääntymät Liminganlahden ulkopuolella Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueella. Ote Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan Luontoselvitysten täydennysten jälkeisistä lisäselvityksistä, 14.2.2024 Ramboll Finland Oy.

Maastoselvityksen tulokset pesimälinnuston osalta:

Pesimälinnuston maastotarkastelut kaudella 2022 kohdennettiin uusille asemakaavoitettaville alueille sekä yhden mahdollisen uuden rakennuspaikan alueelle ja sen lähiympäristöön. Pesimälinnusto koostui pääosin viljelysmaiden ja kulttuuriympäristön yleislinnuista.

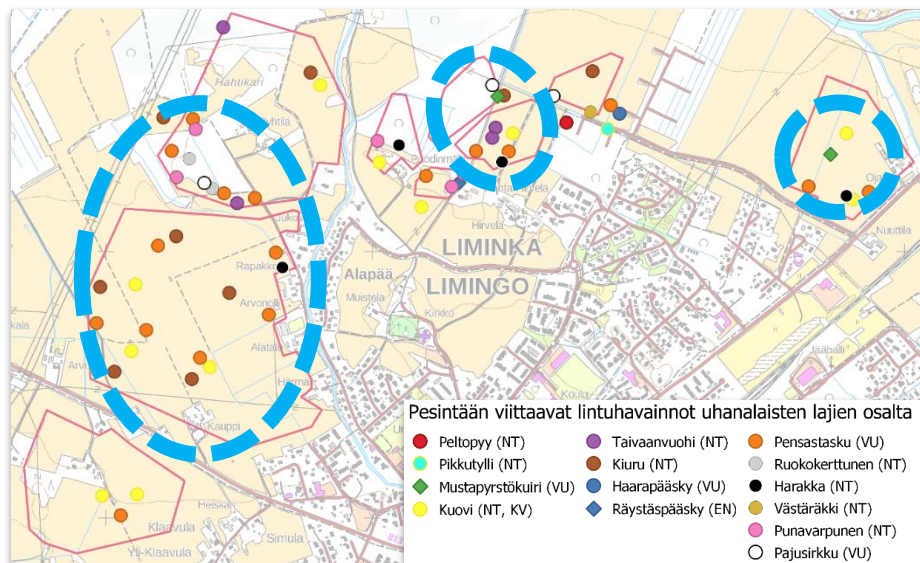
Erittäin uhanalaiseksi (EN) luokitelluista lajeista havaittiin pesivänä vain räystäspääsky. Vähintään yksi pari räystäspääskyä pesii Ranta-Hirvelän alueella. Pääskylajit käyvät peltojen ja muiden avoimien alueiden päällä hyönteispyynnissä. Vaarantuneiksi (VU) luokiteltuja lajeja havaittiin neljä: mustapyrstökuiri (7 pesivää paria), haarapääsky (1-2 pesivää paria), pensastasku (18 pesivää paria) ja pajusirkku (3 pesivää paria). Haarapääsky käy peltojen ja muiden avoimien alueiden päällä hyönteispyynnissä. Silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltuja lajeja havaittiin kymmenen: peltoppy, pikkutylli, punajalkaviklo, taivaanvuohi, kiuru, ruokokerttunen, harakka, västäräkki, punavarpunen ja kuovi. Alueellisesti uhanalaisiksi (RT) luokitelluista lintulajeista havaittiin selvityksissä niittykirvinen. Niitä pesi alueella 2 pari. Kansainvälisistä vastuulajeista Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan pesimälinnustoselvityksissä havaittiin kuovi.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan linnustokartoitusalueilla havaittiin pesivänä 15 suojellisesti huomionarvoista lintulajia, joiden kokonaisparimäärä oli 73. Kartoitusalueista arvokkaimmiksi muodostuivat seuraavat alueet:

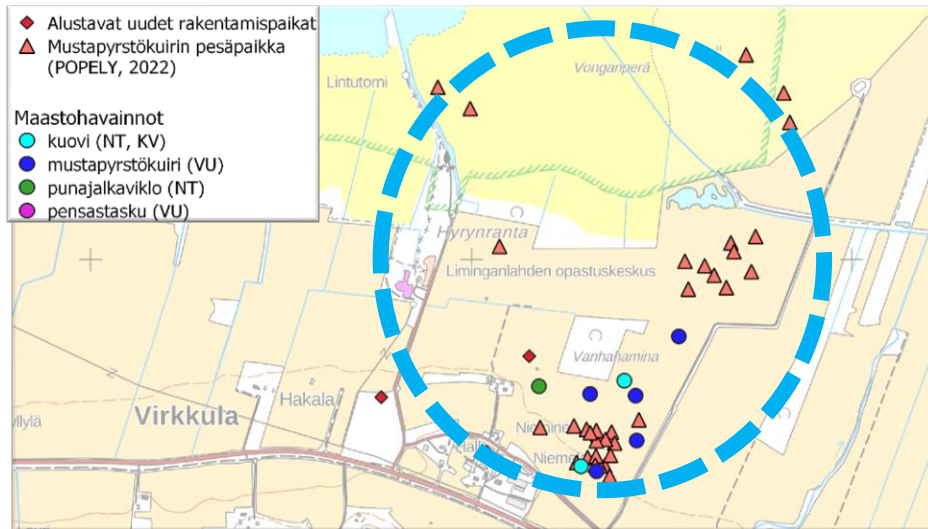
- Virkkulan alueella Niemelänmutkan pohjoispuoliset pellot.
- Limingan kuntakeskuksen länsipuoliset laajakot peltoalueet Lumijoentien pohjoispuolella voimajohtolinjan ja Liminganjoen välissä.
- Limingan kuntakeskuksen pohjoispuoliset peltoalueet Ranta-Hirvelän pohjoispuolella sekä Kotirannan asemakaava-alueen itäpuolinen alue Tupoksentien ja Kotirannantien pohjoiskulmalla.

Pesimälinnuston maastotarkastelut kaudella 2023 kohdistettiin Virkkulan lisäselvitysalueelle: Vuoden 2019 uhanalaistarkastelussa valtakunnassa äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) tai erittäin uhanalaiseksi (EN) luokiteltuja lintulajeja ei havaittu maastotarkasteluissa kaudella 2023. Virkkulan selvitysalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä havaittiin pesivänä 4 suojellisesti huomionarvoista lintulajia seuraavasti:

▪ kuovi /1 pari	silmälläpidettävä (NT), kansainvälinen vastuulaji (KV)
▪ taivaanvuohi /1 pari	silmälläpidettävä (NT)
▪ pensastasku /1 pari	vaarantunut (VU)
▪ mustapyrstökuiri /1 pari	vaarantunut (VU)

Kuva 24: Maastotarkasteluissa 2022 havaitut suojellisesti huomionarvoisten lintulajien reviirit Limingan mahdollisesti asemakaavoitettavien alueiden tuntumassa. Pesimälinnuston kannalta arvokkaimmat alueet on osoitettu sinisellä katkoviivalla.

Kuva 25: Maastotarkasteluissa 2022 havaitut suojellisesti huomionarvoisten lintulajien reviirit Limingan luotokeskuksen tuntumassa. Pesimälinnuston kannalta arvokkaimmat alueet on osoitettu sinisellä katkoviivalla.

Pesimälinnuston tarkastelu Tiira-aineistosta:

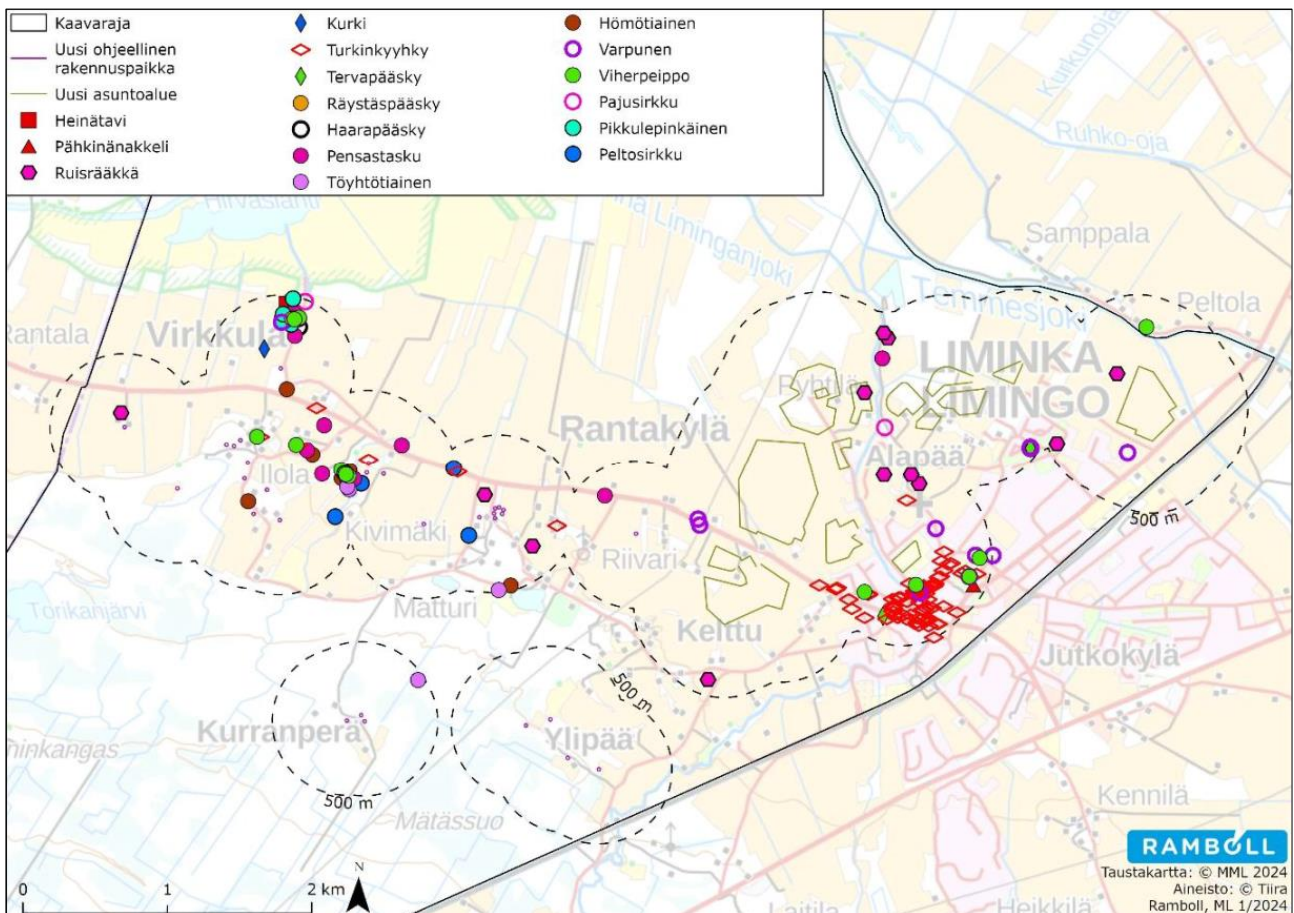
Aineistosta tarkasteltiin kaikki ne havainnot, jotka olivat korkeintaan 500 metrin säteellä kaavaluonnoksen suunnitelluista rakennuspaikoista ja asemakaavoitetuista alueista. Tällöin havaintoaineiston laajuudeksi jäi noin 1800 havaintoa. Näistä edelleen tarkasteltiin ne havainnot, jotka ajankohdan tai havainnoista kirjattujen tietojen perusteella viittasivat pesintään tai reviiriin havaintopaikalla. Näiden rajausten jälkeen aineiston kooksi jäi noin 500 havaintoa. Äärimmäisen uhanalaiseksi luokitelluista lajeista oli pesintään viittaavia havaintoja peltosirkusta. Peltosirkusta oli viisi havaintoa kolmelta vuodelta. Havainnot sijoittuivat Kivimäen-Annalan alueille.

Erittäin uhanalaiseksi luokitelluista lajeista oli pesintään viittaavia havaintoja turkinkyyhkystä, huuhkajasta, tervapääskystä, räystäspääskystä, hömötiaisesta, varpusesta ja viherpeiposta. Suurin osa näistä on kulttuurilajeja, jotka eivät ole tässä yhteydessä erityisen huomionarvoisia, sillä ne eivät juurikaan kärsisi asutusalueen laajentumisesta. Metsälintulajeista huuhkajasta on runsaasti havaintoja. Havainnot voisivat viitata kahteen huuhkajareviiriin (kahden havaintoryppään välimatka noin 5 kilometriä). Toisaalta huuhkajien reviirit ovat laajoja. Suojelluisista syistä huuhkajien reviirien sijoittumista ei mainita tässä yhteydessä tarkemmin. Huuhkajan monivuotinen pesäpaikka on rakennuspaikoista 500 metrin rajatun säteen ulkopuolella. Hömötiaisesta on tehty reviiriin viittaavia havaintoja Ilolan suunnalla, joista yksi havainto koskee pesäkoloa kaivertavasta parista.

Vaarantuneiksi luokitelluista lajeista oli pesintään viittaavia havaintoja heinätavista, pyystä, mustapyrstökuirista, valkoselkätikasta, haarapääskystä, pensastaskusta, töyhtötiaisesta, pätkinänakkelista ja pajusirkusta. Kulttuurilajit ja pensaikoiden lajit eivät ole tässä yhteydessä erityisen huomionarvoisia, sillä ne eivät juurikaan kärsisi asutusalueen laajentumisesta. Havainto heinätavista on tehty Virkkulan läheisyydessä ja koskenee Liminganlahden kanta. Pyitä on havaittu Ilolan ja Annalan ja Kurranperän alueilla. Todennäköisesti pesivinä olleita mustapyrstökuireja on havaittu Virkkulan-Rannanperän tunnetun pesimäalueen lisäksi Alapään ja Jokisaaren peltoalueilla. Valkoselkätikka on havaittu kertaalleen 2.5.2021 rummuttavana 500 metrin säteellä suunnitelluista rakennuspaikoista. Varmistettuja pesintöjä lajista Tiira-aineistossa koko kaava-alueelta ei ollut. Valkoselkätikat voivat kiertellä laajalla, joten reviirin keskus ja mahdollinen pesimäpaikka saattoivat olla kaava-alueen ulkopuolella. Töyhtötiaisesta on tehty pesintään viittaavia havaintoja Kivimäen-Annalan sekä Kurranperän alueella. Pätkinänakkelista on aineistossa yksi havainto 12.5.2022 keskeltä Limingan taajamaa, mikä ajankohdan perusteella havainto voi viitata reviiriin.

Lintudirektiivin liitteen 1.lajeista oli pesintään viittaavia havaintoja pyystä, ruisrääkstä, kurjesta, huuhkajasta, hiiripöllöstä, viirupöllöstä, suopöllöstä, helmipöllöstä, valkoselkätikasta, pikkulepinkäisestä ja peltosirkusta. Näistä huomionarvoisimpia edellä tarkastelemattomia ovat ruisrääkkä ja pöllöt. Ruisrääkstä on runsaasti reviihävaintoja Rannanperän ja asemakaava-alueen tuntumassa olevilta pelloilta. Keväällä 2018 oli hiiripöllöreviiri Virkkulan – Rantakylän suunnalla ja samalla alueella on havaittu kerjäävä hiiripöllön poikanen 23.7.2022. Hiiripöllön esiintymät vaihtelevat vuosittain suuresti ravintotilanteen mukaan, eikä laji ole pesivänä vuosittainen. Helmipöllöstä on reviihävaintoja usealta vuodelta Ilolan ja Kivimäen alueilta sekä Kurranperän alueelta. Samalta suunnalta pesinnöistä löytyy tietoja lajitietokeskuksen aineistosta. Suopöllö on alueella yleinen etenkin myyrävuosina, jolloin peltujen ja niittyjen laitamilla on useita revierejä. Ainoa soidinääntelevä kirjattu viirupöllöhavainto koskee todennäköisesti kauempana pesivää yksilöä.

Tiira-aineistoon liittyy epävarmuustekijöitä. Havainnointi ei ole tasaista, vaan painottuu harrastajien kulkureittien, asuinpaikkojen ja retkikohteiden mukaan. Jotkin uhanalaisiksi luokitellut lajit ovat vielä verraten yleisiä (esim. usea varpuslintulaji), joista harrastajat kirjaavat havaintoja harvoin, eikä tällöin aineisto anna oikeaa käsitystä lajin runsaudesta. Myös lajin havaittavuus vaikuttaa olennaisesti havaintojen määrään. Lintuharrastajien liikkuminen alueella on kaikkiaan runsasta ja saatu käsitys esimerkiksi pääteiden varsille sijoittuvien peltujen linnustosta on hyvä. Syrjäisiltä metsä- ja peltoalueilta on kuitenkin vain vähän havaintoja.

Kuva 26: Tiira-aineistosta tehdyn tarkastelun perusteella pesintään viittaavien lajien havaintopaikat 500 metrin säteellä kaavaluonnoksen yksittäisistä uusista rakennuspaikoista ja uusista asemakaavoitettavista alueista. Kartalta puuttuvat arkaluonteiset lajit, joista on erillinen viranomaisliite. Ote Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan Luontoselvitysten täydennysten jälkeisistä lisäselvityksistä, 14.2.2024 Ramboll Finland Oy.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit

Suomen luonnonsuojelulain 78 § mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Seuraavaksi arvioidaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen lajien esiintymistä selvitysalueella. Lajien levinneisyystietojen (Nieminen & Ahola 2017) perusteella Lumijoen ja Limingan kunnassa voivat esiintyä seuraavat lajit ja lajiryhmät:

Isot petoeläimet:

Luontodirektiivin liitteen IV lajeista hankealueella voivat levinneisyystietojen perusteella esiintyä isot petolajit kuten karhu, ilves ja susi. Näillä lajeilla on laajoja reviirejä. Kyseiset petoeläimet ovat pääosin erämaan lajeja, jotka eivät viihdy maatalousmaisemien ympäröimissä talousmetsissä tai asutuksen läheisyydessä. Selvitysalueen eteläiset metsäiset osat voivat kuulua petoeläinten reviireihin ja ne voivat satunnaisesti liikkua myös muualla alueella. Kaava-alue sijoittuu Revonlahden susireviirin alueelle. Loppusyksyllä ja talvella 2021 tehtiin yksittäisiä susihavaintoja, mutta ei laumahavaintoja. Sudet on huomioitava kaavoituksessa, mikäli suunnitellaan sellaista toimintaa, joka aiheuttaa sudelle häiriötä eli vaikuttaa lajin yksilöiden elossapysymiseen tai lisääntymismenestykseen. Esimerkiksi laaja-alainen rakentaminen susireviirin ydinalueella olisi haitallista susien kannalta.

Liito-orava:

Liito-orava (*Pteromys volans*) on hämärä- ja yöaktiivinen laji, jonka pääasiallinen levinneisyysalue Suomessa ulottuu Etelä-Suomesta aina Kuusamon seudulle. Raahen pohjoispuolinen rannikkoalue ei kuulu lajin päälevinneisyysalueeseen, mutta yksittäisiä havaintoja on tehty vuonna 2018 ja 2019 Oulun ja Haukiputaan alueella (Lajitietokeskus 2022). Siitä syystä liito-oravan esiintymistä Lumijoen-Limingan alueella ei voida poissulkea. Suurin osa kaava-alueesta on liito-oravan elinympäristöksi puun lajinkoostumuksen ja ikärakenteen takia sopimatonta metsää. Liito-oravan elinympäristöksi sopiviksi arvioituja varttuneita kuusimetsäkuvioita on kaava-alueella kahdeksassa eri kohdassa. Mahdolliset elinympäristöt ovat kuitenkin sen verran pieniä ja etäällä toisistaan, että liito-oravan lisääntymisreviirien esiintymistä selvitysalueella pidetään epätodennäköisenä. Ei voida kuitenkaan sulkea mahdollisuutta pois, että esim. nuoria yksilöitä liikkuisivat alueella etsien omaa reviiriä.

Hyönteiset:

Direktiivilajeista pohjanharmoyökkönen (*Xestia borealis*) sekä korpikolva (*Pyto kolwensis*) voivat levinneisyyteensä perusteella esiintyä Oulun alueella. Lajien elinympäristöjä ovat kuusivaltaiset suot, joissa on vanhaa puustoa ja paljon lahoppua (korpikolva). Kaava-alueen metsät ovat voimakkaassa metsätaloustaloudessa ja niissä ei esiinny paljoakaan varttunutta kuusimetsää. Siitä syystä ko. lajien esiintymisen todennäköisyys selvitysalueella ei ole suurta. Levinneisyystietojen perusteella direktiivilajit lummelampikorento (*Leucorrhina caudalis*) ja sirolampikorento (*Leucorrhinia albifrons*) voivat esiintyä Lumijoen ja Limingan alueella, vaikka niiden päälevinneisyysalue on etelämpänä. Lajit esiintyvät lammissa ja järvissä, joissa on kelluslehtikasvillisuutta. Kirjallisuusselvityksen perusteella on vaikea arvioida, esiintyykö selvitysalueella näille lajeille sopivia elinympäristöjä.

Lepakot:

Suomessa on tavattu yhteensä 13 lepakkolajia. Kaikki lepakkolajit ovat direktiivilajeja ja ovat myös rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Tämän lisäksi Suomi on allekirjoittanut lepakoiden suojelua koskevan kansainvälisen EUROBATS-sopimuksen, joka velvoittaa mm. lepakoiden talvehtimispaikkojen, päiväpiilojen ja tärkeiden ruokailualueiden säilyttämiseen.

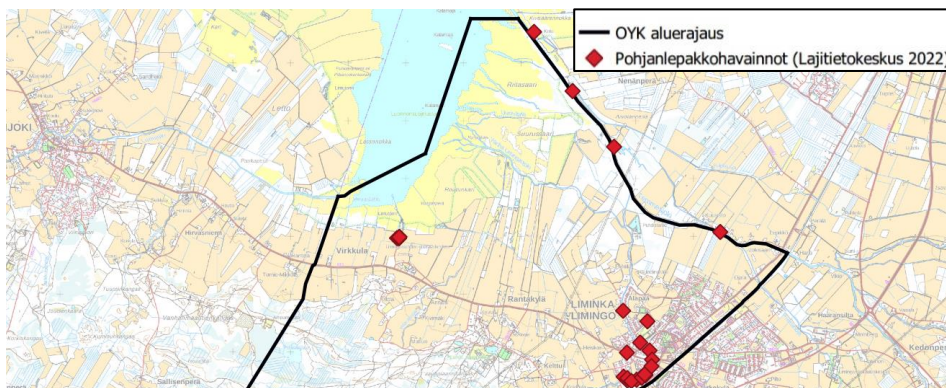
Kirjallisen luontoselvityksen perusteella selvitysalueella on yhteensä 29 havaintotietoa (Lajitietokeskus 2022) pohjalepakosta (*Eptesicus nilssonii*). Pohjanlepakot saalistavat muun muassa teiden, pihojen ja vesistöjen yllä, peltojen ja metsänuodistusalojen reunoissa, sekä myös voimakkaasti muokatuissa kulttuuriympäristöissä, kaupungeissa, parkkipaikoilla ja katuvalojen ympärillä. Suurin osa Limingan alueen lepakkohavainnoista (Lajitietokeskus 2022) sijoittuu Limingan vanhaan taajamaan Liminganjoen ranta-alueelle. Osa havainnoista sijoittuu Temmesjoen varteen. Myös Virkkulan luontokeskuksen piha-alueelta on useita havaintoja pohjanlepakosta. Havaintojen perusteella voidaan arvioida, että pohjanlepakko esiintyy melko yleisesti Limingan alueen asutuksen ympäristössä. Haja-asutusalue, maalaistalot ja niiden pihat, peltojen reuna-alueet, vesistöt, metsien reunat sekä peltoalueet kuuluvat lajin saalistusympäristöön.

Lepakkoselvityksen maastotarkastelut kohdistettiin kesällä 2022 osayleiskaava-alueen pohjoisosaan, jossa arvioitiin olevan mahdollisia lepakon elinympäristöjä maatilojen läheisyydessä sekä metsän ja peltojen reuna-alueilla. Lepakoille mahdollisesti soveltuvia vanhoja rakennuksia arvioitiin muiden maastotöiden yhteydessä.

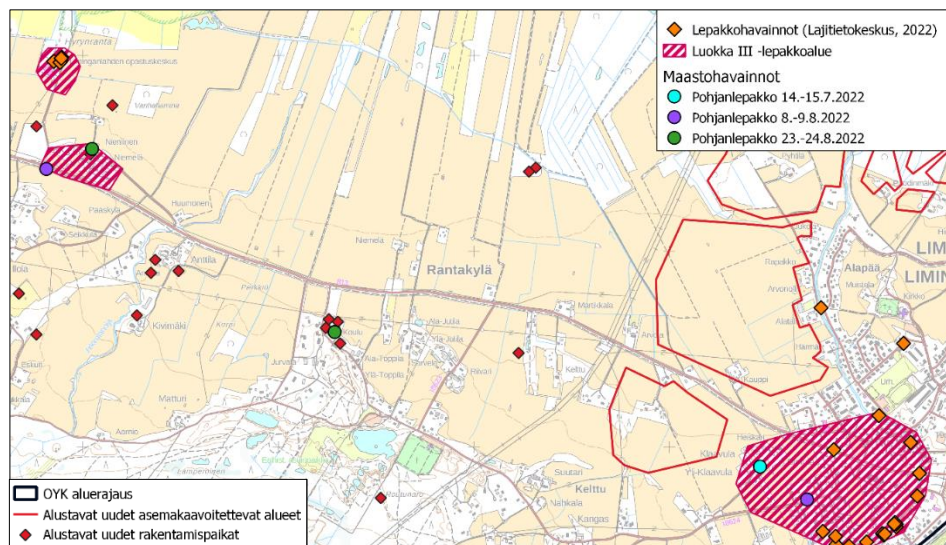
Maastotarkasteluissa havaittiin yhteensä viisi pohjanlepakkoa. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys on laatinut ohjeistuksen (SLTY 2012), jonka mukaan lepakoiden käyttämät alueet voidaan jaotella kolmeen kategoriaan seuraavasti:

luokka	ohjeistus
Luokka I, lisääntymis- ja levähdyspaikka	Ehdottomasti säilytettävä, hävittäminen ja heikentäminen luonnonsuojelulaissa kielletty.
Luokka II, tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti	Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä. Alue, jolla saalistaa monta lajia ja/tai yksilöä.
Luokka III, muu lepakoiden käyttämä alue	Lepakoiden käyttämä alue, jonka laji ja/tai yksilömäärä pienempi. Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille.

SLTY:n (2012) ohjeistuksen perusteella arvioidaan, että suunnittelualueella on luokan III-alueita. Selvitysten havainnot olivat yksittäisistä saalistavaista tai ohilentävistä pohjanlepakoista. Havainnot viittaavat siihen, että alueella on pohjanlepakoiden läpikulku- ja saalistusalueita. Mahdollisia pohjanlepakoiden levähdyspaikkoja voi olla vanhoissa puutaloissa ja ulkorakennuksissa tai vanhassa Ala-Toppilan koulurakennuksessa.

Kuva 27: Lepakkohavainnot kaava-alueella. Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

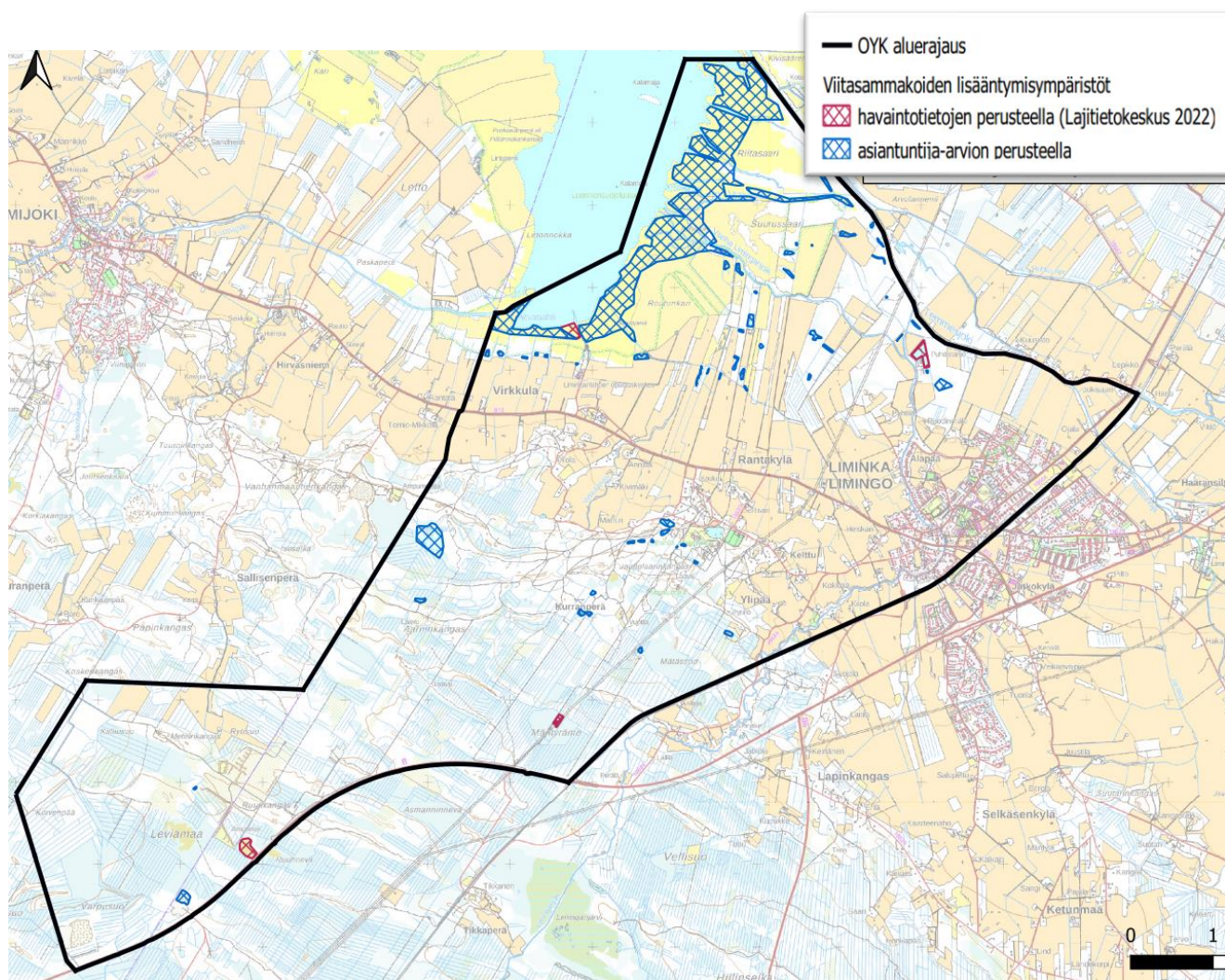
Kuva 28: Lepakkohavainnot ja luokan III lepakkoalueet. Ote kesän 2022 luontoselvityksestä.

Viitasammakko:

Viitasammakkoa on havaittu Lumijoen ja Oulun välisen meren rannikkoalueen rantakasvillisuudessa, tulvavesijätöissä, ojissa ja kosteikossa. Laji on alueella suhteellisen yleinen. Ennen kevään 2022 ja 2023 maastotarkasteluja, selvitysalueelta oli tiedossa neljä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

Kevään 2022 viitasammakkoselvitys kohdistettiin selvitysalueen pohjoisosassa oleville potentiaalisiksi viitasammakon elinympäristöiksi arvioituihin kosteikkoihin ja ojiin. Maastotarkasteluissa Puodinmäen ja Puhdistamon väliin sijoittuvalla kosteikolla havaittiin kahdeksan ääntelevää viitasammakkoa.

Keväällä 2023 selvitettiin viitasammakoiden esiintymistä Ruutikankaan alueella. Ruutikankaan ampuma-alueen rajajoissa ei havaittu viitasammakoita. Viitasammakoita havaittiin Ruutijärvellä (kuusi ääntelevää sammakkoa) ja Rudus Oy:n Leviämaan louhosalueella havaittiin kaksi ääntelevää viitasammakkoa.

Kuva 29: Viitasammakoiden lisääntymisympäristöt ja mahdolliset lisääntymisympäristöt. Ote kirjallisesta luontoselvityksestä.

3.1.8 Virkistys ja matkailu

Limingan taajamassa on lukuisia liikuntamahdollisuuksia. Urheilukeskuksen alueella on keskuskenttä, tenniskenttäalue ja luistelukentät. Ulkoliikuntamahdollisuuksia on Linnukan kuntoilupuistossa sekä Hannu Krankan liikuntapuistossa. Kaava-alueella Limingan taajamassa sijaitsee viisi leikkipuistoa /leikkikenttää. Sisäliikuntamahdollisuuksia on mm. Lakeustalon liikuntasalissa, Liinnukkahallissa, Krankka-areenalla, Nuorisoseuran salissa, Linnukan päiväkodin salissa sekä kuntokeskuksissa.

Rantakylän virkistysalueella voi harrastaa monipuolisesti ulkoliikuntaa; uintia, hiihtoa (valaistu latu), Fresbee - golfia, beach volleytä ja suunnistusta sekä kuntopoluilla lenkkeilyä. Alueella on myös kesäteatteri.

Liminganlahden luontokeskus sijaitsee n. 6 km Limingan kirkonkylältä Lumijoen suuntaan. Luontokeskuksessa voi tutustua Liminganlahtinäyttelyyn, ruokailla sekä majoittua pieneen luontohotelliin. Luontokeskuksen pihasta lähtee pitkospuinen luontopolku Virkkulan lintutornille. Talvella luontokeskukselta on jääura moottorikelkoille Liminganlahdelle ja sieltä Temmesjokea pitkin sisämaahan sekä lahtea pitkin Hailuotoon. Ura ei ole virallinen, vaan vesistöalueilla on vapaa liikkumisoikeus, ellei liikkumista ole erikseen kielletty. Jääpeitteen aikana vesistöillä noudatetaan maastoliikennelakia

Noin kahden kilometrin mittainen kiertävä Hahtikarin luontopolku sijoittuu osin Vanhan Liminkajoen varrelle Limingan kirkon pohjoispuolella.

Limingassa on kattavasti hyviä ja merkittyjä maastopyöräilyreittejä, joista osa sijoittuu Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan alueelle. Maastopyöräreiteille luontevin aloituspiste on Liminganlahden luontokeskus tai vaihtoehtoisesti Rantakylän virkistysalue.

Kaava-alueen lähiluonto ja lähiympäristön laajat metsäalueet tarjoavat lähtökohtaisesti hyvät mahdollisuudet monipuoliseen viristäytymiseen, marjastukseen ja sienestykseen. Myös metsästysmaastot ovat lähellä. Kaava-alueella sijaitsee neljä laavua ja seitsemän nuotiopaikkaa seuraavasti:

- Maankohoamispolun laavu
- Arnikan laavu
- Eeronmäen laavu
- Meriladun laavu
- Limingalahden luontokeskus, 2 nuotiopaikkaa
- Rantakylän virkistysalueen nuotiopaikka
- Alakestilän Arboretumin nuotiopaikka
- Aabrahaminpuiston nuotiopaikka
- Sunihanka, nuotiopaikka
- Hahtikari, nuotiopaikka

Värminkoskentiellä Liminganjoen tuntumassa sijaitsee 3 hehtaarin laajuinen Alakestilän Arboretum, joka on Suomen kolmanneksi vanhin puulajipuisto. Arboretumin alueelta löytyy nuotiopaikka ja vuokrattava paviljonki.

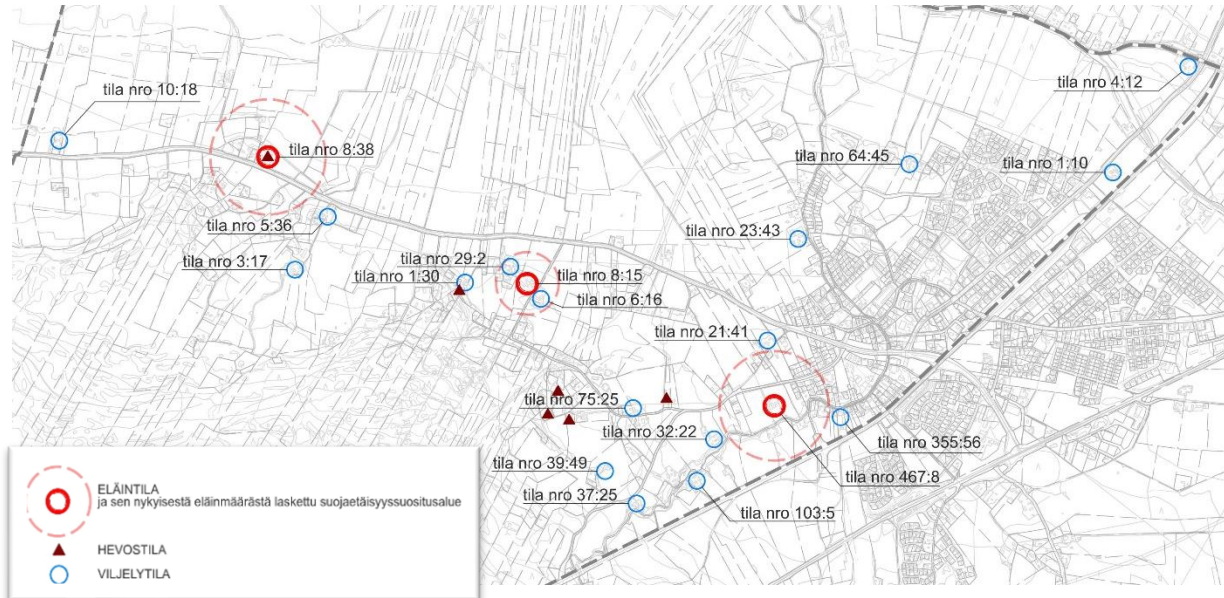

Kuva 30: Rantakylän virkistysalue kesällä 2022.

3.1.9 Maatalous ja eläintilat

Kaava-alueella oli vuonna 2022 kolme tilastoissa (Maaseutuhallinto, Tyrnävän yhteistoiminta-alue) olevaa eläintilaa ja 17 viljelytilaa. Lisäksi kaava-alueella on tiloja, joilla pidetään hevosia. Hevostiloista ei ole tilastoja, mutta ainakin osa alueella olevista hevostiloista on esitetty alla olevassa kuvassa.

Lähtökohtaisesti uusia asuinalueita ei tule kaavoittaa lähelle suuria eläinsuojia tai niiden keskittymiä, koska tällöin eläinsuojien laajentamismahdollisuudet vaikeutuvat ja asuinympäristöjen yleinen viihtyisyys saattaa vähentyä mm. mahdollisten hajuhaittojen vuoksi. Kaava-alueella olevien kolmen eläintilan vuoden 2022 eläinmäärillä lasketut suojaetäisyyssuosituksien häiriintyviin kohteisiin ovat Kotieläntalouden ympäristösuojeluohje -opasta (vuodelta 2010) tulkiten maksimivaihtoehdoissa (vaativat olosuhteet) noin 160 metriä, 320 metriä sekä 340 metriä.

Kuva 31: Kaava-alueen maatilat ja tilat vuonna 2022. Tiedot ovat peräisin maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alueen tilastoista, johon kirjataan maataloustukien piirissä olevat tilat. Lisäksi kuvaan on osoitettu ne tiedossa olevat tilat, joilla pidetään hevosia.

3.1.10 Pintavedet ja tulva

Kaava-alueen pohjoisosa sijoittuu Perämeren alavalle ranta-alueelle ja sen maisemaa hallitsee laaja ja matala Liminganlahti, jossa merivedenkorkeuden vaihtelulla on näkyvä vaikutus. Maannousemarannikon olosuhteet muokkaavat jatkuvasti rantaviivaa ja maisemaa. Maa kohooa alueella noin yhden sentin vuosivauhtia. Liminganlahdella maankohoamisen vaikutusta korostaa lahteen laskevien jokien mukanaan tuoma liete, mistä johtuen rantaviiva suunnittelualueella siirtyy vuosittain noin 15 metriä merelle päin (Anttila ym. 2007).

Liminganlahti on matala, noin 100 km² laajuinen merenlahti, jonka keskisyvyys on vain noin 2,7 metriä. Rannat ovat niin alavia, että metrin syvyys saavutetaan vasta 1-2 km etäisyydellä rannasta. Vedenkorkeuden vaihteluväli on jopa 3 metriä, mikä tarkoittaa noin kilometrin muutosta vesirajan ylimmän ja alimman korkeuden välillä. Meritulva (1/100a) ulottuu Liminganlahden luontokeskuksen tuntumassa noin 265 metrin etäisyydelle Lumijoentiestä. Rantakylän kohdalla meritulvauhan alainen alue jää noin 600 metrin etäisyydelle Lumijoentiestä. Temmesjoen ja Liminganjoen alueella meritulva ulottuu jokia yhdistävän kanavan tuntumaan ja sen länsipuolisille peltoalueille.

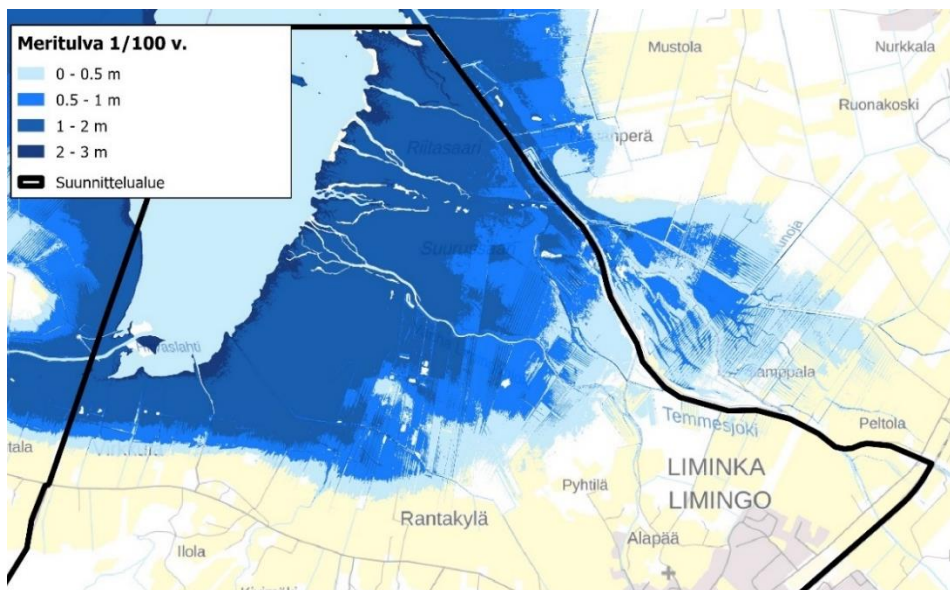
Kaava-alueen virtavesiin kuuluvat Temmesjoki, Liminganjoki, Virkkulanoja, Vongankanava ja Ruotsinoja sekä useita muita nimettömiä, pienempiä oja. Liminganjoki on yhdistetty kanavalla Temmesjokeen. Kaava-alueella on kolme isompaa järveä: Ruutijärvi, Torikanjärvi ja Rantakylän eteläpuolinen järvi. Erikokoisia lampia on selvitysalueella yli 50.

Suomen ympäristökeskuksen aineistojen mukaan jokitulva (vesistötulva 1/100a) ulottuu Temmesjoen eteläpuoleisille alaville alueille Puodinmäen vedenpumppaamon itäpuolella aina Ruotsinojan tuntumaan saakka. Myös Liminganjoen

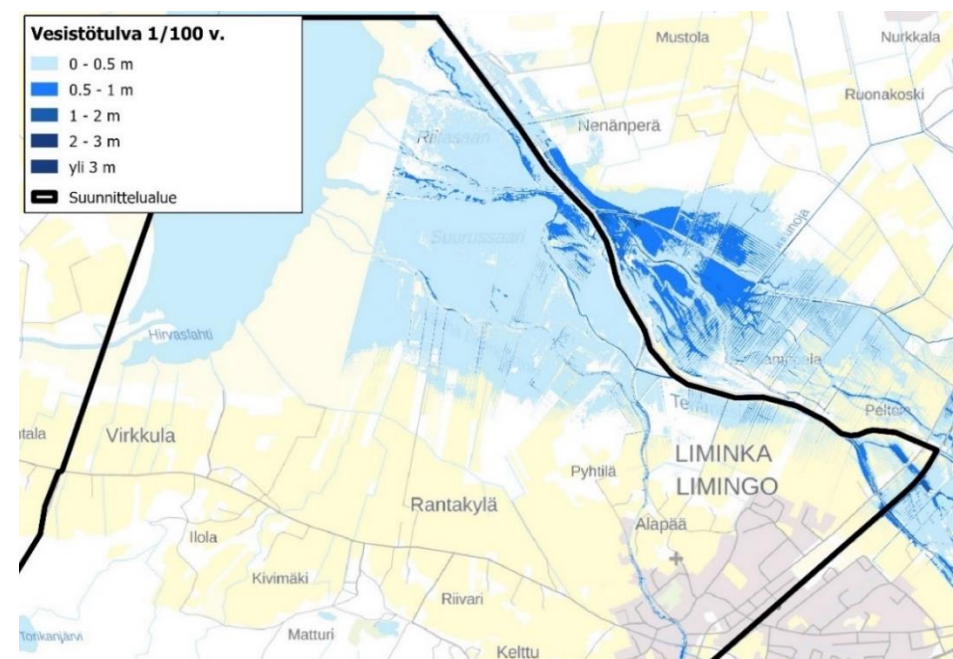
rantavyöhykkeellä on pieniä tulva-alueita. Temmesjoella on esiintynyt jääpatotulvia. Korkein havaittu tulva Temmesjoen alaosan tulvariskialueella on vuoden 1995 jääpatotulva.

Alimpia rakentamiskorkeuksia määriteltäessä tulee ottaa huomioon keskimäärin kerran 100 vuodessa esiintyvä tulvakorkeus (1/100a) sekä myös vesistöissä esiintyneet jääpato- tai suppotulvat ja jokitulvan (vesistötulva) ja meritulvan mahdollinen yhteisvaikutus. Lähtökohtaisesti tulvan leviämistä ei saa estää ja tulvakapasiteettia on oltava riittävästi, jotta tulvahaitat eivät siirry muualle.

Temmesjoen alaosan tulvariskialueen eteläpuolelle 27.4.2020 hyväksytyssä Kotirannan asemakaavassa kastumiselle alttiiden rakennusosien alin rakentamiskorkeus on määritetty korttelien sijainnista riippuen +3,9 metriin, +4,0 metriin tai +4,10 metriin (N2000).

Kuva 32: Meritulvakartta 1/100a. Kuvassa on osoitettu sinisillä vyöhykkeillä alueet, jonne meritulva voi ulottua arviolta kerran sadassa vuodessa (SYKE, taustakartta MML 2022.)

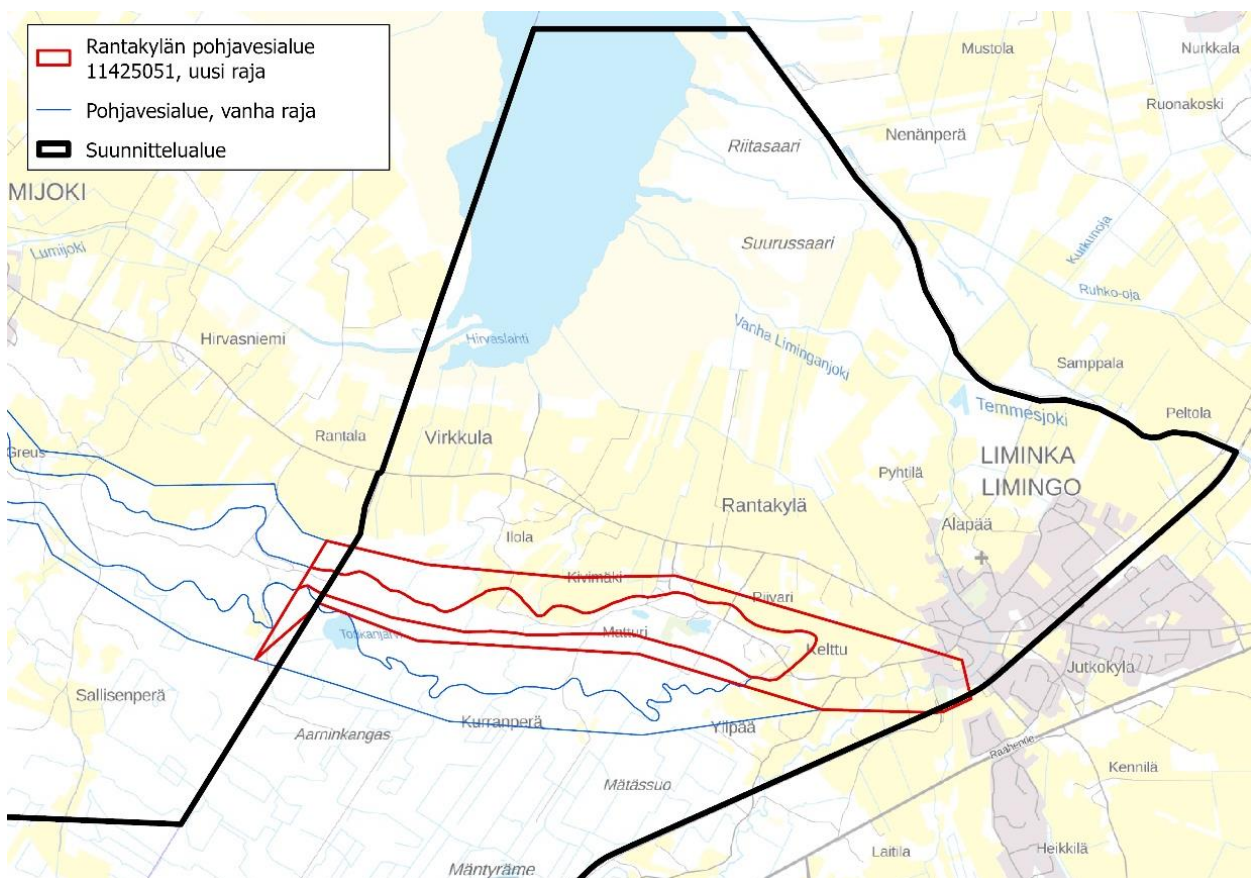

Kuva 33: Vesistötulva jokien osalta. Kuvassa on osoitettu sinisillä vyöhykkeillä alueet, jonne jokien tulva voi ulottua arviolta kerran sadassa vuodessa (SYKE, taustakartta MML 2022.)

3.1.11 Pohjavedet

Kaava-alueen keskiosaan sijoittuu pääosa Rantakylän pohjavesialueesta 11425051, joka on I-luokkaan kuuluva vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Rantakylän pohjavesialueen vesi on lievästi hapanta ja pehmeää. Veden korkea rauta- ja mangaanipitoisuus vaikeuttaa sen hyväksikäyttöä. Myös väriarvo, permanganaattiluku ja kloridipitoisuus ovat paikoin huomattavan korkeita. Merkittävimmät pohjaveden riskitekijät Rantakylän pohjavesialueella ovat maa- ja metsätalous, maa-ainesten otto sekä asutus. Vuonna 2012 laaditun Rantakylän, Linnankankaan, Kärsämänojan ja Järvitalon pohjavesialueiden suojeluohjelman mukaan Rantakylän on nimetty riskialueeksi Foundilan vedenottamosta todettujen torjunta-ainepitoisuuksien vuoksi. Pohjaveden ympäristölaatusuoritukset eivät ole kuitenkaan ylittyneet ja pohjaveden laadullinen tila on arvioitu hyväksi. Rantakylän pohjavesialueella on 4 pohjavedenottamoa /kaivoa, joista vettä otetaan tällä hetkellä yhdestä kaivosta. Alueelta on myös tutkittu uusia vedenottopaikkoja.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tarkistanut Limingan kunnan pohjavesialueiden rajauksen ja luokituksen vesien- ja merenhoidon järjestämisestä määrätyn lain (1299/2004) mukaisesti. Laki edellyttää, että ELY-keskus luokittelee ja rajaa pohjavesialueet vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella luokkiin 1, 2, 1E, 2E tai E. Luokitus perustuu vuonna 2015 voimaan tulleen lainsäädännön muutokseen (1263/2014, luku 2a). Uuden lainsäädännön myötä kaikkia aikaisemmin luokiteltuja pohjavesialueita tarkastellaan niiden suojelutarpeen ja vedenhankinnan käyttöön soveltuvuuden kannalta kuin ne määriteltäisiin ensimmäisen kerran. Rajausmuutoksen seurauksena varsinainen pohjaveden muodostumisalue (sisäraja) harjun eteläosilta supistui ja kaventui aiempaan rajaukseen nähden. Myös pohjavesialueen ulkorajasta muutettiin. Rajausmuutosten jälkeen varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala on 1,65 km² ja pohjavettä arvioidaan muodostuvan noin 1200 m³/d. Kaikkea vesimäärää ei voida hyödyntää vedenhankintaan, koska harju purkaa osittain pohjavesiään pohjoispuoliselle pelto- ja asuinalueelle.

Kuva 34: Rantakylän pohjavesialue (SYKE, P-P ELY, taustakartta MML 2022).

3.1.12 Maisema

Kaava-alue kuuluu Pohjanmaan maisemamaakuntaan ja edelleen Pohjois-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko maisemaseutuun. Rannikon kallioperän päälle on kerrostunut ns. Muhos-muodostuma, joka koostuu hiekka- ja savikivistä. Limingan ja Lumijoen alueen lakeus on hyvin tasaista aluetta, jossa ei ole merkittäviä korkeuseroja. Selvitysalueen keski- ja eteläosa kuuluu sen sijaan jääkauden muovaamaan harjujaksoon. Maankohoamisrannikon ja maaperän vaikutus heijastuu maisemaan, kasvillisuuteen ja elinympäristöihin selvänä vyöhykkeisyytenä.

Kaava alue sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle ”Limingan lakeuden kulttuurimaisema” maisema-alueelle (VAMA 2021).

Limingan lakeuden kulttuurimaisema on poikkeuksellisen laaja, omaleimainen ja yhtenäisenä säilynyt elinkeinomaisemakokonaisuus, jonka maisema-arvot perustuvat ennen kaikkea avoimiin, yhtenäisiin ja elinvoimaisiin peltonäkyelmiin sekä Liminganlahden luonnonympäristöön ja rantaniittyihin. Alueella on useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka edustavat vauraaseen lakeusmaisemaan kuuluvaa rakennusperintöä.

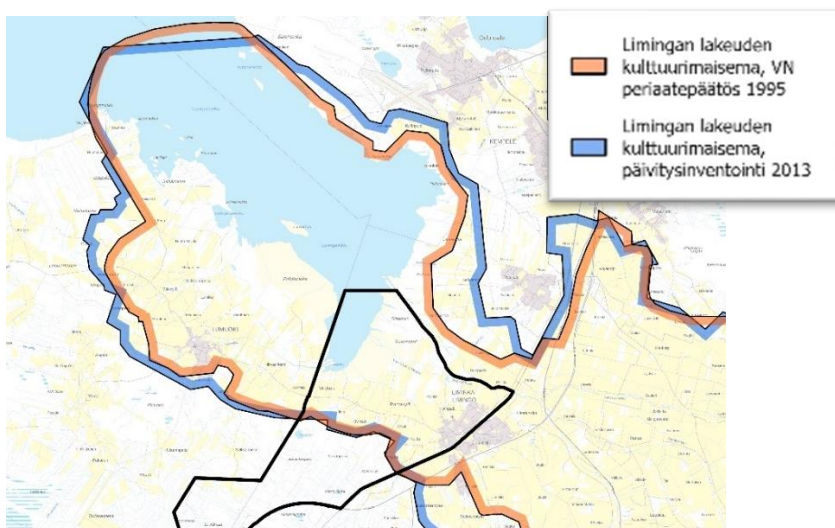
Limingan lakeus kuuluu Suomen laajimpiin yhtenäisiin viljelyalueisiin ja se on vanhaa ja elinvoimaista maatalousmaisemaa, jossa rakennettua kulttuuriympäristöä luonnehtii kerroksellisuus. Alueen taajamat (mm. Limingan taajama) ovat erottamaton osa maisemakokonaisuutta. Taajamat ovat laajentuneet vanhoille peltomaille, joskin uuden asutuksen lomassa on edelleen viljelykäytössä olevia pelloja. Maatalousmaisemaa luonnehtivat myös nykymaataloudelle tyypilliset kookkaat ja korkeat tuotantorakennukset, jotka erottuvat avoimessa ja alavassa maisemassa kauas.

Liminganjoen molemmille rannoille, jokivartta myötäilevien kyläteiden varrelle ryhmittynyt Limingan Ranta on monipuolinen kirkonkyläkokonaisuus, johon kuuluu talonpoikaisia pihapiirejä, pienimuotoista kirkonkyläasutusta, virkamiestaloja, papiston virkataloja, koulurakennuksia sekä kauppakartanoita. Yhtenäisen kulttuuriympäristön keskellä virtaavan joen rantaa myötäilevät kapeat hiekkatiet ja puistomaiset rantakaistaleet.

Limingan Rannan kupeessa sijaitsee Limingan 1800-luvulla rakennettu klassistinen kirkko, joka hallitsee maisemaa tasaisen lakeuden keskeltä kohoavalla kummulla. Kirkonmäen juurella avautuu peltomaisema, jota reunustavat alkuperäisillä paikoillaan sijaitsevat maatilat.

Limingan seudun vauras karjatalous on vaikuttanut olennaisesti alueen teollisuushistoriaan. Limingan osuusmeijeri oli 1900-luvun alussa merkittävä ja maamerkkinäinen tuotantolaitos.

Liminganlahti erottuu vuraan ja intensiivisessä käytössä olevan lakeusmaiseman reunalla suosittuna virkistys- ja luontokohteena, jonne saapuu paljon luontoharrastajia etenkin lintujen muuttoaikaan. Liminganlahdella risteilee monia retkeilyreittejä, joiden tuntumaan on rakennettu lintutorneja ja luontokeskus. Liminganlahden ranta- ja vesialueilla on myös eri-ikäisiä merikämppejä, joita alueen kalastajat ja metsästäjät ovat käyttäneet. Keinotekoisten kivisaarekkeiden päälle rakennetut vaatimattomat lautarakenteiset majat ovat olennainen osa Liminganlahden maisemaa. (© [VAMA 2021_16 Pohjois-Pohjanmaa \(3\).pdf](#))

Kuva 35: Valtakunnallisesti arvokas Limingan lakeuden kulttuurimaisema. Kuvassa sinisellä rajauksella esitetty alue on valtioneuvoston päätöksen 18.11.2021 mukainen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA 2021).

Kaava-alueen maisemakuva (visuaalisesti hahmottuva ilmiasu):

Lakeusmaiseman pitkät peltonäkymät avautuvat ennen kaikkea Lumijoentieltä. Alueella on runsaasti vanhaa kylämäistä ja maaseutumaista rakennuskantaa, mutta myös uutta rakentamista. Kylämäisyys on luonteenomaista Virkkulan ja Rantakylän alueilla, kun taas Limingan keskusta on taajamaisempi. Mäki, jolla Limingan kirkko sijaitsee, on tiivistynyt viime vuosikymmenten uuden asuinrakentamisen myötä laajan lakeuden peltoalueen sisäiseksi, mutta hieman erilliseksi peltosaarekkeeksi, joka muodostaa lähimaisemassa paikallisen maisemallisen solmukohdan.

Limingan lakeutta reunustava Liminganlahti on linnustollisesti arvokas alue, jonka kasvillisuudessa näkyvät maankohoamisrannikolle tyypilliset sukkessiovyöhykkeet. Retkeilykohteena tunnetun Liminganlahden luontokeskuksen lintutorneista aukeaa pitkiä näkymiä matalalle merenlahdelle ja suistoalueiden rantaluhtiin. Liminganlahtea aiemmin reunustaneet laajat niityt on raivattu monin paikoin pelloiksi, jotka ulottuvat vaihtelevan levyisinä sarkoina suiston reunaan.

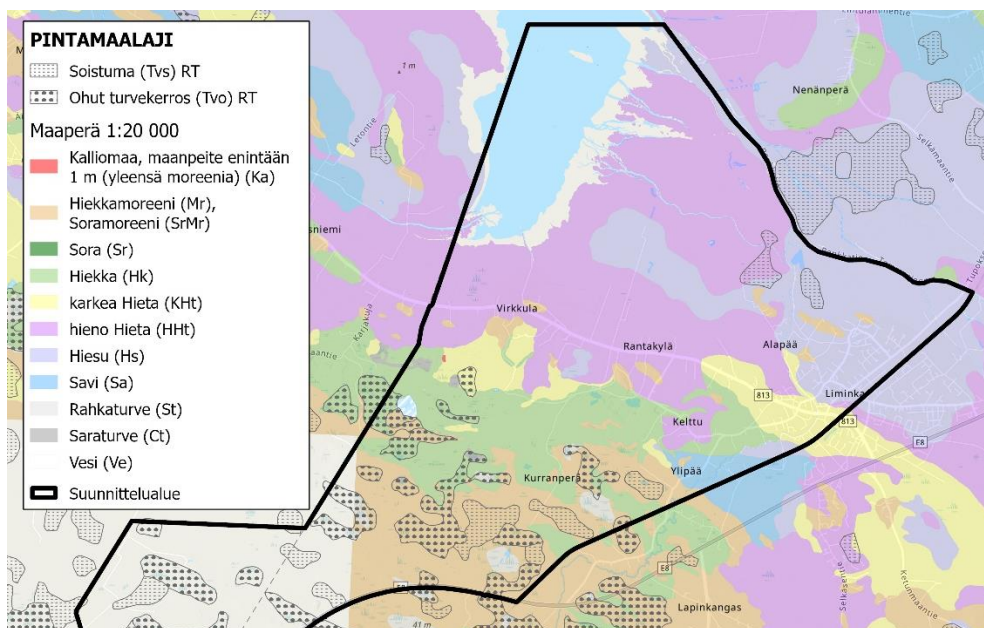
Ruutikankaan alueelle on rakentumassa kansainvälisen tason monitoimikeskus ampumaurheilun ympärille. Monitoimikeskuksen alue on erillinen saareke laajojen metsäalueiden keskellä.

3.1.13 Maaperä

Rannikon kallioperän päälle on kerrostunut ns. Muhos-muodostuma, joka koostuu hiekka- ja savikivistä. Limingan ja Lumijoen alueen lakeus on hyvin tasaista aluetta, jossa ei ole merkittäviä korkeuseroja. Selvitysalueen keski- ja eteläosa kuuluu sen sijaan jääkauden muovaamaan harjujaksoon.

Maaperä heijastuu alueen maisemassa, jossa on havaittavissa selvät vyöhykkeet erityisesti Rantakylä–Virkkula alueella. Alavin on Liminganlahti vesialueineen ja rantoineen sekä sitä seuraava viljelyvyöhyke. Rantakylän ja Virkkulan metsänreunaan ja harjualueen tuntumaan on muodostunut perinteinen asumisvyöhyke, jonka takaa (Kurranperä) alkaa osin soistunut moreeniselänne.

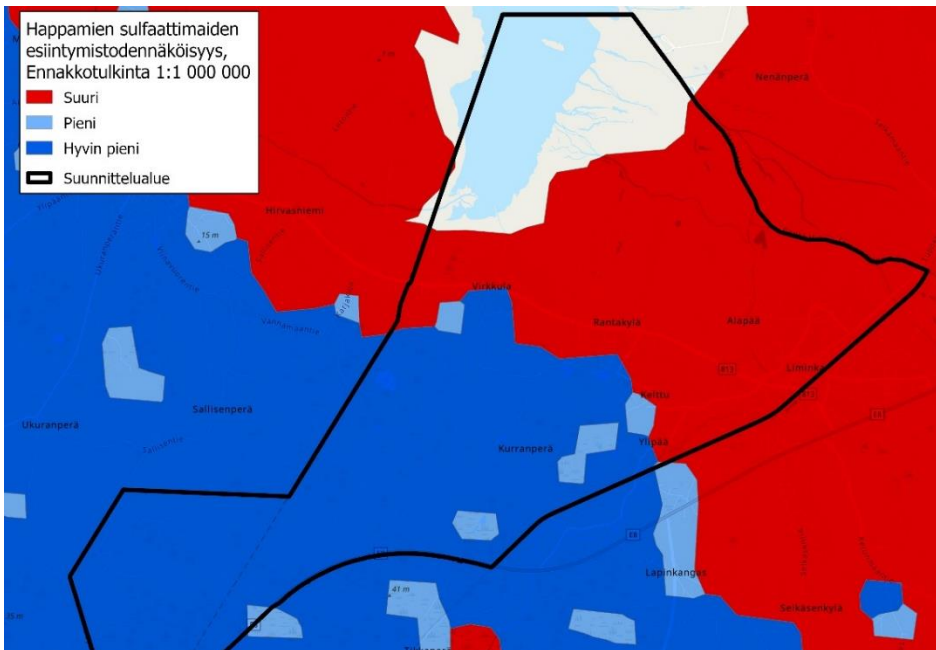
Perustamisolosuhteiltaan maaperä on edullisinta Rantakylän harjualueella ja sen liepeillä sijaitsevilla moreenikumpareilla. Limingan kirkonkylän tulevilla laajenemisalueilla, maaperä on lähinnä hienoa hietaa. GTK Maankamara-aineiston mukaan Ruutikankaan alueella on kaksi toimivaa kivilouhosta. Ruutikankaan lähiympäristössä on useita pieniä kallioalueita. Rantakylän harjualueelta maa-aineksia on otettu runsaasti 1950-luvulta lähtien. Maa-aineistonottoalueet ovat lammikoituneet. Rantakylän maa-aineisvarat harjualueella on kulutettu loppuun, eikä uusia ottoalueita voida avata pohjavettä vaarantamatta.

Kuva 36: Maaperän pintamaalajit (SYKE, taustakartta MML 2022). Karttatulkinta ei ulotu täydelliseen Ruutikankaan alueelle.

Happamat sulfaattimaat

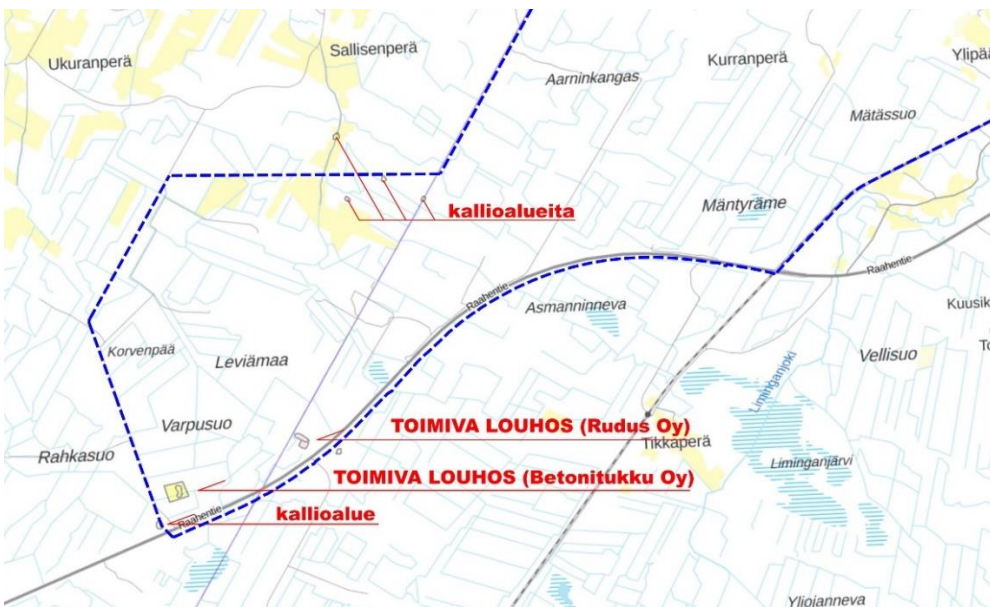
Gtk:n kartta-aineiston perusteella happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys (ennakkotulkinta) kaava-alueen pohjoispuolella on suuri ja kaava-alueen eteläpuolella keskimäärin hyvin pieni.

Kuva 37: Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys kaava-alueella.

Maa-aineisten otto

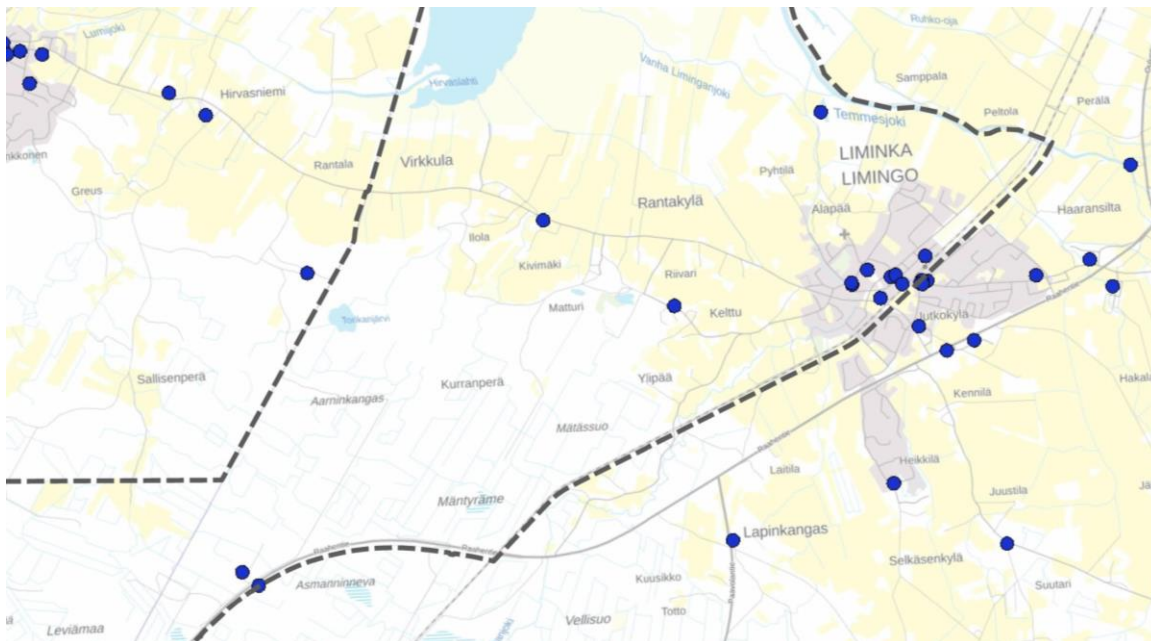
Ruutikankaalla on kaksi toimivaa louhosaluetta.

Kuva 38: Kiviainesvarannot. Ote GtK Maankamakara-aineistosta Ruutikankaan alueella. Kaava-alueen raja on esitetty kuvassa sinisellä katkoviivalla.

Pilaantuneet maat

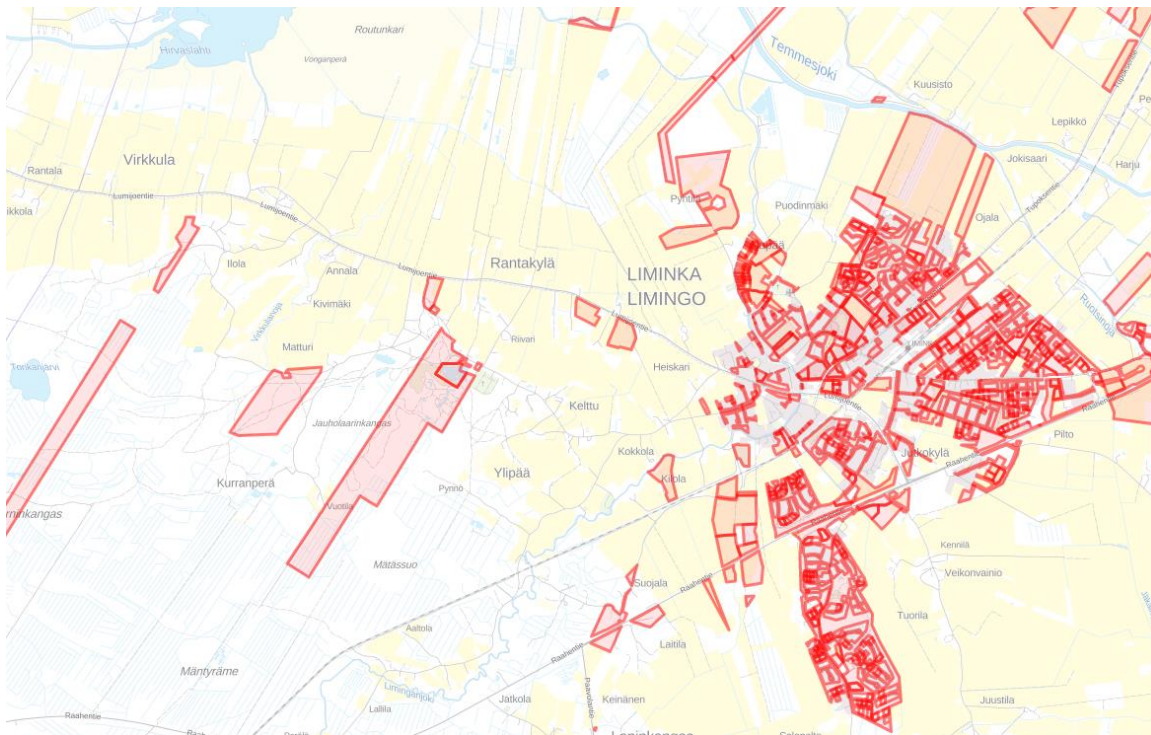
Kaava-alueella on 12 Ympäristötietopalvelu Karpalon Maaperän tilan tietojärjestelmän kohdetta. Yksi niistä on Vanhan Liminganjoen ja Temmesjoen väliin jäävä Limingan kuntakeskuksen pohjoispuolella oleva Limingan pumpaamo, johon tulevat jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Kempeleen puhdistamolle.

Kuva 39: Maaperän tietojärjestelmän kohteet vuonna 2022. Kaava-alueen raja on esitetty harmaalla katkoviivalla.

3.1.14 Maanomistus

Limingan kunnalla on maanomistusta kaava-alueella pääosin kuntakeskustan, Kotirannan, Pyhtilän ja Rantakylän virkistysalueella. Lumijoen kunta omistaa Ruutikankaalla palstan 1:41.

Kuva 40: Ote Limingan kunnan maanomistuksesta 03/2022.

3.1.15 Ympäristön suojelu ja ympäristöhäiriöt

Raideliikenteen tärinä

Raideliikenteen tärinä on viime vuosina laadituissa radan viereisissä asemakaavatoissa noussut Limingassa korostuneesti esille, sillä kohdealueet ovat olleet tärinäherkkiä. Raideliikenne saattaa aiheuttaa tärinähaittoja myös nyt laadittavan kaavan alueella riippuen maaperästä ja raideliikenteen laadusta. Lisäksi Limingan alueella on tehty viime vuosina tärinämittauksia, jotka liittyvät Limingan ja Oulun välisen rataosuuden perusparannustöihin. Tärinämittausten ja selvitysten perusteella radan perusparannustoimenpiteillä liikennetärinän nykytilannetta ei voitane merkittävästi parantaa hankalien maaperäolosuhteiden vuoksi.

Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnittelun yhteydessä on tehty liikennetärinäselvitys (Sitowise 31.5.2024) osalle kaava-alueetta. Selvitys on laadittu laskennallisesti, mutta siinä on huomioitu aikaisempien vuosien tärinämittaustietoa. Selvityksessä kuvattu laskennallinen 0,60 mm/s (D värähtelyluokka) on esitetty kaavakartalla.

Viereisellä osayleiskaava-alueella (Valtatie 8:n osayleiskaava, 2019) on päädytty osoittamaan rautatien varrelle 200 metrin levyinen ohjeellinen tärinävaikutusalue. Ruutikangas-Liminganlahti osayleiskaavaan on osoitettu Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnitelman tärinäselvityksen ulkopuoliselle D-värähtelyluokan alueelle Valtatie 8:n osayleiskaavan periaatteita vastaava 200 metrin ohjeellinen tärinävaikutusalue. Tarkemman asemakaavasuunnittelun radan läheisyydessä tulee perustua tärinämittauksiin.

Liikennemelu

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (VNp 993/1992) edellyttää, ettei asumiseen käytettävillä alueilla ylitä ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvo (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvo (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Ohjearvot ulkona	Päivä	Yö
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Uudet asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa sekä hoitolaitoksia ja oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	45 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivä	Yö
Asuin- potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	

Kuva 41: Liikennemelun osalta käytettävät melutason ohjearvot (VNp 993/1992)

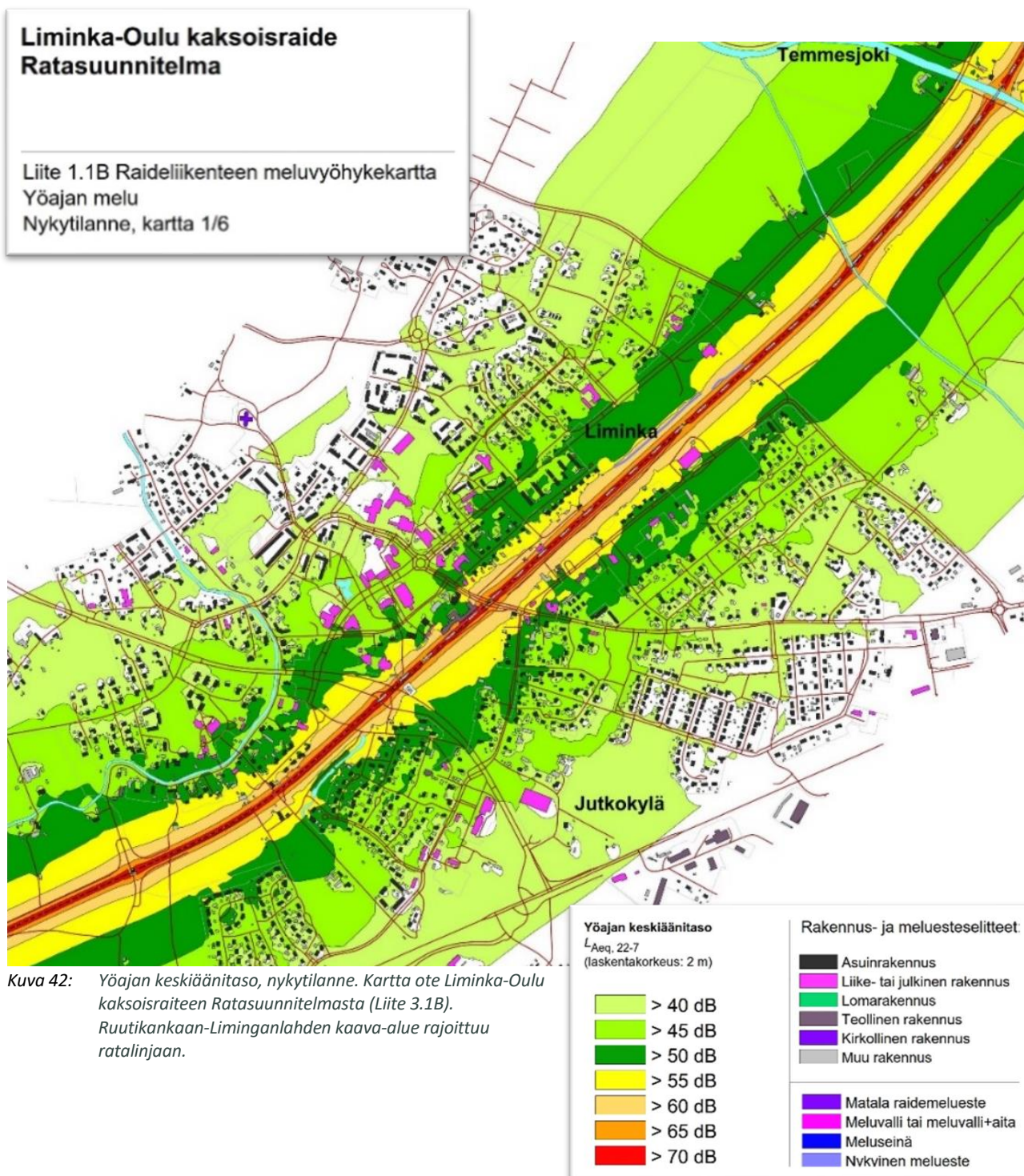
Tieliikenteen melu:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta saatujen tieliikenteen teoreettisten melualueiden perusteella Lumijoentiellä vuoden 2040 ennustetilanteessa 55 dB melualueen raja vaihtelee noin 44 metrin – 77 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta. Raahentiellä (vt 8) vuoden 2040 ennustetilanteessa 55 dB melualueen raja kaava-alueen sisällä asettuu noin 108 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Teoreettisten melualueiden laskenta on tehty pohjoismaisen tieliikennemelun laskentamallin mukaisesti. Melun leviämistä laskettaessa käytetään teoreettista ympäristöä, jonka oletetaan olevan tietynlainen. Teoreettinen melualue vastaa todellisuutta vain silloin, kun laskennan oletukset vastaavat maasto-olosuhteita.

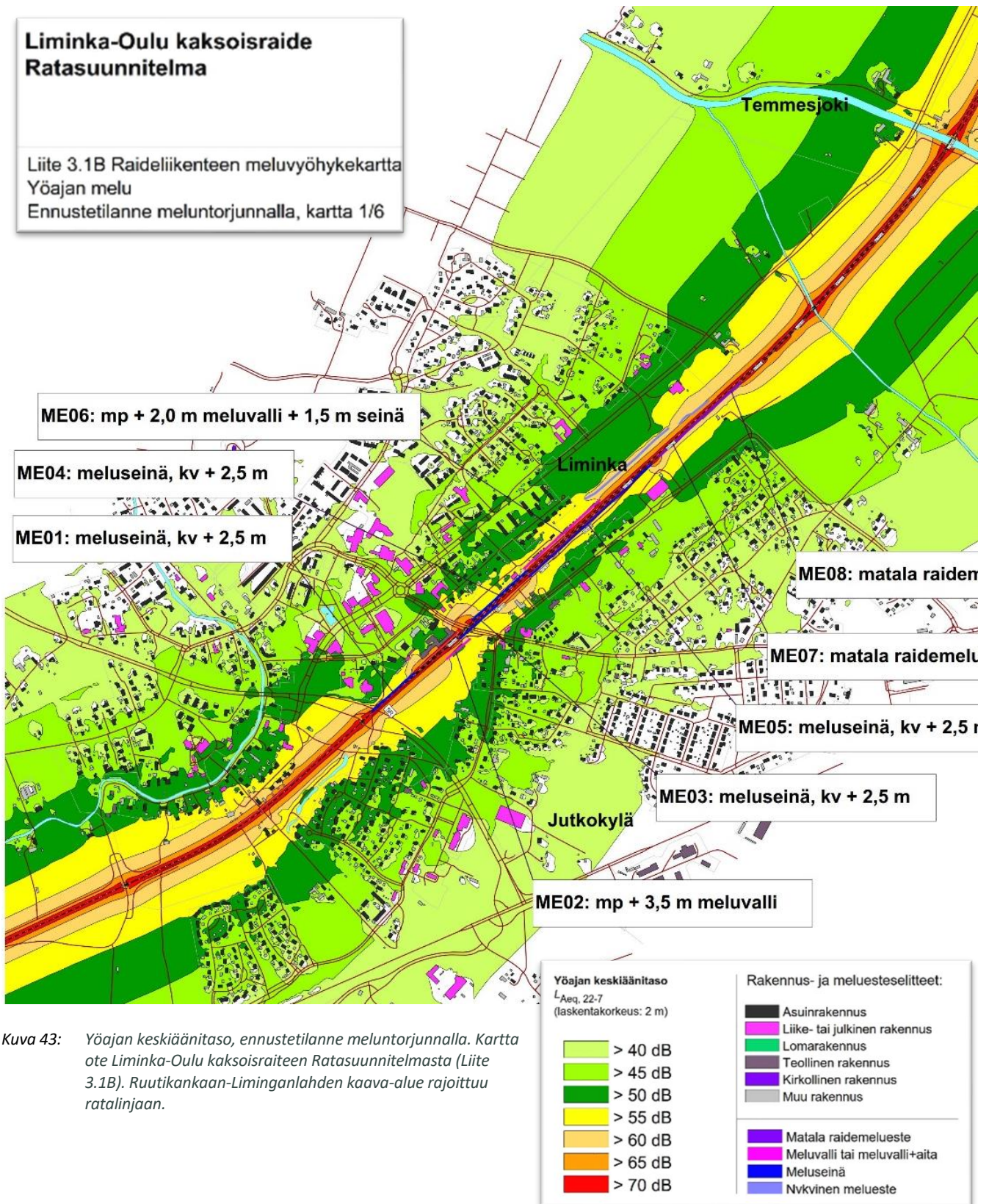
Raideliikenteen melu:

Liminka-Oulu kaksoisraiteen Ratasuunnitelman yhteydessä on tehty meluselvitys (*Meluselvitys, Liminka-Oulu kaksoisraide, Ratasuunnitelma, Sitowise*), joka kattaa noin puolet Ruutikankaan-Liminganlahden kaava-alueetta

rajaavasta rataosuudesta. Meluselvityksessä on esitetty melualueiden laajuus nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa. Ennustetilanteesta on karttoja sekä melusuojauskilla että ilman. Uuden asutuksen sijoittamisen osalta merkittävimmäksi nousee raideliikenteen osalta yöaikainen melutaso: Uusilla alueilla yöajan melutason ohjearvo (valtioneuvoston päätös 993/1992) on 45 dB. Ennustetilanne tarkoittaa tilannetta, jossa rataosuudelle on rakennettu toinen raide, mikä kasvattaa raideliikenteen välityskykyä ja mahdollistaa lisääntyvän liikennemäärän.

Kuva 42: Yöajan keskiäänitaso, nykytilanne. Kartta ote Liminka-Oulu kaksoisraiteen Ratasuunnitelmasta (Liite 3.1B). Ruutikankaan-Liminganlahden kaava-alue rajoittuu ratalinjaan.

Kuva 43: Yöajan keskiäänitaso, ennustetilanne meluntorjunnalla. Kartta ote Liminka-Oulu kaksoisraiteen Ratasuunnitelmasta (Liite 3.1B). Ruutikankaan-Liminganlahden kaava-alue rajoittuu ratalinjaan.

Ruutikankaan ampumaurheilualan melu

Ruutikankaan alueelle on laadittu meluselvitys vuonna 2015 (*Ruutikankaan ampumaurheilukeskus, yleissuunnitelma, meluselvitys, 15.6.2015 Ramboll Finland Oy*). Ampumaradasta aiheutuva melun enimmäistaso ei saa ylittää valtioneuvoston päätöksen 53/1997 mukaisia ohjearvoja, jotka ovat asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla 60 dB.

Ruutikankaan yleissuunnitelmassa ampumaratojen melun suojaustoimet on pyritty suunnittelemaan niin, että ampumaratamelun ohjearvot saadaan täytymään. Pääosalla radoista suojaus on saatu tehokkaaksi ja siten täyttämään vaatimukset. 300 metrin radan osalta melusuojausten suhteen tarvitaan vielä tarkempia toimenpiteitä /suunnittelua, jotta melutasot lähimmän loma-asutuksen osalta täyttäisi vaatimukset.

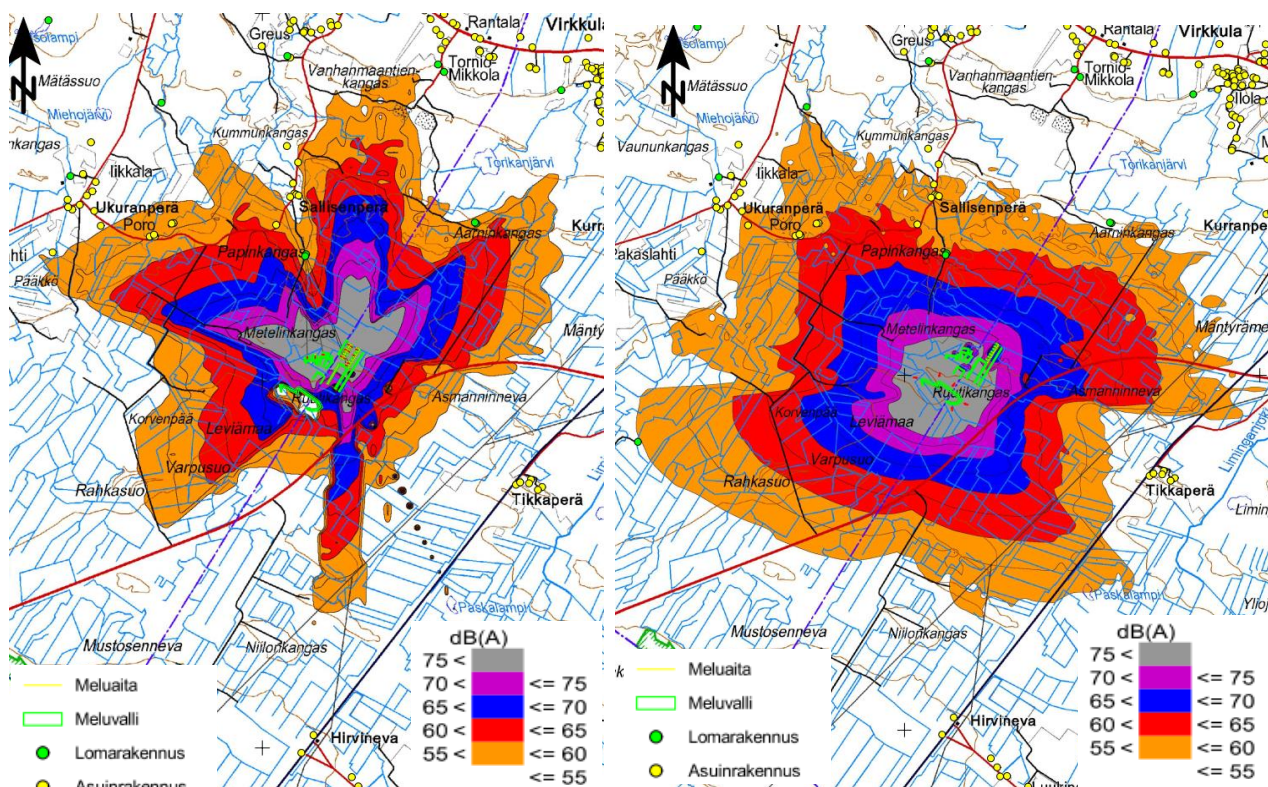
Eri ratojen /asetyyppien aiheuttamat meluvaikutukset /vyöhykkeet eroavat toisistaan selvästi. Ruutikankaan ampumaurheilualan meluselvityksessä on mallinnettu eri ratojen meluvyöhykkeitä 12 eri konseptilla. Ruutikankaan Master Planin -suunnitelman päivityksissä 2021 ampumaratoja on muutettu pieneltä osin seuraavasti:

- Trap/skeetratoja on siirretty hieman luonaan suuntaan ja niiden suojaksi on esitetty uusia vallituksia.
- Sportingradat -yhdistelmä on tiivistetty alueen luoteiskulmaan ja niiden suojaksi varattu alueita vailleille.
- 600 metrin kiväärirataa on pidennetty.

Master Plan -päivityksen muutokset ampumaurheilualan melualueisiin suhteessa läheisiin häiriintyviin kohteisiin (asutus /loma-asutus) ovat todennäköisesti positiiviset paitsi kivääriradan osalta.

	Melun A-painotettu enimmäistaso impulssiakavakiolla L _A max määritettynä enintään
Asumiseen käytettävät alueet	65 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	65 dB
Virkistysalueet taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä	60 dB
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	60 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet	60 dB
Luonnonsuojelualueet	60 dB

Kuva 44: Ampumaratamelun ohjearvot VNp 53/1997 mukaisesti.

Kuva 45: Kuva vasemmalla: Practicalratojen meluvyöhykkeet. Kuva oikealla: Sportingratojen meluvyöhykkeet.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet keskittyvät valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottamiseen kaavoituksessa. Tavoitteet antavat kaavoitukselle sisällöllisen perustan ja viranomaisten tulee toiminnassaan tukea ja edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista.

14.12.2017 tehdyn Valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Nyt laadittavan osayleiskaavan osalta keskeisimmät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat seuraavat:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Tehokas liikennejärjestelmä

- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

3.2.2 Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan yhdistelmä, jonka muodostavat kolmessa vaiheessa laaditut Pohjois-Pohjanmaan 1.–3. vaihemaakuntakaavat, joista kaikki ovat lainvoimaisia.

- Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava on vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.11.2015.
- Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava on kuulutettu voimaan 7.12.2016.
- Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on hyväksytty 11.6.2018.

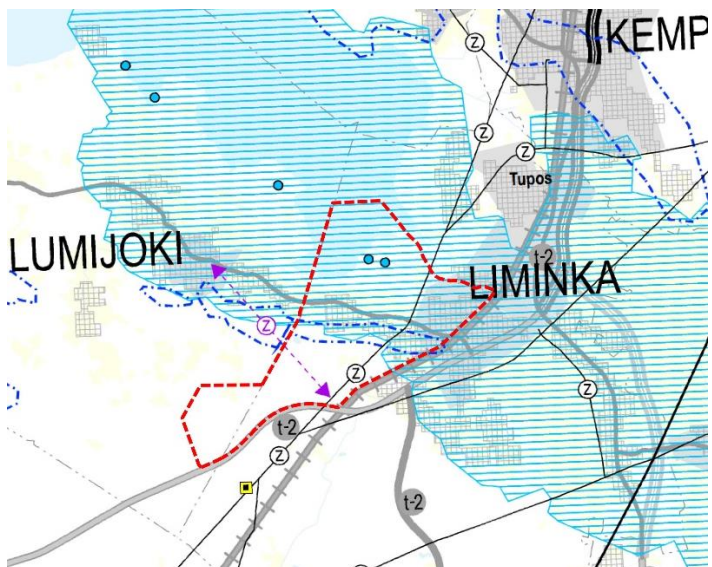
Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on vireillä. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 2. ehdotus (10.2.2025) on julkisesti nähtävillä 17.2.-21.3.2025 välisen ajan. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa ei ole enää varausta 1. vaihemaakuntakaavassa osoitetulle Ruutinevan tuulivoima-alueelle tv-1 (316). Maakuntakaavojen viralliset kaava-aineistot löytyvät Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivulta

www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/.

Kuva 46: Ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan yhdistelmäkartasta 18.1.2022. Suunnittelualueen raja on lisätty kuvaan sinisellä katkoviivalla.

Kuva 47: Ote Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavakartasta 10.2.2025. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava-alueen raja on lisätty kuvaan punaisella katkoviivalla.

Suunnittelualueita koskevat keskeisimmät maakuntakaavamerkinnot:

A

TAAJAMATOIMINTOJEN ALUE.

Merkinnällä osoitetaan asumisen, palvelujen, teollisuus- ja muiden työpaikka-alueiden ym. taajamatoimintojen sijoittumisalue ja laajentumisalueita.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee alueiden käyttöönottojärjestyksessä ja mitoituksessa kiinnittää erityistä huomiota vaihtoehtoisten aluekokonaisuuksien toiminnallis-taloudelliseen edullisuuteen, ympäristön laatuun ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä hajanaisesti ja vajaasti rakennetuilla alueilla sekä taajaman ydinalueen kehittämistä toiminnallisesti ja taajamakuvallisesti selkeästi hahmottuvaksi keskuksiksi. Maankäyttöratkaisussa tulee pyrkiä hyvään energiatalouteen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kannalta edulliset vyöhykkeet taajamarakenteen kehittämisen perustaksi. Yksityiskohtaisempiin kaavoihin tulee sisällyttää periaatteet uudisrakentamisen sopeuttamisesta rakennettuun ympäristöön. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät. Taajaman merkittävä laajentaminen päätien toiselle puolelle yksityiskohtaisempaan kaavaan perustuen edellyttää turvallisten yhteyksien järjestämistä päätien poikki. Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

C

KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE.

Merkinnällä osoitetaan kaupunkikeskusten ja kaupunkiseudun kuntakeskusten ydinalue, johon sijoittuu keskustahakuisia palveluja sekä asumista. Alueella olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt ja -kohteet on esitetty 3. vaihemaakuntakaavan selostuksessa.

Suunnittelumääräykset: Kohdemerkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alueen sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa siten, että alue muodostaa toiminnallisesti yhtenäisen keskustahakuisiin toimintoihin painottuvan kokonaisuuden. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota ydinkeskustan rajautumiseen muuhun taajamaan nähden, alueelle sijoittuvien toimintojen määrittelyyn, liikennejärjestelyihin sekä keskusta-alueen taajamakuvaan. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

at

KYLÄ.

Merkinnällä osoitetaan maaseutuasuutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan sovittamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi. Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasuutuksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä.

LUONNONSUOJELUALUE.

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoi-

SL

suuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

VIRKISTYSALUE.

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita. Alueita koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus Suunnittelumääräykset: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen.

VIRKISTYS- JA MATKAILUKOHDE.

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisia virkistys- ja matkailukohteita sekä muita seudullisesti merkittäviä virkistys- ja matkailupalvelujen kehittämiskohteita.

LIMINGAN LAKEUS, VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE.

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeitä linnuston kerääntymisalueet tulee turvata.

Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota julkaisussa *Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueryöryhmän mietintö II* (Mietintö 66/1992, ympäristöministeriö, 1993) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009). Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo valtakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a. Suunnittelumääräykset: Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota RKY 2009 -inventoinnissa sekä *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvityksessä kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ.

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja tieosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset: Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

POHJAVESIALUE.

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1- luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset: Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

NATURA 2000 VERKOSTOON KUULUVA ALUE.

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.

AMPUMARATA.

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Lisämerkintä -2 osoittaa, että aluetta kehitetään kansainvälisen luokan ampumaurheilukeskuksena.

Suunnittelumääräys: Ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjearvot.

MAA-AINEISTEN OTTOALUE.

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten ottoapaikat. Suunnittelumääräykset: Maa-ainesten otto tulee sovittaa alueen ympäristöarvoihin, arkeologiseen kulttuuriperintöön, pohjavesivaroihin ja muihin käyttötärpeisiin. Kalliokiviainesten otto on pyrittävä keskittämään ja sen ympäristövaikutukset tulee rajoittaa mahdollisimman suppeiksi. Maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä koko alueella ja sille soveltuvasta jälkikäytöstä on huolehdittava yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-1).

Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.

Suunnittelumääräykset: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvítettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEALUE: Oulun kaupunkiseutu.

Merkinnällä osoitetaan Oulun seudun yhtenäisen yhdyskuntarakenteen aluetta, joka muodostaa Oulun valtakunnanosa-keskuksen ydinalueen. Alueella on tarvetta kuntien yhteistoimintaan alueidenkäytön suunnittelussa ja hankkeiden yhteensovittamisessa.

Suunnittelumääräykset: Oulun kaupunkiseudulla kasvu tulee kohdistaa ensisijaisesti kuntakeskuksiin ja alakeskuksiin, missä kaupunki- ja taajamarakennetta on pyrittävä täydentämään ja eheyttämään. Uudet asuntoalueet tulee sijoittaa joukkoliikenteen kannalta edullisesti ja niillä tulee suosia tiivistä pientaloasutusta. Alueen kaupunki-, kunta- ja aluekeskuksiin voidaan sijoittaa seutua palvelevia vähittäiskaupan suuryksiköjä, jotka tulee sijoittaa siten, että ne tukevat yhdyskuntarakennetta ja ovat hyvin kevyt- ja joukkoliikenteen saavutettavissa. Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee luoda edellytykset seudullisen virkistysalueverkoston toteuttamiselle.

MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE.

Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnallisia maaseutuasutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maataloutta ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan

tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.

Kehittämisperiaatteet: Alueita kehitetään jokiluontoon ja -maisemaan perustuvana sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja -kohteisiin tukeutuvana asumis-, virkistys- ja vapaa-ajan alueena ja luontomatkailuvyöhykkeenä. Maaseutua kehitettäessä sovitetaan yhteen maaseutuelinkeinojen, pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen tavoitteet, erityisesti maatalouden toimintaedellytykset huomioon ottaen. Loma-asutuksen ja matkailupalvelujen suunnitelmallisella kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asuttuna. Kohdealueella sijaitsevia taajamia kehitetään erityisesti jokimaiseman arvojen ja mahdollisuuksien pohjalta.

Suunnittelumääräykset: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle.

mk-7 Lakeuden alue:

mk-7

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakentamistavan ohjaukseen sekä Tyrnävän-Limingan High Grade -alueella erityisviljelyn ja siihen liittyvien toimintojen kehittämisestä turvaamiseen.

mm

MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE / matkailun ja virkistysalueen kehittäminen kohdealue.

Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistysalueen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.

mv-4

mv-4 Liminganlahti-Hailuoto-Oulu:

Alueen kehittäminen perustuu maankäyttösuunnitelman luonnon ja kulttuuriympäristöjen erityisiin arvoihin sekä maaseudun ja kaupunkikulttuurin vuorovaikutukseen.

MOOTTORIKELKKAILUN YHTEYSTARVE.

MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA.

PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE.

Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan

laatimisvaiheessa toteutumiseltaan epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyhteydet.

VIHERYHTEYSTARVE.

Merkinnällä osoitetaan kaupunkiseutujen ja jokilaaksovyöhykkeiden sisäisiä ja niitä yhdistäviä

tavoitteellisia ulkoilun runkoreittejä ja niihin liittyviä pienialaisia virkistysalueita. Merkintään sisältyy sekä olemassa olevia että kehitettäviä ulkoilu-, pyöräily-, melonta- ym. reittejä.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuvuus ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin.

EKOLOGINEN YHTEYSTARVE.

Merkinnällä osoitetaan hirvieläinten ja muiden nisäkkäiden tärkeät liikkumisyhteydet, jotka aiheuttavat yhteensovittamisen tarvetta muun maankäytön kanssa.

Suunnittelumääräys: Alueiden käyttöä suunniteltaessa on säilytettävä osoitettu ekologinen yhteys ja edistettävä sen soveltuvuutta eläimistön liikkumiselle.

MUINAISMUISTOKOHDE.

- Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolailla (295/63) rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset. Suunnittelumääräys: Kohdetta koskevista maankäytön suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.

PERINNEMAISEMAKOHDE.

- Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita. Suunnittelumääräykset: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Valtakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava ao. viranomaiselle tilaisuus antaa lausunto.

MERKITTÄVÄSTI PARENNETTAVA VALTATIE (vt).

vt/kt

Merkinnällä osoitetaan huomattavaa tien parantamista, joka on verrattavissa tien uus- tai laajennusinvestointeihin. Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä.

SEUTUTIE, YHDYSTIE TAI PÄÄKATU.

st/yt/pk

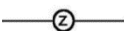
Merkinnällä osoitetaan liikennejärjestelmän kokonaisuuden kannalta merkittävät seututiet, yhdystiet tai pääkadut.

MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA NOPEAN HENKILÖLIIKENTEEN JA RASKAAN TAVARALIIKENTEEN PÄÄRATA.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava nopean henkilöjunaliikenteen ja raskaan tavaraliikenteen edellyttämän radan rakenteen ja turvallisuuden parantamiseen, mm. tasoristeysten poistamiseen sekä kaksoisraiteeseen.

PÄÄSÄHKÖJOHTO 110 Kv.

MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET

MAA- JA METSÄTALOUS.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden säilyminen tuotantokäytössä. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asutuksen tavoitteet ja maatalouden, mukaan lukien karjatalouden, toimintaedellytykset. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden ja -yksiköiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta. Metsätaloutta suunniteltaessa tulee edistää metsien monipuolista hyödyntämistä yhteen sovittamalla eri käyttömuotojen ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteita.

RANTOJEN KÄYTTÖ.

Kehittämisperiaatteet: Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet ranta-alueiden käyttöön varaamalla rantaa riittävästi yleiseen virkistykseen. Varaudutaan loma-asutuksen kasvun jatkumiseen ja eri tyyppisten loma-asuntoalueiden kysyntään: perinteinen omarantainen asutus järviolueilla, tiivis lomakylätyyppinen asutus merenrannikolla ja matkailukeskusten läheisyydessä. Tavoitteena on hyvien vapaa-ajan ympäristöjen muodostaminen tasapuolisesti eri käyttäjäryhmille. Rakentamista ohjataan sietokyvyltään hyvillä rannoilla. Rakentamattomien ja pienten vesistöjen rannoille rakentamista ei suositeta. Maisemallisesti keskeiset ja arat rannat jätetään rakentamisen ulkopuolelle. Vakituisen asumisen ja loma-asutuksen sijoittumisessa suositetaan kyläkeskusten, taajamien ja matkailukeskusten läheisyyttä. Suunnitelmallisella asuntorakentamisella tuetaan erityisesti maaseudun asutuksen ja palvelujen säilymistä.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä: Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ranta-alueen ympäristöolosuhteet, vesihuollon järjestäminen sekä rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille. Yksityiskohtaisemmissa kaavoissa voidaan taajamien ja kylien ulkopuolella enintään puolet rantaviivasta osoittaa rakennusmaaksi.

Pienissä vesistöissä rantarakentamisen mitoituksessa tulee lisäksi ottaa huomioon vesistön sietokyky ja vesipinta-ala. Pienissä saarissa mitoituksen tulee perustua saaren pinta-alaan.

TULVARISKIEN HALLINTA.

Yleismääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon sään ääri-ilmiöiden vaikutukset ja viranomaisten selvitysten mukaiset tulva-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille, jollei voida osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Suunniteltaessa tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

RAKENTAMISRAJOITUS.

Virkistys- ja suojelualueiksi sekä liikennettä ja teknistä huoltoa varten maakuntakaavassa osoitettuja alueita koskee maankäyttö- ja rakennuslain 33 § mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Rajoitus ei koske virkistys- ja matkailukohteen kohdemerkintää, kehittämisperiaatemerkintöjä eikä alueiden erityisominaisuuksia kuvaavia merkintöjä.

Suunnittelualuetta koskevat energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan merkinnät (kaavaehdotuskartta 10.2.2025):

PERINNEBIOTOOPPI.

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita.

Suunnittelumääräys: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen maisema-, kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. Arvokkaisiin kohteisiin vaikuttavissa hankkeissa on pyydettävä lausunto kyseisessä asiassa toimivaltaiselta valtion viranomaiselta ja alueelliselta museoviranomaiselta.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE.

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen (VAMA 2021) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla: mm. Limingan lakeuden kulttuurimaisema.

Suunnittelumääräykset: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen luonnon- ja kulttuuriarvot ja maisemakuva sekä turvattu maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen.

Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata.

Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustalvaltaan maisemaan.

Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota julkaisussa Pohjois-Pohjanmaa

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021 aluekuvauksissa esitettyyn arviointiin luonnon- ja kulttuuriarvoihin sekä maisemakuvaan.

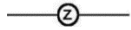
POHJAVESIALUE.

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankintaa varten tärkeät (1-luokka) ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet sekä pohjavesialueet (1E, 2E ja E), joiden pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemit ovat suoraan riippuvaisia. Tarkemmat tiedot pohjavesialueista on esitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan selostuksen liitteessä 3.

Suunnittelumääräykset: Suunnitelmissa ja toimenpiteissä alueella on otettava huomioon pohjaveden suojeleminen siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyyttä ei vaaranneta. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta. Pohjavesien pilaantumisen ja muuttumisriskiä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava

riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Vesiensuojeluviranomaisille on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen maankäytön muutoksia suunniteltaessa ja toteutettaessa.

VOIMAJOHTO 110 kV.

Merkinnällä osoitetaan toteutetut voimajohdot, joita koskee alueidenkäyttölain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

VOIMAJOHDON YHTEYSTARVE.

Merkinnällä osoitetaan sähköverkon kehittämistarve pitkällä aikavälillä. Nuolimerkintä on yleispiirteinen yhteystarve, jota ei ole tutkittu tarkemmilla selvityksillä. Sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. Yhteystarpeella on hankeperustelut, mutta siihen ei voida liittää alueidenkäyttölain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Arvioitu toteuttamisaikataulu on 5-20 vuotta.

MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYKSET:

AURINKOVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo ihmisen muokkaamille alueille. Nämä ns. brown field -alueet voivat olla pilaantuneiden maiden alueita, käytöstä poistettuja kaatopaikkoja, läjitys- ja täyttöalueita, meluvalleja, entisiä turvetuotantoalueita, entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita tai huonosti tuottavia viljelysalueita. Aurinkovoimaloiden suunnittelua ja toteuttamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille.

Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloita ja aurinkovoimapuistoja suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sähkönsiirtoon. Lähekkäin sijoittuvien aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa. Alueet tulee ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen tai muutoin jo muokatuille alueille.

Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten ulkopuolelle. Maakuntakaavan luo-alueet, luonnonsuojelu- ja pohjavesialueet, Natura 2000 -verkoston ja harjijensuojeluohjelman alueet sekä merkittävät virkistysalueet eivät sovellu teolliseen aurinkovoimatuotantoon.

Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia yllä mainittuihin kokonaisuuksiin.

Aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Aurinkovoimarakentamiselle herkkien lajien osalta on käytettävä viimeisintä saatavilla olevaa valtakunnallista ja alueellista selvitystietoa. Aurinkovoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava valtakunnallisten ja maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä ja toimivina. Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä. Aurinkovoiman tuotantoalueiden vesistövaikutusten suuruus riippuu suuresti kuivatustarpeesta ja kuivatuksen kohteena olevasta maaperästä. Potentiaalisesti haitallisimpia vaikutuksia ilmenee vanhoille turvetuotantoalueille perustettavilla hankkeilla, mikäli happamoittavat vaikutukset ovat uhanneet vesistöjä jo turvetuotannon aikana. Aurinkovoiman vesistövaikutuksiin, etenkin vesistökuormituksen riskin riittävään huomioiseen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla, on kiinnitettävä tarkemmassa suunnittelussa erityistä huomiota. Toiminnanharjoittajan tulee selvittää teollisen kokoluokan aurinkoenergia-alueiden eli yli yhden piikkimegawatin (1 MWp) mahdolliset haitalliset vaikutukset puolustusvoimien sensori- ja tietoliikennejärjestelmille sekä niistä mahdollisesti aiheutuvat rajoitukset aurinkoenergiatuotannon sijoittumiselle suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. Mahdolliset häiriövaikutukset tutka- ja radiojärjestelmille sekä sensori- ja tietoliikennejärjestelmille tulee selvittää ja arvioida yhteistyössä viranomaisten kanssa.

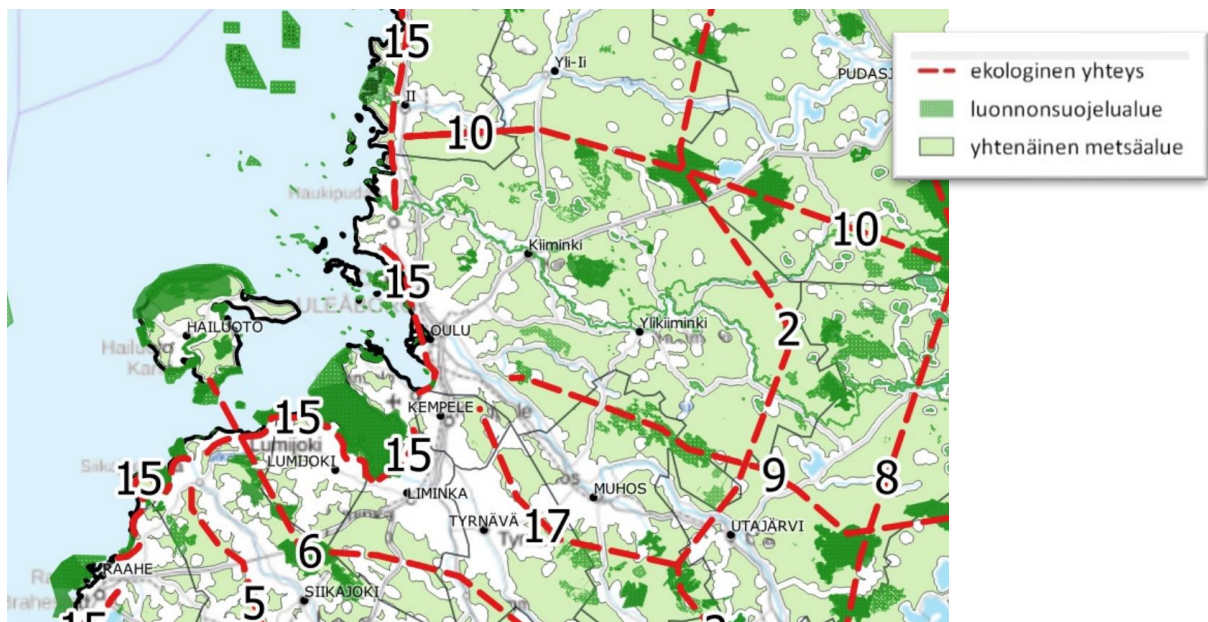
RAKENTAMISRAJOITUS

Virkistys- ja suojelualueiksi sekä liikennettä ja teknistä huoltoa varten maakuntakaavassa osoitettuja alueita koskee alueidenkäyttölain 33 § mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Rajoitus ei koske virkistys- ja matkailukohteen kohdemerkintää, kehittämisperiaattemerkintöjä eikä alueiden erityisominaisuuksia kuvaavia merkintöjä.

Vaihemaakuntakaavojen selvitykset

Vaihemaakuntakaavojen laadinnan yhteydessä on tehty lukuisia erillisselvityksiä. Maakuntakaavojen selvitysaineistojen oleellisin informaatio suodattuu varsinaisiin vaihemaakuntakaavoihin, eikä maakuntakaavan selvitysaineistoa ole katsottu tarpeelliseksi nostaa laajemmin esille tässä yhteydessä kaavaselostuksen tiiviyden ja luettavuuden säilyttämiseksi.

Maakuntakaavojen viralliset kaava-aineistot taustaselvityksineen löytyvät Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivulta www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/.

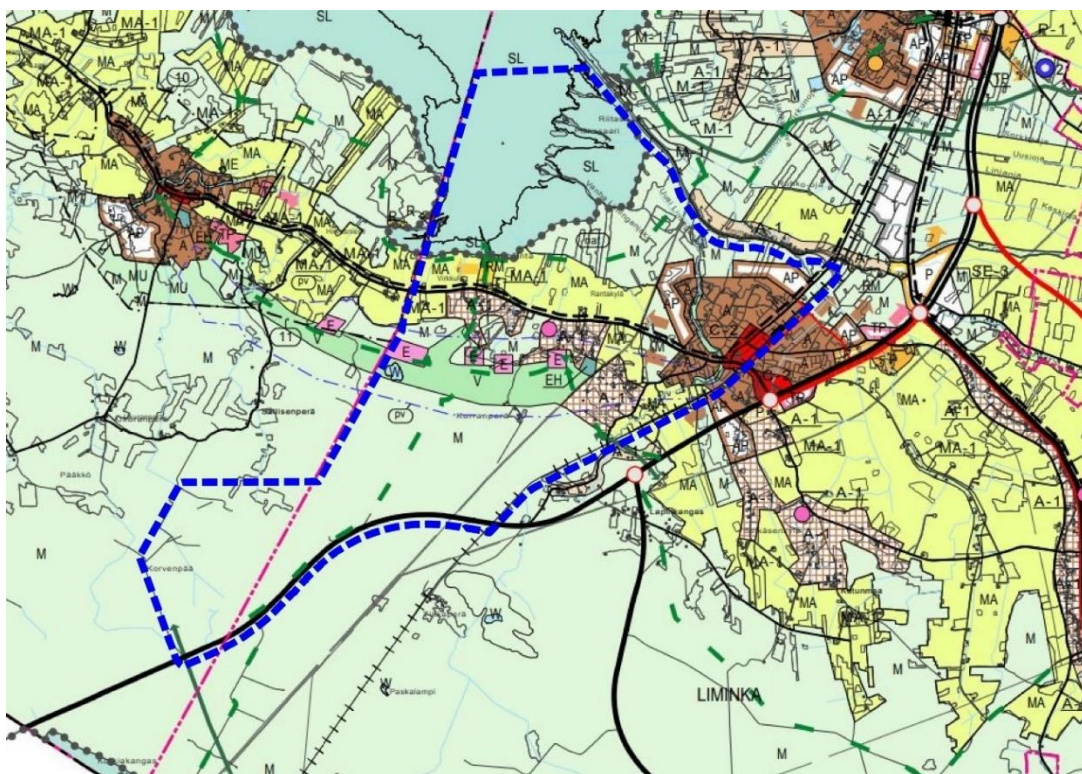

Kuva 48: Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditun Tuuli-hankkeen taustaselvityksessä "Viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys" on tunnistettu ekologisena yhteytenä yhteys nro 15, joka on osoitettu myös 2. vaihemaakuntakaavassa ja joka kytkeytyy muihin maakuntatason ekologistiin yhteyksiin.

3.2.3 Yleiskaavatilanne

Oulun seudun yleiskaavan 2020 muutos ja laajennus:

Suunnittelualueella, sekä Limingan että myös Lumijoen puolella on voimassa Oulun seudun yleiskaavan 2020 muutos ja laajennus, joka on vahvistettu Valtioneuvostossa 8.3.2007 ja tullut voimaan 5.6.2007. Oulun seudun yleiskaava 2020, samoin kuin maakuntakaava, on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kunnan omaa yleis- ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Nyt laadittava osayleiskaava tulee korvaamaan suunnittelualueella voimassa olevan Oulun seudun yleiskaavan 2020 muutoksen ja laajennuksen.

Kuva 49: Ote Oulun seudun yleiskaavan 2020 kaavakartasta 1. Suunnittelualueen alustava raja on lisätty kuvaan sinisellä katkoviivalla.

Suunnittelualueella olevia Oulun seudun yleiskaavan merkintöjä ovat mm. seuraavat:

KEHITETTÄVÄ ALUE.

Alueen maankäyttö ratkaistaan yksityiskohtaisella oikeusvaikutteisella osayleiskaavalla tai asemakaavalla.

UUSI ALUE.

Alueen maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla.

ASUNTOTALUE.

Pääosin jo rakennettu asuntoalue, jonka täydentäminen eheyttää yhdyskuntarakennetta. Alue sisältää asumiselle tarpeelliset palvelut, alueen sisäiset liikenneväylät, pysäköinti- ja virkistysalueet. Lisärakentamisen tulee perustua yksityiskohtaiseen oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan tai asemakaavaan.

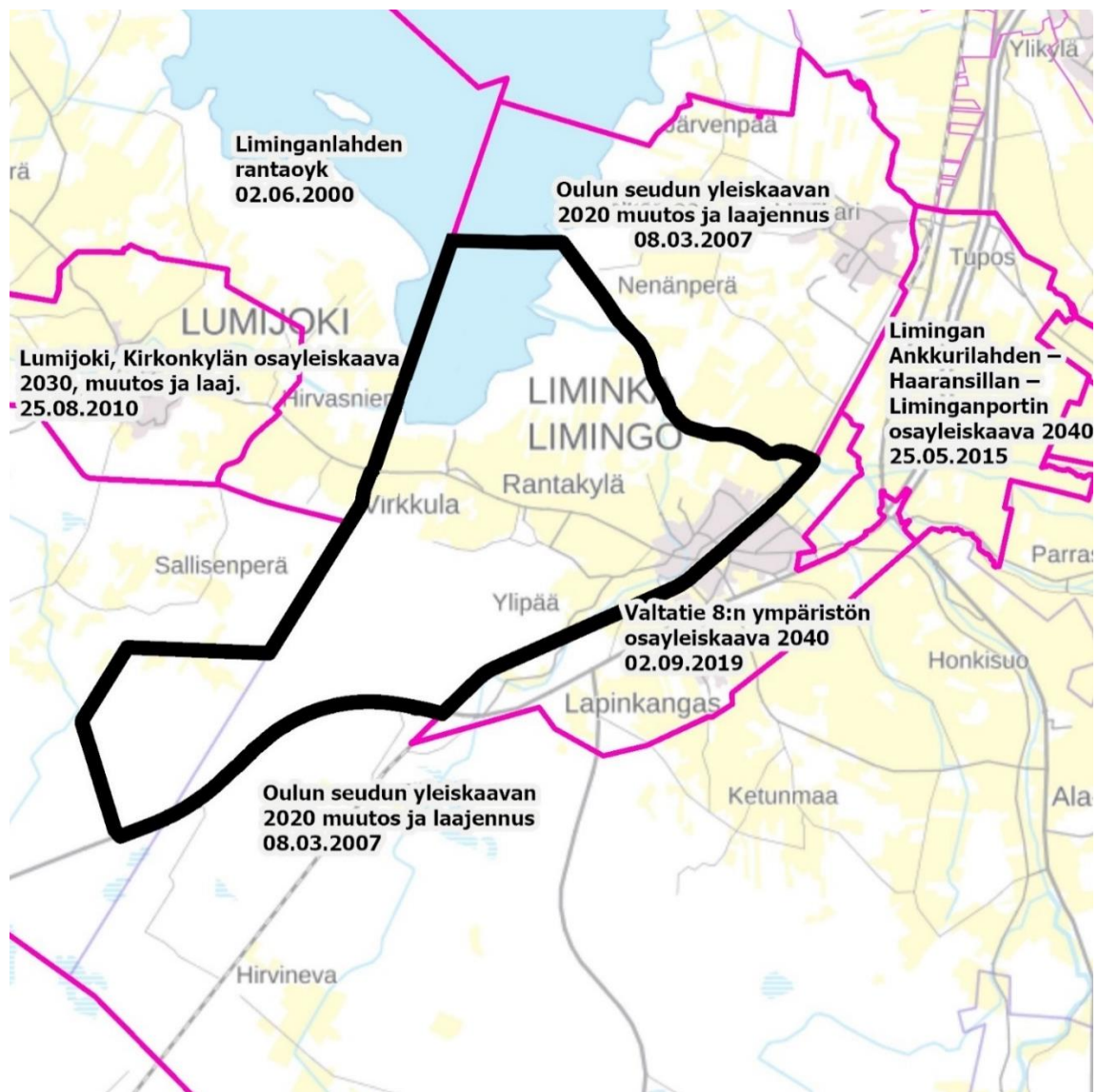
AP	PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa tiivistä ja matalaa sekä rivitalo- ja omakotirakentamista varten. Alue sisältää myös asumiselle tarpeelliset palvelut, alueen sisäiset liikenneväylät, pysäköinti- ja virkistysalueet. Suunnittelusuositus: Alueen ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa on pyrittävä yhtenäiseen ja kunnan ominaispiirteitä tukevaan ympäristökuvaan. Alueen asuinrakennukset on sijoitettava siten, että niistä on sujuvat kevytliikenne yhteydet lähipalveluihin ja joukkoliikennepysäkeille.
A-1	MAASEUTUMAISEN ASUMISEN ALUE. Alue on tarkoitettu kylärakennetta tukevaa maaseutumaista asumista, palveluja ja työpaikkatoimintoja varten. Suunnittelusuositus: Alueen rakennukset on sijoitettava olevaa rakennetta täydentäen siten, että ympäröivä rakennuskanta, kyläkuva ja yhteydet oleviin palveluihin otetaan huomioon. Alueen vesihuolto on järjestettävä siten, ettei jätevesien käsittelystä aiheudu ympäristöhaittaa. Maiseman kannalta tärkeät pellot tulee säilyttää rakentamattomina.
C-2	KESKUSTAIMINTOJEN ALUE. Alue on kuntakeskus, joka on tarkoitettu pääasiassa kuntalaisten käyttämille palveluille, keskusta sopiville työpaikoille ja keskusta-asumiselle. Alueella voi olla myös seudullisia palveluja sekä MRL 114 § mukainen vähittäiskaupan suuryksikkö. Suunnittelusuositus: Alueen kehittämisessä on tuettava kunnan erityispiirteitä.
SL	LUONNONSUOJELUALUE. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelu- ja/tai vesilain mukaisena suojelualueena.
M	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön. Alueelle voidaan sijoittaa maa- ja metsätalouteen tai muuhun alueelle soveltuvaan elinkeinotoimintaan liittyviä asuinrakennuksia. Erityisistä syistä alueelle voidaan sijoittaa myös muita asuinrakennuksia. Rakennukset on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu maisema- eikä ympäristöhaittaa. Suunnittelusuositus: Asuinrakennukset on pyrittävä sijoittamaan olevien yhdyskuntateknisten verkostojen piiriin. Asuinrakentamisesta ei saa aiheutua kunnalle kohtuuttomia kustannuksia pitkälläkään aikavälillä.
MA	MAISEMALLISESTI ARVOKAS PELTOALUE. Alue on tarkoitettu maatalouskäyttöön. Alue on maiseman kannalta merkittävä viljelyalue, jolle voidaan rakentaa maatalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alue on avoin pelto tai perinteen mukainen niitty.
MA-1	MAISEMALLISESTI ARVOKAS PELTOALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa maatalouskäyttöön. Alue sijaitsee maiseman kannalta merkittävällä viljelyalueella, jolle voidaan rakentaa maatalouskäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja rakennelmia. Alueelle voidaan sijoittaa myös maatalouteen tai muuhun alueelle soveltuvaan elinkeinotoimintaan liittyviä asuinrakennuksia. Erityisistä syistä alueelle voidaan sijoittaa myös muita asuinrakennuksia. Rakennukset on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu maisema- eikä ympäristöhaittaa. Suunnittelusuositus: Asuinrakennukset on pyrittävä sijoittamaan olevien yhdyskuntateknisten verkostojen piiriin. Asuinrakentamisesta ei saa aiheutua kunnalle kohtuuttomia kustannuksia pitkälläkään aikavälillä.
V	VIRKISTYSALUE. Alue on tärkeä osa seudun virkistys- ja vapaa-ajan alueverkostoa. Suunnittelusuositus: Alue on suunniteltava ja toteutettava siten, että virkistysalueiden mahdollistama toiminta tukee ja täydentää seudullisia virkistys- ja vapaa-ajanpalveluita.
EH	HAUTAUSMAA-ALUE.
E	ERITYISALUE. Alue on tarkoitettu seutua palvelevaa yhdyskuntateknistä tai energiahuoltoa varten.
W	VESIALUE.

Kesken jäänyt aiempi Liminganlahden osayleiskaava

Limingassa oli pitkään tekeillä Liminganlahden osayleiskaava, joka koski laajoja alueita Rantakylästä Temmeksen taajamaan sekä myös Pohjantien (vt 4) itäpuolelle. Kaava eteni luonnosvaiheeseen, mutta sen jälkeen alueen kaavoitusta on päätetty jatkaa pienemmissä osissa: Tupoksessa Pohjantien tuntumaan on hyväksytty Ankkurilahti-Haaransilta-Liminganportin osayleiskaava 25.5.2015. Limingan kunnanhallitus on kokouksessaan 29.11.2021 § 372 päättänyt keskeyttää Liminganlahden osayleiskaavan laatimisen vuodelta 1996.

Viereiset osayleiskaava-alueet / lähiympäristössä voimassa olevat yleiskaavat

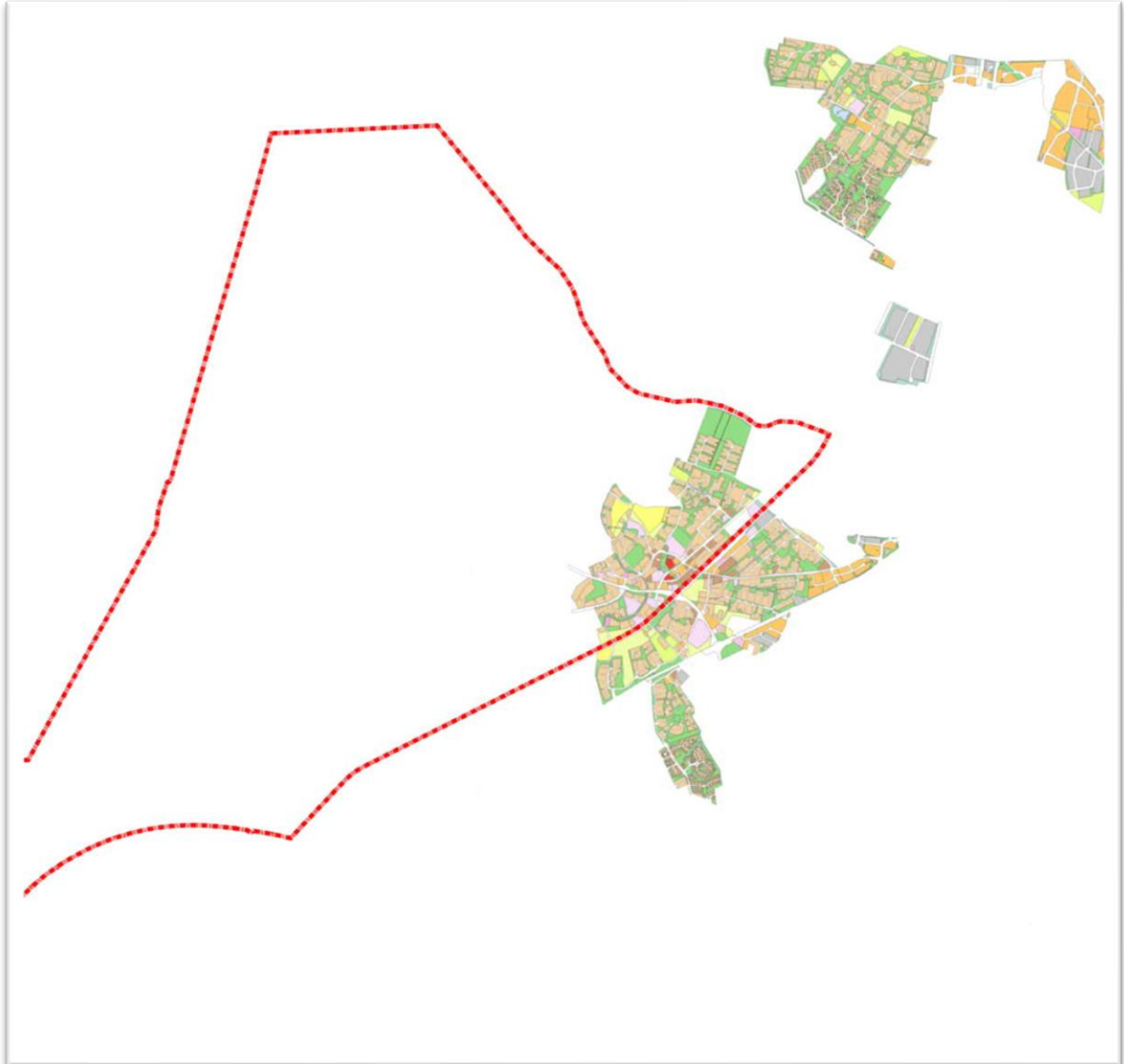
- Nyt laadittava osayleiskaava rajoittuu idässä ja kaakossa vt 8:n ympäristön osayleiskaava-alueeseen. Vt 8 ympäristön osayleiskaava on hyväksytty Limingan kunnanvaltuustossa 2.9.2019.
- Nyt laadittava osayleiskaava rajoittuu lännessä Lumijoen kunnan puolella voimassa olevaan Liminganlahden rantayleiskaavaan, joka on hyväksytty Lumijoen kunnanvaltuustossa vuonna 1999 ja vahvistettu Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa vuonna 2000.

Kuva 50: Yleiskaavatilanne suunnittelualueen läheisyydessä

3.2.4 Asemakaavatilanne

Suunnittelualueen itäkulma kuuluu Limingan kirkonkylän asemakaavoitettuun alueeseen, jota on laadittu vaiheittain 1960-luvulta lähtien. Lumijoen kunnan puolella asemakaavoitettu alue sijoittuu useamaan kilometrin päähän kuntakeskustaan.

Kuva 51: Asemakaavatilanne suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Kuva ei ulotu Lumijoen kunnan asemakaavoitettuihin alueisiin. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alue on esitetty kuvassa punaisella viivalla.

3.2.5 Rakennusjärjestys

Limingan kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty 24.4.2017 ja tullut lainvoimaiseksi 5.6.2017. Lumijoen kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty 17.2.2020 ja tullut lainvoimaiseksi 17.3.2020.

3.2.6 Rakennuskiellot

Alue ei ole rakennuskiellossa.

4 Selvitykset ja muut suunnitelmat

4.1 Kaavatyön yhteydessä tehdyt selvitykset

4.1.1 Arkeologinen selvitys

Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavatyöhön kuuluvana on osalle suunnittelualuetta laadittu arkeologinen inventointi kesän ja syksyn 2022 aikana: *Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2022, Maanala Oy*. Vuoden 2022 inventointi täydensi vuonna 2017 laadittua inventointia *Valtatie 8:n ympäristön osayleiskaava -arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu*.

Ks. alueen muinaismuistot tarkemmin kaavaselostuksen kohta 3.1.5 Arkeologinen kulttuuriperintö.

4.1.2 Kirjallinen luontoselvitys

Kaava-alueelle on laadittu kirjallinen luontoselvitys (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan luontoselvitys, Ramboll Finland Oy 10.3.2022*), jossa suunnittelualueelta tiedossa olevat luontotiedot on koottu olemassa olevan lähtötiedon sekä kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella. Selvityksen tiedot referoitu kaavaselostuksen kohtaan 3.1.7 Luonnonympäristö.

4.1.3 Luontoselvitykset maastotarkasteluilla (2 kpl)

Maastokaudella 2022 kaava-alueelle on tehty maastoselvitykset kasvillisuuden ja luontotyyppien, lepakoiden, viitasammakoiden ja linnuston osalta (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan täydentävät luontoselvitykset / Ramboll Finland Oy 9.12.2022*).

Maastokaudella 2023 on tehty lisää maasto tarkennuksia luontokeskuksen alueelle ja Ruutikankaan viitasammakoiden osalta. Lisäksi täydennettiin aiempia linnustoselvityksiä Tiira-aineiston osalta (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Luontoselvityksen täydennysten jälkeiset selvitykset / Ramboll Finland Oy 14.2.2024*).

Selvityksen tiedot referoitu kaavaselostuksen kohtaan 3.1.7 Luonnonympäristö.

4.1.4 Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys

Suunnittalueen pohjoisosa kuuluu Liminganlahden Natura-alueeseen, jonka vuoksi kaavatyössä tulee selvittää Natura-arvioinnin tarpeellisuus. Selvitys on tehty syksyllä 2024 (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys / 2024 Ramboll Finland Oy*).

Selvityksen johtopäätökset on referoitu kaavaselostuksen kohtaan 8.1.11.

4.1.5 KäPy-auditointi

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alustavalle luonnokselle on tehty kävelyn ja pyöräilyn (KäPy) auditointi 11.11.2022. Selvityksessä todettiin mm. seuraavaa:

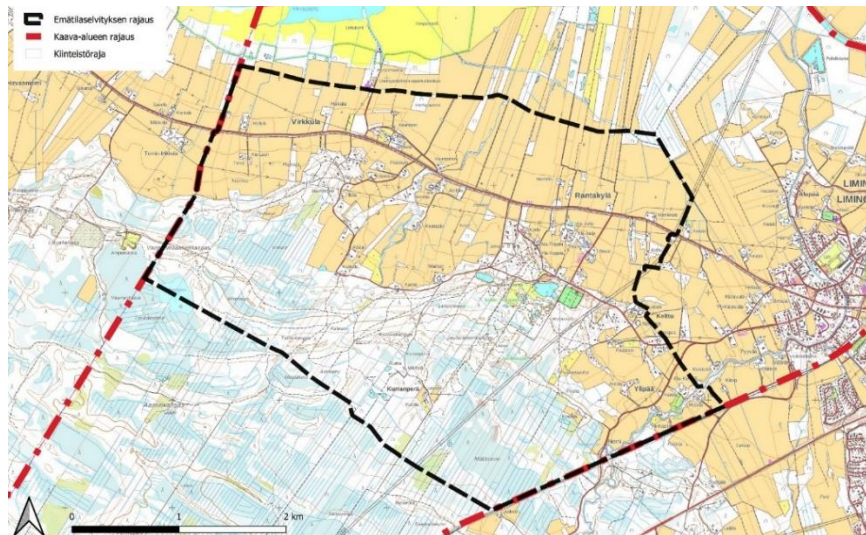
- Asutuksen lisääminen Värminkosken luoteispuolella lisää koulukuljetuksen tarvetta.
- Uusilta APres alueita tarvitaan sujuvia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä kuntapalvelujen luokse.
- Radan varteen Lumijoentien ja Kauppakadun väliin osoitetun jalankulun ja pyöräliikenteen paikallisreitit muuttamista aluereitiksi tulee harkita, sillä reitti on junaradan itäpuolelta tulevien ihmisten käytössä.
- Torikanjärven itäpuolella olevat laajat ulkoilu- ja maastoreitit tulee aloittaa asutuksen tuntumasta, olemassa olevilta kaduilta tai teiltä. Maastopyöräreiteistä tulisi muodostaa katkeamattomia, tai maastopyöräily tulee sallia ulkoilureiteillä.

4.1.6 Emätilatarkastelu ja mitoituslaskelma:

Osa kaavasta (Limingan Rantakylän ja Virkkulan alueet) laaditaan alueidenkäyttölain 44 §:n ja uuden rakentamislain 51 §:n mukaisesti rakennuspaikkakohtaisena osayleiskaavana, jonka osalta kaavatyössä tulee määrittää

rakennuspaikkajaon perusteet. Rakennuspaikkajaon määrittelyä ja maanomistajien tasapuolista kohtelua varten Rantakylän alueelle on laadittu emätilatarkastelu.

Keskeistä uusien haja-asutusalueen rakennuspaikkojen ohjaamisessa on samassa asemassa olevien maanomistajien yhdenvertainen kohtelu, yhdyskuntarakenteen ja -toimintojen järkevä kehittäminen sekä ympäristöarvot. Rantakylän-Virkkulan suunnittelualueella on merkittäviä ympäristöarvoja, joiden säilymisestä tulee huolehtia uudisrakentamisen sijoittelussa: Valtakunnallisen maisema-alue arvot sekä maisemallisesti arvokkaat peltoalueet tulee voida säilyttää edelleenkin, eikä Rantakylän pohjavesialueelle tule osoittaa kunnallisteknisten verkostojen ulkopuolista uutta rakentamista.

Kuva 52: Emätilaselvityksen laajuus (musta katkoviiva) käsittää Rantakylän ja Virkkulan kyläalueet lähiympäristöineen.

Alueelle laadittu emätilatarkastelu perustuu Maanmittauslaitoksen tietoihin. Kullekin nykyiselle tilalle on määritetty emätila ja tarkastelun leikkausvuosi on 1959. Emätilakohtainen kokonaisrakennusoikeus jaetaan siitä muodostettujen tilojen kesken 24.11.2021 vallinneen kiinteistöjaotuksen mukaan.

Käytetty rakennusoikeus vähennetään emätilan rakennusoikeudesta. Yhdeksi käytetyksi rakennusoikeudeksi katsotaan

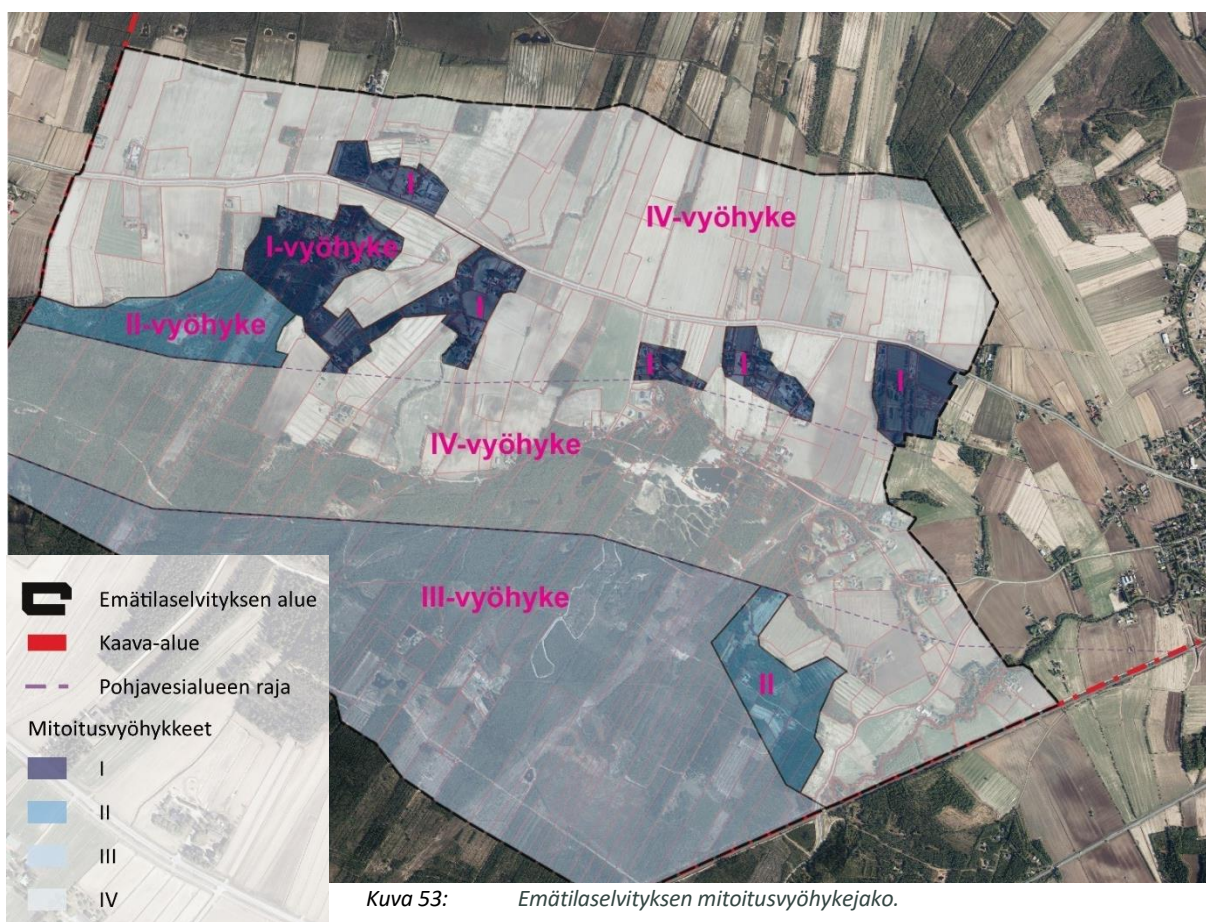
- rakennettu vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikka,
- rakennettu loma-asunnon rakennuspaikka tai erillinen sauna,
- rakennettu maatilakeskuksen rakennuspaikka, joka sisältää vakituisen asuinrakennuksen rakennuspaikan,
- rakennettu rakennuspaikka johonkin muuhun käyttötarkoitukseen, kuten palvelutoimintaan, teollisuuteen, kirkolliseen toimintaan tms.
- rakentamaton rakennuspaikka, jolla on voimassa poikkeamislupa ja
- rakentamaton rakennuspaikka, jolla on voimassa rakennuslupa

Osayleiskaavassa osoitetaan sekä käytettyjen että jäljellä olevien rakennusoikeuksien lukumäärä rakennuspaikkoina tilakohtaisesti. Maanomistajan eri tiloja tarkastellaan rakennusoikeuslaskelmassa erillisinä yksikköinä. Jäljellä olevien uusien rakennuspaikkojen siirto saman maanomistajan tilalta toiselle on mahdollista, mikäli luonto-, maisema- ja virkistysarvot ja pohjaveden suojele voidaan turvata. Toisaalta näiden arvojen turvaamiseksi rakennuspaikkoja voi olla välttämätöntä siirtää. Mikäli tila on jaettu vuoden 1959 jälkeen suurempiin osiin, jaetaan emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus lohkotilojen kesken niiden jäljellä olevan rakennusoikeuden määrän mukaisesti.

Tilakohtaista mitoituslaskelmaa varten määritettiin yleiskaavan mitoitusperiaatteet ja mitoitusvyöhykkeet, eli kertoimet siitä, millä alueilla rakennusoikeutta muodostuu minkäkin verran rakennuskelpoisen maan pinta-alaan perustuen. Mitoitusvyöhykkeiden avulla on pyritty nykyisen asutusrakenteen vahvistamiseen ja eheyttämiseen sekä rakentamisen ohjaamiseen rakentamiselle edullisille alueille.

Selvityksessä määritellyt mitoitusvyöhykkeet:

Vyöhyke	Kuvaus	Kerroin
I	Ydinkyläalueet tärkeimpien maisemapeltojen ulkopuolella. Alueet tukeutuvat nykyiseen rakenteeseen ja viemäriverkostoon. Rakentaminen ei häiritse maisemallisia arvoja.	1,0
II	Laajoja viljelysalueita reunustavat taustametsäalueet, jotka soveltuvat rakentamiseen. Rakentaminen ei häiritse maisemallisia arvoja.	0,8
III	Metsäalueet, jotka ovat virkistyskannalta tärkeitä ja/tai soveltuvat sijaintinsa ja/tai maaperänsä vuoksi huonosti rakentamiseen. Rakentamistiiveyttä on tarpeen rajoittaa.	0,5
IV	Laajat viljelysalueet sekä vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet. Alueilla on tarpeen rajoittaa rakentamistiiveyttä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-arvojen, pohjaveden suojelun ja maatalouden harjoittamisen turvaamiseksi.	0,3

Kuva 53: Emätilaselvityksen mitoitusvyöhykejako.

Emätilaselvityksen (23.3.2022) perusteella Rantakylän ja Virkkulan alueelle on perusteita osoittaa 30 uutta rakennuspaikkaa. Näistä 7 rakennuspaikkaa kohdentui tiloille, jotka sijaitsivat pohjavesialueella, avoimilla peltoalueilla tai toimivan eläintilan suojaetäisyysalueella. Näiden rakennuspaikkojen siirroista pois kriittisiltä alueilta on keskusteltu maanomistajien kanssa tuloksellisesti ja niille on löytynyt ympäristöarvojen kannalta paremmat sijainnit maanomistajien kaava-alueella olevien muiden palstojen alueilta.

4.2 Muut taustaselvitykset ja suunnitelmat

4.2.1 Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021-2030 -Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön kärkiteemat ovat seuraavat:

1. Älykäs bio- ja kiertotalous toimii ilmastotyön perustana.
 - Biokaasun tuotantoa ja käyttöä edistetään ravinnekierto ja ympäristövaikutukset huomioiden.
 - Luonnonvarat – kestävään käyttöön pohjautuvien tuotteiden ja liiketoiminnan kehittäminen.
 - Puurakentamista edistetään osana ilmastoviisasta rakentamista.
 - Maa-, kivi- ja uusiomateriaalien käyttöä koordinoidaan ja niitä hyödynnetään kiertotalouden mukaisesti.
 - ICT-osaamisen hyödyntäminen.
 - Jätteet ja sivuvirrat kierrätetään ja hyödynnetään.
2. Energian tuotanto ja käyttö on kestävä, tehokasta ja vähäpäästöistä.
 - Fossiilista energiaa korvaavaa uusiutuvan energian tuotantoa edistetään maakunnan vahvuuksiin pohjautuen monipuolisesti.
 - Vähäpäästöisen, tehokkaan ja joustavan energiajärjestelmän kehittäminen.
 - Energian käytön tehokkuutta ja vähäpäästöisyyttä tuetaan.
3. Liikenne on vähäpäästöistä.
 - Vähäpäästöiset liikennevälineet, uusiutuvat polttoaineet, kestävä liikkuminen.
 - Tehokkaat tavarankuljetukset
 - Liikkumistarpeen vähentäminen sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä.
4. Maatalous kehittyy hiilensitojana.
 - Uusien kasvien viljely uusiin ruokavalioiden, uudet proteiinin lähteet.
 - Maatalouden resurssitehokkuuden edistäminen.
 - Maaperän hiilinielun vahvistaminen ja hiiliviljely.
 - Biojakeiden ja sivuvirtojen kestävä hyödyntäminen.
 - Turvemaiden viljelytoimien kehittäminen ympäristöystävällisemmiksi.
5. Maankäyttö on ilmastoviisasta ja kiertotaloutta edistävä.
 - Uusiutuvan energiatuotannon aluevaraukset hiilinielut säilyttäen.
 - Maankäytölliset edellytykset vähähiiliselle liikkumiselle.
 - Ilmastotavoitteet ja luonnon monimuotoisuus jäsenkuntien maapolitiikan keskiöön.
 - Ilmastoviisas ja vähähiilinen rakentaminen -oikea materiaali oikeaan paikkaan.
 - Eri toimialat ylittävien mahdollisuuksien ja symbioosien tunnistaminen ja kiertotalous.
 - Minimoidaan metsätalouden väheneminen liikenteen, rakentamisen ja energiantuotannon ratkaisuja toteutettaessa.
6. Metsät ja suot toimivat tehokkaina hiilinieluinä; turve hyödynnetään kestävästi.
 - Metsänhoito ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa sekä pitkäikäiset puutuotteet.
 - Metsien hiilinielun kasvattaminen -uudet teknologiat.
 - Soiden ennallistaminen ja soiden nieluvaikutuksen lisääminen – tarve- ja vaikutusarviointiin pohjautuen.
 - Turpeen vaihtoehtoiset ja uudet käyttömuodot ja aktiivinen vaikuttaminen.
 - Turvetuotantoalueiden tuleva käyttö.
7. Yhteistyö ja sektorirajat ylittävät toimintamallit luovat elinvoimaa ja liiketoimintamahdollisuuksia.
 - Toimialat ylittävää yhteistyötä edistetään aktiivisesti.
 - Hyödynnetään aktiivisesti uusia rahoituslähteitä, priorisoidaan ja ohjataan rahoitusta ilmastostrategian mukaisesti.
 - Tuetaan ruokaketjun vähähiilisyyttä.
 - Maakunta ilmastotyön kehitysalustana ja edistäjänä.
 - Edistetään bio- ja kiertotalouden sekä ilmastoasioiden opetusta ja koulutusta, lisätään tiedotusta ja viestintää.
 - Uudistetaan julkisia hankintaprosesseja.

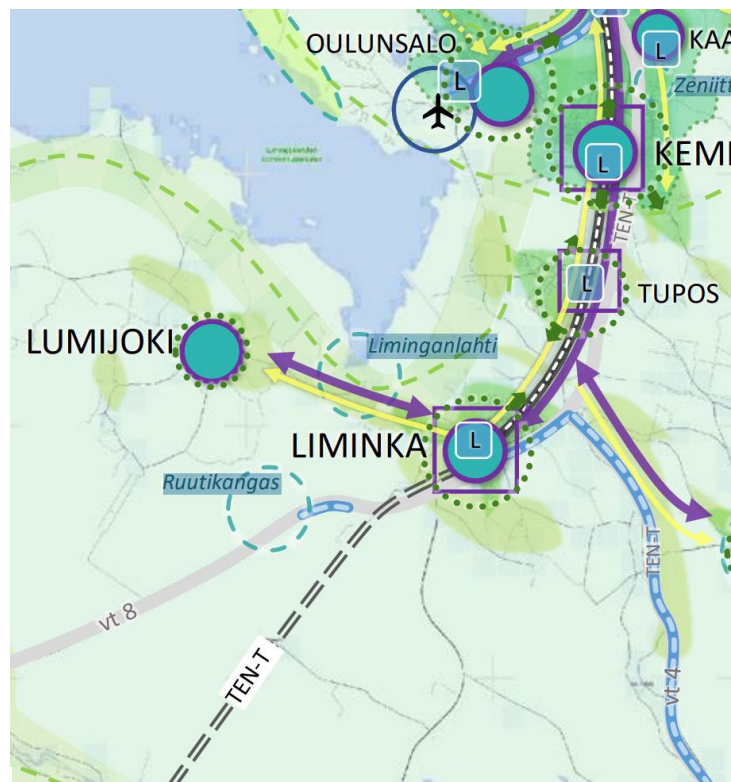
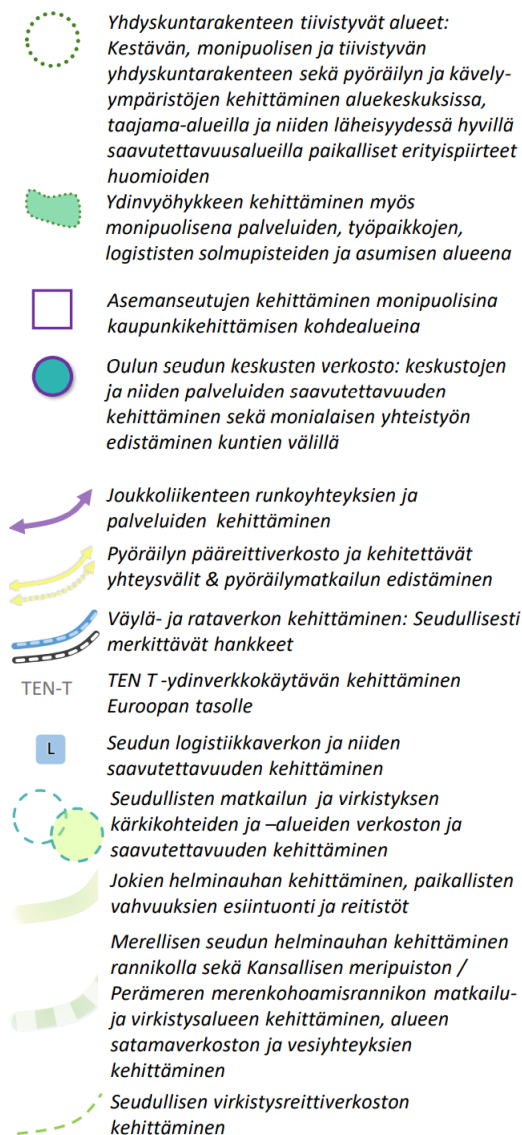
Sopeutuminen

Ilmastomuutokseen sopeutumisessa ehkäistään tai lievennetään muutoksesta aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia ja hyödynnetään muutoksen tuomat positiiviset vaikutukset.

4.2.2 Oulun seudun kehityskuva 2030+

Oulun seudun kehityskuvan 2030+ raportti on valmistunut 23.11.2021. Työssä on muodostettu seudun kuntien yhteiset alue- ja yhdyskuntarakenteen visio ja tavoitteet, kehityskuvaskenaariot sekä kehityskuvakartta ja toimenpideohjelma. Keskeisiä teemoja ovat maankäyttö ja asuminen, logistiikka ja liikenne, palvelut ja elinkeinot sekä matkailu ja virkistys seudullisesta näkökulmasta. Raporttiin on kirjattu mm. seuraavat päätavoitteet:

- monikeskuksisuus ja asuminen monipuolisuus
- kestävä liikkuminen
- palvelu- ja osaamiskeskittymien verkko
- matkailualueiden ja reittien verkosto

Kuva 54: Ote Oulun seudun kehityskuva 2030+ raportin kehityskuvakartasta.

4.2.3 Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040

Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040 on valmistunut marraskuussa 2015. Rakennemallissa on esitetty mm. seuraavat tavoitetilakartat.

Kuva 55: Asumisen tavoitetilä 2040. Ote Oulun seudun rakennemallista 2040.

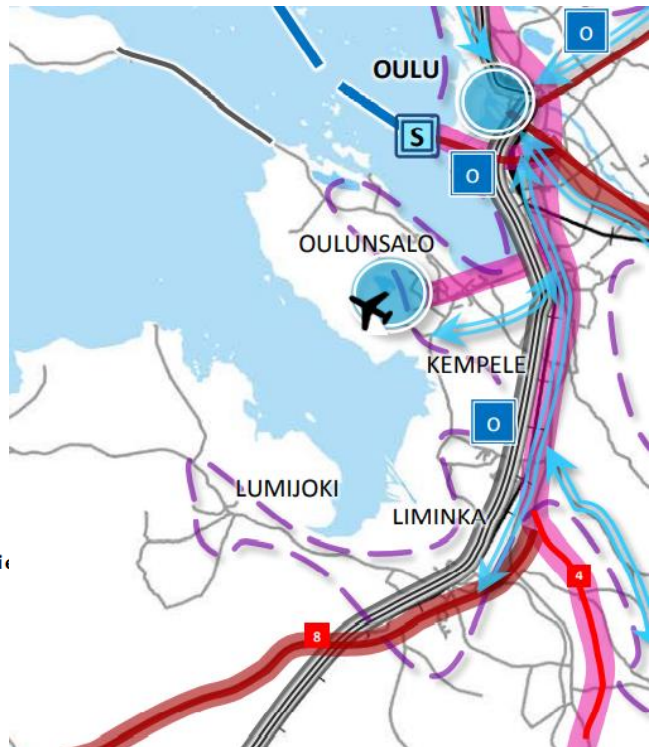
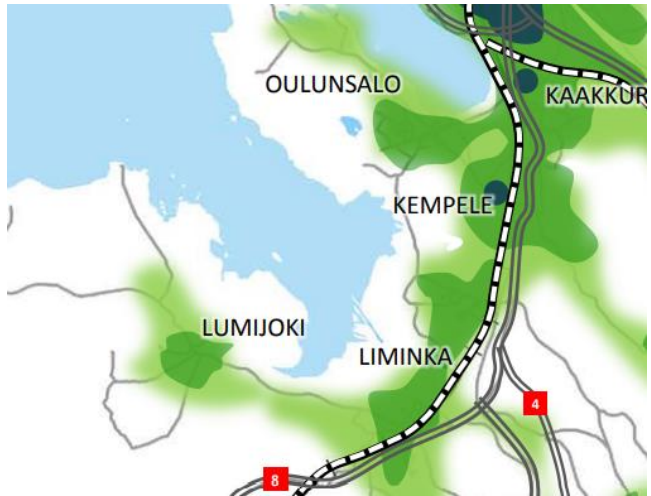
- Tiivistyneet aluekeskukset ja taajama-alueet
- Tiivistyneet maaseutuasumisen vyöhykkeet

Kuva 56: Liikenne ja logistiikka. Ote Oulun seudun rakennemallista 2040.

- Kehitettävät logistiikka-alueet ja vyöhykkeet
- Seudulliset joukkoliikenteen laatuksikäytävät
- TEN-T ydinverkon kehittäminen / The Bothnian Corridor
 - valtatie 4 ja yhteydet satamaan ja lentokentälle
 - kaksoisraide
 - Oulu – Tornio rata
- TEN-T kattavan verkon kehittäminen sekä laatuksikäytävät
 - rantareitit, yhteydet keskuksiin välillä

Kuva 57: Matkailu ja virkistys. Ote Oulun seudun rakennemallista 2040.

- Kansainvälinen meripuisto: ranta-alueen virkistys- ja matkailukäytön kehittäminen ja sovittaminen yhteen muiden toimintojen kanssa
- Seudun kannalta merkittävimmät matkailualueet
- Vesistömatkailun kehittämisalueet: kalastus, linnut, vesireitit
- Kokous- ja kongressimatkailun kehittämisalueet
- Viherkiilat ja viherkehä, virkistyspalvelut ja toimivat viher- ja virkistysyhteydet keskustoista
- Virkistystä ja matkailua palveleva pyöräilyn kehittämisvyöhyke

- Matkailutie (Tervan tie, Pohjanmaan rantatie)
- Matkailulogistiikan kannalta tärkeimmät solmut: lentoasema, rautatieasemat

4.2.4 Lumijoen kuntastrategia / Visio 2030

Lumijoen kuntastrategiassa (kv 29.3.2021) todetaan seuraavaa: ”Olemme mukana kehittämässä Ruutikankaasta maailmanluokan ampumaurheilukeskusta. Tarjoamme laadukasta infraa ja asuinmahdollisuuksia sekä menestymisen edellytyksiä yrittämiselle.”

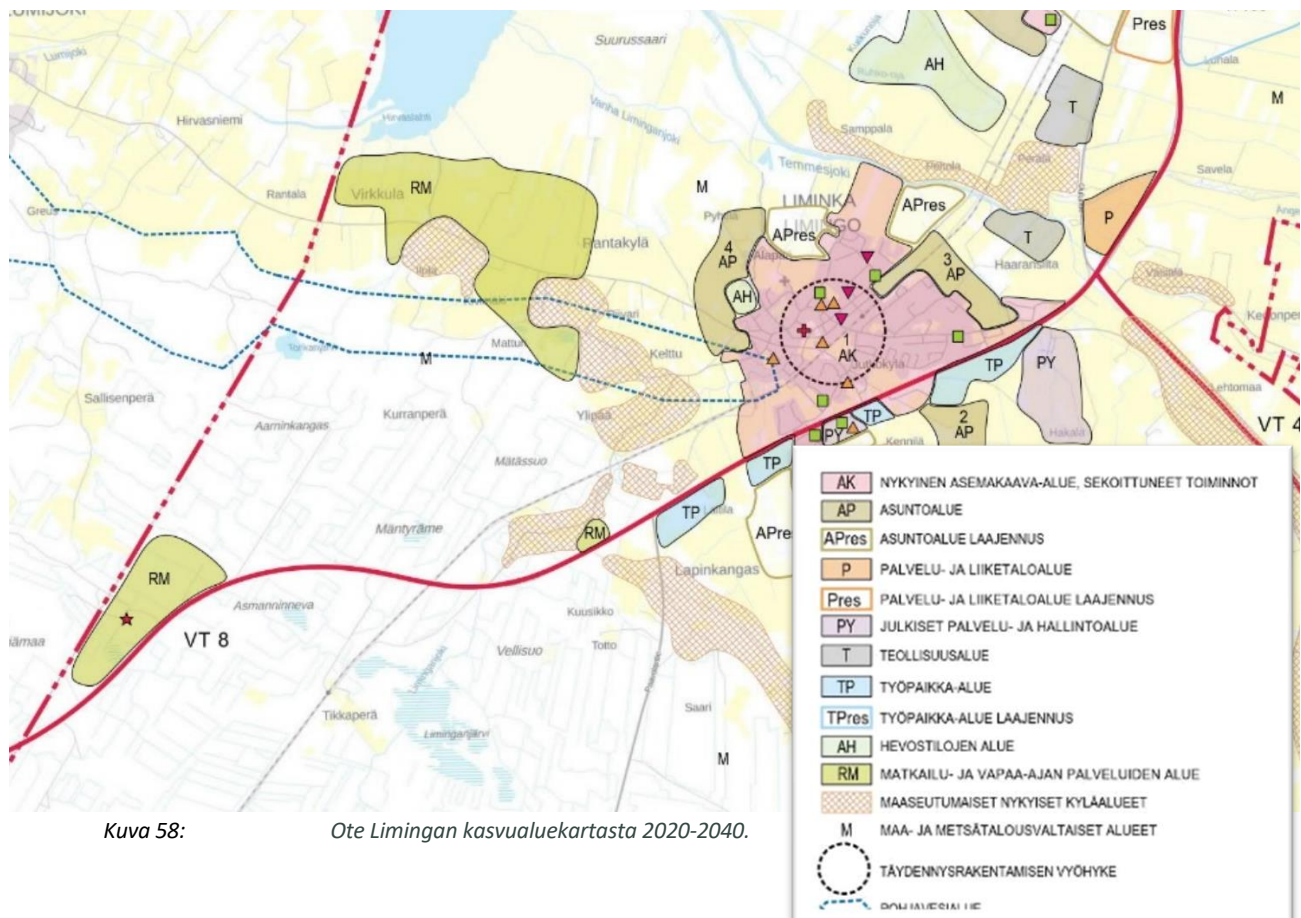
4.2.5 Limingan kuntastrategia 2018-2025

Limingan kuntastrategian visio on, että ”Linnuista ja luonnosta kansainvälisesti tunnettu Liminka on vetovoimainen ja vireä kasvukunta, jossa on tekemistä, näkemistä ja kokemista kaikenikäisille.” Kunnan keskeisiä tavoitteita on uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen ja yksityisten investointien voimakas kasvu. Liminka profiloituu kansainvälisen matkailun kohteena ja kunnan tavoitteena on nostaa Liminka luontomatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa. Liminganlahtea kehitetään virkistys- ja matkailun alueena ja valtakunnallisesti merkittävimpänä lintualueena. Kunta toimii aktiivisena kumppanina Ruutikankaan kansainvälisen ampumaurheilukeskuksen kehittämisessä.

Uudet asuinalueet suunnitellaan tiiviiseen yhteyteen olevan rakenteen kanssa. Liikenteen ja saavutettavuuden osalta tavoitteena on joukkoliikennereittien vahvistaminen. Kunnassa varaudutaan kaksoisraiteen toteutumiseen.

4.2.6 Limingan tavoiteohjelma / kehityskuva 2040

Limingan kasvualueet vuosille 2020-2040 on määritetty alla olevassa kuvassa, joka ollut kunnanhallituksen käsittelyssä 19.6.2023. Kasvualuekartassa on nyt laadittavan kaavan alueelle osoitettu uusia asemakaavoitettavia asuinalueita AP merkinnällä Pyhtilään ja osin keskustan koillispuolelle Tupoksentien ja radan väliin. Puodinmäen alueelle sekä Kotirannantien ja Tupoksentien kulmaan on osoitettu asuntoalueiden laajennusalueita (APres). Rantakylän ja Virkkulan alueelle on osoitettu maaseutumaisia nykyisiä kyläalueita. Limingan luontokeskuksen ympärille ja Rantakylän virkistysalueen tuntumaan on osoitettu laajasti matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden aluetta (RM).

4.2.7 Vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma Oulun eteläisellä alueella

FCG Oy:n 24.2.2021 valmistuneen selvityksen mukaan Limingan talousvedentarve on hoidettu pääosin Vartinvaaran pohjavedellä. Vedenoton lisääminen Vartinvaarassa on kuitenkin heikentänyt veden laatua eikä sieltä ole kyetty ottamaan sellaisia vesimääriä kuin alun perin oli tarkoitus. Tämän takia Limingan talousvedenjakelussa on jouduttu turvautumaan osin naapurilaitoksilta ostettuun veteen.

Talousveden riittämiseksi Limingan omista vesilähteistä on ryhdytty selvittämään Foudilan ja Rantakylän ottamoiden ja vedenkäsittelyn kehittämistä. Rantakylästä Montun ottamolta otetaan nykyisin pohjavettä noin 400 m³/d. Tavoite on nostaa pohjavedenotto Montun ottamalla tasoon 700 m³/d ja Foudilan ottamolta tasoon noin 300 m³/d. Limingassa on jo käynnissä toimia vedenottokapasiteetin lisäämiseksi.

4.2.8 Limingan vesihuollon kehittämissuunnitelma

Limingan tuorein vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu 30.3.2020 (Sweco Ympäristö Oy). Limingan väkimäärän arvellaan kasvavan noin 0,1 % vuodessa ja asutuksen oletetaan keskittyvän olevien taajamien läheisyyteen. Vesijohtoverkostoa ei ole tarkoitus laajentaa merkittävästi, mutta sen kapasiteettia on lisättävä. Laajennukset liittyvät uusiin kaava-alueisiin, jotka sijaitsevat nykyisten taajama-alueiden läheisyydessä. Ajankohtaisia, nyt laadittavan kaavaa koskevia kehittämistarpeita Limingan kunnan vesihuollossa ovat mm:

- Toimintavarmuus ja vedensaannin varmistaminen: Tiedetään, että varautuminen häiriötilanteisiin ei ole riittävää, esimerkiksi yhden ottamon veden käytön estyessä varavettä ei ole saatavilla edes naapurikunnista.
- Foudilan vesilaitoksen kunto: Foudilan vesilaitoksen kunto on jo pitkään todettu Oulun seudun Ympäristötoimen vuosittaisten tarkastusten yhteydessä heikoksi.
- Vesijohtoverkoston kapasiteetti: Kunta on viime vuosina laajentunut niin voimakkaasti, että vesijohtoverkosto ei ole ehtinyt laajentua sen mukana. Tästä syystä verkoston kapasiteetti on heikko. Nykyisellään talousvesiverkoston kapasiteetti on äärirajoilla, ja uusia alueita kaavoitetaan jatkuvasti. Talousvesiverkoston kapasiteetissa tulee ottaa huomioon kaavoituksen aiheuttama vedenkulutuksen kasvu.
- Viemäriverkoston kapasiteetti: Vaikka Lakeuden Keskuspuhdistamolle menevän siirtolinjan kapasiteetti riittää oikein ajettuna, ei sille keräävän linjan kapasiteetti ole riittävä nykyiselläänkään. Tilannetta on pyritty helpottamaan uusimalla pumppaamoja ja käyttämällä vanhan puhdistamon allasta tasausaltaana. Lakeuden Keskuspuhdistamolle menevä siirtolinja kulkee Kirkonkylän läpi, mikä ei ole siirtoviemäriille edullinen paikka. Nykyisellään viemäriverkoston kapasiteetti on äärirajoilla, ja uusia alueita kaavoitetaan jatkuvasti. Viemärin kapasiteetissa tulee ottaa huomioon kaavoituksen aiheuttama jätevesivirtaaman kasvu.
- Palopostiverkoston korvaaminen: Nykyisten palopostien kapasiteetti ei ole riittävä. Palopostit aiheuttava talousveden pilaantumisriskin verkostossa.

Lisäksi Rantakylän alueen poikkeusluville kunnan ja vesilaitoksen tulee löytää yhteinen linja. Alueella ei ole vielä kaavaa, vaikka alueella on vesihuoltoverkostoja. Jos Rantakylä otetaan vesihuollon toiminta-alueeksi, tekee se alueelle rakentamisesta entistä houkuttelevampaa. Tämä ei ole kunnan toivoma kehityssuunta, sillä alueella sijaitsee pohjavesialue.

4.2.9 Rantakylän pohjavesialueen suojeluohjelma 2024

Rantakylän pohjavesialueen suojeluohjelma on päivitetty vuoden 2024 aikana. Suunnitelma tulee hallintokäsittelyn jälkeen julkiseksi.

4.2.10 Oulun Seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040

Oulun seudun kuntien, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan liiton valmisteleva Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 on valmistunut. Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on strateginen, vuoteen 2040 tähtäävä pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten seudun liikennejärjestelmää tullaan kehittämään eri liikkujaryhmien, kuljetustarpeiden ja liikkumismuotojen näkökulmasta.

Liikennejärjestelmän kehittämisellä tavoitellaan kestäväää saavutettavuutta ja kasvua. Tavoitteita edistetään toimenpideohjelmalla, joka sisältää noin 30 toimenpidettä toteutettavaksi seuraavien kahdeksan vuoden aikana. Seudun kestävään saavutettavuuden näkökulmasta tärkeiksi Liminkaa koskeviksi toimenpiteiksi on tunnistettu kaksoisraiteen toteuttaminen Liminka-Oulu välille ja ratasuunnittelun käynnistäminen välillä Liminka-Ylivieska sekä asemakeskusten toteuttaminen Limingassa, Kempeleessä ja lissä on tärkeää lähijunaliikenteen käynnistämiseksi.

Seudun kestävään sisäisen liikkumisen, elinvoimaisuuden sekä työvoiman saatavuuden näkökulmasta on tärkeää joukkoliikenteen voimakas kehittäminen. Joukkoliikennettä tuetaan sekä luomalla kysyntäpotentiaalia kaavoituksen kautta että varmistamalla riittävä rahoitustaso. Myös tehokkaan joukkoliikenteen selvittämistä pidetään tärkeänä seudullisena toimenpiteenä.

4.2.11 Oulun Seudun MAL-sopimus vuosille 2024-2035

Oulun seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen neuvottelut on saatu päätökseen valtion ja Oulun seudun kuntien kanssa syksyllä 2024. Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) perustuu Oulun kaupunkiseudun kuntien, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämisestä. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Limingan kunnanhallitus hyväksyi MAL-sopimuksen kokouksessaan 14.10.2024. Sopimuksessa linjataan mm. että Liminka ja li saavat asemakeskusten kehittämiseen valtiolta yhteensä 7,4 miljoonan euron rahoituksen, josta kuntien rahoitusosuus on viisikymmentä prosenttia.

4.2.12 Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12)

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2030. Suunnitelman laatiminen ja rakenne perustuvat liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin (503/2005). [Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma \(valtioneuvosto.fi\)](https://valtioneuvosto.fi/valtakunnallinen-liikennejarjestelmasuunnitelma)

4.2.13 Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040

Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 on Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen koordinoima selvitys /strateginen suunnitelma, joka on hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa 2019. [A60.pdf \(pohjois-pohjanmaa.fi\)](#)

Valtatie 8 (Raahentie) kuuluu Euroopan laajuiseen TEN-T ydinverkkoon ”Comprehensive network”. Rataosuus kuuluu ”Euroopan laajuiseen TEN-T ydinverkkoon ”Core railway network””.

Keskeisiä maakunnan liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteitä, jotka koskevat Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan aluetta:

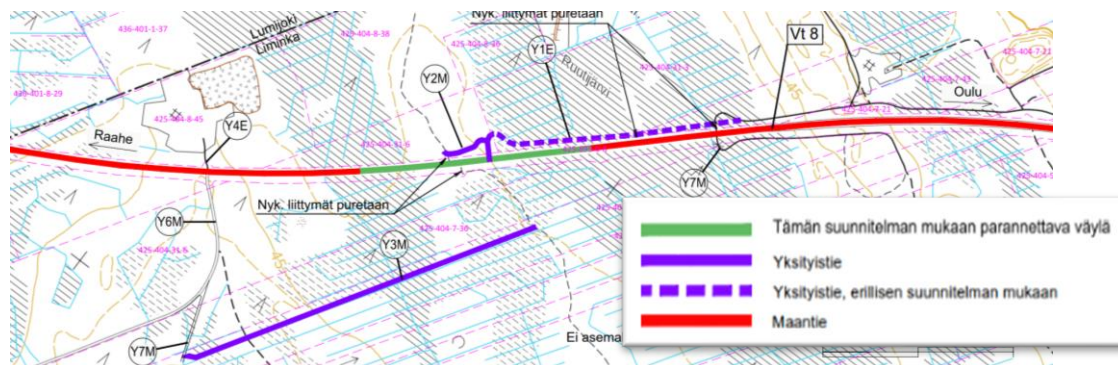
- Kaksoisraiteen Ylivieska–Oulu rakentaminen. Hanke toteutetaan vaiheittain rakentamalla ensin puuttuva kaksoisraide Liminka–Oulu-välille ja pidentämällä liikennepaikkoja Oulaisissa, Kilpualla ja Kempeleessä. Myöhemmin kaksoisraide laajennetaan välille Ylivieska–Liminka.
- Valtatien 8 (Oulu-Vaasa) kehittäminen (ohituskaistat ja liittymäratkaisut)
- Edistetään maakunnan kuntakeskusten ja taajamien kävelyn- ja pyöräilyn investointiohjelmien toteuttamista. Lisätään kestävään liikkumisen kehittämismahdollisuuksia päästötavoitteiden saavuttamiseksi. Avainasioina ovat yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja eheyttäminen kaikilla kaavatasoilla ja palvelujen sijoittamisessa.
- Joukkoliikenteen merkittävä palvelutason nosto hyödyntäen mm. henkilökuljetusten yhdistelyn mahdollisuudet.
- Oulun seudun lähijunaliikenteen selvityksen toimenpiteet

4.2.14 Oulun seudun lähijunaliikenteen esiselvitys

Oulun seudun lähijunaliikenteen esiselvitys on valmistunut 31.5.2019. Selvityksessä tutkittiin väliä Liminka-Oulu-li. Selvityksen mukaan Oulu-Liminka rataosalle voidaan toteuttaa lähijunaliikennöintiä kahdella vuorolla tunnissa, mikäli olevia juna-aikatauluja voidaan muokata. Mikäli välille toteutuu toinen raide, ei aikataulujen muutoksia tarvita.

4.2.15 Valtatien 8 liittymäjärjestelyt Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen kohdalla

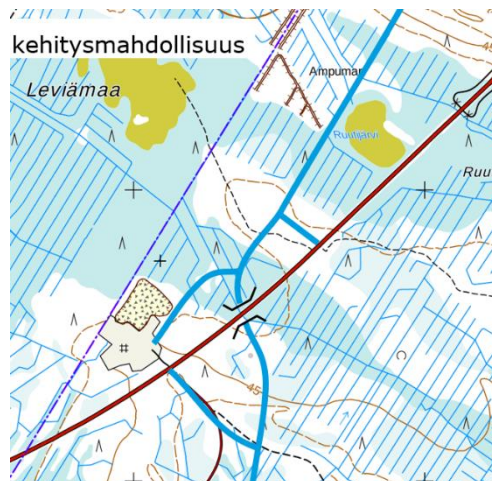
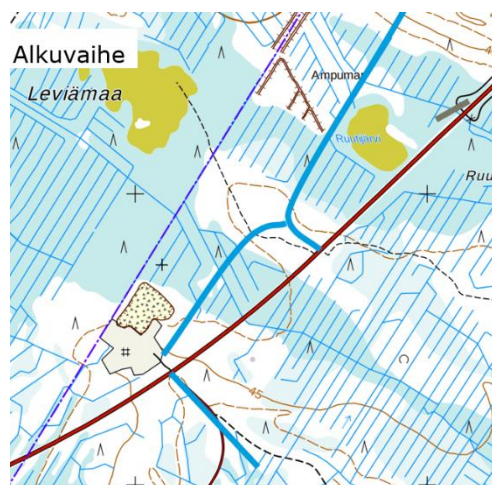
Ruutikankaan liittymäjärjestelyistä vt 8:lle on laadittu tiesuunnitelma vuonna 2020 (*Valtatien 8 liittymäjärjestelyt uuden Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen liittymän kohdalla, Liminka*). Liittymä on sittemmin rakennettu siten, että oikealle kääntymiskaista on pääteistä erotettu.

Kuva 59: Ote tiesuunnitelman yleiskartasta (51.5.2020 Plaana Oy)

4.2.16 Ruutikankaan liikenne / vaihtoehtotarkastelut 2019

Ruutikankaan alueen liikennettä suhteessa Raahentiehen (vt 8) sekä lähiympäristöönsä on tarkasteltu alustavissa visioissa vuonna 2019 (Ramboll Finland Oy). Tarkastelussa on esitetty ns. alkuvaiheen liikenneverkko sekä tulevaisuuden kehittymismahdollisuus (ks. alla olevat kuvat).

Kuva 60: Otteet vuoden 2019 liikennetarkastelusta Ruutikankaan liittymäjärjestelyjen suhteen. Ylemmässä kuvassa on esitetty ns. alkuvaiheen liikenneverkko ja alla olevassa kuvassa tulevaisuuden mahdollisuus alikulkujärjestelyyn Raahentien (vt 8) ali.

4.2.17 Liminka-Oulu kaksoisraide ratasuunnitelma

Väylävirasto on käynnistänyt vuonna 2021 Liminka-Oulu välille kaksoisraiteen ratasuunnitelman laatimisen. Limingassa suunnittelualue ulottuu asema-alueen eteläpäähän. Kaksoisraiteen lisäksi välille suunnitellaan tarvittavat sillat, muut taitorakenteet sekä tarvittavat tie- ja katuyhteydet. Suunnittelussa selvitetään mahdolliset kaavamuutostarpeet. Maaperäolosuhteet määrittelevät, kuinka lähelle toisiaan kaksi raidetta voidaan rakentaa ja kuinka paljon ratakäytävää on levitettävä nykyisestä. Työssä on laadittu myös melu- ja värinäselvitykset. Limingan asemanseudun osalta ratasuunnitelman luonnos on päivätty 31.8.2023. Suunnitelma valmistunee vuoden 2024 aikana.

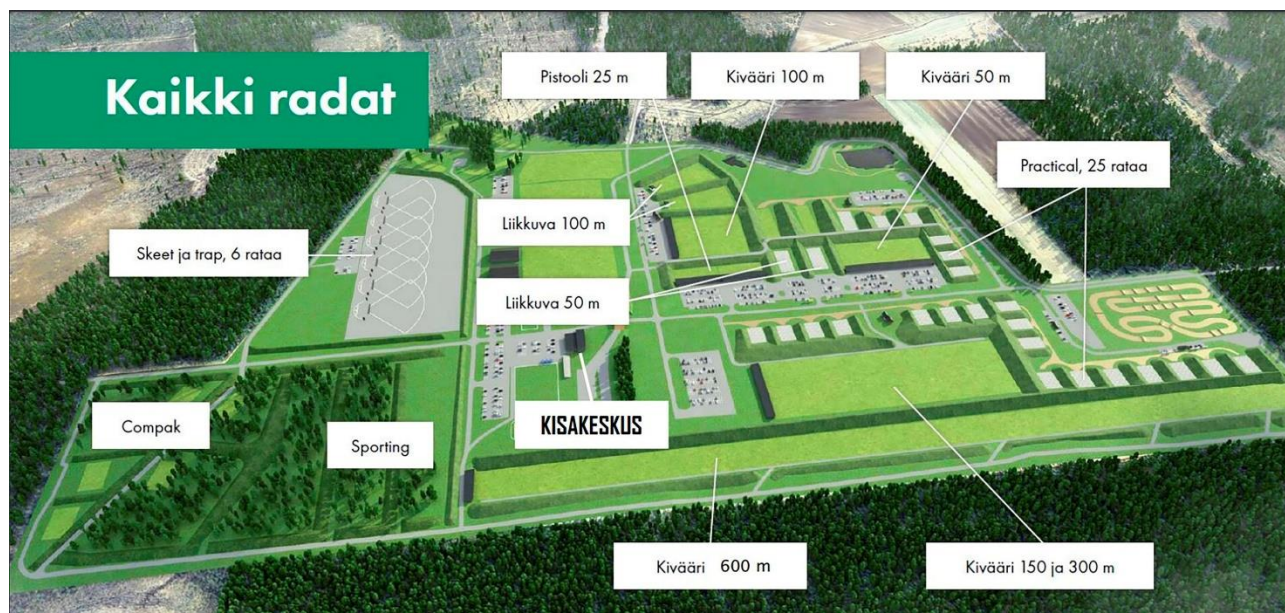
4.2.18 Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen Master Plan

Ruutikankaan alueelle on laadittu Master Plan vuonna 2017 (*Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen Master Plan, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy*), jota on päivitetty alueen sisäisten toimintojen osalta vuonna 2021-2022. MasterPlan-suunnitelman mukaan Ruutikankaan ampumaurheilukeskus tulee olemaan valmistuessaan Suomen suurin ampumaurheilukeskus, ja laajuutensa puolesta harvinaisuus Pohjoismaissa. Ampumaurheilukeskuksessa on tarkoitus järjestää EM- ja MM-tason ampumaurheilukilpailuja kaikissa lajeissa. Alueelle aiotaan rakentaa korkeatasoiset katsomo-, huolto-, toimitsija- ja lehdistötilat sekä viimeisimmän tason viestintäyhteydet. Alueelle rakentuvan kisakeskuksen (päärakennus) lisäksi ampumaurheilukeskuksen alueelle rakennetaan toimisto-, tauko- ja varastotiloja, varastorakennuksia ja kuivakäymälöitä ratojen läheisyyteen. Alueelle tarvitaan pysäköintitilaa 1490 autolle sekä tilavaraus helikopterikentälle.

4.2.19 Ruutikunnat Oy

Ruutikunnat Oy on Limingan ja Lumijoen kuntien sekä Oulun kaupungin omistama yhtiö. Osakeyhtiö huolehtii Ruutikankaan rakentumisesta kilpailukeskukseksi ja vuoraa keskusta toimintaa järjestäville eri operaattoreille.

[3D animation](#) | [3D malli alueesta](#) | [By Ruutikankaan ampumaurheilukeskus](#) | [Facebook](#)

Kuva 61: Havainnekuva Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen alueesta (©Ruutikunnat Oy).

5 Työn tavoitteet

Suunnittelualueelle laaditaan oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka tulee osalla aluetta (Virkkula ja Rantakylä) olemaan tarkempi rakennuspaikkakohtainen osayleiskaava (AKL 44 §, uusi rakentamislaki 51 §), eli Virkkulan ja Rantakylän alueella kaavaa voidaan jatkossa käyttää rakennusluvan perusteena. Muilla alueilla osayleiskaava laaditaan yleispiirteisempänä aluevarauskaavana, jossa rakentamista tulee ohjata asemakaavalla.

Laadittavan osayleiskaavan tavoitteet pohjautuvat Limingan ja Lumijoen kuntien strategioihin, maakunnan strategiaan linjauksiin ja Limingan kunnan kaavoituskatsaukseen. Koko kaavatyötä koskevia tavoitteita ovat mm.:

- Tasapainon löytyminen eri maankäyttömuotojen (asuminen /virkistys /elinkeinot /liikenne /suojeluarvot) välille.
- Eri tarpeiden ja toimintojen yhteensovittaminen johdonmukaiseksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.
- Seudullisten yhteistyöhankkeiden kehittäminen.
- Luonnonympäristön, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurimaiseman vaaliminen.
- Elinympäristön laadun takaaminen.
- Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen.

Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan alueella on useita erityyppisiä kehittämistarpeita, joista alla eriteltyinä keskeisimmät osa-alueittain:

Limingan keskustaajama:

Limingan kirkonkylän rautatien pohjoispuolella oleva asemakaavoitettu alue sekä Limingan tavoiteohjelmassa asemakaavoitettaviksi määriteltyt täydennysalueet osoitetaan laadittavassa osayleiskaavassa aluevarauksina aluekokonaisuuksien tuleviin pääkäyttötarkoituksiin perustuen.

Liminganlahti ja Rantakylä:

Rantakylän alue on maaseutumaista ympäristöä, joita ei Limingan tavoiteohjelman mukaisesti aiota asemakaavoittaa, vaan mahdollinen lisärakentaminen on ratkaistava osayleiskaavalla. Nyt laadittavalla osayleiskaavalla tutkitaan, voidaanko Rantakylän alueelle osoittaa uusia rakennuspaikkoja MLR 44 § perustuen niin, että osayleiskaavaa voitaisiin käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Rantakylän alueelle tehdään tämän vuoksi emätilaselvitys, joka auttaa osayleiskaavaan osoitettavien rakennuspaikkojen määrän määrittelyssä ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun toteutumisessa. Rantakylän aluetta kehitetään omaleimaisena ja vaihtoehtoisena asuinympäristönä.

Ruutikankaan alue:

Ruutikankaan alueelle on rakenteilla laaja ampumaurheilualue, joka sijoittuu kuntarajan molemmin puolin, osin Limingan ja osin Lumijoen kunnan puolelle. Alueelle on laadittu Master Plan vuonna 2017 (*Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen Master Plan, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy*). Nyt laadittavalla osayleiskaavalla varataan Ruutikankaalle riittävät alueet monipuolisen ja kansainvälisen tason ampumaurheilualan kehittämiseen oheistoimintoineen. Tarkoituksena on kehittää ampumaurheilun ympärille laaja monitoimikeskus. Alueella järjestettäneen jatkossa erillistä koulutus- ja kurssitoimintaa sekä messutapahtumia yms. Monitoimikeskuksen läheisyyteen varataan laajennusalueita myös monitoimikeskukseen liittyville ja sitä täydentäville toiminnoille.

5.1 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

- Rantakylän pohjavesialueen ja kunnan vedenhankinnan suojelemisen tärkeys on tullut kaavatyön aikana korostetusti esille. Rantakylän pohjavesialue on huomioitu alueelle tehdyn emätilaselvityksen laadinnassa rakennusoikeutta vähentävänä tekijänä (vyöhyke IV, pinta-alakerroin 0,3). Tämän lisäksi Limingan kunta on neuvotellut emätilaselvityksen perusteella pohjavesialueelle osuvien uusien rakennuspaikkojen siirroista maanomistajien kanssa pois pohjavesialueelta. Pohjavesialueelle ei ole osoitettu kaavassa ratsastusreittejä.

- Ruutikankaan alueelle tarvittavaa kerrosneliömetrimäärää on pohdittu työn kuluessa. Alustava arvio on, että E-Ruutik alueella tulisi sallia rakentamista aina 20 000 k-m2 saakka. Kerrosneliömetrimäärää ei liitetty kaavamerkintään, sillä alueen laajempi rakentaminen tulee alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisesti ratkaista asemakaavalla.
- Aurinkoenergian hyödyntämisen mahdollisuudet Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueella ovat nousseet esille kaavatyön aikana. Vuoden 2023-2024 aikana Kurranperän ja Ruutikankaan väliselle alueelle on ilmennyt kaksi erillistä hanketta, jossa selvitetään aurinkoenergian sijoittamista noin 56 hehtaarin ja 38 hehtaarin laajuisille alueille. Lisäksi kaavatyössä on katsottu tarpeelliseksi pohtia, mille muille alueille kaavassa voidaan tarkempien selvitysten ja suunnitelmien myötä sallia aurinkovoimaa.

6 Osayleiskaavatyön vaiheet

Limingan ja Lumijoen kunnat ovat antaneet Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavatyön tehtäväksi konsulttityönä. Yleiskaavatyötä ohjaavat ja koordinoivat kuntien viranhaltijat.

6.1 Kaavan vireilletulo

Limingan kunnanhallitus päätti 29.11.2021 372 § aloittaa Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan laatimisen. Kaavoituksen vireille tulosta on kuulutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen yhteydessä 8.11.2021.

Lumijoen kunnanhallitus päätti 10.5.2021 § 113 aloittaa osayleiskaavan laatimisen Ruutikankaan alueelle. Kaavoituksen vireille tulosta on kuulutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen yhteydessä.

6.2 Osalliset

Osallisille ja kuntalaisille varataan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia sekä lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Osallisia ovat maanomistajat ja ne tahot, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Tämän kaavahankkeen osallisia ovat muun muassa:

- Alueen ja lähiympäristön asukkaat, alueella työssäkäyvät ja alueen palveluiden käyttäjät
- Alueen ja lähiympäristön kiinteistönomistajat, -haltijat ja maanomistajat
- Alueen yritykset, yhdistykset ja järjestöt ja osakaskunnat mm.
 - Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys
- Limingan ja Lumijoen kuntien eri hallintoviranomaiset
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Väylävirasto
- Pohjois-Pohjanmaan museo (Pohjois-Pohjanmaan alueellinen vastuumuseo)
- Oulun seudun ympäristötoimi
- Oulu-Koillismaa pelastuslaitos
- Metsähallitus
- Metsäkeskus
- Siikajoen kunta ja Kempeleen kunta
- Oulun Seudun Sähkö
- Oulun Seudun Lämpö Oy
- Limingan vesihuolto Oy
- Lumijoen Vesi Oy

- Fingrid Oyj
- Lakeudun Kuitu Oy
- Teleoperaattorit
- Lakeudun Luonto Ry
- Oulun seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämisen koordinaattori (KäPy-koordinaattori)

6.3 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyön ensimmäinen viranomaisneuvottelu pidettiin 2.6.2022. Pohjois-Pohjamaan ELY:n kanssa pidettiin työneuvottelu alustavasta kaavaluonnoksesta 29.3.2023.

Toinen viranomaisneuvottelu pidettiin 27.11.2024. Lisäksi 18.2.2025 pidettiin työpalaveri ELY-keskuksen, Pohjois-Pohjanmaan museon sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton kesken rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta.

Muilta osin viranomaisten näkökannat tulevat esille nähtävillä olojen lausuntokierroksilla.

6.4 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Limingan kunnanhallitus hyväksyi Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman 29.11.2021 372 §. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 8.12.2021 – 14.1.2022 väliseksi ajaksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään työn kuluessa tarpeen mukaan. Viimeisin päivitys on tehty 21.2.2025.

Lumijoen kunnanhallitus päätti 29.11.2021 312 § asettaa Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan nähtäville 30 vuorokauden ajaksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (päiväys 23.11.2021) saatiin 8 lausuntoa sekä yksi mielipide. Aloitusvaiheen palaute ja niihin laaditut vastineet on koottu erilliseksi raportiksi: *Kooste osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet, 28.4.2023.*

6.5 Muu tiedottaminen ja palautteen antaminen

Kaavaprosessin vaiheista (nähtävilläolot ja yleisötilaisuudet) sekä yleiskaavan hyväksymisestä ilmoitetaan Limingan ja Lumijoen kuntien virallisella ilmoitustaululla sekä kuntien internetsivuilla sekä kuntien virallisissa ilmoituslehdissä.

Kaavaluonnosvaiheen yleisötilaisuus pidettiin Limingan ja Lumijoen kuntien yhteisenä Luototalolla 24.10.2023. Ehdotusvaiheen yleisötilaisuus pidetään /pidettiin kaavaehdotuksen nähtävillä ollessa x.x.202x.

6.6 Kaavan valmisteluvaihe

Kaavan valmisteluvaiheen aineisto (kaavaluonnos ja merkinnät) oli julkisesti nähtävillä Limingassa 27.9. - 17.11.2023 välisenä aikana ja Lumijoen kunnan osalta 10.10-17.11.2023 välisenä aikana. Valmisteluvaiheen aineistosta saatiin kaikkineen 11 lausuntoa ja 30 mielipidettä. Valmisteluvaiheen palaute ja niihin laaditut vastineet on koottu erilliseksi raportiksi (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Kooste luonnosvaiheessa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä sekä niihin laaditut vastineet 21.2.2025*).

Valmisteluvaiheessa annetun palautteen sekä muun ohjeistuksen ja harkinnan perusteella kaavaluonnosta on muokattu kaavaehdotukseksi mm. seuraavin muutoksin:

- Kaava-alueella vireillä olevat aurinkovoimanpuistojen alueet on osoitettu EN-au merkinnällä.
- Kaavan yleismääräyksiin lisätty yleismääräys aurinkovoiman rakentamisen mahdollisuuksista M-1, MT ja MU alueilla.
- Maakuntakaavan mukainen itä-länsisuuntainen voimalinjan yhteystarvemerkinä lisätty Kurranperän ja Ruutikankaan välimaastoon.
- Täsmentäviä muutoksia jalankulun ja pyöräilyn alue- ja paikallisreitteihin, lisätty pyöräliikenteen yhteystarpeen merkintä Värminkoskentien suunnalta Ruutikankaan suuntaan.

- Lisätty olevat latulinjat luontokeskukselta pohjoiseen ja itään.
- Lisätty ekologisen käytävän merkintä kaava-alueen lounaiskulmalle Ruutikankaan alueelle maakuntakaavan ohjaavuuteen perustuen sekä Ruutijärven ja Leviämaan rahkarämeen välille.
- Lisätty yleismääräys hulevesistä. Happamien sulfaattimaiden sekä tulvan yleismääräystä on tarkennettu.
- Poistettu tai muokattu kriittisen infran kannalta liian yksilöiviä merkintöjä.
- Tarkennettu melu- ja tärinämerkintöjä Oulu-Liminka kaksoisraide Ratasuunnitelmatyön yhteydessä tehtyjen selvitysten perusteella. Ko. suunnitelmaluonnoksen perusteella kaavaan on tehty pieniä muutoksia LR-alueen laajuuden suhteen.
- Laajennettu Rantakylän virkistysaluetta VR-1.
- Lisätty kaavaluonnoksesta puuttunut olemassa oleva lomarakennuspaikka Jurvalankujalle.
- Lisätty luo-9 merkintä: Limingan kunnan omistukseensa hankkiman palstan (Koulumetsä) alueella oleva luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä kangasmetsä. Merkintä perustuu luonnontilaisen kaltaisiin olosuhteisiin sekä kunnan metsänhoitosuunnitelman 2019-2029 ja kunnan ilmasto- ja ympäristöohjelman 2024 periaatteisiin.
- Laajennettu luo-5 merkintää (Hahtikarin luhta ja lehdot) kunnan metsänhoitosuunnitelman 2019-2029 perusteella.
- Hahtikarin metsäpalstan tuntumassa on APres aluevarausta supistettu hieman, jotta Hahtikarin alueella olevien luo-kohteiden arvot eivät vaarannu.
- Simulan alueelle on lisätty pieni APres alue.
- Käyttötarkoituksimerkinnän muutos Liminkajokivarteen rajoittuvan alueen osalta Linnukkatien ja Lumijoentien välillä (C alueesta AP alueeksi).
- Lisätty luo-2 merkintä Ruutikankaalle louhoslammen tuntumaan.
- Supistuksia APres alueeseen kirkon pohjoispuolella Puodinmäen alueella.
- Muita pieniä tarkennuksia tai lisäyksiä aluerajauksiin ja kaavamerkintöihin mm.:
 - meritulva 1/250a lisäys kaavakartalle
 - pohjavesialueen merkintätekstimuutokset
 - kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista poistettu 3 kohdetta rakennusten purkamisten vuoksi
 - muutoksia arkeologisiin kohteisiin
 - kotieläintalouden merkintää muutettu
 - tarkennettu M-1 ja MA alueiden rajapintaa Fingridin voimajohtolinjan tuntumassa
 - valtakunnallisesti arvokas maisema-alueen määräysteksti
 - yleismääräykset jne.

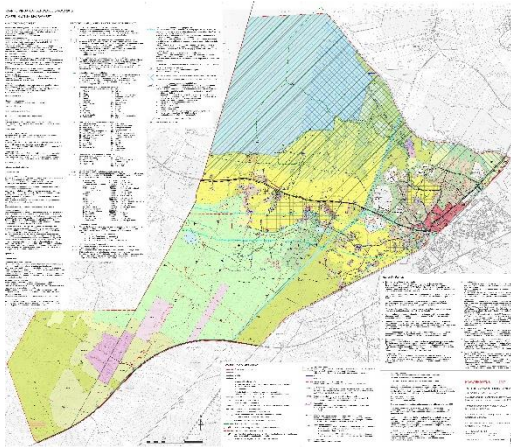
6.7 Ehdotusvaihe

Ehdotusvaiheen aineisto oli julkisesti nähtävillä x.x.-x.x.202x välisenä aikana, jolloin siitä saatiin x lausuntoa ja x muistutusta. Ehdotusvaiheen palaute ja niihin laaditut vastineet kootaan /on koottu erilliseksi raportiksi (....).

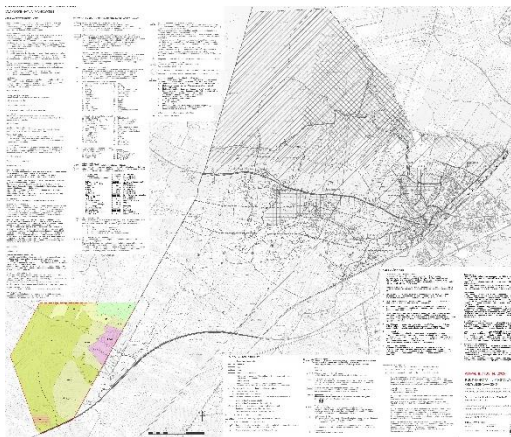
Ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen osayleiskaavaan on tehty muutoksia saadun palautteen ja ...perusteella mm. seuraavilta osin. ...Täydentyä myöhemmin...

6.8 Kaavan hyväksyminen

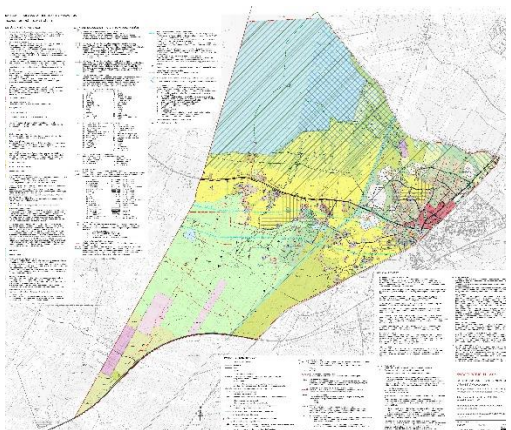
Kaava on laadittu asiakirjojen osalta Limingan ja Lumijoen kunnan yhteisenä, mutta Limingan ja Lumijoen kuntien valtuustot hyväksyvät oman kuntansa puolen kaavat.

Kuva 62: Ote koko kaava-alueen käsittävästä kaavakartasta.

Kuva 63: Ote Lumijoen puolen kaavakartasta.

Kuva 64: Ote Limingan puolen kaavakartasta.

7 Osayleiskaavan kuvaus

7.1 Kaavan rakenne

Kaavassa on useita erityyppisiä ja detaljitasoltaan erilaisia tavoitteita. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan perusrakenne pohjautuu alueen nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja alueelle tavoitellun kehityksen tarvitsemiin aluevarauksiin. Uusia, nykyisestä käytöstä selvästi poikkeavia alueita ovat asemakaavoitettavat uudisalueet sekä Ruutikankaan laajat aluevaraukset monitoimikeskukselle. Myös Ruutikankaan ja Kurranperän väliin osoitetut aurinkovoimalle tarkoitetut energiahuollon alueet ovat uusia, alueen nykyisestä käytöstä selvästi poikkeavia varauksia.

Asemakaavoitettavat uudisalueet sijoittuvat Limingan keskustan ja jo asemakaavoitettujen alueiden välittömään läheisyyteen. Asemakaavoitettavat uudisalueet sijoittuvat kaikki alle 2 kilometrin etäisyydelle kuntakeskustan palveluista. Nykyiset kyläalueet säilyvät edelleen kyläalueina tai maaseutumaisen asumisen alueina, joissa rakentamisen määrä on ratkaistu emätilaselvityksellä.

Ruutikankaan alue on varattu kansainvälisen ampumaurheilutoiminnan ympärille kehittyväksi monitoimikeskukseksi, jolle on osoitettu myös mahdollisia laajennusalueita tulevia jatkokehitystarpeita varten.

7.2 Asumisen mitoitus

Keskustatoimintojen reservialueelle (Cres) asemakaavoitettavat uudet tontit eivät tärinäolosuhteiden vuoksi todennäköisesti ole asumista, vaan toimitiloja yms.

APres alueelle asemakaavoitettavien uusien rakennuspaikkojen määrä riippuu asuinalueen sisäisten viheralueiden yms. laajuudesta. Yleiskaavatason tiedoilla arvioiden APres alueille voi sijoittua arviolta 450 erillispientalon rakennuspaikkaa, mikä tarkoittaisi noin 1350 asukasta (3 asukasta /rakennuspaikka). Mikäli osa APres alueista kaavoitetaan yhtiömuotoiseen asumiseen, syntyy tontteja vähemmän, mutta asukkaita tulee tällöin enemmän. Limingan kuntakeskustan tuntumassa tarvitaan asemakaavoitettavien alueiden reserviä, jotta kunnan maanhankintamahdollisuuksiin on vaihtoehtoja.

Emätilaselvityksen perusteella Rantakylän ja Virkkulan alueelle on osoitettu 30 uutta asumisen rakennuspaikka, mikä tarkoittaa arviolta noin 90 uutta asukasta (3 asukasta /rakennuspaikka).

Alustavan arvion mukaan Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa on tilavaroja noin (450 + 30) uudelle erillispientalon rakennuspaikalle.

7.3 Liikenne

Raahentie (vt 8) on merkitty kaavassa valtatieksi (vt) ja Lumijoentie (mt 813) seututiekse (st). Olemassa olevat pää- ja kokoojakadut tai vähäliikenteiset maantiet on merkitty yhdystienä ja osa nykyisistä yksityisteistä tai kaduista pääsyteinä /tonttikatuina. Olemassa olevien teiden ja katujen linjauksiin ei ole esitetty kaavakartalla muutoksia. Uudet tielinjaukset on esitetty kaavassa ohjeellisina (katkoviiva), eikä kaava sido niitä paikoilleen, vaan uusien teiden linjaukset täsmentyvät tarkemman jatkosuunnittelun tai asemakaavoituksen myötä. Osayleiskaavassa ei ole tarpeen osoittaa kaikkia nykyisiä tai tarvittavia uusia teitä. Uusia teitä /katuja tarvitaan lähinnä asemakaavoitettavilla uudisalueilla.

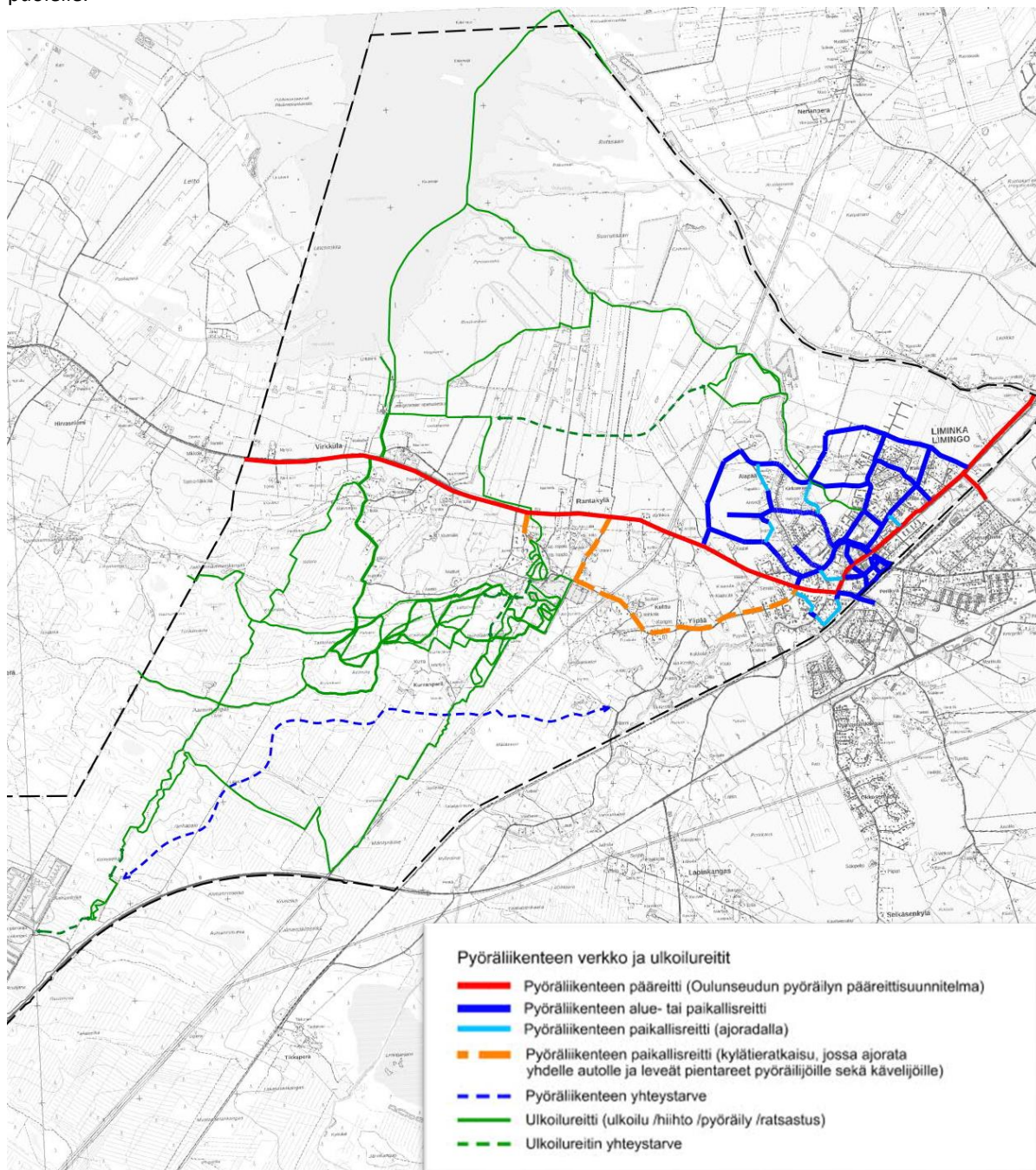
Ruutikankaan alue kytkeytyy liikenneverkkoon Raahentielle (vt 8) jo rakennetun uuden liittymän kautta. Lisäksi kaavassa on varaus Raahentien ajoneuvoyhteydelle alikulun kautta Ruutikankaan puolelta valtatie eteläpuolelle Niilonrämeeen alueelle. Varaus perustuu ajatukseen maankäytön mahdollisesta lisääntymisestä tulevaisuudessa myös valtatie itäpuolella.

Kaavassa on osoitettu jalankulun ja pyöräliikenteen pääreitti Oulunseudun pyöräilyn pääreittisuunnitelman mukaisesti sekä osa keskeisimmistä jalankulun ja pyöräliikenteen alue- ja paikallisreiteistä.

Raideliikenne:

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava-alue rajautuu idässä rautatiealueeseen vt 8:n ympäristön osayleiskaava-alueen rajan mukaisesti. Rautatiealue jää suurimmaksi osaksi vt 8:n ympäristön osayleiskaavan puolelle, mutta pieneltä osin myös Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa on rautatieliikenteen aluetta (LR). LR alueen määrittelyssä on huomioitu Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnitelmaluonnoksen aluevaraukset.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa on osoitettu informatiivisuuden vuoksi Limingan asema ”pääradan liikennepaikka”-merkinnällä, vaikka asema ja rata jäävät fyysisesti vt 8:n ympäristön osayleiskaavan puolelle.

Kuva 65: Kaava-alueen pyöräliikenteen verkko sekä ulkoilureitit.

7.4 Aluevaraukset

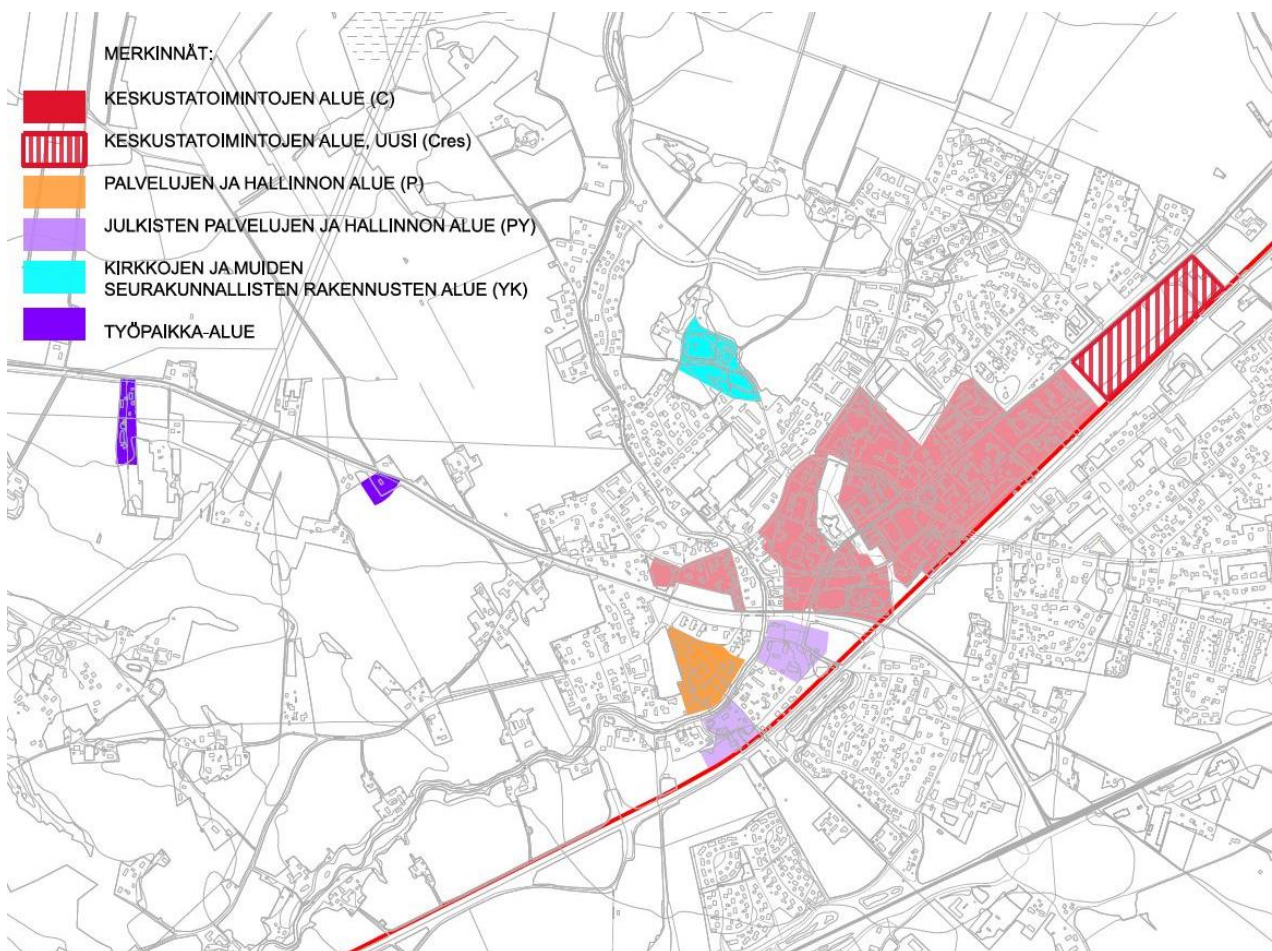
Keskustatoimintojen alueet, palvelut sekä yleiset alueet:

Limingan keskustaajaman nykyisten palvelujen alue Kauppakadun, Liminganraitin ja Meijerintien tuntumassa on osoitettu mahdollisimman laajasti keskustatoimintojen alueeksi (C). Myös Linnukkatien eteläpuoli Limingan rannan RKY-aluetta lukuunottamatta sekä koulukeskuksen alue on osoitettu C alueena, sillä alueen sijainti on liikenteellisesti potentiaalinen erilaisille keskustatoiminnoille. Keskustatoimintojen aluemarkintä tuo asemakaavoitusta silmälläpitäen tarkempaan suunnitteluun joustavuutta. Myös Tupoksentien varsi on pääosiltaan ja etenkin rataa rajoittuvilta osilta osoitettu keskustatoimintojen alueeksi jo toteutuneena alueena tai keskustatoimintojen uudisalueena (Cres).

Tupoksentien ja radan välisen alueen osalta keskustatoimintojen käyttötarkoitusmerkintä perustuu pääradan liikennepaikkaan (Limingan asema) Asemakadun päässä, raideliikenteen kehittämissuunnitelmiin sekä mahdolliseen kevyen liikenteen alikulkuun radan ali Kuormatien puolelle.

Limingan taidekoulun ympäristö Arvolankujan eteläpuolella on osoitettu kaavassa P-merkinnällä (palvelujen ja hallinnon alue). Pappilan ympäristö sekä museon lähiympäristö Aabrahamintien eteläpuolella on merkitty PY alueeksi (julkisten palvelujen ja hallinnon alue). Limingan kirkon ympäristö on osoitettu kaavassa YK alueena (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alue).

Kaavassa ei ole uusia aluevarauksia teolliseen toimintaan tai työpaikoille. Kaavan alueella ei nykyiselläänkään ole merkittävää teollista toimintaa, ja siihen verrattava toiminta sijoittuu keskustatoimintojen alueille (C) tai kyläalueille (AT-2). Lumijointien eteläpuolella on tien tuntumassa olevat kaksi toimintaympäristöä (saha, kuivaamo) osoitettu kaavassa työpaikka-alueena (TP).

Kuva 66: Teemakartta Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan keskustatoimintojen alueiden, palvelualueiden sekä yleisten alueiden sijainnista Limingan keskustassa. Kaava-alueen raja on esitetty kuvassa punaisella viivalla.

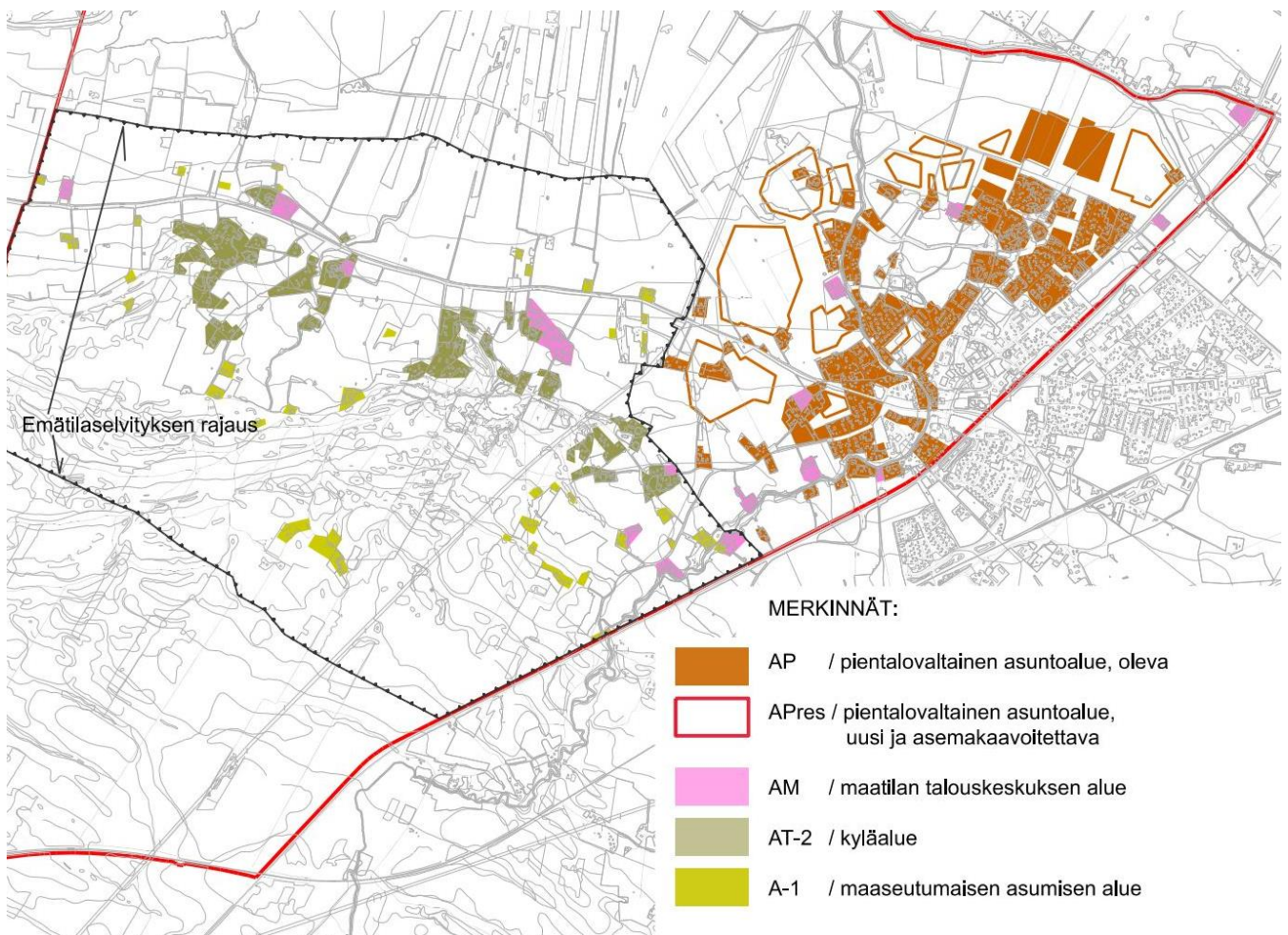
Asuinalueet:

Asuinrakentamisen osalta kaavassa on selkeä jako asemakaavoitettaviin alueisiin ja haja-asutukseen. Asemakaavoitettavat alueet sijoittuvat nykyisen taajama-alueen välittömään läheisyyteen ulottuen lännessä voimajohtoalueeseen ja lounaassa Ylipääntien alkupään tuntumaan. Pääosin jo toteutuneet asuinalueet on osoitettu AP merkinnällä ja uudet asumiseen varattavat alueet on osoitettu APres merkinnällä.

AP ja APres alueet on varattu pientalovaltaiseen asumiseen, mikä pitää sisällään perinteiset omakotitalot, kytketyt pientalot, rivitalot sekä pienkerrostalot. Pienkerrostalot, joista asemakaavatasolla on aiemmin käytetty yleisesti merkintää AKR, ovat II-kerroksia ja yleensä luhtitaloina toteutettuja asuinrakennuksia. Pienkerrostalojen mittakaava vastaa II-kerroksisten rivitalojen mittakaavaa, joten myös pienkerrostalot soveltuvat hyvin AP ja APres alueille.

Virkkulan, Rantakylän ja Ylipään alueet ovat haja-asutusalueita, jossa asutus sijoittuu kyläalueille (AT-2) tai maaseutumaisen asumisen alueille (A-1). Haja-asutusalueella rakennuspaikkojen määrä on tutkittu emätilaselvityksellä. Emätilaselvityksen alueella kaikki olemassa olevat rakennuspaikat on osoitettu kaavakartalla sinisellä ympyrällä (myös muut kuin asumisen rakennuspaikat) ja uudet asumisen rakennuspaikat punaisella ympyrällä. Kaavassa emätilaselvityksen alueelle osoitetuille rakennuspaikoille voidaan myöntää rakennuslupa Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavaan perustuen (MRA 44 §).

Asuminen on mahdollista myös keskustatoimintojen alueilla (C ja Cres) sekä maatilan talouskeskusten alueella (AM) tilan toimintaan liittyen.

Kuva 67: Teemakartta Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan pysyvän asumisen alueista. Kaava-alueen raja on esitetty kuvassa punaisella viivalla.

Matkailu ja loma-asuminen:

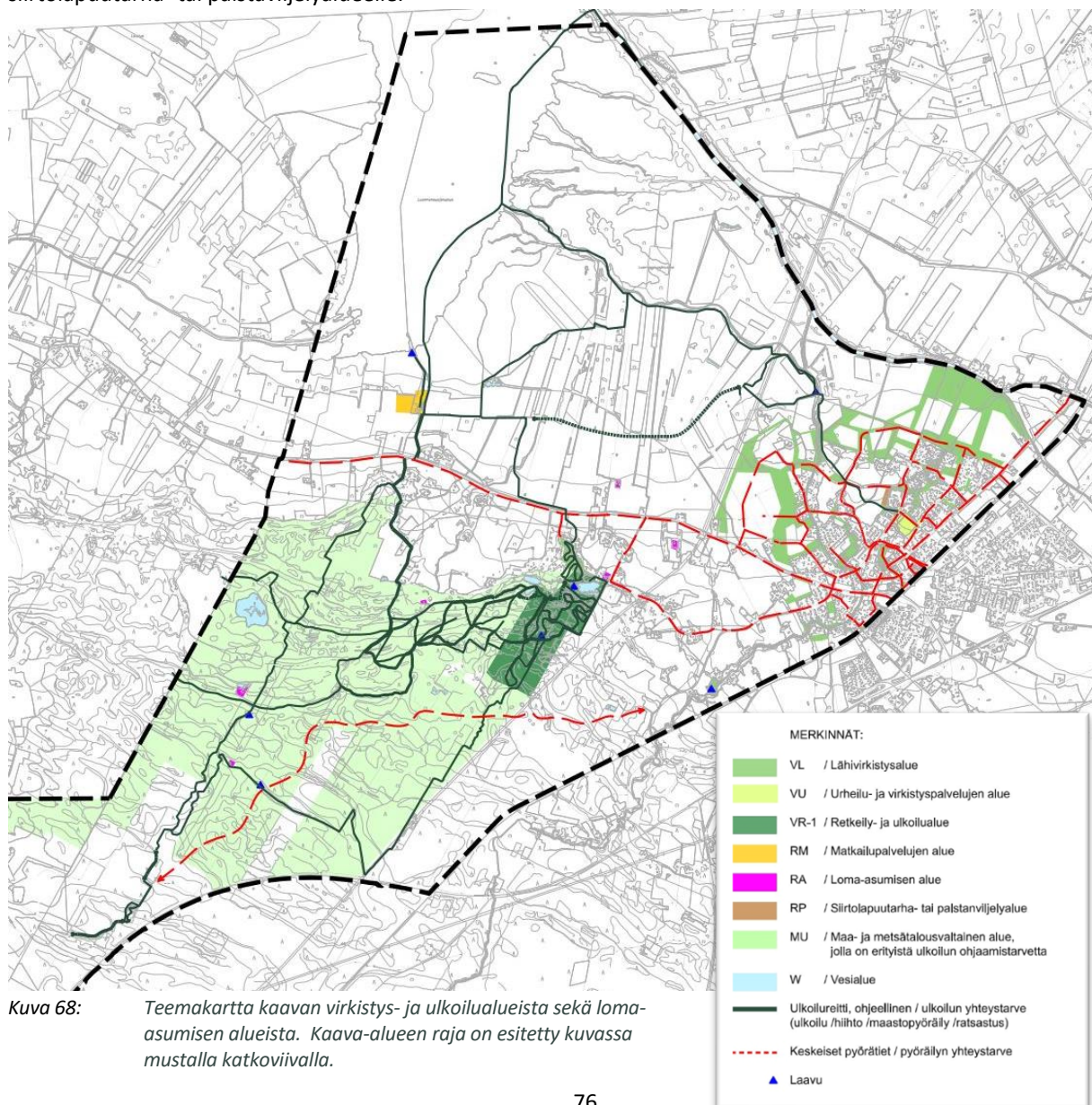
Liminganlahden luontokeskuksen alue on osoitettu kaavassa matkailupalvelujen alueena (RM). Luontokeskuksen matkailupalvelujen aluevaraus on nykyistä toimintaa laajempi, jotta seudullisesti tärkeälle toiminnalle on myös tulevaisuudessa mahdollisesti tarvittavaa laajentumisvaraa.

Haja-asutusalueella loma-asuinkäytössä nykyisin olevat rakennuspaikat on osoitettu edelleen loma-asumiseen (RA). Kaavassa ei ole uusia loma-asumisen varauksia.

Virkistys- ja viheralueet:

Kaavan lähivirkistysalueet (VL) ja urheilualueet (VU) sijoittuvat suurimmaksi osaksi jo asemakaavoitettujen tai asemakaavoitettavaksi osoitettujen alueiden tuntumaan Limingan keskustaajamaan ja sen välittömään läheisyyteen. Rantakylän virkistysalue on osoitettu kaavassa Limingan kunnan omistamilla maillo laajasti retkeily- ja ulkoilualueena (VR-1). VR-1 merkinnän laajuus perustuu alueen kehityspotentiaaliin sekä ajatukseen /tarpeeseen laajentaa aluevarausta eteläosiltaan myös pohjavesialueen ulkopuolelle. Näiden lisäksi kaavassa on runsaasti maa- ja metsätalousalueita, joita käytetään aktiivisesti virkistykseen. Etenkin Rantakylän virkistysalueen lounaispuolelta alkaa laaja MU alue, jossa on runsaasti ulkoilupolkuja ja -reittejä.

Kirkkorannantien eteläpuolella ja Hoikantien länsipuolella on kaavaan osoitettu asemakaavaan perustuva varaus siirtolapuutarha- tai palstaviljelyalueelle.

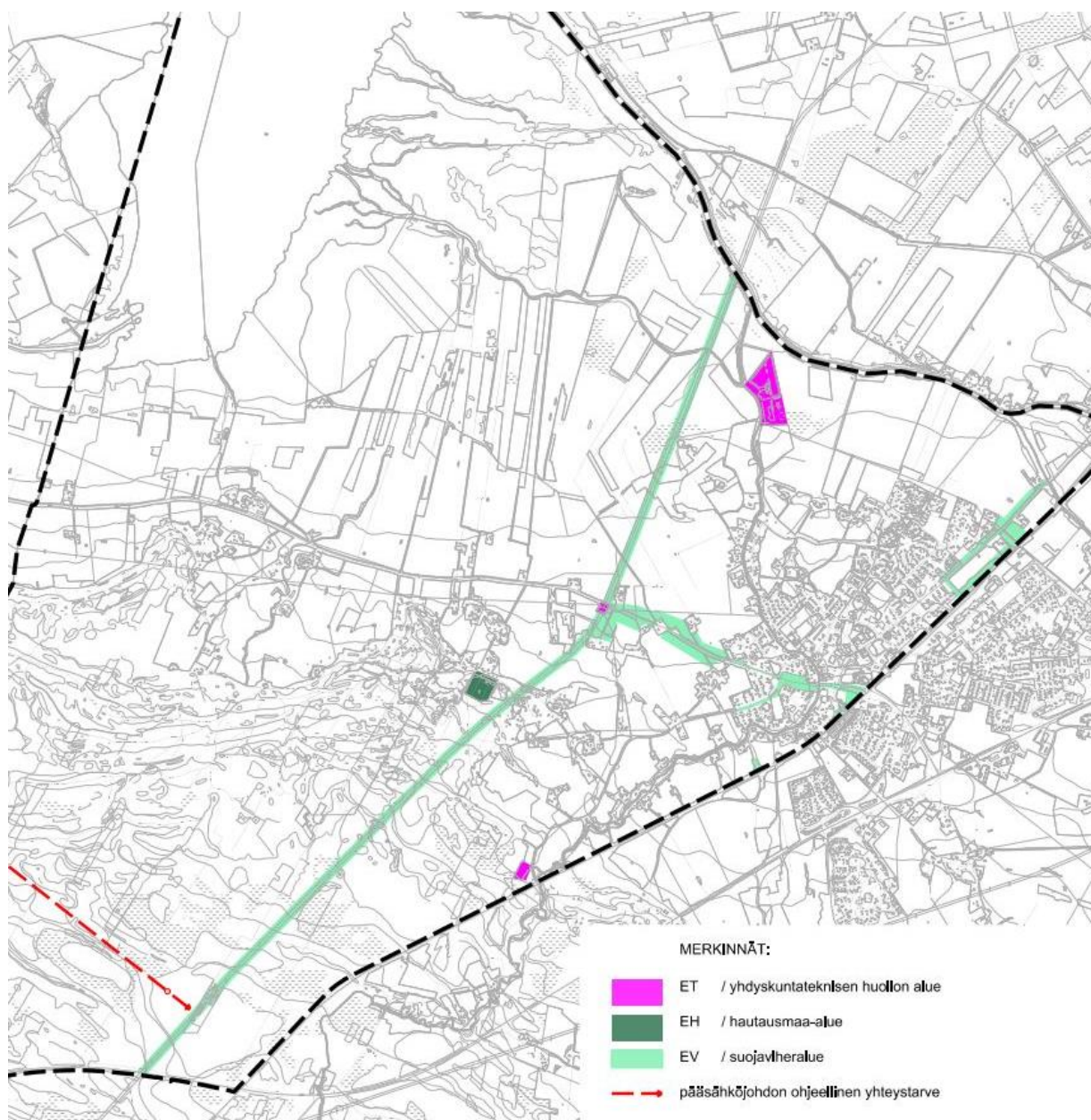
Kuva 68: Teemakartta kaavan virkistys- ja ulkoilualueista sekä loma-asumisen alueista. Kaava-alueen raja on esitetty kuvassa mustalla katkoviivalla.

Yhdyskuntatekninen huolto ja muut erityisalueet:

Kaavassa on yhdyskuntateknisen huollon alueita (ET) seuraavasti:

- Puodinmäen jätevedenpumppaamon alue keskustaajaman pohjoispuolella
- 110 kV voimajohtolinjaparin nykyinen sähköasema (Lumijoentie)
- vesilaitoksen uusi sijainti Värminkoskentien varrella

Suojaviheralueiksi (EV) kaavassa on osoitettu Lumijoentien varsi junaradan ja 110 kV:n voimajohtolinjojen välillä, muutamat pääteiden tai radan varsille jäävät viheralueet sekä Fingridin voimajohtolinjaparin alue kauttaaltaan noin 70 metrin leveydeltä. Lisäksi kaavassa on esitetty ohjeellisena itä-länsisuuntainen maakuntakaavan mukainen yhteystarvevaraus pääsähköjohdolle Ruutikankaan ja Kurranperän väliselle alueelle. Limingan hautausmaa-alue Rantakylällä on osoitettu EH-merkinnällä.

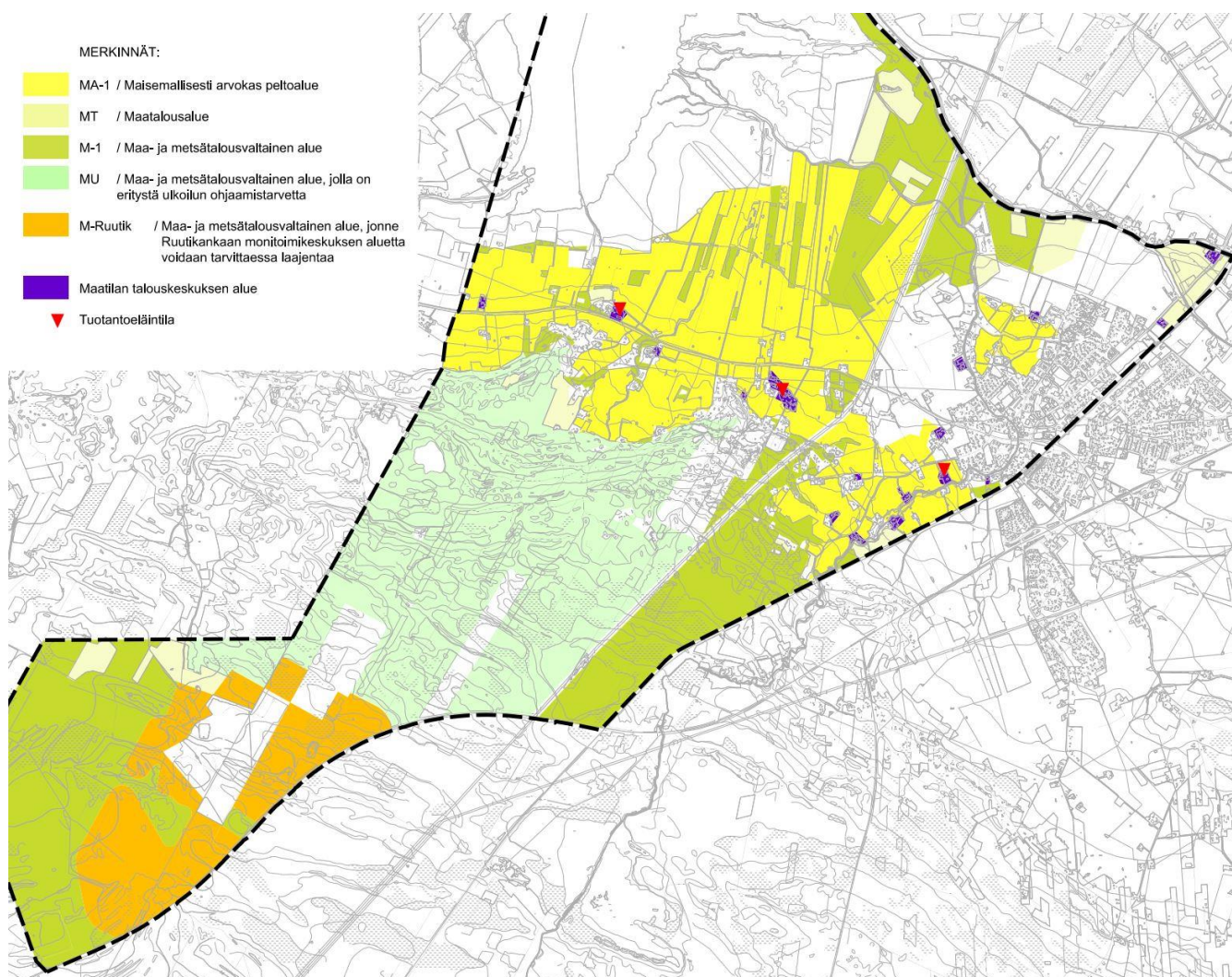
Kuva 69: Teemakartta kaavan yhdyskuntateknisen huollon alueista sekä muista erityisalueista. Kaava-alueen raja on esitetty kuvassa mustalla katkoviivalla.

Maa- ja metsätalous:

Pääosa valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella sijaitsevista nykyisistä peltoalueista on osoitettu kaavaa maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA-1). Poikkeuksena ovat nykyisen keskustaajamaan rajoittuvat pohjois- ja itäpuoliset peltoalueet, joita on osoitettu asumiseen asemakaavoitettaviksi alueiksi. Sellaiset nykyiset peltoalueet, jotka eivät ole selkeästi osa laajempaa tai kauaksi näkyvää peltokokonaisuutta, on osoitettu vähäisemmän maisemallisen merkityksensä vuoksi maatalousalueiksi (MT).

Ruutikankaan monitoimikeskuksen ja Rantakylän asutuksen väliin jäävä alue on osoitettu laajasti maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoilun ohjaamistarve perustuu alueella oleviin lukuisiin ulkoilu- ja maastopolkuihin, maastopyöräilyreitteihin sekä Rantakylän virkistysalueen läheisyyteen ja sen toimintaan. Lisäksi pohjoisosa MU alueesta sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, mikä osaltaan edellyttää myös tarkempaa tarkastelua ulkoilun ohjaamisen suhteen. Metsäalueet, jolla ei ole merkittävää ulkoilun ohjaamistarvetta, on osoitettu kaavassa maa- ja metsätalousalueiksi (M-1).

Ruutikankaan monitoimikeskuksen ympärillä olevat metsäalueet on osoitettu erityismerkinnällä M-Ruutik. Alue on tarkoitettu Ruutikankaan monitoimikeskuksen laajentumisalueeksi mahdollisia tulevia tarpeita ja toimintoja silmällä pitäen. Kaava-alueella olevat maatilan talouskeskukset on osoitettu AM merkinnällä. Alueella olevien kolmen eläntilan alueelle on osoitettu tuotantoeläntilan mahdollisista vaikutuksista informoiva kolmiomerkintä.

Kuva 70: Teemakartta kaavan maa- ja metsätalousalueista.

Natura- ja luonnonsuojelualueet:

Suunnittelualueella olevat Natura-alueet on merkitty kaavaan Natura 2000 -verkostoon kuuluviksi alueiksi alueen erityisominaisuutta kuvaavalla viivarajauksella. Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet on suojeltava siten, että lain säätämät suojelutavoitteet toteutuvat. Valtio toteuttaa Natura-alueiden suojelua hankkimalla ko. alueita omistukseensa suojelutarkoituksiin. Osin Natura-alueita voidaan toteuttaa myös yksityismaiden suojelualueina.

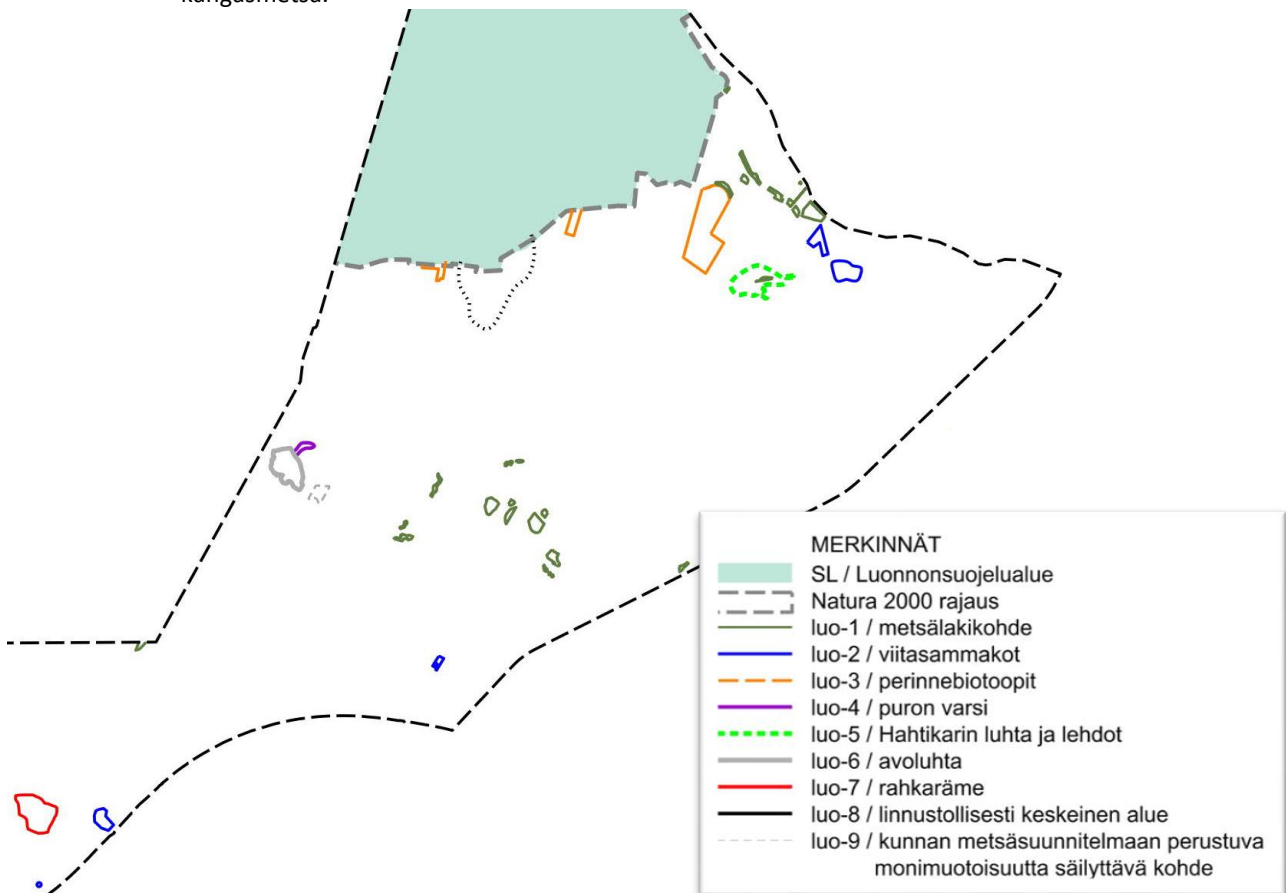
Luonnonsuojelualueiksi aluevarausmerkinnällä SL kaavassa on osoitettu seuraavat alueet:

- yksityisten mailla olevat suojelualueet
- alueet, jotka on hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin (ELY 08/2022)

Luo-alueet:

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi kaavassa on osoitettu suojelualueiden ulkopuoliset kohteet seuraavasti:

- luo-1 metsälakikohteet
- luo-2 viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat
- luo-3 perinnebiotoopit
- luo-4 Torikanjärven pohjoispuolisen puron varsi
(Puron ranta-alueella on kangaskorven (äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi) kasvillisuutta sekä kuusivaltaista tuoretta kangasmetsää (vaarantunut luontotyyppi). Puroa reunustava metsä on hyvin monimuotoinen. Purot ovat myös tärkeitä metsäluonnon biodiversiteetille.
- luo-5 Hahtikarin luhta ja lehdot
- luo-6 Torikanjärven avoluhta
- luo-7 Leviämaan rahkarämä
- luo-8 Linnustollisesti keskeinen alue (mustapyrstökuiri, suokukko ja kahlaajat)
- luo-9 Kunnan metsäsuunnitelmaan 2019-2029 perustuva luonnon monimuotoisuutta säilyttävä kohde, kangasmetsä.

Kuva 71: Teemakartta Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan Natura 2000- ja luonnonsuojelualueista sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeistä alueista.

Ekologiset yhteydet:

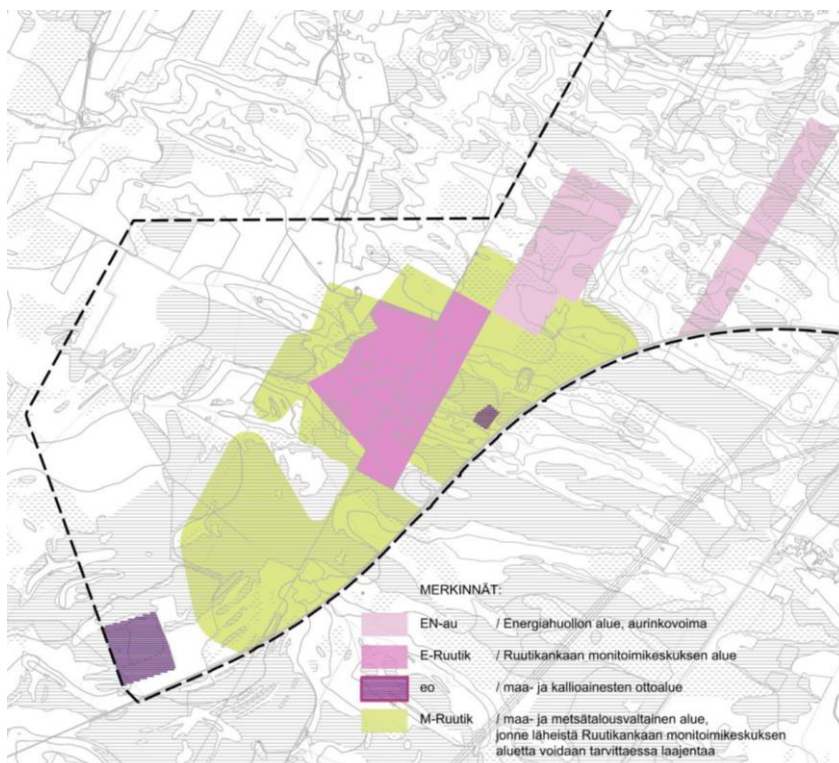
Rantakylän metsien ja Liminganlahden luonnonsuojelualueen väliin on osoitettu Virkkulanojan varteen sekä osin Liminganjoen varteen ekologiset käytävät. Lisäksi kaava-alueen lounaiskulmaan Ruutikankaan tuntumaan Lumijoen kunnan puolelle on osoitettu maakuntakaavan merkintään perustuva ekologisen käytävän merkintä.

Ruutikankaan alue:

Ruutikankaalle on osoitettu monitoimikeskuksen aluevaraus E-Ruutik merkinnällä sillä laajuudella kuin mitä alueelle laaditut MasterPlan-suunnitelmat edellyttävät. Tämän lisäksi monitoimikeskuksen ympärille on osoitettu laajasti maa- ja metsätalousaluetta (M-Ruutik) ajatuksella, että kyseiselle alueelle voi jatkossa ja tarvittaessa sijoittua monitoimikeskukseen liittyviä ja täydentäviä oheistoimintoja tarkempien erillissuunnitelmien mukaisesti toteutettuna.

Kaava-alueella vireillä olevat aurinkovoimanpuistojen alueet on osoitettu EN-au merkinnällä. Kurrangerän ja Ruutikankaan väliselle alueelle on ilmennyt kaksi erillistä hanketta, jossa selvitetään aurinkoenergian sijoittamista noin 56 hehtaarin ja 38 hehtaarin laajuisille alueille. Lisäksi kaavassa on yleismääräys aurinkovoimasta, joka sallii aurinkovoiman sijoittamisen M-1, MT ja MU alueille tarkempien suunnitelmien ja selvitysten perusteella, mikä sijoituspaikka todetaan ko. käyttöön sopiviksi.

Raahentien varressa on kahdessa kohtaa alueita, joilta on mahdollista ottaa maa- tai kallioaineksia. Nämä alueet on merkitty kaavassa alueen erityisominaisuutta kuvaavalla eo-viivoituksella (maa- ja kallioainesten ottoalue).

Kuva 72: Teemakartta Ruutikankaan alueen käyttöä koskevista merkinnöistä.

7.4.1 Muut keskeiset merkinnät

Tulva-alue:

Kaavakartalla on esitetty meritulvauhan alainen alue (1/250a) sekä vesistötulvan alue (1/100a) tulkittuna Suomen ympäristökeskuksen aineistoista. Tulva-alueiden tulkinta on tehty alueen yhtenäisyyden kannalta suhteessa kaavakartan mittakaavaan; kaikkia yksittäisiä tulvakartan pieniä ja kapeita ojien aiheuttamia ”piikkisektoreita” ei ole huomioitu tulva-alueiden rajauksessa.

7.5 Osayleiskaavan kuvaus kootusti Lumijoen puolella

Aluevaraukset:

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavasta Lumijoen kunnan puolelle sijoittuu länsiosa jo rakennetusta Ruutikankaan monitoimikeskuksen alueesta (E-Ruutik). Kuntarajan tuntumaan on osoitettu myös mahdollisia laajennusalueita monitoimikeskuksen alueelle (M-Ruutik). M-Ruutik alueet ovat maa- ja metsätalousalueita, joiden maa- ja metsätaloudekäyttö lakkaa vasta mahdollisen muun toiminnan rakentuessa alueelle.

Yli puolet Lumijoen kunnan puoleisesta kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). Lumijoen kunnan puoleisen kaava-alueen pohjoisosiin sijoittuu myös muutama peltoalue, jotka on osoitettu maatalousalueiksi (MT). Lisäksi Lumijoen kunnan puoleisen kaavarajauksen koilliskulmalle sijoittuu maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta (MU).

Muut merkinnät:

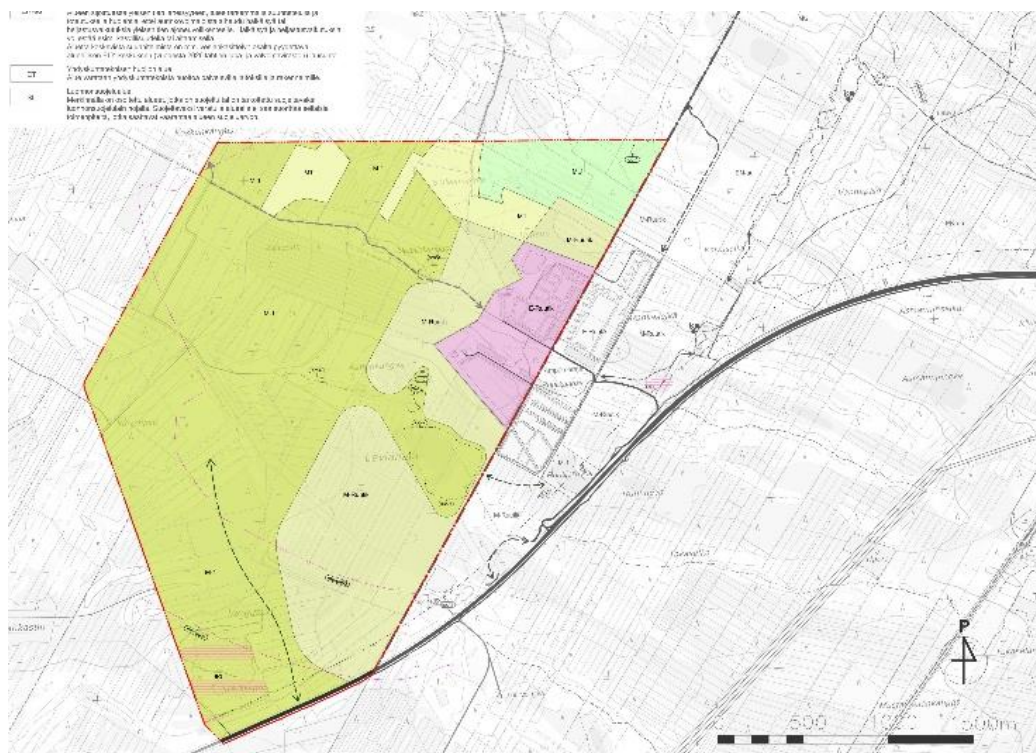
Möykkysen alueelle Lumijoen puoleisen kaava-alueen lounaiskulmaan on nykyiselle louhosalueelle osoitettu viivarasterilla maa- ja kallioainesten ottoalue.

Lumijoen kunnan puoleiselle kaava-alueelle sijoittuu neljä muinaismuistolain rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä (sm4, sm5, sm-12 ja sm20) sekä kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta (luo-7 ja luo-1). Lumijoen puoleisen kaava-alueen lounaiskulmaan on osoitettu maakuntakaavan merkintään perustuva ekologisen käytävän merkintä.

Lumijoen kunnan puoleinen kaava-alue on miltei kauttaaltaan ampumaurheilun melualueita (me-ea65 ja me-ea60). Osayleiskaavassa Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen ympärille osoitetut melualueet on piirretty vuoden 2015 meluselvitykseen perustuen (eri ampumaratojen yhdistelmäkäyrät 60 dB ja 65 dB melulle).

Liikenne:

Osayleiskaavassa ei ole esitetty Lumijoen kunnan puoleiselle kaava-alueelle uusia liikennejärjestelyjä. Ainoastaan oleva metsäautotie Metelinkankaalta Koskenkankaan suuntaan on osoitettu kaavassa ajoneuvoliikenteen mahdollisena ja ohjeellisena yhteystarpeena. Ruutikankaan monitoimikeskuksen liikenne on järjestetty Raahentieltä Limingan kunnan puolelta.

Kuva 73: Ote Lumijoen puolen kaavakartasta.

8 Kaavan vaikutusten arviointi

8.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

KAAVAN SUHDE KO. ALUETTA KOSKEVIIN VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN		
TAVOITTEET:		SUHDE KAAVAAN:
1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen		
Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	Kaava perustuu olemassa oleviin liikenneyhteyksiin ja niiden kehittämiseen. Osayleiskaava mahdollistaa pysyvän asutuksen lisäämisen Limingan kuntakeskustan välittömässä läheisyydessä ja vahvistaa sitä kautta kuntakeskustan vetovoimaa. Rantakylän ja Virkkulan alueella uudet rakennuspaikat vahvistavat nykyisiä kyläalueita. Kaavan asuinaluevaraukset vastaavat riittävän ja monipuolisen asuntotuotannon tarpeeseen. Limingan kuntakeskustan keskustatoimintojen aluevaraukset luovat edellytykset Limingan keskustan monipuoliseen kehittämiseen palvelujen ja yritystoiminnan kannalta. Ruutikankaan monitoimikeskuksen aluevaraukset tukevat elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia ja luovat mahdollisuuden vahvistaa koko Oulun seudun elinvoimaa.	
Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.	Kaavalla tuetaan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen kehittämistä ja laajentamista tulvariskialueet, pohjavesiolosuhteet sekä luonnon monimuotoisuus huomioiden. Uudet asemakaavoitettavat alueet sijaitsevat lähellä kuntakeskustan palveluita, joten yhdyskuntarakenteen laajennusalueet eivät ole kriittisiä yhdyskuntarakenteen eheyden kannalta.	
Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.	Kaavan jalankulun ja pyöräilyn reittimerkinnot sekä Ruutikankaan suuntaan osoitettu yhteystarvemerkintä tukevat kävelyn ja pyöräilyn roolia eri alueiden saavutettavuuden kannalta.	
Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.	Osayleiskaavassa osoitetut uudet asemakaavoitettavat asuinalueet sijoittuvat lähelle Limingan keskustaa ja kaavassa on osoitettu jalankulun ja pyöräilyn yhteysvaraukset keskeisten kokoojakatujen varsille. Kaavan uudisaluevaraukset kuntakeskustan tuntumassa lisäävät toteutuessaan Limingan asukasmäärää, mikä mahdollistaa laajemman käyttäjäkunnan seudulliselle joukkoliikenteelle, myös mahdolliselle lähijunaliikenteelle.	
2. Tehokas liikennejärjestelmä		
Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä	Kaavan keskeisin liikenneverkko perustuu ensisijaisesti olemassa oleviin liikenneyhteyksiin. Kaavan uudisaluevaraukset kuntakeskustan tuntumassa lisäävät toteutuessaan Limingan asukasmäärää, mikä tukee käyttäjämääräkasvupotentiaalin osalta	

KAAVAN SUHDE KO. ALUETTA KOSKEVIIN VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEISIIN	
TAVOITTEET:	SUHDE KAAVAAN:
tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.	mahdollisuutta seudullisen henkilöjunaliikenteen toteutumiselle ja kehittymiselle.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	
Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.	Kaavassa on osoitettu kerran sadassa ja kahdessasadassa vuodessa toistuvan tulvan laajuus, eikä tulva-alueelle ole osoitettu rakentamista Liminganlahden luontokeskuksen aluetta lukuun ottamatta.
Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.	Ruutikankaalle ampumaurheilualueen merkittävien meluvaikutusten alueelle ei ole osoitettu uutta asuinrakentamista. Raideliikenteen melualueet on osoitettu kaavassa tiedossa olevilta osin. Kotirannantien ja Tupoksentien APres alueen toteuttaminen edellyttää melusuojausta; radan varteen on osoitettu meluntorjuntatarpeen merkintä. Lisäksi kahta emätilaselvityksen alueella olevaa uutta asuinrakennuspaikkaa, jotka mahdollisesti sijoittuvat raideliikenteen ohjearvot ylittävälle melualueelle, on osoitettu ko. pihapiirien kohdalle melunsuojaustarvemerkinä. Raideliikenteen tärinä-alueet on osoitettu kaavassa tiedossa olevilta osin. Raideliikenteen tärinä tulee huomioida tärinäalueilla kaikessa rakentamisessa tarvittavilta osin, mutta ennen kaikkea Tupoksentien ja radan välisen uuden Cres alueen suunnittelussa. Kaava-alueella olevat tuotantoeläintilat on osoitettu informatiivisella huomiomerkinnällä. Tuotantoeläintilojen eläinmäärien (2022) mukaisille suojaetäisyys-suositusalueille ei ole osoitettu uutta asuinrakentamista.
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat	
Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.	Kaavassa on huomioitu alueella olemassa oleva runsas kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta kohde- ja aluumerkinnöillä, joten niiden säilymiselle on osayleiskaavallinen tuki ja perusta.
Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.	Kaava-alueella olevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet säilyvät ja ne on huomioitu kaavamerkinnöin. Kaavassa on annettu yleismääräys vanhoissa rakennuksissa mahdollisesti olevien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämisestä muutospaineita omaavien rakennusten osalta uudisrakentamisen tarkemman suunnittelun yhteydessä. Kaavassa on osoitettu ekologisia käytäviä suojelualueiden ja yhtenäisten laajempien metsäalueiden välille.
Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.	Kaavassa on osoitettu lähivirkistysalueita asemakaavoitettavien alueiden yhteyteen. Rantakylän nykyinen virkistysalue mahdollisine laajennusalueineen, sen lounais- ja länsipuolelle osoitettu laaja MU-alue (maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta) sekä alueella olevat monikäyttöiset ulkoiluretit palvelevat sekä liminkalaisia että myös laajemminkin seudullista virkistystarvetta.
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto	
Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin.	Ei vaikutusta.

8.2 Suhde maakuntakaavaan

1.vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden aluevaraus tv-1 /316 (Leviämaa-Ruutineva) sijoittuu osin Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan lounaiskulmaan Ruutikankaan alueelle. Toisaalta vielä hyväksymättä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Leviämaa-Ruutinevan tv-1 / 316 tuulivoima-alueen varaus poistuu. Osin päällekkäin 1. vaihemaakuntakaavan tuulivoimavarauksen kanssa on 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu seudullinen ja kansainvälisen luokan ampumaurheilukeskus (ea-2) varaus.

Siihen saakka, kunnes energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksytään, on voimassa olevan maakuntakaavan ja Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan välillä maakuntakaavan tv-1 /316 varauksen (Leviämaa-Ruutineva) osalta hienoinen poikkeama, sillä Liminganlahden-Ruutikankaan osayleiskaavassa ei ole ko. alueella varausta tuulivoimalle. Poikkeama on nimellinen, sillä maakuntakaavan aluevaraukset ovat yleispiirteisiä ja maakuntakaavassa on tv-1 aluerajauksen kanssa myös päällekkäinen merkintä seudullisesta kansainvälisen luokan ampumaurheilukeskuksesta, jota tukeva aluevaraus on osoitettu Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavaan. Mikäli maakuntakaavan tv-1 /316 alueen toteuttaminen olisi tarpeen, kyseiselle maakuntakaavan tuulivoima-alueelle jäisi runsaasti tilaa Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan ulkopuolella. Maakuntakaavan tv-1 /316 alueen pinta-alasta vain noin neljännes sijoittuu nyt Ruutikankaan-Liminganlaadittavan kaavan alueelle. Toisekseen tv-1 /316 merkintä ollaan poistamassa vireillä olevasta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.

Muilta osin maakuntakaavan sisältö on huomioitu Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa. Kaikkineen voidaan todeta, että Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan sisältö vastaa Ruutikankaan alueella maakuntakaavaa sen yleispiirteisyys sekä kohdemerkintöjen päällekkäisyys huomioiden. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavalla ei vaikeuteta maakuntakaavan toteutumista ja Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa on huomioitu maakuntakaavoituksen ohjausvaikutus.

8.3 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Kaava luo mahdollisuudet Limingan keskustaajaman kehittämiseen ja laajentamiseen nykyistä yhdyskuntarakennetta tukevalla tavalla. Asemakaavoitettavat uudisalueet sijoittuvat lähelle Limingan kuntakeskustaa ja palveluita, joten yhdyskuntarakenteen laajennusalueet eivät aiheuta yhdyskuntarakenteen pirstoutumista, vaan tukevat kuntakeskustan palveluja ja niiden kehittymistä. Limingan keskustaajaman laajat keskustatoimintojen varaukset sijaitsevat kaikkien liikkumismuotojen kannalta keskeisillä alueilla ja mahdollistavat kuntakeskustan palvelujen kehittymisen ja laajenemisen myös tulevaisuudessa.

Rantakylän ja Virkkulan kyläalueilla ja niiden tuntumassa haja-asutus tulee tiivistymään uusien (30 kpl) maaseutumaisen asumisen rakennuspaikkojen myötä. Asutuksen lisäys Virkkulassa ja Rantakylällä on määrällisesti kuitenkin suhteellisen vähäistä (noin 18 %) kyläalueiden nykyisiin rakennuspaikkoihin (167 kpl) verrattuna.

Kaavan uudisasuinaluevaraukset (asemakaavoitettavat erillispientalojen alueet ja emätilaselvityksen uudet rakennuspaikat) mahdollistavat kaikkineen noin 500 (470+30) uuden asuinrakennuspaikan toteutumisen Liminkaan. Rakennuspaikat tulevat Limingassa suurella todennäköisyydellä olemaan pääosin erillispientalojen rakennuspaikkoja. Tällä oletuksella arvioituna nyt laadittu kaava luo mahdollisuudet noin 1500 uuden asukkaan sijoittumiselle Liminkaan tulevien vuosien ja vuosikymmenten aikana.

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue on etäällä muista rakentamisalueista ampumaurheilun aiheuttamien meluvaikutusten vuoksi. Vaikka Ruutikankaan alue on etäällä muista palveluista, on alueella hyvä ja potentiaalinen liikenteellinen sijainti valtatie 8 (Raahentie) varrella, mikä liittyy alueen jouhevasti seudun liikenneverkkoon. Ruutikankaan monitoimikeskuksen sijainti tukee seudullista yhdyskuntarakennetta sikäli, ettei monitoimikeskuksen vaikutukset (mm. melu) aiheuta haittaa muulle seudun maankäytölle.

8.4 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaavassa on osoitettu alueella olevat kulttuurihistoriallisesti rakennetun ympäristön arvokkaat kohteet kohde- ja aluemerkinnoilla, joten niiden säilymiselle on kaavallinen tuki ja perusta. Rantakylän koulun (maakunnallisesti merkittävä) purkamisesta tullaan jatkossa käymään keskusteluja viranomaisten kanssa rakennuksen huonon kunnon vuoksi.

8.5 Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön

Kaavassa on osoitettu alueella tiedossa olevat kiinteät muinaismuistot sekä autioituneet historiallisen ajan asuinpaikat kohde- tai aluemerkinnoilla. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavalla ei ole suoria vaikutuksia kiinteisiin muinaisjäänneisiin eikä niiden säilyminen ole uhattuna kaavan toteutumisen myötä.

Pohjanmaan Rantatie on osoitettu kaavassa historiallisena tielinjauksena kolmena eri osuutena, jotka kuvaavat tien säilyneisyyttä tai ajoitusta. Linjauksen kaavamääräyksessä todetaan seuraavaa:

Tienlinjaukset tulee säilyttää. Tien kulttuurihistorialliset arvot sekä historiallinen luonne tulee ottaa huomioon tien kunnossapidossa. Tien säilyneiden osien käyttöä virkistysreitteinä sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksinä tulee edistää soveltuvilta osin.

Pohjanmaan Rantatien vanhat linjaukset kulkevat pääosin nykyisillä tieosuuksilla, mutta pieneltä osin myös suojaviheralueella, olemassa olevien pihapiirien alueella, peltoalueella tai maa- ja metsätalousalueen reunalla. Historialliselle tielinjaukselle ei aiheudu kaavan toteuttamisesta suoria vaikutuksia, sillä vanhan tielinjauksen päälle ei osoiteta muuttuvaa maankäyttöä. Vanhan tielinjauksen säilymisen edellytykset etenkin olemassa olevien pihapiirien alueilla ovat kuitenkin ristiriidassa asuinkäytön kanssa.

Kaavaselostuksen kohdassa 3.1.5 (*Muut kulttuuriperintökohteet /Historiallisen ajan asuinpaikat*) on tuotu esille alueella olevien asuttujen historiallisen asuinpaikkojen (75 kpl) tilanne. Asutut historiallisen ajan asuinpaikat katsotaan pääsääntöisesti muiksi kulttuuriperintökohteiksi. Vanhojen kantatalojen ja torppien osalta on huomattava, että mikäli maankäyttö olennaisesti muuttuu niiden alueella tai niiden alueelle suunnitellaan uutta rakentamista, tulee selvittää, onko hankkeella vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavalla ei ole suoria vaikutuksia muiksi kulttuuriperintökohteiksi luettaviin historiallisen ajan talonpaikkoihin.

Kuva 74: Kuvaote Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava-alueen arkeologisesta inventoinnista (Maanala Oy, 2022). Mahdollista vanhaa Pohjanmaan Rantatien linjausta Toppilan talojen takana olevalla kankaalla.

8.6 Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan

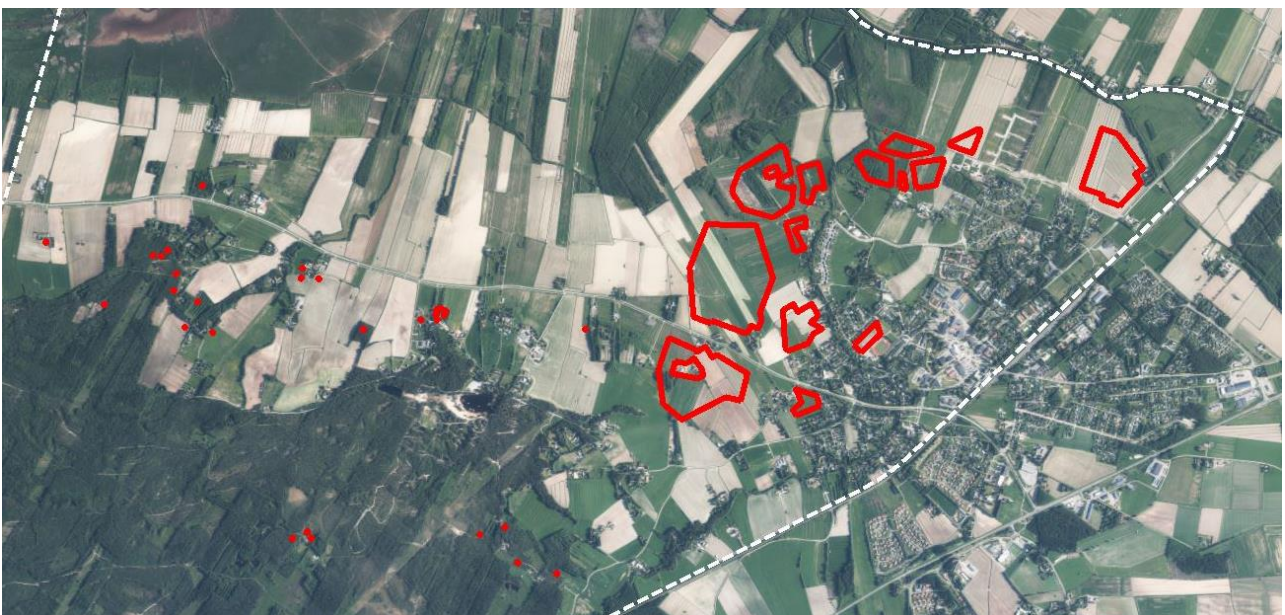
Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan merkittävimmät maisema- ja taajamakuvaluutokset aiheutuvat asemakaavoitettavien asuinpienalueiden rakentamisesta. Voimakkain maisemamuutos koskee Limingan nykyisen keskustaajaman länsipuolista aluetta Lumijoentien molemmin puolin aina voimajohtolinjan alueelle asti, kun avarat peltoalueet kaventuvat uudisalueiden (APres) toteutuessa. Myös Tupoksentien nykyiset peltonäkymät tulevat muuttumaan rakennetuiksi kaava-alueen koilliskulmalla, kun uudisalueet toteutuvat. Limingan kirkon pohjoispuolisen peltoalueen pohjoisreunalla on myös uudisasuinaluevarauksia, mutta niiden maisemavaikutukset jäävät vähäisiksi olevan puuston sekä reunavyöhykkeeksi jäävien isojen tilakeskusten vuoksi.

APres merkinnän mukaisesti ko. alueet tulee asemakaavoittaa erillisille pientaloille, kytketyille pientaloille, rivitaloille ja pienkerrostaloille. Edellä mainittu rakentaminen on korkeintaan II-kerroksista, eivätkä mahdolliset rivitalot tai pienkerrostalot (luhtitalot) oleellisesti poikkea perinteisestä maaseuturakentamisen mittakaavasta, joka on usein käsittänyt hyvinkin suuria talousrakennuksia ja näyttäviä päärakennuksia. Toisekseen Limingassa suosituin asumismuoto on ollut ja tulee todennäköisesti jatkossakin olemaan erillinen omakotitalo, eikä pienkerrostalojen rakentamiselle ole suurta tilausta. AP ja APres kaavamerkinnässä ei kuitenkaan ole haluttu rajata pienkerrostalojen rakentamisen mahdollisuutta pois, sillä sopiviin paikkoihin sijoitettuina ne rikastuttavat asuinympäristöä. Pienkerrostalot mahdollistavat pienien asuntojen toteuttamisen muuallekin kuin perinteisiin useamman kerroksen korkuisiin kerrostaloihin tai I-kerroksisiin rivitaloihin ja vastaavat sitä kautta kestävän kehityksen periaatteisiin. Pienkerrostaloille sopivat sijainnit tarkastellaan myöhemmin asemakaavatasolla.

Kulttuuriympäristö muuttuu jatkossa myös omakotirakentamisen myötä, kun tontit toteutetaan tiiviisti kuntatekninen infra minimoiden molemmin puolin katua kuten nykyään on tapana. APres alueiden asemakaavoja laadittaessa uudisrakentamiselta tavoiteltavaa luonnetta ja mittakaavaa on kuitenkin hyvä tarkastella erityisen huolellisesti suhteessa Limingan lakeuden valtakunnalliseen maisema-alueeseen (VAMA2021).

Emätilaselvityksen alueella osoitetut uudet rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan osaksi jo rakennettua ympäristöä tai olevan puuston suojiin, niin ettei uusi rakentaminen korostuisi liikaa maisemassa maisemapeltojen yli. Muutaman rakennuspaikan osalta näin ei ole voitu maaomistussuhteista johtuen menetellä, jolloin rakentamisen yhteydessä on huolehdittava, että rakennuspaikan ja maisemapellon väliin istutetaan riittävästi suojapuustoa. Tästä on kaavassa annettu erillinen yleismääräys (nro 5). Kaavassa on myös määräys, joka kieltää emätilaselvityksen alueella olevien metsäalueiden (M-1) avohakkuut. Määräys turvaa alueen maisema-arvoja.

Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (Limingan lakeuden kulttuurimaisema) kannalta peltoalan muutokset asumiseen eivät ole toivottavia. Asuinaluevarauksista huolimatta suuri osa nykyisistä pelloista säilyy edelleen avoimina.

Kuva 75: Ilmakuva, jonka päällä on punaisella rajauksella esitetty Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan asemakaavoitettavat uudet pientaloalueet ja punaisilla pisteillä emätilaselvityksen uudet rakennuspaikat.

Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen ympärille toteutuvan monitoimikeskuksen vaikutukset maisemaan ovat toiminnan laajuuden vuoksi merkittäviä, mutta kuitenkin paikallisia, sillä toiminta sijoittuu etäälle avonaisesta maisemasta metsän suojiin. Mikäli monitoimikeskuksen toiminta laajenee tulevaisuudessa sitä ympäröivälle laajennusalueelle (M-Ruutik) ja Raahentien suuntaan, voi näkymävaikutuksia aiheutua osittain myös Raahentielle. Laajennusalue sijoittuu runsaan kolmen kilometrin matkalla Raahentien varteen, mutta on erittäin epätodennäköistä, että koko Raahentiehen rajoittuva laajennusalueen osuus rakennettaisiin niin tehokkaasti, että näkymävaikutukset olisivat merkittäviä.

Ruutikankaan ja Kurranperän väliselle alueelle sijoittuu kaksi laajahkoa varausta (56 ha ja 38 ha) aurinkoenergian tuottamista varten (EN-au). Alueet sijoittuvat pääosin metsäalueiden keskelle. Alueita reunoilla on myös pieniä avoimia alueita ja toinen alueista rajoittuu pieneltä osin Raahentiehen. Aurinkoenergian tuotantoon valjastettavat alueet muuttuvat selvästi nykyisestä, kun puusto poistuu ja alueelle rakennetaan laajoja paneelienttiä. Aurinkoenergian tuotannon alueiden maisemavaikutukset ovat kuitenkin hyvin paikallisia. Paneelientät tulevat näkymään pieneltä osin Raahentielle ja mahdollisesti pieneltä osin myös Ruutikankaan monitoimialueen koilliskulmalta käsin. Kaavaan varattujen aurinkoenergia-alueiden maisemavaikutukset jäävät kokonaisuuden kannalta vähäisiksi.

8.7 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavan mahdollistama uudisasuinalueiden asemakaavoitus Limingan keskustan länsi- ja pohjoispuolella lisää uudisasuinalueiden rakentuessa ajoneuvoliikennettä etenkin Lumijoentiellä ja Tupoksentiellä mutta myös Kotirannantiellä, Kirkkorannantiellä ja Tuomikoskentiellä. Autoliikenne lisääntyy myös Limingan palvelujen tuntumassa, sikäli kun alueella asioidaan autoilla.

Virkkulan ja Rantakylän alueille emätilaselvityksen perusteella osoitettu uusien rakennuspaikkojen määrä (yht. 30 uutta rakennuspaikkaa) ei ole kokonaisuuden kannalta määrällisesti paljon, eikä uuden asutuksen aiheuttama autoliikenne emätilaselvityksen alueella ole merkittävää, sillä se jakautuu usealle kylätielle.

Lisääntyvä liikenne Limingan keskustan tuntumassa ei ole kokonaisuuden kannalta erityisen merkittävää ja liikenne sujuu jatkossakin turvallisesti ja sujuvasti. Uuden maankäytön lisääntyminen nykyisen taajaman tuntumassa ja kattavan jalankulku ja pyörätieverkon toteuttaminen kasvattaa mahdollisuutta lisätä kestävien liikennemuotojen osuutta liikkumisessa. Jalankulun ja pyöräilyn reittivaraukset lisäävät toteutuessaan liikenneturvallisuutta. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys Limingan kuntakeskustan tuntumassa tuonee jonkin verran lisää käyttäjiä seudulliselle joukkoliikenteelle.

Ruutikankaan liikenne:

Ruutikankaan ampumaurheilupohjainen arkiliikenne on eri ampumalajien harjoittelijoiden aiheuttamaa ja päivittäinen kävijämäärä alueella voi nousta useisiin satoihin. Alueella järjestettävät tapahtumat ja kisat ovat monipäiväisiä, jolloin päivittäinen kävijämäärä lienee tuhansia. Ruutikankaan liikenteestä suurin osa tulee Oulun suunnasta. Raahen tien (vt 8) nopeusrajoitus on nykyisin 100 km/h, mutta Ruutin kankaan liittymäjärjestelyiden tiesuunnitelmassa todetaan, että liittymän kohdalle asetetaan vaihtuva pistekohtainen nopeusrajoitus, jolloin tapahtuma-aikoina nopeusrajoitus voidaan laskea 80 km/h, mikä on liittymän ja liikenteen sujuvuuden edellytys ampumaurheilualan toimiessa tapahtuma-aikoina kokonaiskapasiteetillaan.

Linja-autopysäkkien tarve Ruutikankaan kohdalla on lähitulevaisuudessa todennäköisesti hyvin vähäinen, mutta niiden toteuttamiseen tulevaisuudessa kannattanee varautua.

Raideliikenne:

Limingan ja Lumijoen kuntien tavoitteena on saada Liminka-li välille lähijunaliikenteen vuoroja. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan luomat yleiskaavalliset perusteet asukasmäärän lisäämiselle Limingan keskustan tuntumassa ja juna-aseman lähiympäristössä ovat askel eteenpäin lähijunaliikenteen toteutumiskehityksessä. On arvioitu, että myös Lumijoen kunnan puolelta tulee lähijunaliikenteen käyttäjiä, kun esim. sähköpyörällä tai autolla pääsee kätevästi ja nopeasti Limingan asemalle.

8.8 Vaikutukset virkistykseen ja matkailuun

Rantakylän nykyinen virkistysalue mahdollisine laajennusalueineen (VR-1), sen lounais- ja länsipuolelle osoitettu laaja MU-alue (maa- ja metsätalousalue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta) sekä alueella olevat monikäyttöiset ulkoiluretit palvelevat sekä liminkalaisia että myös laajemminkin seudullista virkistystarvetta. M alueille ei kaavamääräysten mukaisesti sallita asuinrakentamista, jolloin maa- ja metsätalousalueiden virkistyskäyttö voi jatkossakin olla laajaa ja suhteellisen esteetöntä. Lisäksi kaavassa on osoitettu lähivirkistysalueita asemakaavoitettavien alueiden yhteyteen.

Rantakylän retkeily- ja ulkoilualueelle (VR-1) ja sen lounais- ja länsipuoleiselle maa- ja metsätalousalueelle (MU) on osoitettu olemassa olevia reittejä ulkoiluun /hiihtoon, maastopyöräilyyn sekä ratsastukseen. Ratsastusreitit ei ole osoitettu pohjavesialueelle, jossa ne osin nykyisin kulkevat. Tältä osin ratsastusreitit on hyvä jatkossa pyrkiä linjaamaan uusiksi niin, etteivät ne kulje pohjavesialueella. Hiihtoreitit suuntautuu Rantakylän virkistysalueen ympäristön lisäksi luontokeskukselta pohjoiseen ja koilliseen Temmes ja Liminganjokivarteen. Kaavassa on osoitettu toteutuneiden ulkoilureittien lisäksi ulkoilureittien yhteystarpeita, jotka toteutuessaan monipuolistavat reittitarjontaa ja lisäävät virkistysmahdollisuuksia.

Nykyinen luontopolku Hahtikarissa sekä luontopolku (maankohoumapolku) luontokeskuksen lintutornilta Lumijoentien eteläpuoleisten maisemapeltojen taakse Tahkokankaalle on osoitettu kaavassa luontopolkuina. Liminganlahden luontokeskuksen alue on tärkeä matkailu- ja virkistyskohde, jonka laaja aluevaraus kaavassa luo mahdollisuuden kehittää toimintoja alueella edelleen.

Olemassa olevat laavut (4 kpl), Virkkulan lintutorni, Hahtikarin puolikota sekä Alakestilän Arboretum on osoitettu kaavassa virkistyskohdemerkinnällä. Myös jalankulun ja pyöräilyn reittivaraukset pääteiden varsilla monipuolistavat ja sujuvoittavat toteutuessaan kattavasti liikkumisen mahdollisuuksia myös virkistyskäytön kannalta. Ruutikangasta kohti on Varminkosken suunnalta osoitettu pyöräilyn yhteystarvemerkinä, joka toteutuessaan lisää virkistysreittimahdollisuuksia entisestään.

Kaavassa osoitetut aurinkoenergian tuotantoon varattujen alueiden (EN-au) toteutumisella on vaikutuksia olemassa oleviin virkistysreittiyhteyksiin. Nykyisiä maastopyöräreittejä voi olla tarpeen linjata osin uusiksi, mikäli aurinkovoima-alueet toteutuvat. Asiaan on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa.

Ruutikankaalle ampumaurheilun ympärille kehittyvä monitoimikeskuksen aluevaraukset laajentumisalueineen luovat mahdollisuuksia seudulliseen ja kansainväliseen matkailuun. Alueen kehittymisen myötä Ruutikankaalla voitaneen jatkossa järjestää useanlaisia yleisötapahtumia ja messuja.

Kuva 76: Reittiviitoitusta Rantakylän virkistysalueella.

8.9 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

8.9.1 Kasvillisuus ja luontotyypit

Emätilaselvityksen alueelle osoitetuilla uusilla rakentamiskohteilla sekä asemakaavoitettaviksi suunnitelluilla uusilla alueilla ei havaittu uhanalaisia tai suojeltuja kasvilajeja. Lämpöeroiseen – Jauholaarinkankaan – Kurranperän alueen suoalueet on jätetty pääosin uusien toimintojen ulkopuolelle, ainoastaan Rantakylän virkistysalueen laaja VR-1 aluevaraus sijoittuu pieneltä osin suoalueelle. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan toteuttaminen ei uhkaa Torikanjärven avoluhan säilymistä. Ruutikankaan alueella oleva Leviämaan rahkarämeen alue (Lumijoen kunnan puolella, luo-7) sekä Ruutijärven avoluhta on rajattu Ruutikankaan mahdollisen laajenemisalueen (M-Ruutik) ulkopuolelle, joten kaavan toteuttamisesta ei aiheutune niille merkittäviä muutoksia.

8.9.2 Metsälakikohteet

Tiedossa olevat metsälakikohteet on osoitettu kaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina (luo-1), eikä kohteiden alueelle tai niiden välittömään läheisyyteen ole osoitettu uusia toimintoja. Ainoastaan Rantakylän virkistysalueen eteläpuolelle osoitettu laajanko laajentumisalue (VR-1) rajautuu pieneltä osin Jauholaarinkankaan ja Kurranperän väliin jäävien kahden metsälakikohteen reunaan. Retkeily- ja ulkoilualan (VR-1) tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava, ettei toiminnasta aiheudu haittaa metsälakikohteille. Hahtikarin eteläpuolella asemakaavoitettavaksi osoitetun uudisalueen pohjoispuolella oleva metsälakikohte sijoittuu noin 100 metrin etäisyydelle yleiskaavaan uudisaluevarauksesta ja metsälakikohtetta ympäröivä luo-5 (Hahtikarin luhta ja lehdot) alue lähimmillään, mutta vain pieneltä osin, noin 40 metrin etäisyydelle uudisalueesta. Etäisyyttä luontokohteiden ja uudisalueen välillä on yleiskaavatasolla arvioiden riittävästi, mutta asemakaavoituksen yhteydessä tulee huolehtia, ettei uudisrakentamisesta aiheudu heikentäviä vaikutuksia läheisille luo-alueille esimerkiksi vesitasapainon muutosten osalta.

8.9.3 Perinnebiotoopit

Suunnittelualueella olevat perinnebiotoopit sijoittuvat suurimmaksi osaksi luonnonsuojelualueelle ja ovat sitä kautta turvassa merkittäviltä vaikutuksilta. Kolmella alueella perinnebiotooppikohteet sijoittuvat luonnonsuojelualan ulkopuolelle: Heiskarin haka sijoittuu kokonaan maa- ja metsätalousalueelle (M-1). Limingan luontokeskuksen pihapiiri (RM) ulottuu pieneltä osin luontokeskuksen perinnebiotooppirajauksen alueelle ja Virkkulan Hyrynran perinnebiotooppirajaus osuu pieneltä osin maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA-1). Nämä luonnonsuojelualan ulkopuoliset perinnebiotooppialueet on osoitettu kaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi merkinnällä luo-3, mikä edesauttaa niiden säilymistä myös jatkossa.

8.9.4 Ekologiset käytävät

Luonnonalueiden pirstoutuminen maankäytön seurauksena on yksi keskeisistä syistä luonnon monimuotoisuuden vähänemiseen. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa osoitetuttujen ekologisten käytävien olemassaolon turvaaminen ja ylläpitäminen vähentää luonnonalueiden pirstoutumista ja edesauttaa sitä kautta luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologiset yhteydet ovat tärkeitä eläinten levähdysalueita eri luonnonalueiden välissä. Ekologisia yhteyksiä kangasmetsäalueen ja peltoalueen pohjoispuolisten lehtometsien välillä on kaava-alueella vähän, joten etenkin Virkkulanojan ja sen rantametsien merkitys korostuu. Virkkulanojan ja Liminganjoen puustoisten rantavyöhykkeiden arvioidaan olevan ekologisia käytäviä vesi- ja metsäeläimille alueen eteläosien kangasmetsien ja Liminganlahden lehtometsien ja luhtien välissä. Metsäeläimet eivät yleensä viihdy laajoilla avoimilla peltoalueilla, vaan liikkuvat mieluummin metsäisten alueiden suojissa. Sekä Virkkulanojan että Liminganjoen ranta-alueella on puuttomia osia, joilla pelto tai niitty rajoittuu välittömästi puroon/ojaan. Ekologisen käytävän kaavamerkinnässä on annettu suositus suojapuuston mahdollistamisesta virtavesien puuttomilla osuuksilla, mikä vähentäisi puuttomien osuuksien estevaikutusta metsäeläinten liikkumiselle ekologista käytävää pitkin.

8.9.5 Lepakot

Osayleiskaava-alueella on pohjalepakoiden saalistusalueita, mitkä eivät maastohavaintojen ja rekisteritietojen perusteella osu uusille rakentamispaikoille. Varovaisuusperiaatetta noudattaen Ala-Toppilan vanhaa koulurakennusta (Rantakylän koulu) voidaan pitää pohjalepakon mahdollisena päiväpiilopaikkana (levähdyspaikka). Koulu on huonokuntoinen ja purku-uhan alainen, jolloin rakennus tulee tutkia tarkemmin ennen purkamista. Mikäli rakennuksissa on lepakoiden lisääntymis- tai levähdysalueita, ja rakennus tulee perustelluista syistä purkaa, tarvitaan tällöin luonnonsuojelulain mukainen poikkeaminen. Muita lepakoiden levähdyspaikkoja sekä lisääntymispaikkoja voi sijaita alueen vanhoissa asuintalojen kattorakenteissa, kellareissa sekä eläinten tallirakennuksissa, jonka vuoksi kaavassa on seuraava yleiskaavamääräys:

Alueen vanhat rakennukset:

Kaava-alueelle sijoittuu lepakoiden (EU:n luontodirektiivin IVa mukainen laji) saalistusalueita. Alueen vanhojen talojen kattorakenteissa, kellareissa sekä eläinten tallirakennuksissa voi sijaita lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joiden hävittäminen ja heikentäminen on Suomen luonnonsuojelulain (8 luku, 78 §) nojalla kielletty. Muutospainetta omaavien vanhojen rakennusten osalta on tarkemman suunnittelun yhteydessä selvitettävä lepakoiden mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Ko. määräys on yleiskaavan ohjausvaikutuksen osalta riittävä ja mahdollistaa vielä tiedossa olemattomien lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisen tarkemman suunnittelun myötä.

8.9.6 Viitasammakot

Kaavassa on osoitettu luo-2 merkinnällä sellaiset kaava-alueelta havaitut viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat, mitkä eivät sijoitu luonnonsuojelualueille. Luo-2 merkinnät turvaavat tiedossa olevat viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat, eikä Ruutikankaan – Liminganlahden osayleiskaavan toteuttamisella ole vaikutusta niihin.

Lisäksi kaava-alueen keskiosissa on Torikanjärven ja useissa pienissä lammissa asiantuntija-arvion mukaan potentiaalisia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita ei tarkistettu maastossa kaavatyön yhteydessä. Näille potentiaalisille viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikoille ei aiheudu kaavan toteuttamisesta muutoksia, eivätkä kyseiset mahdolliset esiintymät eivät ole vaarassa kaavan toteuttamisen vuoksi.

Kuva 77: Viitasammakkohavainto pintavesilampareesta Leviämaalla.

8.9.7 Linnusto

Virkkulan alueella Lumijoentien ja Niemelänmutkan pohjoispuolisille pelloille ei osoiteta uutta asuinrakentamista, joten pesimälinnuston elinolosuhteet säilyvät tältä osin ennallaan. Liminganlahden luontokeskuksen länsipuoleiselle pellolle on osoitettu kaavassa luontokeskuksen laajennusaluetta (RM). RM-alueelle mahdollisesti tulevat uudet toiminnot tai rakentaminen liittyyne ja kytkeytyy olemassa olevaan luontokeskuksen toimintaan ja pihapiiriin. Virkkulan länsipuoleiselle peltoalueelle tehtiin maastokäyntejä maastokaudella 2023, jolloin alueella tai sen lähiympäristössä pesivien huomionarvoisten lajien parimäärä oli matala eikä huomionarvoisten lajien keskittymiä muodostunut. Myöskään Tiira-aineistossa ei luontokeskuksen laajennusalueella ollut erityisen huomionarvoisia havaintoja. Vaikka luontokeskus ja sen laajennusalue sijoittuu lähelle Natura-alueita ja rantaniittyä, jossa pesii runsaasti suojelullisesti huomioon otettavaa lintulajistoa, ei luontokeskuksen laajennusalueen toteuttaminen aiheuta merkittäviä vaikutuksia linnustoon.

Vaikutukset pesimälinnustoon:

Kaavaan osoitetuilla uusilla asemakaavoitettavilla alueilla Lumijoentien pohjoispuoleisilla peltoalueilla voimajohtolinja-aukean ja Liminganlahden välillä, Ranta-Hirvelän pohjoispuolella sekä Tupoksenteen ja Kotirannanteen kulman asemakaavoitettavaksi osoitetulla alueella voi toteutuessaan olla vaikutuksia pesimälinnustoon. Vaikutuksia on erityisesti peltolajeihin (avomaalla pesijät) sekä peltosten reunojen lajeihin. Peltoalueiden lintukannat ovat nykyään laskussa. Peltoalueiden reunoilla viihtyvillä lajeilla peltoaluetta ympäröivä kasvillisuus kuten pajukot ovat erittäin tärkeitä pesimistä ja pesäpoikasajan ravinnonhankintaa ajatellen. Uudisaluekaavoituksen seurauksena peltosten ja niiden reunojen lajeille soveltuvat elinympäristöt pienenevät /vähenevät ja häiriövaikutus kasvaa. Emätilaselvityksen yksittäisiä uusia rakennuspaikkoja sijoittuu huomionarvoisten pesimälintulajien havaintojen läheisyyteen. Suurin osa näistä on kuitenkin kulttuurilajeja, jotka eivät juurikaan kärsi asutuksen vähäisestä laajenemisesta. Tiedossa oleva rauhoitetun huuhkajan pesimähavainto sijoittuu riittävän etäälle muutosalueista, eikä kaavan toteuttaminen aiheuta suoria vaikutuksia huuhkajan pesintään. Huuhkajan reviirin ja pesäpaikan sijainti tulee kuitenkin huomioida jatkossa, mikäli esim. ulkoilureitteihin suunnitellaan muutoksia. Uudet asemakaavoittavat alueet eivät sijoitu tiira-aineiston valossa pesimälinnuston kannalta epäedullisesti.

Vaikutukset muuttolinnustoon:

Peltoalueet ovat muuttoaikoina lintujen lepäily- ja ruokailukäytössä. Yleiskaavassa asemakaavoitettaviksi APres alueiksi osoitetut alueet sijoittuvat pääosin nykyisille peltoalueille. Kaava-alueella suurimmat kerääntymisalueet sijoittuvat Virkkulan-Rantakylän alueille, eivät asemakaavoitettaviksi osoitetuille alueille. Vaikka APres alueiden laajuus suhteessa kaava-alueen kokonaispeltoalaan tai hyvin laajaan kaava-alueen ulkopuolelle ulottuvaan lintualueeseen (IBA) ei ole merkittävä, voi APres alueiden asemakaavoituksella olla vaikutuksia myös muuttolinnustoon. APres merkintätekstissä on seuraava maininta: Alueen tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava alueen sijainti kansainvälisesti arvokkaalla lintualueella (IBA).

8.9.8 Aurinkovoimatuotannon (EN-au) alueiden vaikutukset luontoarvoihin

Kaavassa osoitetut aurinkovoimatuotannon alueet (EN-au) ovat konkretisoituneet hakkeiksi vasta kaavaprosessin loppupuolella, eikä ko. hankealueita ollut tiedossa luontoselvityksien painotuksia mietittäessä. EN-au alueille ei siis ole tehty maastotarkasteluja. EN-au alueet sijoittuvat keskimäärin nuoren puuston alueille, mutta alueella on osin myös varttuneempaa puustoa. Kirjallisen luontoselvityksen perusteella varttuneemman puuston alueet voivat olla paikallisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita. Tältä osin alueen tarkemmassa suunnittelussa on selvitettävä tarkemmin toteutuksen reunaehdot.

8.10 Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys

Kaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä on tehty erillinen Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys (*Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava, Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvitys, Ramboll Finland, 2024*).

Liminganlahden Natura-alue (FI1102200) on pinta-alaltaan 11823 hehtaarin laajuinen, ja sen kokonaisalasta on 82 % meripinta-alaa. Liminganlahden Natura-alueen suojelun perusteena on useita luontotyyppejä, mittavat linnustoarvot sekä useita huomionarvoisia kasvilajeja. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan alueesta 1121 hehtaaria on Natura-aluetta, joka puolestaan on 9,5 % Liminganlahden Natura-alueesta. Natura-alueen osuus koko Ruutikankaan-Liminganlahden kaava-alueesta on 20 %.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan suunnitellut rakentamisalueet sijoittuvat Liminganlahden Natura-alueen ulkopuolelle. Näin ollen suoria vaikutuksia Liminganlahden Natura-alueen kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin tai alueen lajistoon ei kohdistu. Myöskään epäsuoria vaikutuksia (mm. muutokset alueen vesitaloudessa, estevaikutukset muuttolintuihin) Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin ei synny ottaen huomioon pitkä etäisyys lähimmistä rakentamiskohteista ja muuttolintujen käyttäytyminen alueella. Liminganlahden ympäristön nykytila ei muutu merkittävästi nykyisestä ja pintavesien virtaukset säilyvät entisenlaisina. Natura-arvioinnin tarveharkinta ei tuonut esiin muitakaan seikkoja, joiden vuoksi olisi tarpeen laatia Luonnonsuojelulain 35 § mukaista Natura-arviointia.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan Natura-arvioinnin tarpeellisuuden selvityksessä arvioidaan, ettei varsinaista luonnonsuojelulain 35 § mukaista Natura-arviointia ole tässä yhteydessä tarvetta tehdä.

8.11 Vaikutukset tekniseen huoltoon

Limingan vesihuollon kannalta on erityisen tärkeää, ettei pohjavesialueelle ja vedenottamoiden läheisyyteen osoiteta niiden kannalta uusia kriittisiä toimintoja.

Limingan vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaan Lakeuden keskuspuhdistamon kapasiteetin oletetaan riittävän Limingan alueella tapahtuvan asutuksen ja muiden toimintojen laajentumisen aiheuttamien lisääntyvien jätevesimäärien vastaanottamiseen. Toisaalta siirtoviemäriille keräävän viemäristön kapasiteetti ei ole riittävä. Limingan vesijohtoverkoston kapasiteettia tulee kasvattaa, sillä nykyisellään talousvesiverkoston kapasiteetti on äärirajoilla, eikä se huomioi kaavoituksen aiheuttamaa vedenkulutuksen kasvua.

Ruutikankaan alue ei ole nykyistä vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta, eikä Ruutikankaan alueelle ole todennäköisesti saatavissa jatkossakaan kunnallista vesihuoltoa. Limingan vesihuollon verkostot sijaitsevat niin kaukana kyseiseltä alueelta, ettei toiminta-alueen laajentaminen koskemaan monitoimikeskuksen aluetta ole kokonaistaloudellisesti järkevää eikä myöskään vesihuoltolain taloudellisten ja toiminnallisten vaatimusten mukaista. Myös Lumijoen puolen infra sijoittuu kauas Ruutikankaan alueesta.

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alueen vesihuolto tulee toteuttaa erityisjärjestelyin; viemäröinti esim. kuivakäymälöillä ja lisäksi jäte- /harmaavesi-säiliöratkaisulla. Alueen pitkä etäisyys Limingan kunnallisesta vesijohtoverkostosta, veden käytön satunnaisuus ja kerralla käytettävät vesimäärät ovat haaste talousveden saannille sekä laadulle. Ratkaisuna voi olla esim. alueen toimijoiden oma vesisäiliö, joka yhdistetään kiinteistöliittymänä vesilaitoksen verkostoon. Ruutikankaan alueen vesihuollon erityisratkaisut voivat osoittautua jatkossa hankaliksi, kun otetaan huomioon Ruutikankaan alueen mahdollinen vesihuoltopalveluiden suuri tarve etenkin suurien tilaisuuksien yhteydessä. Monitoimikeskuksen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava Ruutikankaan vesihuollon järjestäminen.

8.13 Vaikutukset pohjavesiin

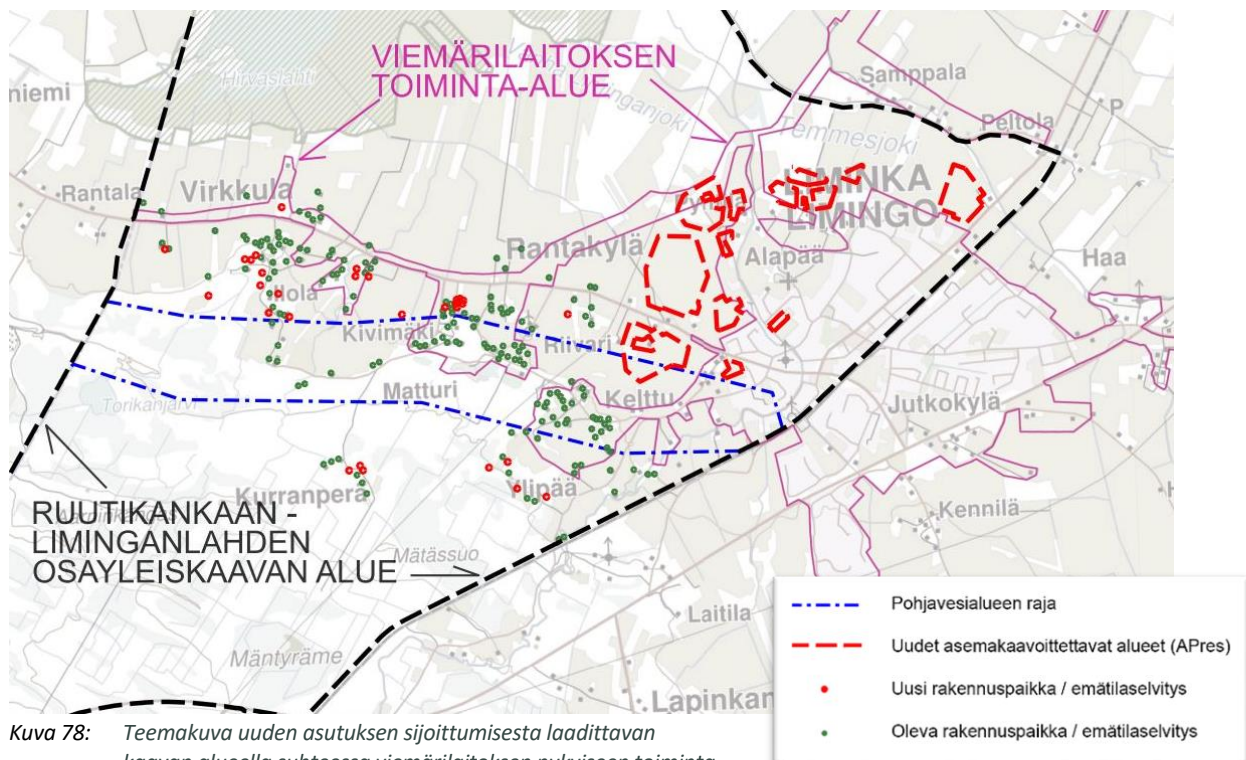
8.13.1 Rakentamisalueet

Rantakylän pohjavesialueelle vuosien saatossa sijoittunut asutus on riski pohjaveden laadulle. Pohjaveden laadulle vaaraa aiheuttavia, asutukseen liittyviä tavanomaisimpia riskejä ovat öljy- ja polttoainesäiliöiden vuodot, jätevesien pääsy maahan joko rikkoutuneista tai vuotavista viemäriputkista sekä viemäriömätön asutus. Rantakylän pohjavesialueelle vuosien saatossa sijoittunutta asutusta ei voida poistaa, ja niistä pohjavedelle aiheutuvan riskin on arvioitu olevan kohtalainen, sillä useat viemäriverkkoon kuulumattomista kiinteistöistä sijaitsevat lähellä vedenottoa tai karkean harjuytimen alueella. Rantakylän pohjavesialueella on viemäriverkkoon kuulumattomia olemassa olevia kiinteistöjä useita; arviolta 8-10 taloutta.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa ei ole osoitettu juurikaan uutta rakentamista Rantakylän pohjavesialueelle, jotta pohjavesialueelle ei jatkossa kohdistu nykyistä enemmän maankäytöstä johtuvaa kuormitusta. Ainoastaan Lumijoentie eteläpuolella Lähteenkujan päässä pieni osa uudesta asemakaavoitettavasta pientaloalueesta (APres) osuu pohjavesialueelle. Koska APres alueet tullaan asemakaavoituksen myötä liittämään viemäriverkostoon, ei ko. aluevarauksella voida katsoa olevan merkittäviä vaikutuksia pohjavesialueelle.

Pohjavesialueella olevan ja tulevan rakentamisen osalta on kaavassa olevan pohjavesimerkinnän yhteydessä määritetty mm. seuraavaa:

- Alueelle ei saa sijoittaa sellaista uutta teollisuutta tai muuta siihen verrattavaa toimintaa, joka valmistaa, varastoi tai käyttää toiminnassaan pohjavettä vaarantavia kemikaaleja tai muita aineita.
- Pohjavesialueella ei saa rakentaa kellareita.
- Pohjavesialueelle ei saa sijoittaa sellaisia maalämpöjärjestelmiä, joissa on pohjavedelle vaarallista ainetta.
- Pohjavesialueella ei sallita uusia hevostiloja eikä uusia eläintiloja.
- Jätevesien imeyttäminen tai päästäminen maaperään on kielletty.
- Humuspitoisten kuivatusvesien johtaminen ja pohjavesialueelle tai pohjaveteen on kielletty.

8.13.2 Hautausmaa

Rantakylän pohjavesialueella sijaitsee Limingan seurakunnan hautausmaa, joka on perustettu yli 100 vuotta sitten, vuonna 1899. Alueella on noin 5000 hautaa. Hautausmaa sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä lähimmästä vedenottamosta. Maaperä hautausmaan kohdalla on suurimmaksi osaksi hienoa ja keskirakeista hiekkaa suojakerroksen ollessa varsin paksu. Pohjaveden virtaus ei normaalioloissa suuntaudu hautausmaalta vedenottamolle. Hautausmaa on toiminut alueella jo pitkään, mutta sen mahdollista vaikutusta pohjaveden laatuun ei ole selvitetty. Uimalammen hautausmaan puoleiselle rannalle on rakennettu hiekkasuodatin pohjaveden suodautumisen hidastamiseksi. Uusia hautoja perustetaan vuodessa vain varsin kohtuullinen määrä.

Limingan seurakunta on toiminnanharjoittajana huomionut ympäristöarvot hyvin hautausmaan hoidossa. Hautausmaatoiminnan vaikutukset pohjavesille ovat tutkimusten mukaan yleensäkin vähäisiä, tosin lääkejäämät voivat aiheuttaa riskin pohjaveden laadulle. Kokonaisuudessaan Rantakylän pohjavesialueella sijaitsevan hautausmaan aiheuttama riski pohjavedelle arvioidaan vähäiseksi.

8.13.3 Muu toiminta ja maatalous

Pohjavesialueella sijaitsevilla olemassa rakennuspaikoilla voi olla monentyyppistä toimintaa asumisen lisäksi. Pienimuotoisenkin toiminnan harjoittajia tulee tiedottaa pohjavedelle aiheutuvan riskin hallitsemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja toimintatavoista, kuten kemikaalien ja öljyn käsittelystä ja varastoinnista sekä toimenpiteistä vahinkotapauksissa. Yritystoiminnassa käytettävien, pohjaveden laadulle riskiä aiheuttavien, aineiden säilytys tulee hoitaa niin, ettei alueen pohjaveden laatu vaarannu.

Yksi kaava-alueella olevista ympäristölupavelvollisista tuotantoeläintiloista sijaitsee Rantakylän pohjavesialueella, mutta kuitenkin pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella. Toinen eläintila sijoittuu aivan kaavassa määritellyn pohjavesialueen rajalle. Lisäksi pohjavesialueelle sijoittuu viisi hevostilaa, joissa on yhteensä arviolta 15-20 hevosta. Hevostiloista ainakin yksi sijoittuu varsinaisen pohjavesialueen muodostumisrajan sisäpuolelle.

Maatalouden aiheuttama pohjavesiriski riippuu huomattavasti alueen hydrogeologisista olosuhteista. Maatalouden osuus Rantakylän pohjavesialueen pinta-alasta on varsin huomattava. Osa pelloista sijaitsee erittäin lähellä vedenottamoita karkealla harjuytimellä. Virkkulan vedenottamoiden läheisiltä pelloilta mahdollisesti maaperään ja pohjaveteen pääsevät lika-aineet voivat kulkeutua suoraan vedenottamoille pohjaveden päävirtauksessa. Maatalouden pohjavedelle aiheuttama riski Rantakylän pohjavesialueella arvioidaan kohtalaiseksi.

8.13.4 Rantakylän virkistysalue

Rantakylän virkistysalueen ja EU-uimalammen pohjavedelle aiheuttama riski on suuri, sillä lampi sijaitsee vedenottamon välittömässä läheisyydessä. Riskin toteutumisen todennäköisyys lisääntyy kävijämäärien lisääntyessä, kun virkistyskäyttöä kehitetään. Ajoneuvojen ajo rantaan ja muu luvaton moottoriajoneuvoliikenne osaltaan lisää pohjavesiriskin suuruutta. Alue on kuitenkin suunniteltu pohjaveden suojelua ja veden laadun parantamista silmällä pitäen. Alueen normaali virkistyskäyttö ei sinänsä uhkaa pohjavettä, mutta satunnaisilla ilkeillä tai vahinkotapauksilla voi olla merkittäviä ja pitkäaikaisia vaikutuksia pohjaveteen. Riskiä voidaan pienentää asianmukaisilla liikennejärjestelyillä. Esimerkiksi lammen pohjoispuolella kulkeva Monttutie on katkaistu niin, ettei läpiajo Monttutielle ole enää jatkossa mahdollista Ylipääntieltä, mikä vähentänee ajoneuvoliikennettä pohjavesialueella. Lisäksi virkistysalueen läheisyydessä oleva vedenottamo tullaan aitaamaan ja osaa reiteistä linjataan uusiksi aitaamisesta johtuen.

8.13.5 Tiet, maastoreitit ja rautatie

Nyt laaditussa kaavassa ei ole osoitettu uusia teitä pohjavesialueelle, eikä olemassa olevan tiestön kuormitus pohjavesialueen tuntumassa oleellisesti kasva Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan toteuttamisen myötä. Rantakylän pohjavesialueella sijaitsevan tiestön pohjavedelle aiheuttaman riskin arvioidaan olevan vähäinen.

Rautatie ja sillä tapahtuvat vaarallisten aineiden kuljetukset aiheuttavat riskin Foudilan vedenottamolle (ei juuri nyt toiminnassa). Koko pohjavesialuetta ajatellen riski on kuitenkin vähäinen, sillä rautatie ja tasoristeys sijoittuvat aivan pohjavesialueen reunalle, jossa pohjavettä suojaavat savi- ja silttikerrokset, eikä pohjaveden virtaus rautatieltä suuntaudu harjuaalueelle.

Rantakylän pohjavesialueella nykyisin kulkevia ratsastuspolkuja ei ole osoitettu kaavassa ratsastusreitteinä, jotta pohjavesikuormitus muodostuisi jatkossa mahdollisimman vähäiseksi. Ratsastusreittien kehittämisen osalta on ongelmallista, että suurin osa nykyisistä hevostiloista sijaitsee pohjavesialueella. Positiivista kuitenkin on, että alueen ratsuhevosohjastajien keskuudessa on kiinnitetty erityistä huomioita Rantakylän pohjavesialueella liikkumiseen mm. jätösten keräämisen ohjeistuksella. Jatkossa ratsastusreittejä on hyvä pyrkiä suuntaamaan mahdollisuuksien mukaan pohjavesialueen ulkopuolisille alueille.

8.14 Vaikutukset pintavesiin

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavan toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia alueen pintavesiin.

8.15 Vaikutukset yritystoimintaan ja talouteen

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue (E-Ruutik) ja sen laajat laajennusalueet (M-Ruutik) mahdollistavat Ruutikankaan alueen kehittämisen koko Oulun seudulle elinvoimaa tuovaksi kokonaisuudeksi. Ruutikankaan alueelle suunnitellaan ampumaurheilun ympärille myös muita erilaisia yleisötapahtumia palvelevia toimintoja, mikä mahdollistaa uutta yritystoimintaa. Uusiutuvan energian tuotannolla (EN-au) on myös myönteisiä taloudellisia vaikutuksia.

Keskustatoimintojen aluevaraukset (C) Limingan keskustassa mahdollistavat laajasti erilaisten palvelujen, yritysten ja toimitilojen sijoittumisen alueelle, jotka alueelle sijoittuessaan tuovat verotuloja ja työpaikkoja.

Uudet asuinaluevaraukset Limingassa mahdollistavat Limingan asukasmäärän lisääntymisen, mikä vaikuttaa asukasmäärän kasvun myötä Limingan kuntatalouteen positiivisesti lisääntyvinä verotuloina. Asukasmäärän kasvu vaikuttaa positiivisesti myös paikallisten palvelujen kysyntään. Toisaalta kunnan on rakennettava uusien asemakaavoitettavien alueiden infra (kadut ja teknisen huollon verkostot), mistä aiheutuu kunnalle kuluja.

8.16 Ilmastovaikutukset

Yleiskaavan toteuttamisesta aiheutuvat ilmastovaikutukset liittyvät uusien rakennusten ja infran rakentamiseen ja käyttöön sekä uusien asukkaiden ja toimintojen aiheuttamaan liikenteeseen. Uusien rakennusten ja infran rakentamisesta ja käytöstä sekä liikenteestä aiheutuu energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä mm. maaperään kohdistuvien toimien vuoksi. Ruutikankaan-Liminganlahden asemakaavoitettavien uusien asuinalueiden rakentamisen vuoksi ei menetetä juurikaan hiilinieluina toimivia metsiä, sillä asemakaavoitettavat uudisalueet sijoittuvat suurimmaksi osaksi olemassa oleville peltoalueille. Ruutikankaan monitoimikeskuksen toiminta ja sen laajentumisalueet sekä osin myös aurinkoenergian tuottamiseen varatut alueet sen sijaan valtaavat nykyistä metsäalaa, joten siltä osin kaavan toteutuminen vähentää hiilinieluja ja aiheuttaa kasvihuonepäästöjä. Myös Virkkulan ja Rantakylän emätilaselvityksen alueella on muutamia uusia rakennuspaikkoja osoitettu nykyisille metsäalueille. Lisäksi kaavan aurinkovoimaloiden sijoittamista koskevassa yleismääräyksessä sallitaan aurinkoenergian sijoittaminen M-1, MT ja MU alueille tarkempien suunnitelmien perusteella, joskin suosituksena on sijoittaa voimalat avoimille alueille. Suosituksesta huolimatta aurinkovoimaa voi toteutua metsäisille alueille, mikä vähentää hiilinieluja ja aiheuttaa metsäkatoa.

Toisaalta aurinkoenergian tuottaminen sinänsä on päästötöntä ja hiilidioksidivapaata energiantuotantoa. Kaavassa osoitetut kaksi varsinaista aurinkoenergian tuotannon alueetta (EN-au) edistävät toteutuessaan uusiutuvan energian hyödyntämistä ja vihreää siirtymää. Aurinkoenergian tuotannolla edistetään Suomea koskevien ilmastotavoitteiden sekä energiaomavaraisuuden toteutumista.

Limingan keskustaajaman ympärille osoitetut asemakaavoitettavat uudisalueet (APres) sijaitsevat lähellä nykyisiä yhdyskuntateknisiä verkostoja ja palveluita, jolloin niiden toteuttamisen vaikutukset energiankulutukseen ja kasvihuonepäästöihin ovat maltilliset, kun kytkentäverkostojen mitat eivät ole pitkiä. Toisaalta asemakaavoitettavat uudisalueet tulevat olemaan todennäköisesti pääosin erillispientalojen alueita, jolloin aluetehokkuus tulee olemaan suhteellisen pieni ja sitä kautta ilmastovaikutusten osalta epäedullinen. Asemakaavoitettavien asuinalueiden (APres) alueiden tehokkuus tulee kuitenkin olemaan suurempi kuin perinteisillä haja-asutusalueella.

Kaavan toteutumisen myötä Limingan rakennuskanta kasvaa. Vaikka rakennusten energiankäyttö lisääntyy kokonaisuutena, uudet rakennukset ovat energiatehokkaampia kuin aiemmin. Rakennusten energiankäytöstä aiheutuva primäärienergiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt riippuvat lämmitystavoista, energiantuotantotavoista ja käytetyistä polttoaineista. Rakentajilla on mahdollista suosia talokohtaisessa lämmityksessä uusiutuvia ja vähäpäästöisiä energiantuotantotapoihin perustuvia lämmitystapoja, mm. aurinkoenergian hyödyntämistä. Rakennusten tuotantovaiheessa aiheutuva energiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt riippuvat rakennusvaiheesta ja käytetyistä materiaaleista. Jatkossa uudisalueiden asemakaavoituksessa on mahdollista antaa ilmastoystävällistä rakentamista tukevia ohjeita tai määräyksiä.

Asukasmäärän kasvu lisää liikenteestä aiheutuvia energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Uusi rakennuskanta sijoittuu kuitenkin edullisesti suhteessa nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen. Asemakaavoitettavat APres alueet sijoittuvat liikenteellisesti edullisesti Limingan keskustan jalankulku- ja pyöräilyvyöhykkeelle. Myös Rantakylän ja Virkkulan uusilta maaseutumaisilta rakennuspaikoilta on Lumijoen varren pyörätietä pitkin hyvät yhteydet kävelen ja pyöräillen Limingan keskustaajamaan, joskin etäisyyttä palveluihin tulee kolmesta kuuteen kilometriä.

Uudet asemakaavoitettavat asuinalueet sijoittuvat potentiaalisesti Limingan keskustaajaman välittömään läheisyyteen niin, että ne parantavat seudullisen joukkoliikenteen edellytyksiä.

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue sijoittuu yhdyskuntarakenteeseen niin, että sinne on kuljettava autoilla, jolloin liikennöinti aiheuttaa energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Liikenteen ominaisenergiankulutus ja – kasvihuonekaasupäästöt pienenevät ajoneuvo- ja polttoaineteknologian kehittyessä ja liikenteestä aiheutuvat vaikutukset lisääntyvät siten vähemmän kuin liikenteen määrä.

8.17 Sosiaaliset vaikutukset

Rantakylän ja Virkkulan alueet ovat suosittuja ja haluttuja asumisen aluetta, jonne maanomistajat todennäköisesti haluaisivat enemmän rakennuspaikkoja kuin mitä emätilaselvityksen perusteella sinne voidaan osoittaa. Uusien rakennuspaikkojen vähäinen määrä Rantakylän ja Virkkulan alueella voi aiheuttaa tyytymättömyyttä kaavaa kohtaan.

Tärkeän pohjavesialueen suojele sekä valtakunnallisesti arvokkaan peltolakeuden säilyminen ovat kuitenkin yksiselitteisiä ja selkeitä rakentamista rajoittavia tekijöitä.

Uusien asemakaavoitettavien asuinalueiden (APres) aiheuttamat maisemamuutokset olemassa olevan asutuksen läheisyydessä voi myös herättää keskustelua.

8.18 Kaavan oikeusvaikutukset

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava 2045 on oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Osayleiskaavan oikeusvaikutukset alkavat siitä, kun kaava saa lainvoiman. Tämä tarkoittaa sitä, että kaavaehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen kaava hyväksytään kummankin kunnan (Liminka, Lumijoki) alueen osalta kohdekunnan kunnanvaltuustossa, eikä hyväksymispäätöksistä valiteta valitusajan puitteissa.

Yleiskaava on lähtökohtaisesti yleispiirteinen kaava, jonka tarkkuusaste ja kaavamääräysten luonne voi vaihdella sen mukaan millaisia asioita kaavalla halutaan ohjata. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaava on osalla aluetta (Rantakylän ja Virkkula) alueidenkäyttölain 44 § ja uuden rakentamislain (751/2023) 51 § tarkoittama tarkempi rakennuspaikkakohtainen osayleiskaava, jolloin kaavassa osoitetun emätilaselvityksen alueen rakennuspaikoille voidaan myöntää rakennusluvat suoraan laaditun osayleiskaavan perusteella. Muilta osin Ruutikankaan-Liminganlahden on yleispiirteinen aluevarauskaava, eli emätilaselvitysalueen ulkopuolella rakentamisen tulee perustua asemakaavaan.

Sekä kunnan että valtion viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Asemakaavoituksessa ratkaistaan asemakaavoitettavien alueiden rajapinta suhteessa yleiskaavan ohjaukseen: Asemakaavasunnittelussa yleiskaavan aluerajauksen laajuutta ja muita detaljitason asioita on mahdollista tarkentaa.

Yleiskaavalla voi olla yksityiskohtaisia oikeusvaikutuksia esimerkiksi rakennusten purkamiseen, rakennetun kulttuuriympäristön kulttuuriarvojen ja maiseman sekä luonnonarvojen suojelemiseen. Kunnalla on periaatteessa ja tarpeen vaatiessa yleiskaavan perusteella ja ympäristöministeriön luvalla mahdollista myös lunastaa jokin alue, jota tarvitaan kunnan suunnitelmanmukaiseen yhdyskuntakehitykseen (AKL 99 §).

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Tästä johtuen kunnalla on velvollisuus lunastaa tai korvata yleiskaavasta maaomistajalle aiheutuva kohtuuton haitta (AKL 101 §).

Lisäksi yleiskaava on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä ympäristön käytön järjestämisestä muun erityislainsäädännön nojalla (mm. luonnonsuojelu-, ulkoilu-, vesi-, lunastus ja ympäristönsuojelulait sekä muinaismuistolaki).

8.19 Ympäristön häiriötekijät

8.19.1 Maatalouden eläintilojen hajuvaikutukset

Kaava-alueella on kolme maatilatalouden tuotantoeläintilaa, joiden toiminnasta voi aiheutua lähiympäristöön ympäristövaikutuksia kuten hajua. Mahdollisten hajuvaikutusten laajuutta on vaikea arvioida tarkasti, mutta voitaneen olettaa, että hajuvaikutuksia voi esiintyä kaavaselostuksen kuvassa 31 esitettyjen eläintilan suojaetäisyyssuositusalueiden sisällä, mikäli maatilan olosuhteisiin tai eläinmääriin ei tule muutoksia. Kaava-alueella olevien kolmen eläintilan vuoden 2022 eläinmäärillä lasketut suojaetäisyyssuosituksukset häiriintyviin kohteisiin ovat Kotieläntalouden ympäristösuojeluohje -opasta (vuodelta 2010) tulkiten maksimivaihtoehdoissa (vaativat olosuhteet) noin 160 metriä, 320 metriä sekä 340 metriä (ks. kohta 3.1.10 Maatalous ja eläintilat ja kuva 31).

8.19.2 Jäteveden pumpppaamo ja Värminkoskentien uusi vedenpuhdistamo

Puodinmäen jätevedenpumpppaamon toiminnasta voi aiheutua satunnaisia hajuhaittoja lähiympäristöönsä (kevättulva, allasalueiden käyttö viemärivesien tasaukseen yms.). Uuden vesilaitoksen (puhdistamo) toiminta Värminkoskentien varressa ei aiheuta ympäristöhaittoja läheiselle asutukselle; mahdollisesti lähiympäristöön johdettavat huuhteluvedet ovat puhtaita.

8.19.3 Voimajohtolinja

Kaava-alueen halki kulkeva Fingridin voimajohtolinja rajoittaa maankäyttöä johtoaukealla ja sen reunavyöhykkeellä. Voimajohdon sähkövaraus synnyttää sen läheisyyteen sähkö- ja magneettikentän. Magneettikentän voimakkuus on suurin voimajohdon alla ja vaimenee poispäin mentäessä siten, että johtoaukean reunassa kentän voimakkuus on huomattavasti pienempi (Korpinen ym. 1995). Myös kasvillisuus ja rakennelmat vaimentavat sähkökenttää tehokkaasti.

Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa on osoitettu uusi asemakaavoitettava alue (APres) lähimmillään noin 40 metrin etäisyydelle voimajohtokäytävästä ja 65 metrin etäisyydelle lähimmästä voimajohtolinjasta. Sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemät raja-arvot ja toimenpidetasot (asetus 1045/2018) säteilylle altistumisesta eivät ylity edes suoraan voimajohtolinjojen alueella ja noin 25-40 metrin etäisyydellä 110 kV voimajohtolinjasta magneettikenttä on enää alle puoli prosenttia väestölle asetetusta toimenpidetasosta.

Kurranperän ja Ruutikankaan välimaastoon kaavassa osoitetun pääsähköjohdon yhteystarpeen sijainti on ohjeellinen, jolloin linjan tarkka sijainti määrittyy tulevaisuudessa tarkempiin suunnitelmiin perustuen. Kaavassa osoitettu ohjeellinen sijainti on kaukana asutuksesta, lähistölle sijoittuu vain yksi loma-asuinkiinteistö ja ulkoilureittejä. Voimalinjan yhteystarpeen toteuttamisesta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhäiriöitä Ruutikankaan-Liminganlahden osayleis kaavan alueelle.

8.19.4 Ampumaurheilutoiminta Ruutikankaalla

Ruutikankaan ampumaurheilualueelle laaditun meluselvityksen mukaan eri ampumaratojen /asetyyppien aiheuttamat meluvaikutukset /vyöhykkeet eroavat toisistaan selvästi. Osayleiskaavassa Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen ympärille osoitetut melualueet on piirretty vuoden 2015 meluselvitykseen perustuen (eri ampumaratojen yhdistelmäkäyrät 60 dB ja 65 dB melulle).

Ampumaurheilu aiheuttaa ympäristöönsä melua, joka voi häiritä lähialueen asutusta. Vuonna 2015 laaditun Ruutikankaan meluselvityksen mukaan pääosa ampuradoista on saatu suojattua niin, ettei melutason ohjearvot ylity läheisillä asuin- ja loma-asuinpaikoilla. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavassa ei ole osoitettu uutta asuinrakentamista ampuma-alueen läheisyyteen tai sen toiminnasta aiheutuvan melun ohjearvojen kriittiselle puolelle. Rantakylän ja Virkkulan suunnasta Ruutikankaalle menevät maastopyöräreitit ovat osittain virkistysalueille annetun ampumaratamelun ohjearvon (60 dB) kriittisellä puolella, eli Ruutikankaalle suuntaaville maastopyöräreiteille kuuluneen ampumisen äänet selvästi.

Ampumaratatoiminta kuormittaa ympäristöä pääasiassa ympäristölle haitallisia metalleja sisältävien haulien ja luotien kautta. Ympäristökuormitus ei ole akuuttia tai lyhyellä aikavälillä tapahtuvaa, vaan haitta-aineiden kulkeutumista saattaa aiheutua kymmenien tai satojen vuosien aikavälillä, kun ratarakenteisiin jääneet luodit ja haulit pääsevät kosketuksiin maan ja veden kanssa. Haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöönsä voidaan vähentää usealla tavalla, niin että riski ympäristölle on hallittavissa. Toiminta on ympäristöluvan varaista.

Seudullisesti katsottuna on hyvä, että ampumaurheilu ja -harjoittelutoiminta keskitetään, jolloin pystytään myös minimoimaan amunnasta aiheutuvat mahdolliset ympäristövaikutukset ja tarvittaessa hallitsemaan niitä. Ruutikankaan ampumaurheilutoiminta rajoittaa muuta maankäyttöä ratojen sekä koko alueen läheisyydessä.

8.19.5 Tieliikenteen melu

Kaava-alueen yleisille teille (Raahentie (vt 8), Lumijoentie ja Tupoksentie) on osoitettu teoreettiset 55dB melualueet.

8.19.6 Raideliikenteen melu

Yöajan melutasot rajoittavat rataosuuden varrella jatkosuunnittelua eniten. Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnitelma ei huomioi melusuojaustoimenpiteissään uusia alueita, joten Kotirannantien ja Tupoksentien pohjoiskulmaan osoitetulla uudisalueella (APres) ylittyvät sekä nykytilanteessa että myös kaksoisraiteen rakentamisen jälkeen uuden asutuksen suhteen kriittinen yöajan meluraja 45 dB. Ruutikankaan-Liminganlahden osayleiskaavaan on tältä osin osoitettu melusuojaustarvemerkintä sekä informatiivisena merkintänä kaksoisraiteen ratasuunnitelman yhteydessä laaditun meluselvityksen mukainen ennustetilanteen yöaikainen uuden asutuksen suhteen kriittinen meluraja 45 dB, jossa on huomioitu ratasuunnitelmassa esitettyjen melusuojausten toteuttaminen.

Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnitelman meluselvityksen laajuus ulottuu suunnittelualueen eteläosissa vain ja Ylipääntien ja Värminkoskentien risteysalueen tuntumaan. Voidaan kuitenkin olettaa, että melualueen laajuus jatkunee suunnilleen saman levyisenä Ylipään alueella, jolloin kaksi eteläisintä emätilaselvityksen alueelle osoitettua uudisrakennuspaikkaa osuisi mahdollisesti ennustetilanteen yöaikaisen 45 dB melun alueelle. Näiden kahden uudisrakennuspaikan kohdalle on osoitettu kaavassa myös melusuojaustarve: Kyseisten rakennuspaikkojen suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava, että keskeisin ulko-oleskelualue sijoittuu raideliikenteen melulta suojaan esimerkiksi rakennuksiin tai aidoin.

Lisäksi radan ja Tupoksentien väliin osoitetun keskustatoimintojen uudisalueen (Cres) suunnittelussa on jatkossa huomioitava raideliikenteen melu, mikäli alueelle aiotaan sijoittaa melusta häiriintyvää toimintaa, kuten asumista.

8.19.7 Raideliikenteen tärinä

Liminka-Oulu kaksoisraiteen ratasuunnittelun yhteydessä tehdyn liikennetärinäselvityksen (Sitowise 31.5.2024) laskennallinen 0,60 mm/s D värähtelyluokka on esitetty kaavakartalla siltä osin, kun selvitys kattaa kaava-alueen. Muilta osin kaavassa on osoitettu 200 metrin ohjeellinen tärinävaikutusalue.

8.20 Lumijoen puolen vaikutukset kootusti

8.20.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue on etäällä muista rakentamisalueista ampumaurheilun aiheuttamien meluvaikutusten vuoksi. Vaikka Ruutikankaan alue on etäällä muista palveluista, on alueella hyvä ja potentiaalinen liikenteellinen sijainti valtatie 8 (Raahentie) varrella, mikä liittyy alueen jouhevasti seudun liikenneverkkoon. Ruutikankaan monitoimikeskuksen sijainti tukee seudullista yhdyskuntarakennetta sikäli, ettei monitoimikeskuksen vaikutukset (mm. melu) aiheuta haittaa muulle seudun maankäytölle.

8.20.2 Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön

Alueella tiedossa olevat kiinteät muinaismuistot on osoitettu kaavassa kohde- tai aluemerkinnoilla. Osayleiskaavan toteuttamisella ei ole suoria vaikutuksia kiinteisiin muinaisjäänneksiin. Lumijoen puoleisella kaava-alueella osa kiinteistä muinaisjäänneksistä sijoittuu suhteellisen lähelle mahdollista Ruutikankaan laajennusalueetta tai ajoneuvoliikenteen mahdollista yhteystarve -merkintää, mikä tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa niin, ettei muinaismuistojen säilyminen vaarannu.

8.20.3 Vaikutukset maisemaan

Ruutikankaan ampumaurheilukeskuksen ympärille toteutuvan monitoimikeskuksen vaikutukset maisemaan ovat toiminnan laajuuden vuoksi merkittäviä, mutta kuitenkin paikallisia, sillä toiminta sijoittuu etäälle avonaisesta maisemasta metsän suojiin. Mikäli monitoimikeskuksen toiminta laajenee tulevaisuudessa sitä ympäröivälle laajennusalueelle (M-Ruutik) ja Raahentien suuntaan, voi näkymävaikutuksia aiheutua osittain myös Raahentielle.

8.20.4 Vaikutukset liikenteeseen

Ruutikankaan ampumaurheilupohjainen arkiliikenne on eri ampumalajien harjoittelijoiden aiheuttamaa ja päivittäinen kävijämäärä alueella voi nousta useisiin satoihin. Alueella järjestettävät tapahtumat ja kisat ovat monipäiväisiä, jolloin päivittäinen kävijämäärä lienee tuhansia. Ruutikankaan liikenteestä suurin osa tulee Oulun suunnasta ja kaikki liikenne ohjautuu alueelle Limingan puoleisen kaava-alueen kautta, jolloin liikenteelliset vaikutukset Lumijoen alueen tieverkolle ovat vähäiset. Mikäli nykyinen metsäautotie Metelinkankaalta Koskenkankaan suuntaan kehittyy jatkossa "ajoneuvoliikenteen mahdollinen ja ohjeellinen yhteystarve" -merkinnän puitteissa alueelle saapumistieksi Lumijoen suunnalta, syntyy tällöin liikenteellisiä vaikutuksia myös Lumijoen puolelle.

8.20.5 Vaikutukset virkistykseen ja matkailuun

Ruutikankaalle ampumaurheilun ympärille kehittyvä monitoimikeskuksen aluevaraukset laajentumisalueineen luovat mahdollisuuksia seudulliseen ja kansainväliseen matkailuun. Alueen kehittymisen myötä Ruutikankaalla voitaneen jatkossa järjestää useanlaisia yleisötapahtumia ja messuja.

8.20.6 Vaikutukset luontoon

Lumijoen kunnan puoleiselle kaava-alueelle sijoittuva Leviämaan rahkarämeen alue (luo-7) on rajattu Ruutikankaan mahdollisen laajenemisalueen (M-Ruutik) ulkopuolelle, joten kaavan toteuttamisesta ei aiheutune sille merkittäviä muutoksia. Myöskään Lumijoen puoleisen kaava-alueen pohjoisrajalle sijoittuvan metsäläkihohteen (luo-1) läheisyyteen ei ole osoitettu uusia toimintoja, jolloin kohteen säilymiselle ei ole maankäytöllisiä uhkia. Lumijoen puoleisen kaava-alueen lounaiskulmaan osoitettu maakuntakaavan perustuva ekologisen käytävän merkintä ehkäisee toteutuessaan luonnonalueiden pirstoutumista ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Ekologiset yhteydet ovat tärkeitä eläinten levähdysalueita eri luonnonalueiden välissä.

8.20.7 Vaikutukset tekniseen huoltoon

Ruutikankaan alue ei ole nykyistä vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta, eikä Ruutikankaan alueelle ole pitkien etäisyyksien vuoksi todennäköisesti saatavissa jatkossakaan kunnallista vesihuoltoa, ei Limingasta eikä Lumijoelta. Ruutikankaan monitoimikeskuksen alueen vesihuolto tulee toteuttaa erityisjärjestelyin; viemäröinti esim. kuivakäymälöillä ja lisäksi jäte- /harmaavesi-säiliöratkaisulla. Alueen pitkä etäisyys kunnallisesta vesijohtoverkostosta, veden käytön satunnaisuus ja kerralla käytettävät vesimäärät ovat haaste talousveden saannille sekä laadulle. Ratkaisuna voi olla esim. alueen toimijoiden oma vesisäiliö, joka yhdistetään kiinteistöliittymänä vesilaitoksen verkostoon. Ruutikankaan alueen vesihuollon erityisratkaisut voivat osoittautua jatkossa hankaliksi, kun otetaan huomioon Ruutikankaan alueen mahdollinen vesihuoltopalveluiden suuri tarve etenkin suurien tilaisuuksien yhteydessä. Monitoimikeskuksen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava Ruutikankaan vesihuollon järjestäminen.

8.20.8 Vaikutukset yritystoimintaan ja talouteen

Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue (E-Ruutik) ja sen laajat laajennusalueet (M-Ruutik) mahdollistavat Ruutikankaan alueen kehittymisen koko Oulun seudulle elinvoimaa tuovaksi kokonaisuudeksi. Ruutikankaan alueelle suunnitellaan ampumaurheilun ympärille myös muita erilaisia yleisötapahtumia palvelevia toimintoja, mikä mahdollistaa uutta yritystoimintaa, jolla voi olla positiivisia talousvaikutuksia myös kuntatalouden kannalta.

8.20.9 Ilmastovaikutukset

Ruutikankaan monitoimikeskuksen toiminta ja sen mahdolliset laajentumisalueet valtaavat nykyistä metsäalaa, joten siltä osin kaavan toteutuminen vähentää hiilinieluja ja aiheuttaa kasvihuonepäästöjä. Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue mahdollisine laajennusalueineen sijoittuu yhdyskuntarakenteessa niin, että sinne on kuljettava autoilla, jolloin liikennöinti aiheuttaa energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä. Liikenteen ominaisenergiankulutus ja kasvihuonekaasupäästöt pienenevät ajoneuvo- ja polttoaineteknologian kehittyessä ja liikenteestä aiheutuvat vaikutukset lisääntyvät siten vähemmän kuin liikenteen määrä.

8.20.10 Sosiaaliset vaikutukset

Luonnosvaiheessa saadun kirjallisen palautteen perusteella on tiedossa, että osa Lumijoen kunnan puoleisen kaava-alueen maanomistajista kokevat Ruutikankaan mahdollisen laajennusalueen käyttötarkoitusmerkinnän (M-Ruutik) negatiivisena, sillä he katsovat merkinnän rajoittavan maa- ja metsätaloustaloutta ja rakentamismahdollisuuksia maillaan.

8.20.11 Oikeusvaikutukset

Lumijoen kunnan puoleisella alueella Ruutikankaan-Liminganlanden osayleiskaava on yleispiirteinen aluevarauskaava, jolloin rakentamisen tulee perustua asemakaavaan, mikäli alueen kehitys tai maankäytön ohjaustarve sitä edellyttää (AKL 51 §).

8.20.12 Ruutikankaan monitoimikeskuksen ympäristö- ja meluvaikutukset

Ampumaratatoiminta kuormittaa ympäristöä pääasiassa ympäristölle haitallisia metalleja sisältävien haulien ja luotien kautta. Ympäristökuormitus ei ole akuuttia tai lyhyellä aikavälillä tapahtuvaa, vaan haitta-aineiden kulkeutumista saattaa aiheutua kymmenien tai satojen vuosien aikavälillä, kun ratarakenteisiin jääneet luodit ja haulit pääsevät kosketuksiin maan ja veden kanssa. Haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöönsä voidaan vähentää usealla tavalla, niin että riski ympäristölle on hallittavissa. Toiminta on ympäristöluvan varaista.

Seudullisesti katsottuna on hyvä, että ampumaurheilu ja -harjoittelutoiminta keskitetään, jolloin pystytään myös minimoimaan ammunasta aiheutuvat mahdolliset ympäristövaikutukset ja tarvittaessa hallitsemaan niitä.

Ruutikankaan ampumaurheilutoiminta rajoittaa muuta maankäyttöä ratojen sekä koko alueen läheisyydessä.

Ampumaurheilu aiheuttaa ympäristöönsä melua, joka voi häiritä lähialueen asutusta. Vuonna 2015 laaditun Ruutikankaan meluselvityksen mukaan pääosa ampuradoista on saatu suojattua niin, ettei melutason ohjearvot ylitä läheisillä asuin- ja loma-asuinpaikoilla.

9 Osayleiskaavan toteutus

9.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Osayleiskaavassa osoitetut selkeät maankäyttömuutosten alueet ovat uudet asemakaavoitettavat asuinalueet (APres) sekä emätilaselvityksen alueelle osoitetut uudet rakennuspaikat ja osin myös Ruutikankaan monitoimikeskuksen alue (E-Ruutik) mahdollisine laajennusalueineen (M-Ruutik) sekä aurinkovoiman tuotantoon osoitetut alueet (EN-au) Ruutikankaan koillispuolella.

Emätilaselvityksen alueelle osoitetut uudet rakennuspaikat (30 kpl) toteutunevat suurella todennäköisyydellä muutamien vuosien kuluessa, sillä Virkkulan ja Rantakylän alueen arvellaan olevan hyvin suosittua ja potentiaalisia rakentajia kiinnostavaa aluetta. Rantakylän ja Virkkulan alueella ei ole viime vuosina juurikaan ollut kiinteistöjä tai rakennuspaikkoja asunto- tai kiinteistömarkkinoilla tarjolla, joten kysyntää voidaan arvioida olevan.

Limingan keskustaajamaan tukeutuvien uusien asemakaavoitettavien asuinalueiden (APres) toteutuminen tapahtunee vaiheittain tulevien vuosien aikana riippuen kunnan maanhankinnan etenemisestä. Alustavia arvioita esim. Hahtikarin alueen APres alueen toteutumisesta on esitetty vuosille 2027-2028.

Ruutikankaan ampumaurheilualueen rakentaminen on käynnissä ja alue valmistunee vuonna 2025. Ruutikankaan monitoimikeskus täydentynee ja kehittynee muiden toimintojen ja laajennusalueiden osalta tarpeen ja kysynnän mukaisesti tulevien vuosien ja vuosikymmenten kuluessa.

Ruutikankaan koillispuolelle osoitettujen aurinkovoima-alueiden toteutuminen riippuu mm. alueella mahdollisesti tarvittavien selvitysten tilanteesta.

Osayleiskaavan toteutusta ohjaa Limingan puolella Limingan kunnan rakennusvalvonta ja kaavoitus ja Lumijoen kunnan puolella Lumijoen rakennusvalvonta ja tekninen toimi.